ISSN 0-1301-0220-2
9 770130 102202

AYLIK KÜLTÜR-FİZİK DERGİSİ Mayıs 2000 Sayı: 2000/05 Fiyatı: 750.000 TL. *(KDV Dahil)*

ÖKÜZ

www.leman.com.tr

aşklar aynı ama hep aynı hep aynı

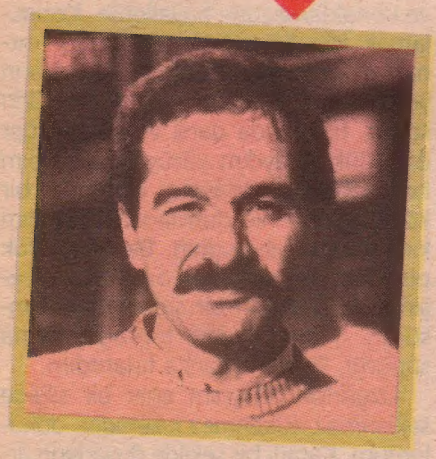

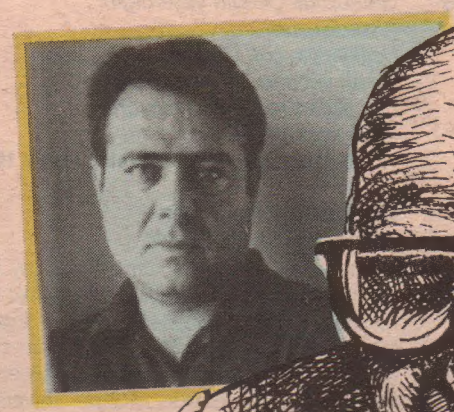

5. bahar yaşıyor ömrüm

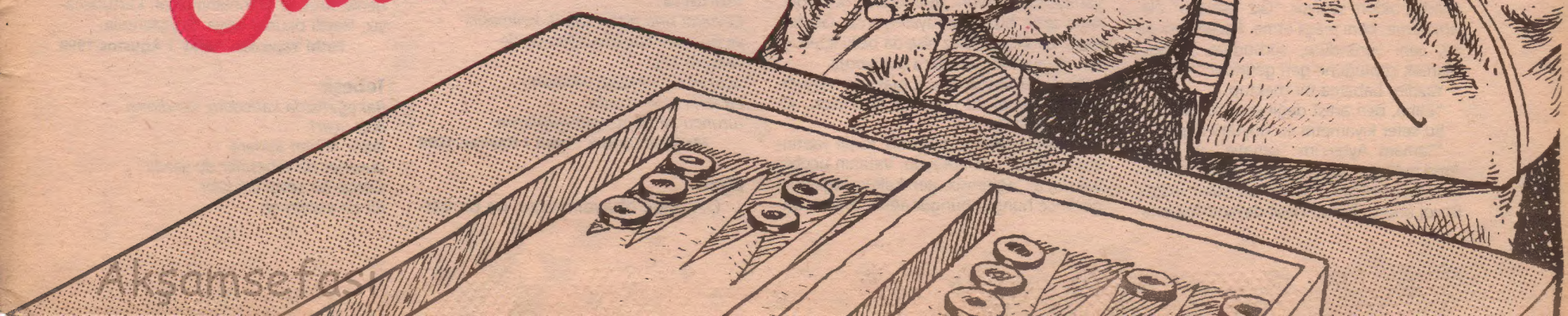

Aksanse

BUZAĞI

Merhaba Sevgili Öküz.

Ben şu anda Türkiye'nin bir ucunda tankların ve panzerlerin sesiyle kulağım çınlaya çınlaya sana bu mektubu yazıyorum.

Senin her sayını takip ediyor ve senin gibi entelektüel bir dergimiz olduğu için çok seviniyorum.

Değerli Öküz, soydaşlarına hakaret gibi olmasın ama sen bütün Öküz soydaşlarından daha güçlü olmakla birlikte bu fatalist halkın bilinçlenmesinde çok büyük bir rol oynuyorsun.

Öküz her zaman horlanmış, sömürülmüş birçok sadist tarafından işkencelere maruz kalmış emekçi ve mazlum bir hayvan olmaktan çıkmış ve artık kendi soydaşlarına evet kendi soydaşlarına örnek olmuş. Ayrıca bununla birlikte öküz gibi mazlum insanlara bir öncü olmuştur.

Her ne kadar fatalist de olsa Öküz'ün sömürülmesine ve çok çalıştırılmasına her zaman karşıyım.

Sevgili Öküz seni seviyor ve seninle övünüyoruz. Sen çok ilerledin.

Serbest Tımarcı - Yüksekova / Ekim 1997

Hak

Ali koşma!.
Ali topu tutma!..
Ve sakın topu atma!...
Ali ata binme!..
Ve Ali attan inme!..
Bir kerecik olsun eylemsizlik hakkını kullan....
Haydi Ali!.

Mehmet Özbek - Muğla / Haziran 1999

Babam: "Seni Süründüre Süründüre Çıktığın Mamak Çöplüğüne Geri Getiririm" Dedi

Kader sinsi sinsi bir mitçi gibi Ankara'dan İstanbul'a kadar takip etmişti beni. Size hem yemin, hem billah ve de zeytin, peynir bir de ekmek çarpsın ki niyetim Yeşilçam'a girmek değildi.

İstanbul'a geldiğimin üçüncü haftası kendimi Beyoğlu'nun arka sokaklarında buldum. Durun heyecanlanmayın daha eroinci, orospu falan olmadım. "Elinden ne iş gelir?" dediler. "Elimden değil dilimden gelir işler" dedim. Şaşırdılar "Ne yani Başkan Clinton gibi mi?" Öyle utanıp öyle sıkıldım ki. "Ay siz yanlış anladınız" dedim. "Güzel yalanlar söyler, halkı oyalar, eğlendiririm" dedim. "Hay allah senden razı olsun, sen bize lazımsın" dediler. "Halkına senaryolar yazar mısın?" "Nasıl yani" dedim. "Yani biri kör olacak, zengin kız fakir adamı sevecek, hapisteki delikanlı türkücü olacak, bunu becerebilir misin? "Aboov ne golay iş" dedim. "Tamam anlaştık, senarist yardımcısı oldun" dediler. Ulan mahalleli, siz ne çabuk aldınız haberi, ne çabuk babama yetiştirdiniz? Beyoğlu'na düştüğümden olsa gerek babam beni artist oldum sanıyor. "Gız "sanatçı" olayım deme, beni maça etme. Bacaklarını gırar, seni süründüre, süründüre, çıktığın Mamak çöplüğüne geri getiririm." dedi.

Yazdım babama bir mektup;

"Baba, ben artist değil yazar oldum."

Bu sefer kıyametin en büyüğü koptu.

"Tamam Ayten'im "sanatçı" ol kızım. Ama gurbanın olayım yazar olma. Yalvarırım Hasan-Hüseyin aşkına bu işden vazgeç Bi yol anani düşün. Nasıl dayanır hapishane kapılarına, o fıkara anan nasıl cumartesi mi pazartesi mi işte o analardan olur. He gızım "sanatçı" ol ama yazar olma. Yazar olursan hakkımı helal etmem. Devletle başımı derde sokup beni emekli maaşımdan etme."

Yazdım babama bir mektup daha.

"Gözünün yağını yediğimin babası. Sen de beni yanlış anladın. Yazar dediysek hakkatten yazar değiliz. Ben türkücülere dizi yazıyorum. Bunun da yazarlık (taraf olma, sorumlu olma, kart sorunu, eğitim hakkı, kadın, çocuk, insan, doğa, kapitalizm ve diğer bir izmlerle bir ilgisi yok.) Hem nerede bende o birikim, o yürek, sen içini ferah tut. Bu diziler devleti kızdırmaz. Hem belki yakında ödül törenime gelirsin."

Ayten Kaya-İstanbul / Eylül 1998

Gecenin Sıcaklığı

Bir akarsuyun şavkında,
gözlerim kapalı
uzakların türküsünü dinliyorum.
Büyük binaların çatısına kar taneleri değiyor lapa lapa
Gönlümde çiceğin yeşerdiğini hissediyorum.
Uzaklarda, çok uzaklarda
Bir ak vücutlu kadının yelpaze gibi açılan saçlarına bakıyorum
Rüya köşkümden

Belkıs Karadoğan-Tunceli / Aralık 1997

Biz Daha Küçükken Abilerimize Kızardık.

Üniversite yıllarıydı... Bir demlik çay yapar sabaha kadar tartışırdık. Memleket sorunları, mesleki meseleler, yokluklar, kitaplar, kasetler, sevgililer, ihanetler, vefasızlıklar, sevinçler, hüzünler, geçmiş, gelecek.... Sabah çabucak olurdu. Sonra Üniversite bitiverdi. Üniversite yıllarında hızla çoğalırken, üniversite bitince hızla azaldık.

Eskiden, yani üniversite yıllarında:

Hep abilerimize kızardık. Karşısındaki dostundan ses bekliyor, kaprisli diye. Sonra bizim defterlerimizde de iş ve çıkar telefonları kaldı sadece. Ne de olsa "öküz ölür ortaklık biterdi"

Abilerimize, bizi yetiştiren profesörlere kızardık bir şey üretemiyorlar diye. Biz de ağlamanın, şikayetlerin, ikiyüzlülüklerin, tüketmelerin ötesinde bir şey üretemedik.

Abilerimize kızardık kendi yapısına ne kadar aykırı hatunla evlenmiş diye. Biz de aynısını yaptık. Yalnızlık ve yaşlılık korkusu yüzünden karşımıza ilk çıkan varlıkla yıldırım hızı evleniverdik. İkiyüzlü bir birliktelik erdemli bir yalnızlıktan kolaydı, ne de olsa.

Çocuk sahibi olmayacaktık. Sokaklar çocuk doluydu. Onlardan birini büyütürdük. Yanlızlık, yaşlılık korkusu. Yarım kalan hayallerimizi tamamlama tutkusu, bir sürü çocuğumuz oldu.

Şiir, öykü okur, şarap içer, sıradışı sandığımız dergileri hiç kaçırmazdık. Artık okuyamıyorum diyen abilerimize kızardık. Ama artık biz de okuyamıyoruz. Göstermelik bir kitaplığımız olsa da belki içten içten okuyan ve yazanlara gülüyoruz.

Yüzümüz doğal olsun, makyaja hayır diyorduk. Şimdi 42 renk rujumuz oldu, 41 kere maşallah.

Devlet memuru abilerimiz torpil yaptırıyordu, torpil çok kötüydü. Vatanın ucube, yoksul, aç, eğitimsiz, geri kalmış köşelerini görünce hüngür hüngür ağlar, oralara gitmeyenlere kahreder, lanet okurduk. Hatta üzüntümüzden sokaktaki sümüklü çocukların burnunu bile silerdik. Sonra sıra bize gelince, "sen, oraya git" dediklerinde bir partiye girip "sayın başkanım" diyerek işi ucuz yırttık. Bir kerecikten ne olurdu. Oysa annemizin ilk adet döneminde anlattığına göre bir kere verdin mi kızlık elden giderdi. Üstelik bir kere; bu ülkedeki insanların birer kere verdiklerini düşünürsek milyon rakamına ulaşılabilirdi. Örneğin 40 milyon tane biri yan yana toplarsak kırk milyon rakamı ortaya çıkardı.

Önce entel abilerimizin masalarına takılırdık, ama entel abilerimizin ağzı laf yaparken gözü bacakaramızdaydı. Çok ikiyüzlüydü bu entel abilerimiz. Ayı abilerimiz ohş anam dese de hiç yoktan iki yüzlü değillerdi. Bu nedenle kendimizi ayı abilerimizin kucağına attık. Çünkü bir ağaç gibi, bir ormanda tek ve hür yaşamak (Ahh yüce şair keşke bu dizelerin birkaç dostunda kalsaydı, bir sürü büzzük ağızlının dilinde imaj çerezi olmasaydı.) Çok mu çok zordu.

Abilerimize çok kızardık, günlük hayatta demokrat olmadıkları için. Biz de karımıza kül tablası ve çorap yıkatmakla, çocuğumuza babalığın faziletlerini anlatmakla, muhabbet kuşumuzu "en büyük fener" dediği için dövmekle işe başladık.

Bu sırada her şeyin çürüdüğünü, kirlendiğini söylemekten de geri durmadık. Sahi herkes değer kaybından, kirlenmeden, çürümeden kimliksizleşmekten söz ettiğine göre kirlenenler kimdi ya da kirlenmeyenler neredeydi? Yoksa gerçekten bir şey söyleyen üreten insanlar tarihe mi karışmışlardı? Ya da onların çok azı mı geriye kalmıştı?

Önce toplumduk, topluluk olduk. Topluluktan bireye, bireyden bireyci'ye dönüştük, büyüdükçe. Ne de olsa "deve dikeni insan .ikeni severdi"

Daha üniversiteye ilk geldiğimizde, bir ülkenin aydınlanması için aydın insanlara gerek olduğunu sık sık söylerdik. Ne kadar daha ben aydın değilim dese de saç traşımızla, pipomuzla; aydın olduğumuzu anlatmaya çalışırdık. Doğruydu bir ülkenin aydınlanması için aydın insanlar gerekirdi. Hatta bu aydınların çok büyük bedeller ödemesi bile gerekebilirdi. Aydın olmayı tartışırken şunları unuttuk *"Aydının girdiği yoldan dönme gibi lüksü olamazdı, aydının yazısı kurşunkalemle yazılamazdı, aydın cebinde silgi taşımazdı, boya taşımazdı, aydın sözünü taşa yazardı"*

Aslında farkına varamadığımız çok basit bir şey vardı: Nüfus cüzdanımızdaki bilgileri babamıza dayanarak nüfusçu amcalar doldurmuştu. Üstelik bu cüzdanlar kağıttı ve bir yıkamada üzerindeki tüm bilgiler yok olabilirdi... Kimbilir belki de kimliğimiz hiç olmadı.

C. Bayar - Muğla / Ocak 1999

Yumurta

Çevremi sırla örten kabuk kırılmasın
ve bu adını koyamadığım yerde
yatayım hep
sıcaklık hiç olmasın olmasın...
etrafımı saran sıvıda
turuncu bir güneş gibi yayılayım.

Mehmet Öztürk - İzmit / Haziran 1999

Eğer

Özgürlük olsaydım eğer, ne bir kartalın kanatları altında ne de bir serçenin gözbebeğinde gizlenirdim. Asla kapılmazdım bir kelebeğin büyüsüne ve konaklamazdım hayallerde. Konaklamak için bir sokak çocuğunun tırnakları arasını seçerdim; mikropların yerine. Bir kadının peçesinde şarkı söyler, fistanında dans ederdim. Eğer özgürlük olsaydım yürüyüşe çıkardım her sabah nasırlaşmış ellerinde bir köylünün ve hiç durmadan koşardım kirli tulumunda işçinin. Ben özgürlük olsaydım aşık olurdum o kitaplara, peşini bırakmazdım bir sinemadaki sansürün. Tüm tabuları toprağın altına süpürür, töreleri Mars'a fırlatırdım.

Özgürlük olsaydım eğer bir silgide saklanmaz, tükenmez kalemden dökülürdüm. Kararlı bir şekilde duvarların arkasından çıkar, yüksek tepelere tırmanır, tüm kır çiçeklerini senin için toplardım. Ben sen olsaydım eğer özgürlüğü seçerdim; özgür olsaydım seni...

Damla Tekin - Amasya / Eylül 1999

Soru

Tanrı, suretinden bu kadar çok mu nefret ediyor?

Ceren - Gebze / Mart 1998

Iğdişlik Üzerine Bir Makale,

Pek Sayın Öküz Dergisi okurları, bu makalemde sizlere iğdiş edilmenin yararlarından bahsetmek istiyorum. Iğdiş edilmek lugat anlamı ile, husyeleri burularak kısırlaştırma ameliyesidir. Pek tabii bu ameliye erkek canlılara uygulanabilir.

Ancak, üzerlerinde bu ameliye uygulanan canlılar yalnız kısır kalmazlar, hayatları birdenbire değişiverir, her şeyi, her olayı renkli gözlüklerle görmeye başlarlar. Onlar için artık gam kasavet, stres devri bitmiştir. Ne dişi özlemi, ne yavru özlemi diye bir şey artık onlar için mevzubahis değildir. Kara sabana vurulsalar bile yorgunluklarını hissedemezler. En zor anlarında bile yüzlerine dikkatle bakılacak olursa, ahmakça bir gülümsemenin izleri görülebilir.

Stressiz, sıkıntısız ne güzel bir hayat değil mi? Şayet bizler de böyle bir uygulamayı kabullenirsek, ne enflasyon yüksekliği, ne % 20'lik maaş artışı, ne ekimde verileceği söylenen % 10'luk maaş artışının azlığı, ne ev kiralarının ödeme gücümüzü aştığı, ne demokrasiden yana şikayetlerimiz tamamen ortadan kalkacaktır. Böylelikle kadın-erkek eşitliği konusundaki problemler de ortadan kalkacaktır.

Yine de bu güzel günlere kavuşabileceğimiz konusunda içimde bir kuşku var. Öyle ya, sayın milletvekillerimiz mide yanmasından dolayı rapor alırlarsa, meclis çoğunluğu sağlanamaz. O takdirde iğdişleştirme kanununu çıkaramazlar. Bizler de bu nedenle stres ve sıkıntılarımızdan kurtulamayız. Haydi okurlar aşıya. Saygılarımla.

Fethi Yapıcılar - İzmit / Ağustos 1998

Tebeşir

Baktığımızda katlederiz kendimizi
İksir uçar!
İtiliriz silinen aşklara
duvarlar da tebeşirler de yanılır
Geriye bir sevgi ılık kalır
Bir de kentin en

Akşamsefası

Temiz duvarına
"Seninleyim Yanılgım"
Diye yazdığım Tebeşir

Yılmaz Şahin - Mersin / Ekim 1999

Sensiz Her Nefes Ölüm

Başımı omzuna yasladığım o günden beri isyanlarda başım. Her acı silinir diyordum, silinmedi... Dudağımda dudaklarının tuzu, burnumda kokun hala var... Adını unutamıyorum, telefon numaranı, o gözlerini... Bir oyundu bu biliyorum. İki silahşör oyunu. On adım sonra geri dönüp ateş edeceğiz, ilk tetiği çeken kazanacak bu lanet olasıca oyunu. Tetiği çeken ben olsam da; öleceğim biliyorum. Zaten her nefes ölüm biraz... Sensiz her nefes ölüm.

Zeynep Işık - Bursa / Ağustos 1999

Artık

Her şey için ağlayabiliyorum.

Dilek Kerim - Kırıkkale / Temmuz 1999

Bu Bir Anlayış mı?

Ya da tarihimizin, durumumuzun, kültürümüzün getirdiği bir eksiklik mi? Fark etmez... Sonuçta kaybediyoruz; canımızı, sağlığımızı, dengemizi, malımızı, paramızı, zamanımızı, geleceğimizi. Nereden geliyor bu? Osmanlı İmparatorluğu'nun kesin monarşiliğinin halkın kendi kaderini elinde tutmasını engellediğinden mi? Ya da yakın geçmişimizin "köşe dönme' (Döndüğümüz ne köşesiyse! Nereden baksam olduğumuz yerde duruyoruz.) anlayışının maddi çıkarları, manevi hukuki ve bilimsel çıkarlardan öne çıkarmasından mı? Bir yerden tutunamıyoruz. Erzincan'dan Eskişehir'e oradan İzmit ve İstanbul'a uzanan fay hattının üzerine tuğladan binaları bir ay içinde çekirdek çitlermiş gibi bir rahatlıkla kurup, kaderimizi kimin eline ve nasıl böyle bir vurdumduymazlıkla verebiliyoruz. Canımızın, malımızın kısacası hayatımızın geleceği nerede? Neredeyiz biz?

"Kaderde ne varsa o olur!" Bu lafı dolaştırıp dururuz ağızlarımızda.. Nerede kaybettik kaderimize hakim olmanın gücünü ve inancını? Ninni söyler gibi uyutuyoruz kendimizi, işin kolayına kaçıyoruz, sorumluluk almadan, hiçbir şeyi sahiplenmeden.

Kader vardır; güçlüdür bunu yadsıyamayız. Biz varızdır; güçlüyüzdür bunu unutmamamız gerekir. Kader bizi sürekli kontrol eder sorular atar önümüze, olaylar sunar. Biz cevaplarız onu, harekete geçeriz, yaşarız. Kim güçlüyse, o diğerini kontrolü altına alır, kontrol kimdeyse kuralları o koyar. Tek başına değilizdir... Geçmiş vardır, bilim vardır, bilgi vardır; üzerine basıp yürüdüğümüz taşlar vardır, unutulmaması ve sürekli hatırlanması gereken.

Ve bence, fay hattının tam üzerine eksik gedik acele binalar dikmenin, kendimizi kaderin kollarına (ki kader bir çeşit belirsizliktir) atmanın en tehlikeli yolu olduğunu bilmemiz, bilsek de umursamamamız; eksikliğimizdir. Bir bilinmezliğin ortasında bu eksiklik bizi daha da eksiltir, çaresiz kılar. Maalesef kaderde ne varsa o olmuyor. Biz kendi kaderimizi kendi ellerimizle yitiriyoruz... İki kere ikinin dört olduğunu umursamayan bir toplumda durum ancak bunun anlaşıldığında değişecektir. Dört olması için yalvarmak, bu kuralın bize uymadığını düşünmek veya bunu umursamamak hayalciliktir. Hadi, hayalci olmayalım artık.

Ayaklarımızı yere basalım.

Canımızı, malımızı, hayatımızı ve geleceğimizi önemseyelim !

Hadi, kendi kaderimize sahip çıkalım...

Gülce Ağırkaya - New Jersey / Ekim 1999

Martı

Şekerle kandıramazsın beni
Hele çikolotayla asla
Belkide her ağlayışımda
Verdiğin bebeği vereceksin elime
Ya da çok sevdiğim misketlerimi
Yine kandıramazsın ki!..
Benim aklım elimden
Kaçırdığım uçurtmamda kaldı.

Elvan Duygu - Tekirdağ / Ağustos 1999

Merdivenlerin Üstünde

Bazı sabahlar kahvaltıdan sonra gelip burada böyle oturuyorum. Günün ilk sigarasını ve ikinci bardak çayını, koğuşa çıkan bu merdivenlerin üstünde içiyorum. Hemen karşımda, pencerenin önüne dizilmiş, saksılardaki çiçeklere dalıp tahliye hayallerini kuruyorum yine. Burada böyle oturmama, herkes alıştı herhalde. Artık, biri yanımdan geçerken "Ne yapıyorsun?" diye sormuyor. Bende "Hiç, sadece oturuyorum" demek zorunda kalmıyorum artık. Az önce biri sessizce inip geçti yanımdan.

Çiçeklerden biri, en sağda olanı ölmüş. Bütün yaprakları, bütün dalları kurumuş. Bilmiyorum, niye? Çiçekleri çok severim, ama onun için fazla üzülemiyorum. Serin bir rüzgar esiyor, pencereden içeriye. Kurumuş bir kaç yaprak dükülüyor yere.

Hafiften bir ürperme alıyor beni.

Bu gece rüyamda yine dışarıdaydım. Caddelerde, kalabalıkların arasında. Ama hiçbir şey hayallerimdeki, özlemlerimde ki gibi değildi. Doğup yaşadığım, her yerini karış karış bildiğim bu şehir değildi sanki. Caddelerde, sokaklarda, insanların arasında bir yabancı gibiydim. Hava karanlık ve soğuktu. Üşüyordum. Kaybolmuş bir çocuk gibi, evimi arıyordum, ama bulamıyordum. Nereye gitsem, evimden çok uzakta, bilmediğim bir yerde, bir yolda, bir sokakta buluyordum kendimi. Evime gidemeden, annemi, kardeşlerimi göremeden yakalanıp yeniden içeri atılmaktan korkuyordum. Çaresizce dolanıp duruyordum.

Uyandığımda hava aydınlanmak üzereydi. Üşüyordum. Yaşadıklarımın bir rüya olduğunu anlamanın rahatlığıyla, üstümü örtüp yeniden uyudum.

Havalarda aniden soğudu.Uzun bir zamandan sonra değişen tek şey o oldu hayatımızda. Biraz da gece gördüğüm rüyanın etkisiyle olacak, bu sabah biraz daha kederliyim sanki. Eylül'de hüzün ayı imiş. Ama burada her ay biraz Eylül'dür. Her mevsim biraz sonbahar, her sabah biraz akşam.

Şimdiden sıkılmaya başladım bile. Bu koca gün nasıl bitecek. Ya bu hep birbirine benzeyen günler, bu aylar bu yıllar nasıl geçecek. Bir daha ne zaman dışarıda olacağım yine.

En çok da caddelerde, sokaklarda, insanların arasında yürümeyi, mağaza vitrinlerine bakmayı, uzun yolculuklara çıkmayı özledim. Bir de evimi, odamı, annemin yaptığı yemekleri, balkonda oturup çay içmeyi... Ama bütün bunlar şimdilik öylesine uzak, öylesine imkansız ki, hayata yeniden gelmek gibi, ikinci defa doğmak gibi.

Annem de çok oldu, beni ziyarete gelmiyor. Bi kardeşlerim geliyorlar arayla. Bir hafta biri, bir hafta diğeri. Akrabalarım, arkadaşlarım.. onlar beni çoktan unuttular . Ben de onları unutmak istiyorum, ama... O da gelmedi hiç. Geçenlerde haberini aldım. Kardeşim söyledi. Bana çok üzülmüş. Nişanlanmış. Çok yakında da evlenecekmiş. Beni de ne çok severdi. Yüzüme, gözlerime bakmaya, öpmeye doyamadığını, bir gün görmezse hastalandığını en çok da beni kaybetmekten korktuğunu, söylerdi. Korktuğu da başına geldi.

Canım bir sigara daha yakmak istiyor. Ama yanımda ateş yok. Elimde sigara öyle bekliyorum. Ateşi olan kimse de geçmiyor. Şimdi kalkıp bu boş bardağı mutfağı bıraksam, birisinden ateş bulup sigaramı yaksam, sonra yine gelip burada otursam... Hiçbir şey değişmez, biliyorum.

Yapacak hiçbir şey de yok ki. Havalandırmaya çıkıp volta atmaktan, satranç, dama, tavla oynamaktan, televizyon seyretmekten, düşünmekten başka. Sabah sabah da hayat hiç çekilmiyor. Canım bunlardan hiçbirini yapmak istemiyor.

Kitap okuyabilseydim, bu kadar çok sıkılmazdım o zaman. Ama gözlerim işte... O kötü günden beri okuyabileceğim kadar iyi görmüyorlar artık. En iyisini gidip biraz daha uyumak. Hem böyle vakitte daha çabuk geçer. Sağ olasın Öküz.

Yılmaz Karaman - Diyarbakır Tutukevi / Ekim 1998

Kör, Sağır Ve Dilsiz Muhabbeti

Kör:
Ne yerim vardı; ne yurdum
Bitmiyordu zaten derdim
Kafamı duvara vurdum
İşte ondan sonra görmez oldum.

Sağır:
Ne dersin anlamam
Be kardeşim
Benim de yoktur şugar eşim
Zaten ağrıyan sağ üst dişim
Olsun ben bunları
Kafiye için söyledim

Dilsiz:
Bir yazı yazar kağıda
Diyalog gibisi yok şu dünyada.

Berrin Baştemir - Hatay / Ocak 1999

Çığlık Çığlığa

Ben bir biley taşıyım. Yıllardır koca bir taş parçasını yontup duruyorum. Bir insan üretmek tüm emeğim. Bn sıkılıp taşıyorum caddelere. O unutulmuş, kaybedilmiş insanı bulmak için. O insan ki:

Özgürlüğü, tam uçurumdan kendini bırakacakken geri çekildiği yerde bulan.

Cesareti, yıllarını kelimelerle omuz omuza vermiş şairin gözlerinde gören.

Umudu, ben demeden önce biz diyebilmenin mutluluğunda yaşayan.

Ve hayatı çığlık çığlığa tadan, nafile yok işte, yok. Tekrar eve dönüyorum daha önceki eli boş dönüşlerim gibi ve başlıyorum yontmaya.

Ben bir biley taşıyım, yıllardır koca bir taş parçasını yont.....

İrem Erkaya - İstanbul / Temmuz 1999

Nü

aşırı dozdan kireçlenmiş
sarah jessica parker'dı yüzün
ölü solucanlar taşıyordun
dudaklarında
her dilde ezberimize
almıştık organını
düş: çocuklar van gogh kokuyor
esrar: sesinin yankısı,
gülüşünün manzarasıydı
aşk: onun ağzına boşaldım az önce
ama replik hatası yaptım sevgilim
hüznümüz sakat doğacak yine

Fatih Tunç - Bursa / Haziran 1999

Is This a Real Life?

Belki de üzerinde durduğum bu kayalık Ankara'nın en stratejik yeri. İçindeyken bütün kirliliğiyle üstüme gelen şehir, şimdi birbiri ardına kıvrım kıvrım uzanan tepeleri ve onları acımasızca yırtan, muhtemelen eski dere yatağı olan vadileriyle ne kadar da mahzun ve gizemli görünüyor. Bir tepeden başkasına aralıksız uzanan Altındağ'ın, Mamak'ın kenar mahalleleri ve Keçiören. En solumda şehre bütün kibiriyle bakan Atakule'nin yarıküresi. Ve bin yıl daha buradayız dercesine kendilerinden emin duran Anıtkabir ve Ankara Kalesi. Önce **Ahmed Arif** öldü, sonra **Behçet Aysan.** Kim yazacak bu şehrin şiirlerini? Havada imge ve ilham kol geziyor. Acaba soluyan var mı bunları? Radyolarda herkesler kendini şair olarak tanıtıyor. **Nazım'**ı, **Aragon'**u ve daha nicelerini çoktan okumuş bu ozanlar beni şehrin içine daha çok çekiyor. Ve şehir dinginken dişiyle tırnağıyla oluşturduğu bütün gizemini içim burkularak kaybediyor. Bana da ne zaman bu ülkede hikaye yazan sayısı şiir yazanınkini geçecek, işte o zaman bir sarsıntı kaçınılmaz eşitsizliğini kurmak düşüyor. Bu arada içinde karışık chansonlar bulunan kasetimden "Nathalie" usul usul çalmaya başladı. **Ragıp Duran** bu şarkıyı kaç kere dinledi acaba ve ben daha kaç kere dinleyeceğim? Şarkıdan-hisse şehrin içinde mutlu olabilmek için yanımızda **Gilbert Becaud** gibi Nathalie olması lazım herhalde. O kadar **Sait Faik** öyküleri, **Asaf** şiirleri kanalizasyon yoluna gitmiş anlaşılan. Kamu-alem alternatif peşinde. TS 1980 ölçütlerine uygun beyinler, aynı vidayı sıkıp sıkıp yeniden gevşetirken, alternatifte, yalama olmuş kavramlar çöplüğünde, paylaşmanın ve üretmenin yanındaki yerini hiç yadsımadan alıyor. Neyse, bu yazı da çığrından çıktı. Şehre sırtımı dönme zamanı geldi artık.

Okan - Ankara / Temmuz 1999

Ezikti

dağılan suyunu emdi içine
kokmaması gerekiyordu...

Fatma Aksu - Diyarbakır / Mayıs 1999

Hasta Siempre

"uçurumun kenarına ya da iğnenin ucuna kadar geldiysen, mucize bekleme" dedim. ağlayabilmeyi umuyordu. yine de, sonsuz kere dostça bakıyordu buzkırığı gözleri, ölüme. uzun bir liste vardı önünde, son bir kez küfretmek, tekmelemek istediği şeylere dair. "hep güzel görünmeliyim"diyordu, aynanın karşısında oturmuş kendini izlerken; ki, derinlerde sızlayıp duran nefis bir sancıyı andırıyordu şimdi güzelliği.

incelikli bir suskunluğu taşıyanlar bilir; hiçbir ecza gidermeyecektir dil'e tüneyen yarayı. orada öylece durup, flu-zamanları bekleyecektir kelimeler.

"sakın örtme çıplaklığını ki asla kaybolmayacak cinsini kuşatan şiirsel aura. hem kaç kişiyiz şunun şurasında, hüzün tanelerinden şarap yapabilen?" dedim. bir cinayeti kurcalar gibi sarhoş olabilmeyi umuyordu..

biliyordum ama; az sonra kırılacaktı kanat'ları...

pek vaktimiz yoktu.. hiç olmamıştı. eksik kalan yanlarımızı onarırcasına öpüştük ilk kez. utanacak bir şeyimiz yoktu.. kapamadık gözlerimizi; ölüm, hemen yanıbaşlarındayken iki insanın birbirini nasıl çoğalttığını seyrettik. ve dedi ki:

"uçurumun kenarına ya da iğnenin ucuna kadar geldiysen, artık mucizeye ihtiyacın yok demektir"

suyun üzerinde salınan nilüfere anlam katan ılık bir çiy tanesini andırıyordu şimdi güzelliği. az ötemizde, ölümün serin çığlığı birikiyordu iğne'nin ucuna. son kez dolaşıyordu hayat, uykuyla ağırlaşan damarlarımızda. pek vaktimiz yoktu; paylaşamadığımız şeylerle ödeşircesine öpüştük, son kez.. kapamadık gözlerimizi; kırılan ve hayata saçılan kanat'larımızı seyrettik.

OYSA MUCİZELERE İHTİYACIMIZ VARDI BİZİM!

A. Lee - Bornova / Mayıs 1999

Kan Akar

bir kılıcın adı olmamalıydı zülfikar
diye düşünmeyin
en masum sevdadan bile
birazcık kan akar

Murat Demir - Keçiören / Mayıs 1999

Kaos

Ben hep 17 yaşındayım
Her ayak sesinde ürperirim
Demir kapının her açılışında
Göğsümün kafesine sığmaz yüreğim
her türlüsünü tattı acılarını ayrılıkların
Bir seni beklerken kendimi yenemedim
17 yaşındayım. Hiçbir beklentim yok. Yani yaşam tat vermiyor bana. Yaşam anlamlandırmıyor beni. Hep karamsarlığımdan yakınıyor çevremdekiler. Çoğu zaman kaçıp kaçıp gidiyorum bu şehirden, bu insanlardan, bu düşüncelerden. Yatılı okuldayım. Lanet olası bir ilçede okulum. İnsanlarla yaşamımı anlamlandırmaya çalışmaktan yoruldum. Hiçbir inanış yok benim için. İnsanlara inanmıyorum. Bunlar kolaylaştırmıyor yaptıklarımı, yapacaklarımı. Her şey çevremde dönüyor. Ben; zavallı dünya, çevremde ay, güneş, yıldızlar. Korkmayın tek zavallı ben değilim onlar da benim gibi. Öleceğim günü bekliyorum sadece umarsızca. Küçüksün bu yaşlarda olur bunlar diyorlar. Bu yaşta insanlar aşık oldukları sanatçılar için gözyaşları döküyorlar konserlerde. Ama ben ve benim gibiler düşün savaşı veriyoruz meydanlarda. An-

➡

Akşamsefası

lamsız, piyasa müzikleriyle coşuyorlar. Yaşamımızın küçük bir ayrıntısı olan aşk için yaşayıp, ölüyorlar. Aşkları uğruna intihar ediyorlar. Biz düşüncemiz uğruna asılıyoruz. Ben onların zannettiklerinden daha büyüğüm. Çocukluğumda hep "ben büyüğünde devrimci olacağım" derdim. Yusuf'a, Sinan'a, Hüseyin'e, Deniz'e, Mahir'e, Ulaş'a ve diğerlerine tapardım. "Neden harcadılar ki yaşamlarını?" diye düşünüyorum şimdi. Bu ülke, bu insanlar için mi? Bunlar için.... Hıh değmez.

Arkadaşlarımın hepsi iyi bir meslek sahibi olma savaşımında. Ben yaşamımı köreltttim. Yazıyorum. Sadece bundan zevk alıyorum sanırım. "Kaleminle sustur tiz çığlıkları" diyorlar. Boş ver değmez. Yaşam yaşanılamamışlıklarla dolu. Ne için, kim için yaşıyorum? Kocaman bir ha! İnancım olmadıktan sonra, her şey boş şimdi. Gereksiz bir karamsarlığım? Kesinlikle hayır! karamsarlık... Yanlış... Gerçekler bunlar.

Çünkü ben bu ülkede yaşıyorum. Bu eli silahlı, kanlı çıkarcılar içinde. Paranın konuştuğu bir yerde... Hıçkırıklarımı durdurmak gelmiyor içimden. Her şey çok basit öleceğin günü bekleyerek yaşayacaksın sadece. "Tanrı istemiş bunu. Bunlara insan aklı ermez. Boşu boşuna yormayın kendinizi. Hem Tanrı asla zulmetmezmiş. Sadece sınarmış bizi...." diyerek.

Holl is round the corner.

Ant I'm going to that place:

Bu kente yalnızlık çöktüğü zaman
Uykusunda bir kuş ölür ecelsiz
Alıp ta başını gitmek istersin.
Karanlık sokaklar, kör, sağır dilsiz

Bilge Esen - Balıkesir / Mart 1999

Karınca

Karıncanın ayak sesi sessizlik
Konuşmak istemiyor canım,
Ya da ağlamak
Karınca anlıyor beni

Selin -Bursa / Temmuz 1999

Tanrım...

Yumurta hücresinin döllenmesiyle başlayıp, trigonometrik oranlardan yararlanılarak bulunan, çeşitkenar üçgenlerin ara sıra sıkışan ve hareket formüllerinin gölgesinde kalıp, momenti alındıktan sonra yatay bileşenlerine ayrılıp Sinüs 60 ile çarpıldıktan sonra, dokular gibi sınıflandırılıp, (C1243 H89 O693)96 ile tepkimeye sokulan, Oğuz Kağan'lara özendirilmeye çalışılıp, Yıldırım Beyazıt'ın müthiş yetenekleriyle (zorla) yoğrulmaya çalışılan hayatımı tutup, hala sevmeye çalışmaya çalışıyorum.

Bana başarılar dilemek zorundasınız Tanrım!

Not: Bunu "müfredat" kelimesinden başka bir şey bilmeyen öğretmenlerine ithaf ediyorum. Ayrıca "müfredat" kelimesinden de nefret ediyorum. Ayrıca YÖK'ü de kınıyorum. Ayrıca...

Gitarist - Diyarbakır / Ocak 1999

Eşittir

Gün = Yaşama birimi
Hayat = Ölmek ilimi
("=" işareti "eşittir" diye okunacak.)

Gökçe Özkan - Adana / Haziran 1999

Sevmesem Ölürdüm, Sevdim Öldüm!

Başkalarını bilmem; ama benim dünyaya gelişim tamamen tesadüfmüş. Anam Allah'ın rızası, babamın gayretleri sonucu rahmine düşen dölü fark edince en kısa yoldan, ondan -yani benden- kurtulmanın hal çarelerini aramaya başlamış. İlk müracaat mahallenin karısı Acze Bacı'ya olmuş. Adından da anlaşılacağı üzere kadın dübürü, "makat"- Acze Bacı döl zay etmenin en yetkili kişisiymiş. Aze Bacı ve anam elele verip cinayet planlarını yürürlüğe koymuşlar. Haplar içilmiş, vajinaya envai çeşit cisim sokulmuş, yatağın döşeğin en ağırından kaldırılmış. Bizimkiler mi beceriksizmiş yoksa ben mi çok inatçıymışım bilmiyorum ama sonunda bütün teşebbüsler boşa çıkmış ve ben dünyaya gelmişim. Hoş anam benden sonra birkaç tane daha doğurmuş. Acze Bacı'ya gitmeyi hiç düşünmemiş.

Her ne kadar istenmeyen çocuk olsam da kayıtlarda dünyaya gelmek için vermiş olduğum bir dilekçe de yoktur. Şunu eklemeliyim ki, babamın performansı sonucu ben kız olarak doğmuşum. Asıl tarihsel kaderimi belirleyen de bu olay olmuş. Emeklemeye başladığım andan itibaren, eş dost, akraba, tanıdık, tanımadık hemen yaftayı yapıştırmışlar. Pembe olanları giymek zorunda kalmışım, bez bebekle oynamışım. Biraz büyüyünce ev içi köleliğin -zarurimesleki kaidelerini öğrenmişim. Yemek, çamaşır, bulaşık vs. Bu vaziyet kemale erip de başkalarının yarattığı benden başka bir ben olduğunu anlayıncaya kadar devam edip gitti. Yapamayacağım şeylerin yanında yapabileceklerimin de var olduğunu öğrendim. Artık kendi kararlarımı veriyordum. Anlayacağınız yediğim kazıklar da kendi seçimimdi. Kendi düşen ağlamaz prensibine sırtımı dayayıp ayakta durmaya çalışıyordum. Kıçımın kaç defa yerle temas ettiğinin de hiç önemi yoktu. Bütün bu işlerin arasında aşık oldum, terk ettim, bir daha tövbe dedim. Ama hep yoğurdu üfleyerek yemeyi ihmal ettim. Sonunda iyi bir Öküzsever'e aşık oldum. Öküz'ü seviyordu da beni bir türlü sevemiyordu. Kendinize fazla bir paye biçmeden söyleyeyim ki bu durumun Öküz'le bir alakası yok. Benim onu sevmemin de.

Sevdim; çünkü o tam bir kaltaktı. Burun kıllarını sevdim alıyor, tuvaletten çıkınca elini yıkıyordu. Sevdim; çünkü "gerçek ölüm herkese benzemektir" diyordu. Sevdim; düşlerinin her köşesinde bir medeniyet saklıydı. Bendeki geçmişin bütün izlerini silmeyi başarmıştı. Herşeyden çok tutkularına aşık oldum. En büyük tutkusu kendisiydi. Aşk insanı budalalaştırıyor. Sonunda yollarımız birleşti. Şimdi ne mi yapıyoruz? Bilmiyorum bize ne diyeceksiniz ama yine de söyleyeceğim. Gitmek için uygun anı bekliyor. Bense yolculuğu geciktirmeye çalışıyorum. Sevmesem ölürdüm, sevdim gene öldüm. Sevgili benden gitme.

Yeliz Yıldız - Samsun / Mart 1999

Yoksa

Beni işsizken sev
Polis tutarken savaş
Kayıpken ara
Yoksa
Bana iş vermişlerse
Köleysem bir zorbaya
Kaybolmuyorsam hiç
Sevsen de bir angarya.

Hiko Kavasoğlu - Artvin / Ocak 1999

Çünkü Sen...

Sarmalamanın sarhoş düşlerine atarken kendimizi, sesleri kulaklarımıza oradanda bilinçaltımıza hapsettik kaçmasınlar diye. Şimdiyse dışardakiler eksik kalanları arıyor büyük bir telaşla. Aksine içerdekiler mutlu. "Hani bir dışarda olsam, hep yürürüm durmam" gibi düşünceleri yok, kafalarına mavi hastane poşetleri takıp dolaştırıyoruz, farkına bile varmadan.

Kaçıyoruz kaçmalardan. Garip yargılara varıp, sorgulayan, soran ve ceza alan konumundayken hipotenüs teoremini doğruluyoruz. Sürekli kendi karemizi alıp, tıpış tıpış kareköklerin içine girip yunuyor, arınıyor ve sadeleşiyoruz, kendimizce. Sonra "pat" film kopuyor kendimizi çay markası verirken buluyoruz çaycıya.

Geri dönmemek ve dönmek arasında "Hayır, gene olsa gene yaparımlarla" avunup, Polyannacılığın farklı karakterize edilmiş biçimlerinde rolleri paylaşıyoruz, kavga etmeden. Kavga etmiyoruz aslında (sevmiyoruz kavga etmeyi) ancak bir arkadaşımızın yolda ehlileştirilmemiş iki ayaklılar tarafından kıçının ellendiğini duyunca hiddetleniyor, kavga edip dövelim abi oluyoruz. Mesele bedensel değil, beyinsel ereksiyon ama anlamıyor döt kafalılar.

Sonra kendi yarattığımız büyülerle büyüleniyor, aşık oluyor, hoşlanıyor ve "kıçık" oluyoruz. Aynı odalarda sevişiyor, uyuyor, ağlıyor ve gülüyoruz. Bütün sokakları dolanıp, yorulmadan gezebiliyoruz, işte bu noktada iyi ediyoruz.

Düşler besleyip büyütürken evlerimizde bazen onları aç bırakıp okşuyoruz. Sığınıyoruz. Yani kendi imgelerimizin şarabına alkol olurken tadını kaçırıyoruz artık.

Eskidik, bu da yetmezmiş gibi eskirken her şeyi de beraber eskittik. Evrenimizi büyütürken yaşayıp okuduklarımızla, aslında küçültmüş oluyoruz kendi dünyalarımızı. Ve birden silgiler devrilerek üzerimize önceleri bizim, sonraları sizin olan kavramları silmeye başlıyor. Öyle hızla siliyor ki her şeyi evler, arabalar, yollar, oturma odaları, acemi bir ressamın yarım bıraktığı resimlere dönüyor. Bütün bunlar olurken bir de utanmadan;

- Nasıl gidiyor, sorusuna
- Aynı işte nasıl olsun, cevabını veriyoruz.

"Dört nallayabilmiş, beni de çırılçıplak soyup üzerime balık ağı geçirip arkasından sürüyor kentin içine" deyin sıkıysa.

Bütün bunlar ne demek mi diyorsun? Yırt o zaman yazdıklarımı.

Sibel - Bolu / Mart 1999

Saltanat

Ne kadar uğraşırsan uğraş
Yok arkadaş
Ne Robin Hood'un oku
Ne de Don Kişot'un atı
Yıkabilir bu saltanatı

Orçun K. - Erdal K. - Muğla / Ekim 1998

Yapmam Gerekenleri Yapmayacağım, Yapmak İstediklerimi Yapmak İstiyorum

Kendi geleceğimi ellerimle, yüreğimle yürütmek istiyorum. Varsın vursunlar bileğime bir kelepçe. Vuramazlar ya beynime de başka bir kelepçe.

Varsın şöyle, böyle desinler. Varsın beni olduğum gibi değil de kendi oldukları gibi çirkef görsünler. Umurumda mı sanki. Ben buyum, ben kendimim. (Dostlar biliyor ya)

İsyanım sana yalaka dünya.. İsyanım tüm sessiz insanlara...

Hatice Akşahin - Malatya / Ocak 1999

Gözlerin

70° Karanfil kokuyor gözlerin.

Soner Tümgan - Yozgat / Ekim 1998

Hani Benim Canım Üniversitem

Üniversiteler yüksek nitelikteki teknolojiyi kullanan, bilim üreten, yönetsel ve bilimsel anlamda özerk olan, ülke ve dünya sorunları üzerinde özerk olarak çalışan, eleştiri yapan, tartışan, çözüm üreten elemanlar yetiştiren kurumlardır.

Ama malesef yıllardır bizim üniversitelerimiz bu tanıma muhalif olma konusunda polis-YÖK-idare omuz omuza saflarını sıklaştırmış, yılmadan direnirler. Bu durumda üniversitelerimize şu tanım uygun düşmektedir; bilimden tamamen uzak, bütün toplumsal olaylara tepkisiz, düşünmeyen üretmeyen, oturduğu yerde uyuklayan, ağzını açtığında *"-Türküm, doğruyum, çalışkanım, sarkık bıyıklıyım" diyen, "-Vatan, millet sakarya gerisi angarya" diyen, ağzını açtığında "La gardaş üniversiteye ne fıstıklar gelmiş"* diyen, tartışmayı kavga olarak algılayan, eleştiriyi saldırı kabul eden, özeleştiri vermeyi gururuna yediremeyen, resmi ideolojinin verdiğine gözü kapalı kıçı açık balıklama dalan, kişiliksiz, üretimden uzak gençlik yaratan, kurumlardan ibarettir.

Geçenlerde Cumhuriyet Üniversitesi Rektörlüğünün dağıttığı bir bildiriyle bu gerçek bir daha (bu bir dahaların sonu gelmeyeceğe benziyor) belgelendi. Bildirinin içeriği şöyleydi:

"Bazı öğrencilerin zaman zaman merkezi kafeteryada ve kantinlerde toplu yemin ya da toplu dua şeklinde, özünde siyasi nitelik taşıyan ve kurumumuzda huzur ve sükûnu bozacak gösteriler yapan öğrenciler hakkında Yüksek Öğrenim Kurulu Öğrenci Disiplin Yönetmeliğinin 10.maddesi (10. madde: Üniv. atılma kapsamında...) *uyarınca soruşturma açılacaktır."*

Rektör: Prof. Dr. F. Koçoğlu

Ama bu bildiriden iki gün önce satır severler merkezi kafeteryayı işgal etmiş, sevgili sivil polisimiz Bozo ve tayfası refakatinde güya İtalya'yı prostesto edip İstiklal Marşı okunduktan sonra sağa sola sataşmışlardır.

Bu azgınlıklarından sonra hiçbir satır sever kılına bile dokunulmamıştır.

Offf... Yeeeeeteeeerr...

"Ne Zaman Benim Üniversitem, Canım Üniversitem" diyebileceğim...

Sami Zelal - Sivas / Ocak 1999

Anne

karpuz
leylek
anne
dokuz kişi karpuz yedik
bir de babam on
ağzımızı silmeden ölme emi
anne

İbrahim Doruk - Kars / Ocak 1999

Küçük Kızın Büyüklerle Dansı

Küçük Bir Kızım Ben / Su Perilerinin İzinde / Yeryüzünün Kimliksiz Baharlarını Yaşayan / Küçücük Depdeli Depdebeşik Bir Kızım Ben / Ve O Kocaman Adamların Utanmayan Yanlarını Öpüyorum!

Sanırım dün geceydi, babam arsızca girdi rüyama. O'nu ne kovdum, ne de kal diyebildim. Babamdı; sarıydı sıcaktı, karaydı soğuktu. Sokaklarda ve düş fakiri gecelerde erkek yüzlerine baktım, hiçbirinde o yoktu.

Babamdı, omuzları eğik, efendiden bir adamdı. Hep kentinden ve kendinden kaçmak istedi. Terminallere gidip bir-iki saat volta attıktan sonra gitmekten vazgeçtiğini söyledi, karanlığın ticaretçi kuşlarına. Benim babam günahkardı; ama Tanrıyı incitmedi. Belki de içine itildiği kavgalarda, erkeklerin fahişe yanlarını hiç görmedi, hiç bilmedi. Birbirimizle rastlantılar sonucu tanıştık, sıcaktı, yedi-sekiz dakikaydı, sıvı ve yapışkandı. Ben onun içinden kovulan bir yabancı oldum.

Tanrı yasa yapıcıdır, ben yasalara inanmam dedim sustu! Bak bu aç köpek bakışlı adamlar sevgilimdir, köprümdür dedim, sustu!

Benim babam; kendi sesiyle bile boy ölçüşemeyen bir korkaktı dostlar. Yaşamı deneyimlerle zenginleştikçe yavaşladı. Ve o talihsiz, ırzına geçilmiş koyu renkli paltolarına sarıldıkça üşüdü, evimizin yakınlarında ayık ve uyanıkken sendeledi. Babam, renkli iplerin düğümünü çözemedi. Tahminsiz ve tatminsiz bir rüzgârda, kara buğday renkli gövdesiyle kanalizasyon çukuruna gömüldüğünde hiç mi hiç şansı kalmamıştı artık. O'na en çok talihsizlik yakıştı.

Benim babam, kara bir gölgeydi dostlar. Hiçbir masanın, hiçbir toplantının adamı olamadı. Salt amatör bir insandı. Otuz bir çektiğinde dilinin tutulduğunu söyledi, Tarlabaşı'ndaki küçüklük arkadaşları.

O profesyonel bir şeytanın acemisiydi, onsekizinde kendi mağarasını buldu. Şarkısız ve şiirsiz yaşadı, bölücülerden ve Kürtlerden abartılıca korktu. Ruhunu dolara, umudunu kredilere bağladı. Benim babam kendini eğitene, kırbaçlayana tapınan bir yerküreliydi dostlar.

Sanırım dün geceydi, babam arsızca girdi rüyama. O'nu ne kovabildim, ne de kal diyebildim. Babamdı sarıydı sıcaktı, babamdı karaydı soğuktu.

Bana yeraltı şehirlerinden mektup göndermedi... Bana Orta Asya'dan nasıl kovulduğunu anlatmadı. Hiç kimsede o yoktu, onda da hiç kimse yoktu...

Derya - Kadıköy / Ocak 1999

Kapıdan Sızan Sevgi...

Ben seni, en çok odamda sevdim!
Yastığımın buğusunda,
Çarşafımın boğuculuğunda...
En çokta yerdeki tozun

Akşamsefası

çamurlanışında sevdim.

Ben seni, en çok odamda sevdim!
Penceremin ayazında,
Oksijen fakiri havasında...
En çokta camdaki ritmik
nefesimde sevdim.

Ben seni, en çok odamda sevdim!
Acılarımı paylaştığım halıda,
Uykularımı kanattığım masada...
Ben seni en çok gözyaşlarımın göl
olduğu yerde sevdim!... (Burda)

Aze - Kayseri / Ocak 1999

Düşler ve İsyan,

Toplumun bacak arasına hapsettiği düşleri, çeyiz sandıklarındaki ütülü dantelleri yakarak birer birer özgür bırakmanın vakti ne zaman gelecek? Ne zaman vazgeçilecek çaresiz uyum sağlamalardan? Kadın olarak insan olmanın gerekleri ne zaman yapılacak ve ne zaman düşler kurulup isyan edilecek? İsyan sadece kadın için değil elbet! Toplumda sıkıntısı olan, insan olarak yaşama hakları elinden alınmış herkesin bir muhalefet oluşturup birlikte aynı tarafa yönelmeleri gerekiyor. Bir ikinci cins olarak isyan ediyor ve bir taraf oluşturuyorum.

Profesör olamazsın, yönetici de, politikacı da. Diyelim oldun. Bu ne sende ne de toplumda pek bir şey değiştirmeyecektir. Yine söylediklerine, yaptıklarına aldırmadan eteğinin boyuyla seni beyninde bir yere yerleştirecektir egemen erkek. Görülüyor ki egemenliğin de bir cinsiyeti var. Ama garip olanı yeryüzünü ezenler ve ezilenler olarak böldüğümüzde tek ezenin para ve tek ezilenin de insan olduğunu görüyoruz. İşçi erkeği patron erkek eziyor, patron kadını erkek koca eziyor. Aslında her şey öyle birbiriyle içiçe ki! Birşeyler değiecekse insanlık adına önce cinse bakış değişmeli. Bu yüzden kadınlar düş kurmalı ya... Kadının kendine bakışı değişmeli. İşbölümünden bu yana yetenekleri körelmiş ya da en azından susmasını, sinmesini kolaylaştıracak işlere yönlendirilmiş. Böylece kendinden uzaklaşmış kadın yerini hep birilerinin arkasından bulabilmiş. Sonrasında ise bazen dayak, bazen horlanma, bazen yalnızlık, bazen yalnızca dişilik.

Şimdi öyleyse, daha kötüsü olmasın diye şükretmek yerine, "Neden bu kadar kötü?" diyerek isyan etmeli. Düşlerse her zaman sudan ucuz, en imkansızı bile! Önce insanım sonra feministim diyenlere.

Miyase Aytaç - Ankara / Ağustos 1998

Bir'den Az

kimse bilmiyor
yıllardır illegal bir ölü taşıyorum
bedenimde
ne bana ait sonu
ne bende başlar sebebi
sığıntı etimin külüne
yıllardır aç ve öfkeli
yüzümü sürünce yumuşak tenine
sık sık ibadet dönüşü
dağılıyor iç çekişleri
sise dönüşüyor yankı

biraz közçiçeği
biraz ağrı
bir'den az

kimse bilmiyor
kim taşır boş küfeyi

Yusuf Dağ - Zürih / Şubat 1998

Çürük Armut,

Ne kadar özledim seni...

Burada, bu yoksunluklar ülkesinde, dendenleri çok olan yaşantıların, sadece denden yaşantılarının -de hali olmanın acısıyla yaşıyorum. Tabii buna yaşamak denirse. (Ya denmezse!) Yani yaşananlara den den koymakla yükümlü bir -de'yim sadece. Bu durumun takısı olmak bana düştü.

İçkiye başladım yine. Daha doğrusu kaldığım yerden devam ediyorum.

Orada kalmıştım, burada devam ediyorum... Orada kalmışlığım baki, burada devam ediyorum... Orada kalmışlığımla, burada devam ediyorum... Orada kalmışlığım varken, burada devam ediyorum... Orada olmak varken, burada devam ediyorum... Orada kalmak varken, burada...

Lisede öğrenmiştim, baş ve işaret parmaklarının yataklık yaptığı, orta parmağın işbirliğiyle kalem çevirmeyi.

Burada da çeviriyorum. Ne kadar özledim seni... Şimdi orada olmak yok. Bir barda ya da meyhanede (65 doğumluların arada kalmışlığı), hadi birahanede soğuk bir bardak Efes yudumlamak yok. "Eee?" sıkıntıları yok. "Bi bira söyleyelim beraber içelim"ler yok. Sen yoksun. Ağzın yok. Ellerin zayıf, sesin titrek. Bir başka bahara gebe hasret yok. Asabi cümlelerin hücre evi: Sarhoşluk yok. Akan musluklar, kesilmeyen "cereyan"lar, önlüklü çocuklar, temiz önlüklü, ayakkabılı çocuklar... Ah çocuklar, ah çocuklar!.. Yok!..

Türkçe dersinde üç temel zamanı işledik. Şimdiki, geçmiş, gelecek. Örnekler verdim ve sordum: "Kim bana şimdiki zamanla bir cümle kuracak?" Parmaklar boyları aştı. Hamdullah, "Ziraat Bankası" dedi. Bilemedim ne düşündü? Ne demek istedi? Yokluklarla yaşıyorum. (Yaşamak?)

Buranın ora olduğu zamanları anımsıyorum. Ora'da olduğum zamanları yani. Buraya gelmemek için yaptıklarımı. Yapamadıklarımı. Ne tuhaf! Aynı şeyleri, hatta fazlasıyla gitmemek için yapabilirim sanki. Her zaman kedi pilav yemez.

Ayran aşı yer mi kedi? Özledim evet... seni. Biliyorum yokluğun olmasa katlanılır değil bu çokluklar. Ve olmasa çocuklar. Öğretmenlerim benim. Ne çok şey öğrettiler bana. Hiçbir şey bilmeseler öğretmeyi öğretirler. Ve sevgiyi, fedakarlığı, umudu, direnci... Bir de bana öğretmen diyorlar.

Şimdi biz varolan hayata katılan yaşantılar mıyız? Kabul edilebir bir saptama. Bu hayata bir şeyler katabildiğimiz sürece ve kadar yaşarız. Ya da katmayız ve yaşarız. Ya da yaşarız ve sanırız. Benim bura hayatına katabileceğim bir şey yok.

"Bu hayat yaşandı, yenisi lütfen" yok,

"Bu hayat yaşanmaz, sıradaki lütfen" yok. Boktan seçmeli bir hal alan "bu" hayatta iki ucu olan bir değnek çokken ortadan tutmaya tecrübeli bir el yok.

Sen yoksun, umudun yok. Garezin kime? Cevabı yok. "Off"lar yıkacak dağ telaşında, "tüh"ler çokken "yaa"lar dumanaltı, "oh"lar sıradan yaşanırken "eh"ler güncel, "peh"ler yeni doğmuşken... sen yoksun. İki kere iki yok. Dört, kere'den bıkkın. Üçün müzmin boynu bükülüğü yok.

Bak bana. Bak. Yok işte. İşte ben, hayatın önüne konmuş en çürük armut.

Bugün çocuklarımla birlikte özledik seni.

Umut... Biraz daha umut!

Levent Eken - Van / Temmuz 1998

İsimsiz

Sana doğru,
Sokaklar dolusu
yıllanmış araba lastikleri sürüyor çocuk
Yağmurlar kovanından kopmuş iniyor
Kalbindeki ateşi korluyor düşleri
Doğan bir kelebek uçuyor
Deniz Kızı Kokusu'na
Yokluğundaki acıyla - uzamsal -
Varlığındaki o sancıyla
Tüm zamanlara kodlanmış sözler
gündüzler ve geceler
Birer birer dökülürken sesler
bulutlara düştü arzular
yapraklara inen
Giden bir gemi oldu
kuşlar kanatları yelken
Güvertede uçururken uçurtmasını
ipi gagaladı martılar kuyruğunda papatya
Bir türküdü selamı
usulca söylediği
Gizlemedi ellerini
Parmağıyla yazdı gökyüzüne
silinmezdi nasıl olsa
Duysa(n)

Soner Demirbaş - Kırşehir / Temmuz 1998

İstanbul'um Yedi Memeli Fahişem

Dünya üzerinde bir şehir. Şehir ki ne şehir. İstanbul'um yedi memeli fahişem...

Galata Köprüsü'nde dikiliyorum. Ayak tabanlarım o eski köprüdeki hümanizmin sıcaklığını aramakta. O meyhaneleriyle, işportacılarıyla, boyacı çocuklarıyla alabildiğine canlı, cıvıl cıvıl eski köprü. Oysa şimdi tek hissettiğim soğuk çelik, bu mühendislik harikasının üzerinde.

Bir zamanların pırıl pırıl Altın Boynuz'u, gri entarisiyle -öylesine suskun, öylesine kırgın- köprünün ayaklarının dibinde yatıyor. Dört bir yanım göz alabildiğine çarpık kentleşmeyle çevrili. Mızrak gibi deliyor gökyüzünü camilerin minareleri. Dün ile bugün, koyu bir mistizmle koyun koyuna bu şehirde. Bir yandan gökdelenler olanca narsistlikleriyle gövermekteyken, bir yandan kimi eski semtlerinde bu şehrin, o ince zevk ürünü ahşap evler yaşlı çınarlar gibi bu otomasyon çağına kafa tutmakta. Çınarlar gibi içten içe çürüyecek.

İki kuşak önceki neslin, içinden geçmek için bayramlıklarını giydiği, eskilerin elit semti Beyoğlu'nda buram buram çirkef kol gezmekte. Kozmopolitliğin sınırlarını zorlayan bu şehirde, eski İstanbul halkından birine rastlamak artık şans sayılıyor ne yazık ki. Ekmek uğruna yurdumun dört bir yanından göçen vatan evlatları, birbirlerinin gırtlağını sıkıyor bu taşı toprağı altın(!) şehirde.

Her şeye rağmen, havasından suyundan nasiplenmişse biri, beter özler ayrı düştüyse gün olup da eğer. Nemenem bir dermiş ki sana sevdalanmak, ne seninle olur, ne de senden geçilir be İstanbul'um. Çarşıların, meydanların bir ayrı çeker insanı, vapurların, köprülerin, adaların bir başka. An be an yozlaşsan da kadir kıymet bilmez ademoğullarının elinde, seni sevmemek elde değil be yosma şehir. Başka nerede bu kadar hoyrat ve nobran kucaklaşır iki kıta ve nerede böylesine garip bir sentez vardır Doğu ile Batı arasında.

Sen, kaç kavmin uğruna kanı sel eylediği, nice gelinleri ersiz bırakıp dul eylediği koca şehir. Bil ki bir gün ölürse tenim, açık kalan gözlerim İstanbul İstanbul bakacak. Her ne kadar yedi tepeli şehirlikten çıkıp, yedi memeli fahişe olsan da artık.

Serkan Engin - İzmit / Haziran 1998

Hiç

Sabah erkenden yollara koyulmadım
Okula gitmek dışında
Geceleyin de yürümedim
Ne sevdiğimle ne de yalnız
Zorla erken yatırılmaktan.
Hiç kimseyle sevişmedim
Sevenle karşılaşmadımda
Düşlerim dışında
Hiç yağmurda dolaşmadım
Sırf hasta olmaktan korktuğumdan
Hayatımda tek bir şey yaptım.
Öyle ki bu ülkede suç olan
bir eylemi
Düşündüm. Her şeyi: Önce kendimi
Sonra Evreni ve Tanrıları;
olup olmadığını
İnsanları davranışlarını,
yozlaşmalarını
Neredeyse kendimin de

insan olduğumu
Unuturcasına düşündüm.

M. Emin Kızıldoğan
Isparta / Kasım 1999

Fişlerdeki ve Gerçekteki Fiiller

Nice kitaplar gördüm ben, okuduğum, anladığım-anlayamadığım, resimlerine gözlerimle takıldığım nice kitaplar gördüm aklımda kaldığı kadarıyla size de aktarayım. İnsanlık paylaştıkça büyür, insanlığın paylaşımı fazlalaştıkça birilerini ürkütür.

İlk önce içinden "fiş" dediğimiz bir parmak eninde kağıt parçalarını kestiğimiz kitaplar gördüm. Bunlara neden fiş denildiğini anlamamıştım daha sonra televizyon fişi, çay fişi ve fişlemek gibi şeyler duydumsa da hâlâ fişin ne anlama geldiğini kavrayamadım. Fişlerdeki "Leyla ilaç iç" vardı mahalledeki, köydeki bir çok çocuk doktorsuzluk ve ilaçsızlıktan ölüyordu. Fişlerde "Oya ip atla" vardı, bazıları çağ atladık diyordu, bizlerse yoksulluğumuzu bir türlü sırtımızdan atamıyorduk. "Baba bana bayrak al" derdi fişler, benim babamın ekmek alacak parası bile yoktu. Fişlerde "Ayşe oku, güzel güzel oku" vardı "büyü, Serpil, eve git, çocuk doğur ve kan kaybından öl vardı" Fişler "koy, oyna, al, gez," diyordu, gerçekler "aç kal, öl, ezil, kovul" diyordu. Yeni fişlerdeki fiillerle gerçekteki fiiller farklı iplerde oynuyorlardı.

Lise yıllarında, yine birçok kitaplar vardı. Meselanın masalını anlatayım. Coğrafya kitaplarında benim oturduğum yerler sadece ülke ekonomisine hayvancılıktan katkıda bulunuyordu. Haber bültenlerinde hava durumunu izleyenler bilir, bulunduğum ilin hava durumunu bile ona en yakın ilin sıcaklık derecesiyle tahmin ediyordum. Yani Erzurum 5 dereceyse tahminen bizim ilimizde de sıcaklık şudur diye tahminlerde bulunuyordum. Tarih kitaplarında muharebe meydanlarında yenilenler tarihten siliniyorlardı. Psikoloji kitaplarında ego-bilinç-id falan vardı. Freud için herkes sapık diyordu nedenini o zamanlar anlayamazdım. Felsefe kitaplarında, düşünmek, düşünce, soru sormak, eleştirmek, sorgulamak, muhakeme etmek, irdelemek, araştırmak, bireyselleşmek, tartışmak gibi kelimeler vardı ama yaşantımız hepsini çürütüyordu. Biyoloji ve sağlık bilgisi kitaplarında kurbağanın sindirim sistemini öğreniyor, temizlik kurallarını ezberliyorduk ancak birileri yoksul ruhumuzu hızla kirletiyordu.

Bir de üniversite yıllarında Tıpçı arkadaşımın "Anatomi Atlası" diye bir kitabında kadın-erkek genital bölgelerinin apaçık resmi vardı. Birbirimizin yanında bakmaya utanır yalnız kaldığımızda meraklı gözlerle uzun uzun incelerdik. Tabii ayıptı, yanlıştı ve günahtı. Ayrıca Freud'un sapık olmadığını yıllar sonra anladım. Sakın siz de öyle düşünmeyin çünkü insanın en doğal psikolojik süreçlerini onunla anlamak mümkün. Gerçi toplum öyle bir bunalım içinde ki Freud gelse bile bizleri kurtaramaz.

Haa unutmadan, ben daha küçükken yakılan ve külleri bile gömülen kitaplar vardı. Sakıncalı, yasak, suç sayılan ama ben onlarla hiç tanışamadım... Kim bilir günün birinde!

Karslı - Kars / Haziran 1998

Harvard Mektupları - 6

Üç günde üç büyük yazarı dinledik Cambridge'de : Romancı denemeci Susan Sontag, 70'li yılların Siyah Özgürlük hareketi liderlerinden bugünün akademisyenlerinden Angela Davis ve Amerika'nın en ünlü Filistinlisi Edward Said.

Sontag, Davis ve Said

RAGIP DURAN

Noam Chomsky, Amerika akademik dünyasının Kabesi sayılan Harvard Üniversitesi için 'Eğitimli insan yetiştiriyor' diyor ve ekliyor: "Eğitimli insan, bu toplumda ne zaman susup konuşacağını bilen, neyi konuşup neyi konuşmayacağını bilen insandır. Böylelikle düzene uymasını bilir. En çok da ne zaman, nerede, nasıl para kazanılacağını öğrenir bu eğitimle".

70'lerin Siyah Özgürlük hareketi liderlerinden Angela Davis de konuşmasında, "Üniversiteler ile cezaevleri arasında aslında fark yoktur. İkisi de yurttaşları uysal olmaya, bağımlı olmaya davet eder" dedi.

Harvard'ın asıl amacı belli ama burada her hafta dünyanın dört bir bucağından krallar,prensler,cumhurbaşkanları, başbakanlar, bakanlar, bilimadamları ünlü sanatçı ve yazarlar gelir, konuşma yapar. Nisan ayında birer gün arayla Cambridge 'den üç yıldız geçti: Susan Sontag, Angela Davis ve Edward Said. Harvard Eğitim Fakültesinin konuğu Susan Sontag'dı. Takdimci hocanın konuşması uzun sürdü: "Aslında Susan hoşlanmaz böyle övgülerden ama ben yine de söyleyeyim..." diyerek, Amerika'nın, dünyanın, çağın, binyılın önemli yazarları arasına sokuverdi konuşmacıyı. Sonra Sontag ayağa kalktı -bayağı uzun boylu-geçti mikrofun karşısına, böyle biraz kalın sayılabilecek, net ve dolgun bir sesle konuşmaya başladı ve birinci dakikada ilk golü attı: "Beni takdim ederken 'Akıllı' dediler, kadın olduğum için herhalde bu sıfatı kullanma gereği duydular. Erkek olsaydım kimse özel olarak akıllı demezdi bana..."

Her toplantıda, kente ya da izleyicilere, ya da o günkü kendi haleti ruhiyesine göre son kitabından değişik, romanın kahramanı Polanya asıllı kadın tiyatro oyuncusunun, Bostonlu ünlü yazar Henry James ile Londra'daki buluşma sahnesini okudu. İnce mizahla işlenmiş okuma, zaman zaman kalabalık gülümsemeler ve alkışlarla kesildi. Son bölümde de soru-cevap seansı başladı. Elli yedi yaşındaki Sontag, "Amerika hakkında söylenecek yeni bir fikir yok, zaten olan, fikir üretme alanı değildir, öykü anlatma mecrasıdır" dedi. Bu arada Sontag'ın Litvanyalı Musevi göçmen bir ailenin kızı olduğunu, önce Kaliforniya sonra Newyork'ta yaşadığını, halen de ünlü bir kadın fotoğraf sanatçısıyla birlikte olduğunu öğrendik. Son derece mütevazi bir kadın, sade, derin ve rahat... Profesyonel

İkinci yıldız, Harvard'a değil biraz öteki Tuffts Üniversitesi'ne gelen Angela Davis'di...Yaşı elliye yaklaşan hatırlar, Angela Davis, Amerikan Siyah Özgürlük hareketinin afro saçlı dilber lideri. Amerikan Komünist Partisi'nin eski üyesi (Amerika'da komünist olmak, kafadan çatlak olmakla eş anlamlı!), Kara Panter örgütün mensubu, adi bir cinayet suçlamasıyla tutuklanıp hapis yatmış bir akademisyen. Yaşı 55 gibi ama kadın dimdik, gepgenç! Hala Kaliforniya Üniversitesinde, Santa Cruz'da sosyoloji ve psikoloji profesörü. Büyük alkışlarla sahneye çıktı ve "Amerikan Cezaevi Sanayi" hakkında konuştu. Akıcı, rahat, esprili bir konuşma... Kararlı, hala devrimci, egemen anlayışları tavuğun şeyine sokan bir yaklaşımra... Somut konuşuyor: Birleşmiş Milletler ve Amerikan Adelet Bakanlığı'nın belgelerine dayanarak cezaevlerindeki sömürüyü anlattı. Ama Davis'in en önemli yanı, cezaevi gerçeğini Amerikan sisteminin içine yerleştirmesi. Cezaevi, üniversite, iş dünyası arasındaki ilişkileri kurdu. Amerika Birleşik Devletlerinde mahkumlar son derece düşük ücretler karşılığında, içeride, kahve şirketlerinden telefon kuruluşlarına, spor malzemesi üreten firmalardan bilgisayar holdinglerine kadar çeşitli alanlarda çalıştırılıyor. Ve cezaevleri hızla özelleştiriydiği için, Amerika'nın her geçen gün daha fazla mahkuma ihtiyacı var. 70'li yılların devrimci yıldızı, işin siyasi, ekonomik, kültürel boyutlarını da çerçeveleyerek, bir güzel teşhir etti sistemi. Son olarak da "Eleştirel düşünmeyi öğrenelim...Kimseye boyun eğmeyelim... Kendimizi. Şahsiyetimizi koruyalım, yoksa hepimiz paradan başka bir şey düşünmeyen anlayışın kurbanı olacağız." Ayakta alkışlandı dakikalarca... Sırada Edward Said: Oryantalizm ya da Şarkiyatçılık başlıklı şah-eseri ile Batı'da belki yüzlerce yıldır egemen olan sömürgeci bakış açısını teşhir eden Said, son iki kitabı "Kültür ve Emperyalizm" ile özyaşam öyküsü olan "Yersiz Yurtsuz" da Batıcı tutumu eleştirmeye devam ediyor. Ben de Virgül dergisindeki tanıtımları yeni okumuştum. İyi geldi...

Said, New York'ta Columbia Üniversitesinde İngiliz edebiyatı ve karşılaştırmalı edebiyat dersleri veriyor, ayrıca Amerikan yüksek öğrenim sisteminde pek az kişiye nasip olan "Üniversite Profesörü" ünvanına sahip. Bu ünvana sahip hocalar, istedikleri kentte, istedikleri dalda ders verme hakkına sahip. Said'in önemli bir başka kartviziti de yarı pfofesyonel sayılabilecek konser piyanisti olması. Özellikle Brahms icracısı olarak tanınıyor. Said, uzun yıllardır kan kanserine karşı mücadelesini de sürdürüyor.

Edward Said, geçenlerde önce Harvard'a geldi ve Sacler Müzesinde 'Edebiyatta Çağdaş Üslup'konulu bir konferans verdi. İki gün sonra da Baston Üniversitesinde düzenlenen "Ortadoğu'da Barış" başlıklı sempozyumda bir açılış konuşması yaptı.

Amerika'da, petrol şeyhi değilse Arap, özellikle de Filistinli olmak biraz zor... İranlı olmak kadar güç bir şey. Çünkü medyanın da kışkırtıp oluşturduğu ortak bellek ve tahayyülde, Humeyni'nin Amerika'yı dize getirmesi ve Filistinli halkının Washington'un desteklediği İsrail'e karşı yıllardır mücadele etmesi, burada henüz pek kavranmış ve hazmedilmiş bir olgu değil...

Mesela Harvard Square'de benim 'Arab'ın Kahvesi' dediğim, sigara içilebilen tek kapalı mekan olan bir kahvede, Humeyni ve Arafat posterleri var ama müşterilerin pek göremeyeceği arkalarda bir yerde... Bu posterleri bu memlekette başka bir yerde görmek de pek mümkün değil. Dönelim yine, şark, Filistin ve aydınlar hakkındaki kitapları Türkçede de yayınlanan Edward Said'e... Amerikan deyişiyle 'Public İntellectual' ve galiba Türkçesiyle 'Halk aydını' olarak da anılan Said, Oslo görüşmeleri özellikle Irak'ın Kuveyt'i işgalinin Arafat tarafından desteklenmesinin ardından, 'Barış Süreci' adı verilen gelişmelere muhalefetiyle ön plana çıkıyor. Filistin Ulusal Konseyi üyeliğinden çıkarılan Said'in kitapları, Arafat'ın yönetimindeki Batı Şeria'da yasaklandı. Said, Oslo süreciyle başlayan Ortadoğu barışının gerçekçi ve geçerli olmadığını savunuyor. Filistin halkının esas olarak mültecilerden oluştuğunu belirten Said, Arafat'ın Batı Şeria'da İsrail'in polisi haline geldiğini söylüyor. Çocukluğu Filistin, ilk gençliği Mısır'da geçtikten sonra yaklaşık 40 yılı aşkın bir süredir Amerikan yurttaşı olan ve kendisini Arap-Amerikalı olarak tanımlayan Hıristiyan ama laik Said, 'Ben halen aktivistim. İsrail devleti, din temeline dayalı, ırkçı ve şoven bir devlet olmaktan çıkıp, demokratik bir süreç sonucunda iki uluslu bir devlet olmak zorundadır' tezini savunuyor.

Said, Cambridge ve Boston toplantılarında olsun, radyo ve televizyon söyleşilerinde olsun, başta Amerikalı Museviler ve İsrailli izleyici ve dinleyiciler tarafından biraz ilgi biraz da tepkiyle ağırlandı. Arap, Müslüman ve solcu izleyicilerin memnuniyet ve gururu ise tebessümlerinden belli oluyordu.

Üç günde üç önemli konuşmacı...İhya oluyor insan (Ben). Kıskanıp özeniyor, sonra da çokça hayıflanıyor: Neden insanlar (?) saçma sapan adamların siyasi ihtirasları ve futbol kanıyla iştigal ediliyor?

duran@fas.harvard.edu

ÖKÜZ 5 YAŞINDA

Saman ve Su Verenler:

Can Yücel, Eşber Yağmurdereli, **Kanat Güner,** Fazıl Hüsnü Dağlarca, **Yaşar Kemal,** Ece Ayhan, **Orhan Pamuk,** Mehmet Çağçağ, **Tuncay Akgün,** Bahadır Baruter, **Mesut Kara,** Tuncer Erdem, **Atilla Atalay,** Cezmi Ersöz, **Tuncel Kurtiz,** Derya Sayın, **Muhsin Kızılkaya,** Vedat Özdemiroğlu, **Ümit Kıvanç,** Can Barslan, **Nihat Genç,** Kutlu Esendemir, **Fikret Bekler,** Yasin Adıyeke, **Ercan Akyol,** Altay Martı, **Kemal Gökhan,** Lütfü Oflaz, **Sunay Akın,** Murathan Mungan, **Haydar Ergülen,** Halil Turhanlı, **Zafer Temoçin,** Yılmaz Erdoğan, **Aslan Özdemir,** Can Kozanoğlu, **Cebrail Okçu,** Murat Yüceşan, **Orhan Açar,** Suzan Çark, **Yaşar Akşahin,** Aydın Şahin, **Ali Ekber Uslu,** Gani Müjde, **Sezai Sarıgolu,** Ali Eroğlu, **Ender Özkahraman,** Ferhan Şensoy, **Orhan Koçak,** Ömer Laçiner, **Yavuz Taran,** Devrim Sevimay, **Yıldırım Türker,** Eflatun Nuri, **Feyhan Güver,** Erdal Belenlioğlu, **Gürcan Türeci,** Menderes Samancılar, **Çiğdem Anat,** Tan Cemal Genç, **Tuğrul Eryılmaz,** Musa Kart, **Oktay Güzeloğlu,** Hacer Yıldırım, **Alihan Irmakkesen,** Halil İbrahim Özcan, **Zafer Aknar,** Ayhan Erdoğan, **Güneri İçoğlu,** Soner Günday, **Semra Can,** Halit Çapın, **Çetin Altan,** Memed Erdener, **Küçük Serhat,** Engin Turgut, **Ayça Şen,** Deniz Mukan, **Umay Umay,** Vesile Özdem, **küçük İskender,** Cüneyt Özdemir, **Metin Solmaz,** Ramize Erer, **Metin Fidan,** Mehmed Uzun, **Ercan Süt,** Sönmez Yıkılmaz, **Süveyda Ahker,** Mesut Ceylan, **Deniz Kutlukan,** Mihri Belli, **Ertuğrul Kürkçü,** Mehmet Güç, **Bahadır Boysal,** Bayram Uslu, **Fikret Özdemir,** Kadri Çavuşoğlu, **Yasemin Kale,** Doğan Hızlan, **Turgay Nar,** Tarık Tolunay, **Senem Ertürk,** Can Dündar, **Charlie,** Adnan Özer, **Ayşe Sarp,** Güler Yücel, **Su Yücel,** Cüneyt Aydın, **Şebnem İşigüzel,** Oktay Taftalı, **Hüseyin Kuzu,** Metin Celal, **Özgür Mumcu,** Tomris Özden, **Zekine Türkeri,** Perihan Mağden, **Sencer,** Aydın Engin, **Mıgırdiç Margosyan,** Bal Kırdar, **Murat Beşer,** Mevlüt Gülveren, **Meryem Göktepe,** Ragıp Duran, **Sarp Bengü,** Vecdi Çıracıoğlu, **Gülay Batur,** Sina Akyol, **İhsan Oktay Anar,** Ümit Ünal, **Nalan Türkeli,** Hüseyin Alemdar, **Ahmet Erhan,** Enver Ercan, **Turgay Fişekçi,** Vedat Günyol, **Memet Fuat,** Nihat Ziyalan, **Mehtap Kandemir,** Ali Nesin, **Oral Çalışlar,** Fatih Solmaz, **Tuğrul Tanyol,** Mehmet Kartal, **Celal Başlangıç,** Cevat Çapan, **Sefa Kaplan,** Şavkar Altınel, **Aydın Ilgaz,** Roni Margulies, **Faruk Yılmaz,** İpek Çalışlar, **Kemal Varol,** Merdan Yanardağ, **Oray Eğin,** Enis Akın, **Agah Özgüç,** Gönül Kıvılcım, **Ahmet Erkanlı,** Kemal Urgenç, **Alp Tamer Ulukılıç,** Emine Algan, **Kutlukhan Perker,** Ayla Önder, **Abdülkadir Budak,** Mehmet Yaşin, **Ezgi,** Feyza Hepçilingirler, **Seyhan Gemici,** Banu Akın, **Yeşim Çobankent,** Orhan Alkaya, **Ahmet Ümit,** Semih Gümüş, **Enis Batur,** Atilla Kanbir, **Paul Strathern,** Mehmet Coşkun, **Erkan Aktaş,** Erdil Yaşaroğlu, **Senem Karagözoğlu,** Gülten Akın, **Mehmet Duru,** Defne Sandalcı, **Celalettin Benzer,** Hüseyin Avni Cinozoğlu, **Vedat Türkali,** Selim Temo, **Ayhan Bozkurt,** Hafız, **İsmet Arasan,** Fikret Demirağ, **Oğuzhan Akay,** Sami Baydar, **Osman Gür,** Mehmet Sarsmaz, **Uğur Yağmurdereli,** Lale Müldür, **Emin Karaca,** Yılmaz Arslan, **Akgün Akova,** Serdar Çelik, **Miguel Angel De Rus,** Şeyhmus Diken, **Ali Kemal Yılmaz,** Nebil Özgentürk, **Melda Davran,** Cüneyt Arkın, **Tülin Er,** Mine Söğüt, **Komet,** Ahmet Yıldız, **Tekin Gönenç,** İlhan Berk, **Sumru Yağmurdereli,** Fikret Tunçel, **Şeref Özsoy,** Hüseyin Düz, **Akif Kurtuluş,** Yelda Kaymakçı Reynaud, **Timur Danış,** Meral Onat, **Turgut Yüksel,** İmgehan Lirikboy, **Fatoş Güney,** Cemal Vanlı, **Devrim Özdinç,** Ahmet Yılmaz, **Suat Özkan,** Nilgün Üstün, **Sonat Antepli,** Levent Tülek, **Sabri Kaliç,** Bejan Matur, **Yılmaz Odabaşı,** Arzu Okay, **Vecdi Çıracıoğlu,** Nilay Özer, **Oylum Gölbaşı,** Şerafettin Kaya, **Yonca Akpınar,** Arslan Eroğlu, **Melih Cevdet Anday,** Metin Kaçan, **Fatih Kaçan,** Ahmet Kekeç, **Nevzat Çelik,** Muzaffer İlhan Erdost, **Emel Yıldız,** Bülent Üstün, **Erhan Akyıldız,** Abdülkadir Bulut, **Özdemir İnce,** Çiğdem Sezer, **Can Bahadır Yüce,** Yelda Karataş, **Faize Özdemirciler,** Hülya Koç, **Hulki Aktunç,** Sezai Karakoç, **Halil İbrahim Özcan,** Deniz Durukan, **Güven Erkin Erkal,** Çetin Altan, **Arif Damar,** Zeki Demirkubuz, **Ersin Kalkan,** Ender Emiroğlu, **Derviş Zaim,** Ahmet Hakan Coşkun, **Fethi Naci,** Vivet Kanetti, **Altay Öktem,** Hakan Nurcanlı, **Herman Taşçıoğlu,** Sibel Torunoğlu, **Savaş Ezgi,** Mahmut Şevki Okutan, **Adnan Azar,** Metin Özkara, **Blues Baba,** Mert Hoşgör, **Ali Yavuz,** Emin Yavaş, **Göngör Tekçe,** Serdar Ilıcak, **Kalıpçı Salih,** Yaysat'tan Tuncay Demir ile Filiz ve Serap, **Ilıcak Matbaasından Goss ekibi ve Genç Turgay,** Cemil Yüksel, **Leman Kültür Ekibi,** Nedime Harmandağlı, **Hüseyin Erer,** Ufuk Uras, **Polat Sabuncu,** Hatice Meryem, **Metin Üstündağ...**

TEŞEKKÜRLER

Akşamsefası

İçim Doluyor. İnsanım Ben.

Beni yaşatan insan sıcaklığı, dostlarımın ilgisi, gençlerin ve Öküz okurlarının sevgisi. TÜYAP Kitap Fuarı'nda bana gösterdikleri ilgi ve o büyük alkışı hala unutamıyorum. İçim doluyor. İnsanım ben.

Birlikte yenilik yaptığımız arkadaşlarımı çok arıyorum. Çoğu çok genç öldü. Mesela, Sait Faik'i çok severim. Kendisini Çok çirkin bulurdu. Patlak gözlü filan. Çok yalnız bırakıldı ve sirozdan öldü. Oktay Rifat'ı da çok seviyorum. Ondan da çok şey öğrendik.

Dalgıçlar vurgun yiyince kurtarmak için oksijen tüpüyle basınç yaparlarmış. Bana da dostlarım, gençler ve Öküz okurları böyle bir oksijenli basınç yapıyorlar. Tekrar hastanedeyim ama alıştım böyle vartaları atlatmaya. Yakında yine görüşeceğiz, buluşacağız, konuşacağız. Hepinize sevgiler.

Nisan 2000 Çapa Hastanesi

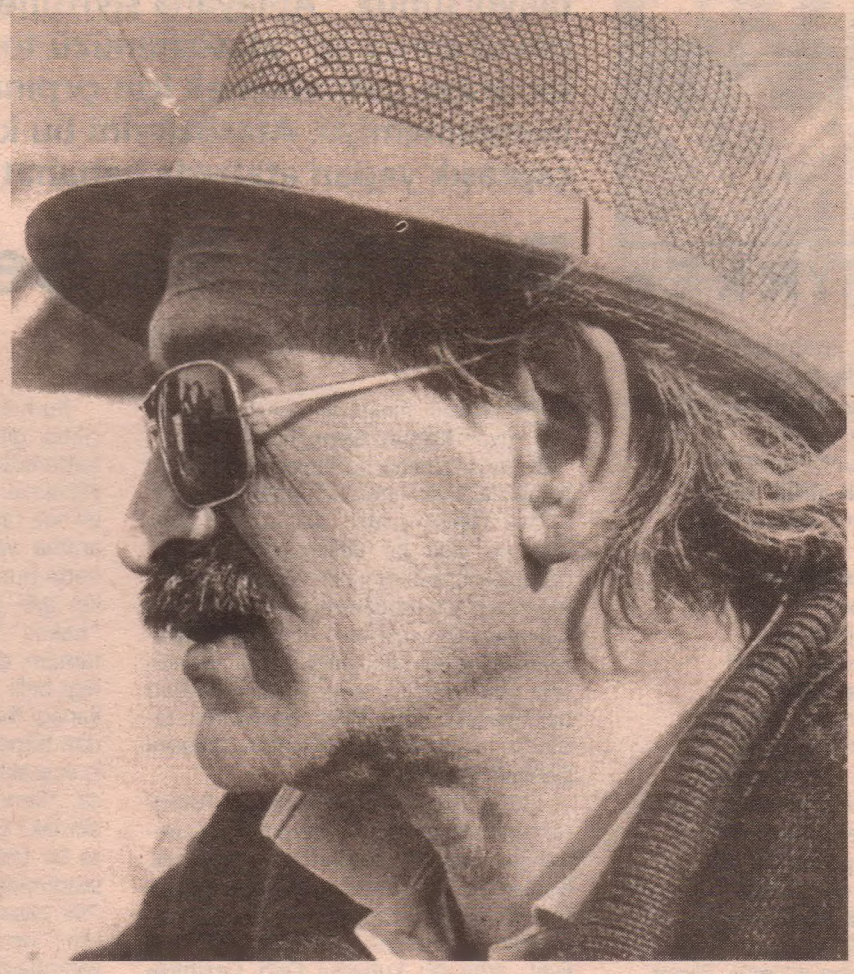

ECE AYHAN

2 Resim Arasındaki 7 Fark

VEDAT ÖZDEMİROĞLU

1- *Çelik Blek, İngilizler'e karşı sivil toplum hareketinin öncüsüdür. Oysa Tom Miks, otoritenin emrine girmiş olan; rütbe, lojman, harcırah gibi kahramanlığa yakışmayan kaygılar taşıyan bir memurdur.*

2- *Çelik Blek, yeri geldiğinde aslanlar gibi içkisini içer. Oysa Tom Miks, bir süt çocuğudur.*

3- *Çelik Blek, ender de olsa "harbici kaçamaklar" yapar. Oysa Tom Miks, Suzi'yle bıktırıcı bir platonik ilişki yaşamakta, selamını çakıp Albay Brown'dan Suzi'yi isteyemeyerek karizmasını sıfırlamaktadır.*

4- *Çelik Blek, Rodi adlı genci himayesine almış bir altın kalplidir. Tom Miks, Konyakçı adlı bir alkoliğin kahrını çeken zayıf bir kişiliktir.*

5- *Çelik Blek'in yanında bulunan Profesör Oklitus, bilimsel çalışmalarını her fırsatta sürdüren değerli bir uzmandır. Oysa Tom Miks'in arkadaşı Dr. Sallaso'nun herhangi tıbbi bir çalışmasına rastlanmamıştır.*

6- *Çelik Blek, gerçek bir kahraman realisttir, atlarına fazla bağlanmaz, onlara isim vermez. Oysa Tom Miks, Napolyon adını verdiği atına bir insan gibi bağlanmış, o ata bir şey olduğu taktirde, görevini aksatacağı ve üzüntüden kahramanlık yapamayacağı bilincine erişmemiştir.*

7- *Çelik Blek; uzun, sarı, ipek saçlarıyla asi kültürün fenomen bir simgesidir. Oysa Tom Miks ortadan ayırdığı saçlarıyla kendisine naifin naifi bir imaj seçmiş, asla ilk görünüşüyle kitlelere pozitif enerji verememiştir!*

Akşamsefası

ÇaLıŞıRkEn

- Keli donundan görünüyor!
- **Herkes itinayla sevilinir, şımartılınır, başımıza çıkartılınır!**
- Ulan bi gün de elinizde yarım kilo şöbiyetle gelin be!
- **Tepecik'e nasıl gidilir usta.**
- Kendimi bu gece İzmir'e verip, yardıracağım.
- **Hayat İzmir Fuarın'ın dışındaymış be!**
- Ekibin yarısı vejetaryen, yarısı kebap yemek istiyor!
- **Ben herkesi seviyon!**
- Tema çorabını çabuk denize at.
- **Sen o simitlerin üstünü kapatmazsan satamazsın!**
- Anladık börek kenarsız olmaz ama bu kadar da kenar konmaz!
- **Ankara Öküz paneline gel protest yiğit, gerekirse Mahsun'la biz görüşürüz!**
- Şarkıcı Burak Bora klip çekerken eşşek kamyondan düşmüş, ölmüş. Panter Emel duymasın!
- **Eşşek için ağlamış ama Burak Bora, yeni de bir eşşek almış!**
- İki az kurufasulye yiyelim 1,5 porsiyon osurtuyor!
- **Beni de uyku tutmadı, sevişelim mi!**
- İşin seyrini değiştirdim! Hayatımı yazdım!
- **Uzayda dolmuş kuyruğu varmış!**
- 5 yıl ne çabuk geçmiş be!
- **Kapa kendini de biraz rahatla!**
- Sayfalarımıza biraz heyecan katmak için "tetikçi" aranıyor!
- **Tam okul kırma havası var dışarıda, biz çalışıyoruz!**
- Her yüz erkekten 80'i top peşinde koşuyor!
- **Öfkem onurumu koruyor benim!**
- Küçük Onur'unu mu?
- **Çok çalışır az aşınır!**
- Konfeksiyon tadında çalışan bir dergiyiz valla!
- **Ben kokoreççinin oğluyum.**
- Demek sen Mahsun'un televizyonunda çalışıyorsun ha protest yiğit.
- **Aaa, CNN çocuğu geçiyor!**
- Girdi mi abi benim şiir?
- **Aramızda köçek var mı bi tane!**
- Zip'i ötüme soktum çıkmıyor!
- **1 Mayıs'ta neredeyiz yoldaşlar?**
- Türk gibi su içme ulen!
- **Delikanlı insan ekmeği bıçakla kesmez, eliyle böler!**
- Arkadaşlar dikkat edin, halkın ar ve hayalarını incitmeyin!
- **Daha bu benim ilk ayım, herkesi tanımak zorunda da değilim!**
- Değmeyin panik atak geçiriyorum!
- **Ulen derginin yarısı panik atak, yarısı nevrotik, yarısı şizoid, yarısı da editör!**
- Böyle bir şey var mı hayatta be!
- **Bir gün bize gel de sevişelim!**
- Oooo, ulen 5 yıl olmuş be!

Kendisinin Demirel'den daha iyi bir cumhurbaşkanı olacağına yürekten inanıyor. *"El elden üstündür, diye bir atasözümüz var."* diyor bunu belirtmek için. Atasözlerine ne kadar meraklı olduğunu biliyorsunuz. "Anlayana sivrisinek saz, anlamayana davul zurna az" atasözümüzü toparlayıp bir araya getirebilmek için çırpınmıştı da beceremeyişti. Atasözlerini bu kadar uzun ve çapraşık yapan atalarda kabahat.

Bir Yiğit Bir Şey İstese

FEYZA HEPÇİLİNGİRLER

Türkiye bir fırsatı daha kaçırdı, kaçırıyor. **Kamer Genç**, hazır cumhurbaşkanlığına bu kadar hevesliyken yolunu açmak vardı. Anadolu'nun bağrından kopup gelmiş, özü sözü doğru, yiğit mi yiğit bir delikanlının önünde durdular, umutlarını zincire vurdular. Kimin hakkı var rengârenk bir cumhurbaşkanından bizi mahrum etmeye? **Demirel**'in ölmesini bekliyordu sıranın kendisine gelmesi için, şimdi kimin ölümünü bekleyecek? Tom Miks Teksas'taki tabutçu mu bu adam, birilerinin ölmesini beklesin boyuna?

Son günlerde basına sızdırılan fotoğraflarla başı dertteydi. Ne olmuş? Cumhuriyet bayramı kutlamasına katılmış. Katılamaz mı? Cumhuriyet elden gidiyor diye sık sık darbe söylentileri çıkarılan bir ülkede Cumhuriyeti kutlamak suç mu? Evet, ama bu kutlama **Örfi Çetinkaya**'nın evinde yapılmış. Örfi Çetinkaya, "Uyuşturucu kaçakçısı olduğu belirtilen Örfi Çetinkaya" diye geçiyor gazetelerde. Olabilir. Kamer Genç adamın işini gücünü nereden bilsin? Ayrıca bu fotoğrafı yayımlayan ve bir milletvekiline değil de kokoreççiye sorar gibi, senli benli bir tarzda **"Bu masada ne işin var?"** diye soran gazete, aynı kişiyi (Örfi Çetinkaya'yı) daha önce "işadamı" diye sunmuş sayfalarında. Kamer Genç haklı. Belki de onların "işadamı" demelerine güvenip katıldı davete. Tabii o bunu böyle söylemiyor, kendi üslubuyla *"Bunu işadamı diye bize yazan gazete..."* diyor. "Bize" diye belirtmek gereğini niye duyduğu sorusuna yanıtım yok. Pek güzel konuşuyor; ama neden bilmem dolaylı tümleç ve nesnelerle başı dertte. *"Birçok kişi bana tebrik etti."* diyor sözgelimi. Bizim oralarda, Ege'de, özellikle Denizli'de "Beni bir çay yap.", "Eşeği bana bindir." gibi söyleyişler pek yaygındır da Kamer Genç'in oralarla bir ilişkisi yok. Tunceli nere, Denizli nere?

Aynı davette dansöz oynatıldığı iddiasını ne kadar özlü biçimde yanıtladı. İnanılmaz bir espri yeteneğiyle: *"Dansöz, Cumhuriyete aykırı değil ki canım!"* dedi. İşte bu kadar! Dansözün Cumhuriyete aykırı olduğunu **Saadettin Tantan** bile iddia edemez. O Saadettin Tantan ki elinde kim bilir daha kimlerin fotoğrafı var, onları vermiyor da kalkıp Kamer Genç'in fotoğrafını veriyor basına. *"E be İçişleri Bakanı, sana soruyorum: Bu adam torbacılıktan buraya gelmişse sen uyuyor muydun?"* demeye hakkı yok mu şimdi Kamer Genç'in?

"İçişleri bakanlığı adamın evinde arama yapıyor. Bu fotoğrafı basına veriyor. Cumhuriyet'e başkaldırı olduğu bir dönemde Çetinkaya'nın evinde Cumhuriyet Bayramı kutlamasına katıldım. Benden başka çok insan vardı. Bir paşamız var, yanında eşi ve ben varım. Bunları söylemiyor. Mahkeme karar vermemiş, eroinci olup olmadığı belli değil."

Bu haberde Kamer Genç'in ağzından çıktığı gibi yazan gazetecinin suçu var, hatta bütün suç onun. İnsan şu öznelere yüklemlere dikkat etmez mi? Adamın evinde (adam, herhalde Örfi Çetinkaya) arama yapan, fotoğrafı basına veren, hatta bunları söylemeyen, İçişleri Bakanlığı gibi görünüyor. (Bakanlık değil de "bakan" herhalde.) Neyse, buraya kadar tamam, diyelim. Peki, eroinci olup olmadığı belli olmayan kim? Yine İçişleri Bakanlığı (bakanı) gibi görünüyor, en azından tümceye göre öyle. Durup dururken iş açacaklar Kamer Genç'in başına. Ayrıca, "Benden başka çok insan vardı." ne demek? Orada bulunanlardan -hiç değilse bir bölümünün- insan olmadığını mı sezdirmeye mi çalışıyor Kamer Genç? "Bir paşamız var, yanında eşi ve ben varım." ne demek? Paşanın eşiyle birlikte yanında ne işi var Kamer Genç'in? Eşi bir yanında, Kamer Genç öbür yanında mı duruyormuş; yoksa paşanın değil, eşinin yanında mıymış Kamer Genç? Neden? Gazeteler bunu da, paşanın ya da eşinin yanında yer almasının nedenini de sormaz mı? Kamer Genç'in dediği gibi, besbelli kıskanıyorlar onu. *"Yani ama kıskanıyorlar beni, bu adam nasıl geldi?"* diyorlar. Oysa serbest bıraksalar adamı nasıl da şiir gibi konuştuğunu duyacaklar. Redifleri başa değil, sona koymuş olsa da şu sözleri alt alta dizin, adeta şiir:

"Yani sanki ben T.C. devletinin bir vatandaşı değilim.

"Yani sanki ben T. C. devletinin düşmanıyım."

Onun tavrı belli. *"Ben laik T. C. devletinin laikliğinden yanayım."* diyor. Hoş, T.C. devleti laikse, laikliğinden yana olmaya pek gerek kalmaz; ama olsun. O yine de laiklikten yana tavrını açık açık ortaya koyuyor. *"Kamer Genç çok sert bir kayadır, bu kayaya başlarını vururlarsa..."* demesinden de anlıyoruz ki kendisini bu laikliğin güvencesi olarak görüyor. İşte bunun için baskı yapıyorlar adama. Bu baskıyı "veciz" Türkçesiyle ne güzel dile getiriyor: *"Yani ben parlementer olarak o kadar bana baskı yapıyorlar ki."* Parlementer olmasına rağmen kendisine baskı yapıldığını gören kişi, halka yapılan baskıyı daha kolay anlamaz, bu baskıyı ortadan kaldırmak için gerekli mücadeleyi gönüllü olarak vermez mi?

Mücadele yalnız bu kadar değil. Kendisini Demirel ile mücadele edecek çapta gören milletvekili çıktı mı Kamer Genç'ten başka? Ne diyor o? *"Bu Çankaya'daki adam, devletin bütün kaynaklarını seferber etmiş. Ben inanıyorum ki o Demirel'i Büyük Millet Meclisi'nde gömecekler."* Öyle de oldu sayılır. Kendisinin Demirel'den daha iyi bir cumhurbaşkanı olacağına yürekten inanıyor. *"El elden üstündür, diye bir atasözümüz var."* diyor bunu belirtmek için. Atasözlerine ne kadar meraklı olduğunu biliyorsunuz. "Anlayana sivrisinek saz, anlamayana davul zurna az" atasözümüzü toparlayıp bir araya getirebilmek için çırpınmıştı da beceremeyişti. Atasözlerini bu kadar uzun ve çapraşık yapan atalarda kabahat. "El elden üstündür"ü, hiç şaşırmadan, çabucak söyleyiverdi işte!

Sakıp Sabancı ile de araları açılmıştı bir ara. *"Sayın Sabancı'nın biraz da nezaket kurallarını aşan bana sözleri oldu."* diye açıkladı bunu Kamer Genç, sonra da ekledi: *"Sayın Sabancı'nın ben seviyesine inmedim."* Ne demiş Sakıp Ağa? Söylenmeyecek bir şey söylemiş. "Sen Türkiye'nin görüntüsünü bozuyorsun." demiş. Tamam, ağlak bir suratı var; karşısında biri erik yiyormuş ya da limon yalıyormuş gibi, ağız sıvılarını zaptetmekte zorlanarak konuşur; ama "Türkiye'nin görüntüsünü bozmak" yine de çok ağır kaçmış. Neyse, biri Ankara'da, biri İstanbul'da olmasına rağmen, ekranlara, kameralara ellerini uzatarak, canlı yayında barıştılar da bu sorun da böylece kapandı. Hatta el çabukluğuyla *"Tuncelispora 7 milyar veriyor musun? 7 milyara fit olduk."* diye para sözü bile aldı Sakıp Ağa'dan Kamer Genç. Yalnız, aynı programda Demirel'in herkesi kucaklamadığını, herkese cumhurbaşkanlığı etmediğini belirtmek için *"Tunceli'nin Ovacık köyünün aç insanları"*ndan söz ettikten sonra onlara değil de Tuncelispor'a para istemesi garibime gitti doğrusu. "Tek barakalı ev" ne demekse *"Tek barakalı evlerde yaşayan aç insanlar"*dan söz et, sonra da onlara değil, Tuncelispor'a para iste! Mutlaka bir bildiği vardır; ama ben anlamadım.

"Çiçek sulama" meselesi de henüz unutulmadı, hatta canlı tutulmaya çalışılıyor. Önce yakalandığını, kıstırıldığını düşünüp sinirlenmişti; ama hemen sonra yüksek zekâsıyla işi başka türlü yönlendirebileceğini fark etti. Bir kere, medyamızın hazırladığı bir metafora cuk oturdu bu çiçek sulama işi. Hani kadınlar çiçekti ve çiçekler su isterdi ya! O da çiçek sulamıştı işte! Böylece, toplumumuzda pek makbul sayılan hovarda erkek tipleri arasında bedavadan bir yer edindi kendisine. Şimdi çocuklara bile soruyor: *Söyle bakalım **Selim Can**, sen şimdi çiçeklerden anlıyor musun, anlamıyor musun?"* Ayrıca, atalarımız ne demiş? "Yiğidi öldür; ama hakkını yeme!" Dersim dağlarından Doğru Yol sıralarına yükselen yiğidimize pek uyan bu güzel atasözümüzü kendisi nasıl söylerdi, bilemiyorum; ama Türkçemize "çiçek sulamak" diye bir deyim armağan ettiğini görmezden gelemem.

Satırlarıma üstadımızın bir özdeyişi ile son vermek istiyorum:

"Bu Türkiye hepimizindir. Bu Türkiye'yi ne Fransız yaşatır, ne İngiliz yaşatır. Bu Türkiye'yi biz yaşatacaz." Bırakın yaşatsın adam! Ayrıca unutmayın, bizim ne faşingimiz var ne karnavalımız. Şenlikli bir cumhurbaşkanımız olsaydı fena mı olurdu?

Akşamsefası

Kimsenin ölümü, çinli şair Li Po'nunki kadar güzel olamaz.
Li Po sandaldaydı, yeterince içmişti. Hava açıktı.
Günaçığı değil de, ayaçığı bir gece.
Li Po, ayın sudaki görüntüsünü bütünüyle kucaklamak istedi.
Bunun için suya sarktı.

Kollarını gepgeniş açarak daha da sarktı.

Bir dergi gibi benim hayatım.
Bu yüzden ölmem;
batarım

Cemal Süreya, 999 Gün Kitabından

İncelikler

Senaryo: METİN ÜSTÜNDAĞ
Çizen: KUTLUKHAN PERKER

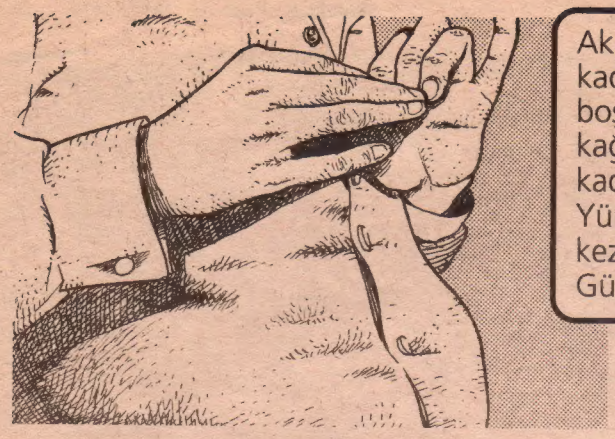

Ak kağıt sayrısıyım ben. Boş bir kağıt görünce istediği kadar küçük olsun koparır cebime koyarım. Cebimde boş kağıt olunca tedirginimdir. İlk yalnız kaldığımda kağıdı çıkarırım kalemin ucunu üstüne koyarım. O ana kadar hiç düşünmediğim bir şiir kımıldanmaya başlar. Yürür gider. Cebime koyarım tekrar kağıdı. On kez, yüz kez, bin kez çıkartır düzeltirim. Günlerim böyle geçer. Günlerim de, aylarım da, yıllarım da böyle geçer.

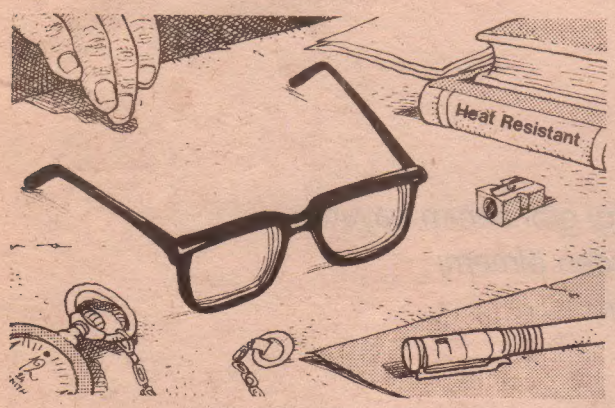

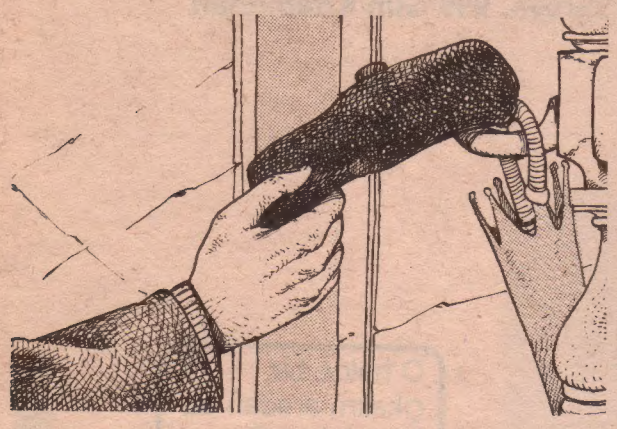

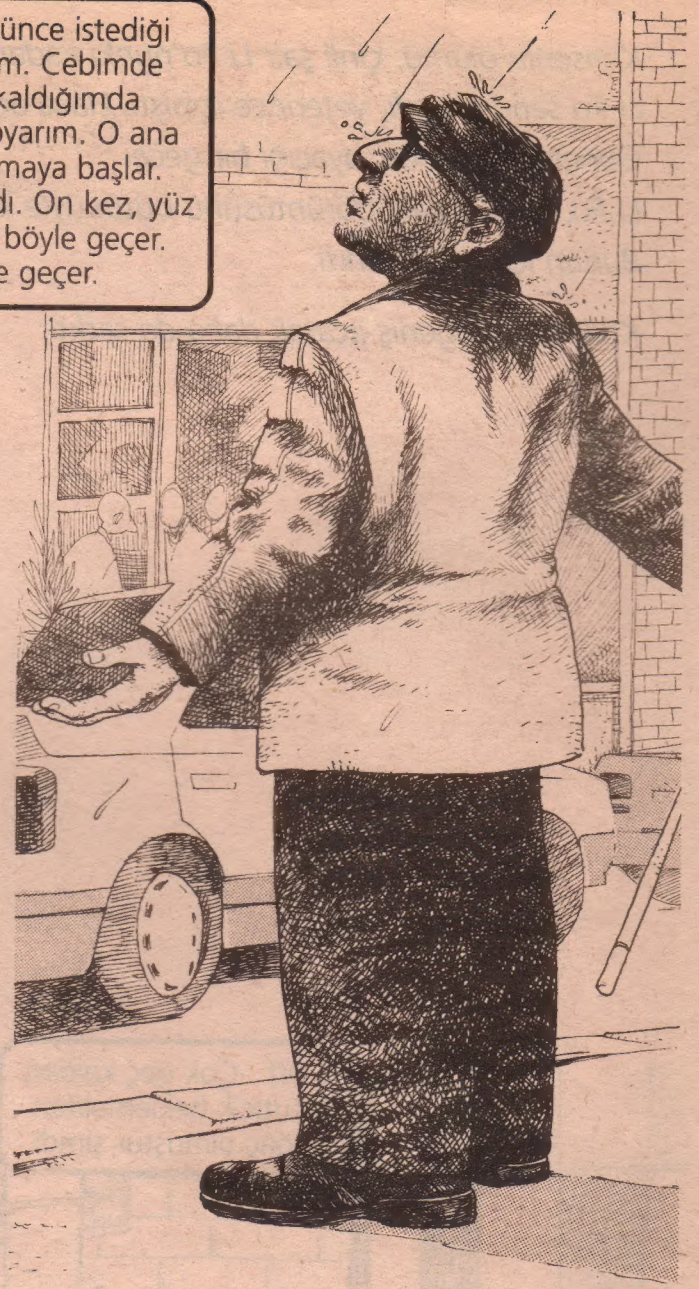

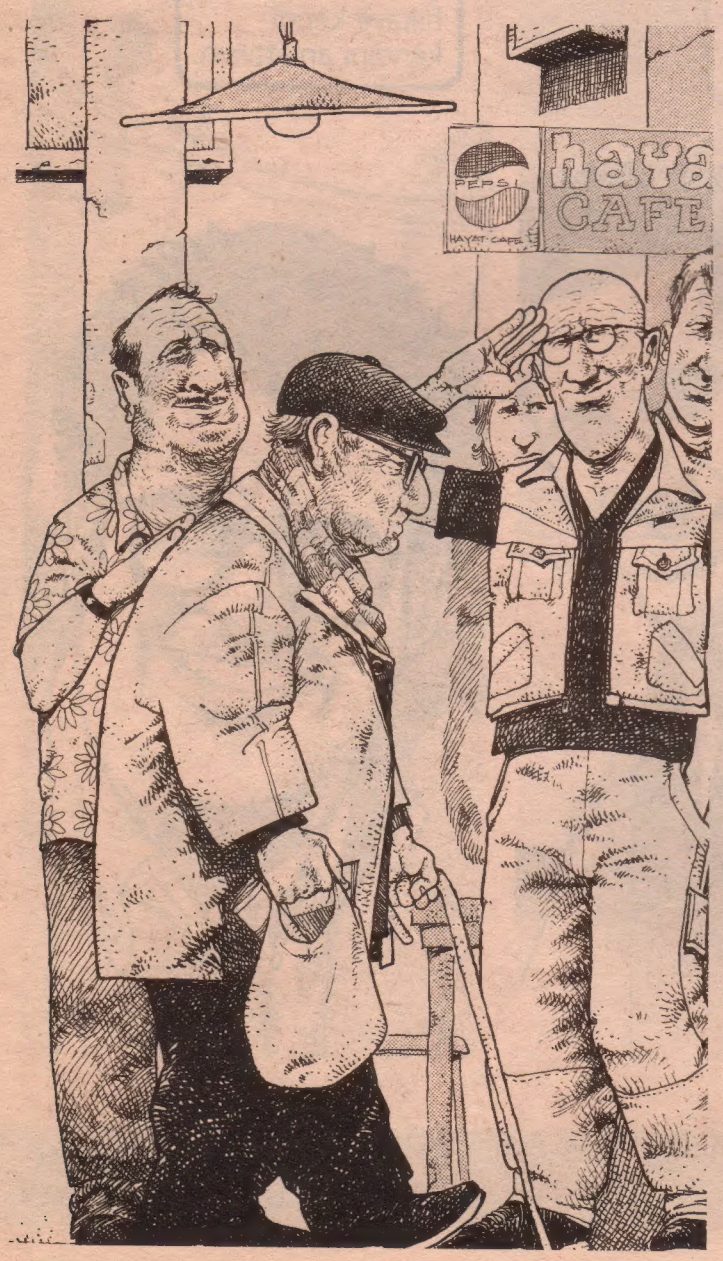

Haftanın iki günü gelirim bu kahveye. Gelmediğim günlerde de yardımcımı gönderirim. Burada bir masam vardır. Kahvenin girişinde, kapının hemen yanında.

Niye mi gelirim bu kahveye?. Bilmem.. Belki de, belki de.

Cemal Süreya benim bir dizemdir. Yıllar önce tanıştığımız ilk gün bu görüşü paylaşmıştık. Öyle tanıdık bir sesle ve öyle tanıdık düşüncelerle konuşurdu ki bir yerde yazdığım, oralardan dirilmiş beni aramış bulmuş bir düşüncemdi sanki.

Cemal'le şiir üzerine hiç tartışmadık. Onunla ortak tasla, ortak çeşmelerden su içiyorduk çünkü. Şiir bir ulussa, Cemal o ulusun en yakın bireyiydi. Cemal'in güzelliği, toplum olmanın güzelliğidir.

Bana saygısı ve sevgisi öylesine büyükmüş ki, tartıştığımız bir akşamın ertesi günü biraz ona yüz vermemişim galiba, o da gitmiş günlüğüne sadece *"Bugün ağam sudan soğuk bakıyor"* diye not düşmüş.

Bir gün hem bira içiyoruz, hem de Cemal, Ece Ayhan'la; ben de genç bir şair arkadaşla sohbet ediyoruz. Ben fark etmedim. Cemal bir ara beni süzmüş süzmüş ve sonra da Ece'ye dönerek; *"Akraba bu yahu"* demiş.

Yine bir gün bir arkadaşına; *"Kadıköy'de sahilde dolaşırken her zaman önümü iliklerim. Karşıma her an Dağlarca çıkabilir diye"* demiş.

Hayatta çok dostum, çok arkadaşım oldu... Ancak...

...başka ozanlarla böylesine bir yakınlık yaşamadım ben.

Ölümü bütün tanıdıklarından çok beni üzmüştür.

O da biliyorum, ölürken en çok benden ayrıldığına üzülmüştür.

Keşke hayattayken daha uzun beraber olabilseydik. Daha az sudan soğuk baksaydım ona keşke.

"Keşke yalnız bunun için sevseydim seni"

Haftada iki gün gelirim bu kahveye. Gelmediğim günlerde de yardımcımı gönderirim. Kimbilir belki de Cemal gelirse beni bulsun diye haftada iki gün mutlaka gelirim ben bu kahveye.

Atalım be Kuti'cim.

Meto Abi, Beyoğlu'na çıkıp iki bira atalım mı?

Cemalim Cemaliiim algın Cemaliim, al kanlar iiçinde kaldın Cemaliim.

Bu maceranın sonu

©MET.ÜST.&PERKER-2000-Nisanlası.

Beyoğlu'nda Garibanın Otopsisi Yapılmaz

OKTAY GÜZELOĞLU

"Benim babam çok kötü amca" dedi, birden elimi çektim, bir an kendimi kötü dediği babası gibi hissettim. Bir müddet konuşamadım. Sonra "Neden kızım? Bütün babalar iyidir, seni sevmiyor mu?" diye sorduğumda çocuk sesinde hıçkırıklara boğuldu.

Bizim Çocuk

Sokaklarda sürekli çoğalışlarını gördüğüm, konuştuğum, sattıkları selpak ve çiçeklerden aldığım; sarı saçlı, kara saçlı, kumral saçlı, kirli yüzleri ve on yaş dişleri ile bazen beyaz, bazen de siyah gülüşleri ile tanıdığım çocuklarımız, sözde bizim çocuklarımız. Sokağa gece yarıları saldığımız, kazandıkları üç kuruşu elinden aldığımız, çocukluklarını yaşatmadığımız bizim çocuklarımız. Hepimizin o yaşlarda en namuslu, temiz güldüğü ve kendi çocukluğumuzu onlarda gördüğümüz çocuklarımız.

İşte, bir gece herkesin sokaklarda yiyip içtiği, sürekli bulunduğum lokantalar sokağının birindeyim. Sokak dağıldıktan sonra geriye çöpler ve bizim çocukların kaldığı gece. Onlarla oturuyorum, ellerinde son selpakları, son çiçekleriyle, masum, günahsız, yorgun oturuyorlar. Meyva sularını ısmarladım ne kadar satış yaptıklarını, günde kaç para kazandıklarını okula gidip gitmediklerini soruyorum, anlatıyorlar. Hiçbirisi ilkokulu dahi bitirmemişler. Sıkılıyorum; neden niçin sorularını sormuyorum. Her şey ortada çünkü. Birazdan kalkıp gittiler, yalnız bir tanesi kalkmadı.

Saat gece yarısını geçmişti. Neden eve gitmediğini sordum? "Annem eve daha gelmemiştir" dedi, "Nerede?" dedim "Bilmiyorum gece çalışıyor" dedi. Üstelemedim. Saçını okşamak istedim; irkildi sevdirmedi. Bu davranışı beni daha da sıktı. Bir an beynimde istemediğim, resimli yıldırımlar çakarak aktı geçti. Sonra, belki de evden öyle tembihlemişlerdir, diye düşündüm; çünkü bütün kötülüklerin kol gezdiği alemin ortasına bırakılmışlardı. Kendisini evine götürmeyi teklif ettim. "Cık" dedi, ona hissettirmeden yüz ifadelerini, hareketlerini ve duruşunu inceliyordum.

Kısa bir zaman konuşmadan oturduk, bir ara bana "Sen çok iyi abisin" dedi. Teşekkür ettim, iyilik sebebimi sordum, "Bize hep iyi davranıyorsun, meyva suyu, kola alıyorsun, bizi sokaktan kovdurmuyorsun" gibi normal yaptığım şeyleri sıraladı. Babasının ne iş yaptığını sordum, konuşmadan bir an titrediğini fark ettim, ağlamaya başladı. "Neden ağlıyorsun? Babandan korkuyor musun? Seni dövüyor mu?" diye sorduğumda yalnızca başını evet anlamında salladı, tekrar evine götürmeyi ve babasıyla konuşabileceğimi söyledim. Daha çok belirli bir şekilde titredi, olmaz anlamında başını sallamaya başladı, başını sallıyordu; ama bir iki kere değil kurulu bir bebek gibi sürekli sallayıp ağlıyordu. Tekrar başını okşamak istediğimde bu defa önceki gibi davranmadı, aksine sev der gibi hafifçe bana sığınırcasına küçücük, bütün gövdesiyle yaslandı.

Allah kahretsin geceyarısını çoktan geçmiş bir saatte dram yaşıyorduk. Nereden sordum, nereden karıştırdım diye kendi kendime kızdım. Ben bu düşüncelerde yüzerken o, "Benim babam çok kötü amca" dedi, birden elimi çektim, bir an kendimi kötü dediği babası gibi hissettim. Bir müddet konuşamadım. "Sonra neden kızım? Bütün babalar iyidir, seni sevmiyor mu?" diye sorduğumda çocuk sesinde hıçkırıklara boğuldu. Tekrardan başını okşayarak ağlamamasını istedim, kısa kısa aralıklarla hıçkırıkları kesildi. Hava hafiften ısınıyordu, yan yoldan arabalar seyrek aralıklarla hızla geçip bir yerlere gidiyorlardı. Bende hızla gitmek istiyordum; ama bu durumda nasıl, nereye?

Koca bir adam, küçücük bir çelimsiz kız çocuğu, iki sevgili gibi hafif, ısıran, az yıldızlı havada birbirimizi ısıtıyorduk, belki de ısınırken küçük ve büyük yüreklerimiz soğuyordu. Bir şeylerden kuşkulanmaya başladım; ama nasıl sorabilirdim, o bir çocuktu ya kırarsam, ya incitirsem, ince cılız bir daldı o, ağaç olmadan öldürebilirdim. Bu düşünceler beni korkuttu, bir defa daha evine götürmeyi söyledim. "Gitmem amca babam bana kötü şey yapıyor" dedi ve utanarak başını öne eğdi ağlamaya başladı. Bu sözlerle boğazımı, yüreğimi sanki görünmez bir el sıkmaya başladı, ulan konuşamaz oldum ağlamak geldi içimden; ama gözlerimin, ağzımın bir çöl gibi kuruduğunu fark ettim. Küçüğümü evime götürmek istedim; ama olmazdı sebebini söylememe gerek yok zannediyorum.

Hava daha çok soğumuştu, montumu çıkarıp küçüğüme giydirdim. Birazdan iyice kendime geldiğimde elinden tutup beni evlerine götürmesini söyledim. Biraz havadan, biraz da korkuyla titreyen elleri elimde aşağı gariban mahallelerine aktık, beynimden kötü babası için geçen düşünceleri kovmaya çalışırken nereye yürüdüğümü anlayamadan bizim çocuğun "Geldik amca" sözleriyle kötü düşüncelerimden koptum. İki yanağından öperek, köşeden sokağına bizim çocuğu uğurladım. Evlerinin kapısını vurup açılana kadar kuruyan gözlerime dolan yağmurları sokağa bırakmıştım.

Balık Dünyası

Şero'ya

Pontus Rum sevgilim benim!
Dili dönmeyen sevgilim
Dili dönmeyen balık sevgilim
BALIK DÜNYASI
YENİ DÜNYA
YAKINDA
Azeri misin sen?
misin sen?
Alevi misin nesin?
Nesin sen ey garip Rum
ki sen şey misin?
Kırmızı bir balık dönüyor
dilinde sevgilim
Hep böyle işte
Turuncu bir yunus sen
gülerken dilinin altında

Ey tuvalette doğan yetim sevgilim
benim
Bilir misin sen
misin sen konuşmayı
kendi tuhaf dilinin içinde
uyur ya da ağlarken?
Ne olacak şimdi
"Sen Hattuşaş aslanı gibi"
bana bakarken
Bir oğul ver bana
diyorsun
Ama benim oğullarım var

Bütün Türkiye benim oğlum
"Ben bir Hattuşaş aslanı gibi"
onlara bakarken
Ey tuvalette doğan
Hattuşaş aslanım
Yetim ülkem benim
Nerelerden geliyorsun sen
Söyle Kafiristan'dan mı
geliyorsun

Esrarım, marihuanam,
Çatalhöyük leoparım
benim
Düşman sınırların üstünde
rakseden yitik ülkem
Van canavarım,
aydın peynirim
Ey şizofrenlerin ülkesi
Türkiye, Türkiyem benim
Ey şiddet ve esprinin ülkesi
50 bin megavatlık dehşetim
benim
Ey aspirinin ve akinetonun ülkesi
Geceleri hala uyuyamıyor
musun?
Esrarım, marihuanam,
Çatalkaram, çingenem
Hala herkesi korkutuyor musun?

Nemrut dağım, Kapadokyam
Düşman sınırların üstünde
rakseden bir dost musun?
Bilmek istiyorum
Söyle bana, bana dost musun
dost musun?

Ey tuvalette doğan
kaotik ülkem benim
aklından bu doğu-batı masalını
kaldır
"Ya sen gel" ya beni
rafa kaldır!

Lale Müldür

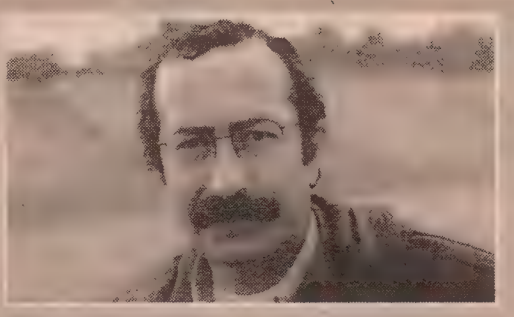

Parça Tesirli Şiirler

6. *Keşke*
keşkeyi iptal edebilseydik.

7. *Kendini kendine akıta akıta*
kokuyor insanlar
insanlar insanlara bulaşıyor
nedense.

8. *Muhtemelin*
her şeyi muhtemeldir.

9. *Nisanı nisan gibi*
karşılayamadık
insanı insan gibi
oy madımak teke teke sakalı.

10 *Her şeyin tozunu aldık*
toz duman içerisinde
aşkın da geçmişin de.

11. *Mümkünü olanı isteme*
küstahlığı
ayrı bir duygu
tam tersiyse gerçekçi.

12. *Iki aranın*
bir deresi vardır
iki derenin bir arası
Mezopotamya
N'oluyor ya?

Mevlüt Gülveren

Akşamsefası

Alooo! ÖkÜz'den Arıyoruz?!

Ben anneme yazdığım mektupları bile kısa tutardım şiir kıskanmasın diye

Fazıl Hüsnü Dağlarca

Alooo, Merih hanımla mı görüşüyoruz?
- Buyrun benim.
Son günlerde babanız Süavi Süalp'in anısına Cihan Demirci tarafından hazırlanan kitapla ilgili bir takım rahatsızlıklarınızın olduğunu duyduk, anlatabilir misiniz?
- Tabii ki sevinirim. Ben birkaç senedir Antalya'da yaşıyorum. Bir arkadaşım geçen sene içerisinde beni arayarak "Baban için bir kitap yayınlandı ve **Tüyap Kitap Fuarı**'nda da bir panel düzenleniyor, haberin var mı?" dedi. Bunun üzerine erkek kardeşim ve annemi aradım. Onların haberi varmış. Sonra ben kalkıp İstanbul'a geldim. Fuardaki **İnkilap Yayınevi**'nin standına gittim, kendimi tanıttım. Bana bir kitap verdiler, eve döndüm ve kitabı okumaya başladım. Kitabın babamın 'anısına saygıyla' yazılmakla beraber ince ince, ufak ufak iğnelemelerle dolu olduğunu gördüm. Biraz daha okuyunca bana neden haber vermediklerini de anladım. Çünkü, **Cihan Demirci** tarafından on senelik çalışma sonucu(!), özenle hazırlanmış bu kitaba göre ben artık ölüydüm. Üstelik önce pavyona düşmüş ardından da pavyonda sevgilim tarafından bıçaklanmışım. Hemen o gün **Cihan Bey**'e ulaşmaya çalıştım. Ulaştım da. Ankara'da ve çok meşgul olduğundan çok kısa bir görüşme yaptık. *"Müsait olunca beni arayın, herhalde yanlış bilgilendirilmişsiniz"* dedim ve telefon numaramı bıraktım. Kendileri beni aramayınca üç dört gün sonra ben aradım. Tekrar, tekrar aradım. Bu davranışının, bu şekilde yazmasının bir açıklaması olması gerektiğini düşünüyordum. Böyle bir şeyden dolayı çok üzüldüğümü, haksız yere yanlış tepkiler vermek istemediğimi, beni en kısa zamanda arayıp konuyla ilgili beni aydınlatmasını istedim.
Sonra...
- Zannediyorum 1999 yılının Kasım ayıydı. Bu arada yayınevine de gittim. Halkla ilişkiler müdiresi bir hanım bana beş kitap daha verdi, hepsi bu. Bütün uğraşılarımın neticesinde ne karşımda muhatap bir kimseyi bulabildim, ne de yaşadığımı ve olayların yazıldığı biçimde gelişmediğini tekzip edecek bir yazıyı yayınlatabildim. Herhalde para isteme ihtimalimden ürktüler. Oysa benim isteğim yalnızca bir yanlışlığın düzeltilmesi ve insani bir yaklaşımdı.
Kitabın yazarı size kısa da olsa bir açıklamada bulunmadı mı yani...
- Kendisi, *"Semih Balcıoğlu bana bu şekilde anlattı, bende röportaj kasetleri var"* dedi. On sene araştıra araştıra (!) bunu mu bulmuş, anlayamadım doğrusu. Üstelik bu kitabın yayınlandığı **İnkilap Yayınevi** ile 1996 yılında yapılmış bir sözleşmemiz de var, yani bu kadar derin araştırmalar sonucu bula bula benim pavyona düştüğümü ve sonunda da sevgilim tarafından bıçaklandığımı söyleyen birini mi bulmuşlar? Kitabın yazarı zaten kitapta babamı anlatıyor ve anıyor gibi görünürek kendi kendini övüyor, ne kadar büyük bir mizahçı olduğuna pay çıkarıyor. Üstelik bu kitap **E Dergisi** tarafından da **Yılın Mizah Kitabı** seçilmiş. Bunu da duydum şok oldum. Yani şimdi ben Shaekspeare hakkında milletle konuşsam ve Shaekspeare üzerinden kendi kendimi övsem bu edebiyat kitabı mı olacak? Böyle saçmalık olur mu?
Peki şimdi ne yapmayı düşünüyorsunuz?
- Fazla fevri davranmamak için uzun zaman sustum ve bekledim. Yazardan ve yayınevinden olumlu bir yanıt alamadım. E, ben de kanuni haklarıma sığınacak ve araştırmamı yapacağım ve kendileriyle de artık ben muhatap olmayacağım.
Aydınlattığınız için teşekkürler...
- Ne demek, ben teşekkür ederim...

Alooo Öküz'den arıyoruz Cumhuriyet Bilim-Teknik dergisi mi?
- Buyrun, ben Orhan Bursalı.
Türkiye'de derginiz dışında bir gazete tarafından verilen benzeri bir ek yok. Bu anlamda Cumhuriyet gazetesi böyle bir dergiyi okuyucularına ulaştırmaya nasıl karar verdi?
- Bilim, Türkiye'de eksik. Ekonominin önemli bir ayağını, sanayinin altyapısını oluşturuyor bilim; toplumu yönlendiren çok önemli bir sektör. Bilim sektöründe eksik olan toplumların, ekonomi ve daha birçok alanda da eksik ya da az gelişmiş olduğunu görüyoruz. Toplumun altyapısını oluşturuyor. Bu açıdan bu temel eksikliği gidermeye çalışmak, bilimsel düşünceyi, bilimsel araştırmaları desteklemek için bu dergiyi çıkarmaya karar verdik.
Bilim ve teknolojiyi gazete okuyucusuna ulaştırırken zorluklarla karşılaşıyor musunuz?
- Bilim çok geniş bir alan. 1000'e yakın alt dalı var. Temel 5 bilim alanın birçok alt disiplini oluştu. O disiplinde çalışan uzmanlar bile çoğu zaman komşu disiplinden bihaber olabiliyor. Okuyucuya bir şeyleri aktarırken terminoloji gibi konularda sıkıntı çekiyoruz. Ama bilimin sonuçları gündelik hayatımıza giriyor, biz bunları kullanıyoruz. Bu açıdan bizi zorlayan iki şey var. Birincisi; bilimi popülerleştirmek, sade, yalın, sokak dilinde yani okuyucuların anlayacağı dilde verebilmek. İkincisi; toplumsal demokrasi açısından şeffaf bilim ne üretiyor. Bu sürecin önemini anlayıp, toplumu katmak önemli. Bu süreci bilimin bilinmediği toplumun çeşitli katmanlarına yaymak gerekiyor.
Tübitak'ın çıkardığı Bilim-Teknik dergisiyle ortak çalışmalarınız oluyor mu?
- Tübitak bu işin öncüsü. Bizim kardeş kurumumuz. Ama fonksiyonlarımız farklı. Toplumsal tartışma sürecinde Türkiye bilimini de gündeme getiriyoruz. Haftalık dergi olduğumuz için bunu daha rahat yapabiliyoruz. Çeşitli konularda ortağız ama bizim daha toplumsal bir yapımız var.
Derginizi gazete bünyesinde çıkarmanın avantaj ve dezavantajları neler?
- Öncelikle gelen haberlerden yaralanmak gibi bir avantajımız var. Ek olarak verilen bir dergi olduğu için gazetenin tüm okur kitlesine, çok geniş bir kesime ulaşma imkanımız var. Bilimle ilgilenmeyen okuyucular bile dergiyi karıştırıp okuyabilirler. Dergi bilimle tanışma için bir fırsat diyebiliriz. Esas olarak avantajlarından bahsetmenin yararlı olduğunu düşünüyorum.
Eklemek istedikleriniz...
- Bilim bize uzak görünse de hayatımızı etkileyen bir süreç. Teknik olarak da öyle. Önemli olan bu süreci, bilmemiz, katılmamız, söz hakkımızın olması. Bu alanda olan biteni izlemeli, bilgi sahibi olmalıyız. Bu demokratik, açık toplumda yurttaşa düşen görevdir. Bu sürece katılmamak önemli bir eksikliktir. Bunu, es geçme, kendi adını verilecek politik kararlara katılmama izlerse bilgi toplumu insanı olabilmek için gerekli özelliklerden yoksun kalmış oluruz. Yani geleceğin bilgi toplumu insanın bu sürece belirli ölçüde de olsa katılması gerekir. Süreç, dünyayı değiştiriyor, canlılar, toplum, yerkürenin uzaydaki yerine ilişkin yeni bilgiler sunuyor. Bu kadar önemli bir konudan uzak kalamayız diye düşünüyorum.
Teşekkürler, iyi yayınlar...
- Size de iyi yayınlar.

Alooo Öküz'den arıyoruz, Ruhi Su Vakfı mı?
- Evet, ben Ilgın Su.
Vakıf nasıl gidiyor?
- Diğer vakıflarda olduğu gibi bizim de maddi sıkıntılarımız var. Yılda iki konser düzenliyoruz, bireysel dersler veriyoruz ama bunların gelirleri yetmiyor. AKM'de 174 ressamın katıldığı büyük bir karma sergi düzenledik. Yaklaşık bir ay kadar sürdü. Hemen hemen Türkiye'de tanınan her ressamın resimleri yer aldı sergide, epeyce resim satıldı.
Yeni projeleriniz var mı?
- Dünyada büyük orkestralar, korolar kalmadı. Hiçbir besteci senfoni yazmıyor. Büyük oluşumlar düşünülmüyor, artık oda orkestraları var. Biz de büyük bir korodan ziyade iki veya üç koroyla çalışmaya başlayacağız. Oda müziği tarzında bir örgütlenme olacak bu. İki veya üç değişik sesten oluşan korolar olacak. Kış sonu veya yaz başında çalışmalara başlayacağız. 1,5-2 yıl boyunca konserlere hazırlık sürecek. Çalışmalar konservatuar tarzında ama atölye çalışması olacak. Çünkü dünya artık konservatuar eğitimini de terk ediyor. Çok uzun vadede yapılacak, bizim gücümüzü aşan bir şey ama başarmaya çalışacağız.
Ruhi Su ve onun eserleriyle ilgili yeni çalışmalar yapmayı düşünüyor musunuz?
- Ruhi Su'ya ait tüm bantlar çıkartıldı. Kimsede ona ait bir bant kalmadı. 20'ye yakın albüm derlendi, temizlendi. Piyasada bittikçe basılıyor. Bundan başka da bir şey yapmayı düşünmüyoruz.
Eklemek istedikleriniz...
- Tüm arkadaşlara selamlar, sevgiler.
Teşekkür ederiz...
- Ben teşekkür ederim.

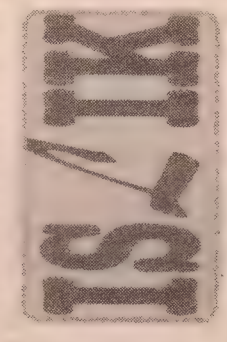

Alooo Öküz'den arıyoruz, Islık dergisi mi?
- Evet, ben Celal Soycan.
Derginizden bahseder misiniz?
- İki yıl önce Mersin'de, şiir çevresinin böyle bir yayın geliştirmesi konuşuluyordu. Türkiye'de şiir ortamında bir boşluğu doldurmak, kendimizce bir duruş sunmak istedik. Bir taraftan öykülemeci şiir karşısında imgeye dayalı, sözü kendi dizgesi içinde kuran, gündelik dilin ötesinde bir şiir. Çok geride kalması gereken kimi tartışmalar da şiir ortamında hala devam ediyor; toplumsal sorunlar karşısında şiirin sorumluluğu, açık-kapalı şiir, şiir sözcük ilişkisi... Aşılmış olmasını umduğumuz konular var. Hem yazılara hem şiirlere kendimizce bir çizgi koyduk. Bu çizgi dışında duranlara yer vermedik.
Bu tavrınız ayrımcılığa yol açmıyor mu?
- Şiir adına, şiirin sorunsalları adına böyle bir tavrın çok gerekli olduğunu düşünüyorum. Şiir çok hırpalandı bizde. Gündelik hayata dair sorunlar, gündelik dilde de söylenebilir. Buna engel olmayı düşünmeyiz. Bir estetik kategori olarak şiirin sorunlarını düşündüğümde, böyle bir duruşun gerekli olduğuna inanıyorum. Yoksa, Türkçe şiirinin dünya şiiri içindeki yeri gibi sorunlar karşısında duramayız. Bunun, bu tür poetikaları vardır. Bunun dışında olması beklenemez.
Okuyucu kitlenizi kimler oluşturuyor?
- Okuyucumuzu da kendimiz saptadık; şiir kamuoyuna ulaşmayı hedefledik. Şiir okuyan, yazan, yayınlayan herkese ulaşmayı düşündük. Bunu 1 yıl içinde sağladık. Sonuçta, büyük kent dışında şiirle ilgili bir yayının tutulabilmesi gibi bir sorun aşıldı.
Periyod, tiraj, dağıtım...
- İki ayda bir yayınlanıyor Islık. 700 tane basıyoruz, 350-400 kadar rutin olarak ulaştığımız kişi var. Islık, özel irtibatlarla dağıtılıyor. Yani ulusal dağıtıma girmiyoruz ama önemli kitabevlerinde bulmak mümkün.
Teşekkür ederiz...
- Biz teşekkür ederiz, kolay gelsin.

Akşamsefası

Alooo, merhaba Ali Bey nasılsınız?
- Çok teşekkür ederim. Bugünlerde basına verdiğim her demeç için hakkımda soruşturma açılıyor ve demeç vermem yasaklandı.
Oyun sürecini bize de anlatır mısınız?
- Ağbi artık bilmeyen kalmadı. Çekimdeyim şimdi...
Bir kere de bize anlatın n'olur?
- Oyuna kalitesi açısından itirazım vardı. Sabancı ile ilgisi yok. Teksti okuduktan sonra itiraz ettim. Oynamamı zorunlu hale getirdiler. Galada fotoğraf son damla oldu.
Eklemek istediğiniz...
- Asla istifa etmeyeceğim. Atılırsam atılırım.
Teşekkür ederiz, kolay gelsin.
- Size de.

Alooo Öküz'den arıyoruz, Beyaz Yayınları mı?
- Evet, ben Hidayet Pınarbaşı.
Yayınevinizden bahseder misiniz?
- 1997 yılının Kasım ayında kurulduk ama ilk kitabımız 98'in Mart'ında yayınlandı. 97 Kasım'ıyla 98 Mart'ı arasında geçen süreçte, bir yandan yayınlayacağımız kitapları, bir yandan da vizyonumuzu hazırladık. Her kitabın arkasında bir deniz yıldızı öyküsü var. O öykü "Beyaz Yayınları 'Kıyıya Vurmuş Her Şeyi' yaşatmaya çalışır" diye biter.
Okur profilinizi kimler oluşturuyor?
- Okur profilimizi çalışan insanlar oluşturuyor. 98 yılındaki ekonomik kriz sırasında yaşanan toplu işten çıkarmalar nedeniyle okurlarımız parasız kaldı. Okur profilimizin bir diğer kesimini de endüstri toplumunun insanları oluşturuyor. Depremde de en çok zararı endüstrinin geliştiği İzmit, Adapazarı gibi yerlerde oturanlar gördü. Bu nedenle artık oralarda oturan okurlarımız kitap okuyamıyor. Ama her şeye rağmen önümüze koyduğumuz hedefi tutturmaya çalışıyoruz.
Genelde aile ve bilgelikle ilgili kitaplarınız...
- Aile endüstri toplumunda ve diğer toplumlarda bir temel değer. Aile olmazsa sağlıklı insan yetiştirilebileceğine inanmıyorum. Birçok insan bize, Türk toplumunda aileye bağlılığın olduğunu söyledi. Ama ben, bu değerlerin kaybolduğuna inanıyorum. Amerika bunu 15-20 yıldır yaşıyor, bizde 3-5 yıldır yaşanıyor ama çok hızlı. Önlem olarak aileyi görüyoruz. Mutlu bir aile yaşamı olan insan hem kendi mutlu olur hem de çevresine pozitif enerji yayar.
Kıyıya vurmuş her şeyi yaşatmaya çalıştığınızdan söz ettiniz. Bunu açıklar mısınız?
- Her kitapla bir tek insanı değiştirebiliyorsak başarıya ulaşıyoruz demektir. Dünyayı kurtarma amacında değiliz. Herkesin kendi mesleğinde, yaşamında bir deniz yıldızı öyküsü var. Her gün gördüğümüz ama önemsenmeyen konular var. Bu tür konuları kendi okur profilimiz çerçevesinde telaffuz etmeye, güncelleştirmeye çalışıyoruz.
Misyoner bir amacınız mı var?
- Evet. Tabii bu misyoner amaç içinde ücretsiz kitap dağıtmıyoruz. Ama amacım bu vizyonun arkasına saklanarak para kazanmak değil. Yayıncılık öyle bir meslek ki sınırları ayağınızı koyduğunuz yerde başlayıp uzayda hayal edebildiğiniz yere kadar gidiyor. Pornografiden marjinal dinlere kadar birçok şey yayıncılığın konusu. Eğer kendi sınırlarınızı, hedeflerinizi seçmezseniz mesleki olarak savrulmanız olası. Grup uzmanlığı gerektiğine inanıyorum. Endüstri toplumu insanı buna zorluyor. Bu vizyonun bir başka özelliği de bir standardı yakalaması. İnsanlar yayınladığımız bir kitabın devamını da talep ediyorlar bizden.
Eklemek istedikleriniz...
- İnsanların kendilerini iyi hissetmelerini ve çevrelerine de pozitif enerji yaymalarını istiyoruz. Onlara kaynaklar sunuyoruz, kendilerini hatırlatıyoruz. Bir şeyi Beyaz'dan okudu diye iyi olmuyor insanlar. Biz öğretmen değiliz. Yalnızca insanlara kendilerini hatırlatıyoruz.
Teşekkürler...
- Biz teşekkür ederiz.

Aloooo Yılmaz Odabaşı?..
- Evet benim...
Merhaba, nasılsınız?
- Dört duvar arasındayım, ne kadar iyi olunursa o kadar iyiyiz. Son olarak dışarıdan çağla getirdik. Baharı çağla içinde arıyorum.
Günleriniz nasıl geçiyor?
- Şimdi, Cumhuriyet dönemi boyunca devlet yazarları şairleri hapishaneye göndermiş. Bedel ödettiği şairlerden özür dilememiş. Devlet geleneğini hiç bozmamış. Biz niye bozalım. Şimdi onun için yatıyorum. İradeyle belirlenmiş bir ömre sahip olmaya çalışıyorum. Mehmet Serdar'ın vurguladığı gibi kendi yaşamımın tasarlayanı, eyleyeni, düzelteni, sonuçlarına hiç yakınmadan katlananı olmak istiyorum. Herkes kendi tercihlerinin öznesidir. Bu toplumun insanı, bir şairini, yazarını burada işgüzar gardiyanlarına unutabilir. Dışarıda serçelerini şişirip kartal yapabilirler. Ama benim doğrularımda oturmama engel değildir. Paul Wiltman'ın deyişiyle "Özgürlük son dindir". Ben de buradayım, dinim de. İkinci, girince dışarıdaki bütün olanaklar sınırlanıyor. (İçerde o oran birdenbire düşüyor) Dışarıda görüştüğümüz insanları göremiyorsunuz. Acaba her şey sahte mi? Okurların kuyrukları sahte mi?
Umudunuz ne durumda?
- Umudun sağlığı bozuk, ama umudu, umutsuzluğu seviyorum, çünkü ikisini kardeş kılan hayatı seviyorum.
Başka projeleriniz var mı?
- Ben ciddi bir şekilde çalışmalarımdan uzak kalıyorum. Bilgisayar tabii ki cezaevine sokulamıyor. İçeri girince dışarıda aleyhime yazılar artıyor. Elimin kolumun bağlı oluşunu fırsat biliyorlar. Ben zamanın aynasına, vicdanına güveniyorum. Koşullarımdan dolayı kendimi savunamıyorum. Dışarıdaki 5 ayın büyük kısmı imza ve söyleşilerle geçti. Bir de *Son Çeyrek Yüzyıl Çağdaş Şiir Antolojisi* hazırladım. 1941 doğumlu **Metin Altıok**'la başlayıp 1978 doğumlu **Zeynep Köylü** ile biten 203 şairin biyografisi ve yapıtlarından örnekler aldığım bir titiz çalışma oldu. Başka da hiçbir çalışma imkanım olmadı.
İçeride yazabiliyor musunuz?
- Kalabalık oluyor koğuşlar. Kimi saz çalıyor, kimi tavla atıyor, kimi televizyon izliyor. Böyle bir ortamda edebi çalışmalar yapmak zor oluyor.
Eklemek istediğiniz...
- Öküz okurları neden yazmadığımı mektuplarla arayıp soruyorlar. Sağ olsunlar. Fakat ben hiçbir yerde yazmıyorum. Daha sağlıklı koşullarda yazmam mümkündür. Bir husumet söz konusu değildir. Öküz okurlarına, yazarlarına, çizerlerine hepsine selam ve sevgiler.
Teşekkür ederiz...
- Ben de teşekkür ederim, inceliğiniz için...

Alooo Öküz'den arıyoruz, Derviş Zaim'le mi görüşüyoruz?
- Evet, benim.
Son filminiz Filler ve Çimen yalnızca Susurluk'la ilgili mi? Tanıtımdan kaçınmanızın nedeni neydi?
- Bugüne kadar tanıtımını yapmamış olmamız, daha sonra sistematik olarak yapmayacağımız anlamına gelmiyor. Sessiz kalmanın daha doğru olduğunu düşündük. Bunun öncelikli nedeni, çekim sonrası işlemlerini sakin geçirmek, yaratıcı süreci dallandırıp budaklandırmadan, kendimizle kalarak bitirmekti.
Film ne zaman gösterime girecek?
- Çekimleri bitti. Gelecek sezon girecek sanırım.
Tabutta Rövaşata'yı düşündüğümüzde çizginizin biraz değiştiğini fark ediyoruz...
- Bir insan sürekli aynı şeyleri yaparsa, gelişim çizgisinde ilerlemeden söz edilemez. Farklılık olmalı ama farklılığın içerisinde değişmeyen bir öz de kalmalı. **Tabutta Rövaşata**'yla **Filler ve Çimen**'i izleyen kişiler değişimi ve değişmeyen özü görecekler.
Filler ve Çimen'de kurgusal mı yoksa belgesel yön mü ön planda?
- Kurgusal yön ön planda. Birebir dışarıdaki gerçekliği taklit ederek aktarmak gibi bir amacımız yoktu. Dramatik yoğunlaşmayla birçok kişiliği, birçok olayı birkaç karakterde vermeye çalıştık. Bu anlamda, dış gerçeklikte şu var, burada da olması lazım gibi bir görüşle yapmadık filmi. Ama Türkiye'deki belli bir durumdan kaynaklanarak yapılmış bir film, tabii ki ayna tutuyor.
Eklemek istedikleriniz...
- Film, herkesin yardımıyla, kolektif, fedakarlıkla yapıldı. Bağımsız bir film. İlgi çekeceğine inanıyorum.
Teşekkürler Derviş bey, kolay gelsin...
- Ben teşekkür ederim.

Alooo, Mehmet Atak'la mı görüşüyoruz?..
- Evet, benim buyrun...
Behçet Necatigil'den bir oyun sahnelediğinizi duyduk, biraz açar mısınız?
- Tabii, Necatigil'in **Kadın ve Kedi** ile **Son Tren** adlı radyofonik oyunlarından kolaj yapılarak sahne için uyarladık. Oyunun çatısı ise, Beckett'in bana bıraktığı mirasla çatılmıştır. Oyunun adı da Kedi.
Nasıl bir tarz uyguladınız?..
- Kedi'de yazarın ya da yönetmenin aktarıcı konumundaki 'statik tiyatro' yerine seyirci dahil tüm unsurların belli bir konsept içinde ve kendi biyografileri dahilinde yaratıcılıklarını harekete geçirerek dinamik tiyatro hedeflenmiştir. Kedi'de tiyatroya dair mevcut zamanla unutulmuş, zamanın belli sürecinde reddedilmiş ya da terkedilmiş, bugüne kadar kaçınılmış ya da olmaz farzedilmiş ilişki kodları, çeşitli dizgiler dahilinde bir araya getirildi. Kedi, her oynanışında o süreçte bir araya gelen unsurları (seyreden ve seyredilen - sahne üstü ve sahne dışı) o süreçteki varoluşlarıyla, kuşkusuz konseptinden çıkmadan ama her seferinde yeniden yaratılmaya açık olarak tasarlanmış, "burada ve şimdi" bir oyundur.
Kedi'de alışılmadık, farklı olan şey nedir?..
- Tiyatronun kollektif bir ilişki sanatı olduğu göz önüne alınırsa, onu varolan sistem içinde ona dair olduğu saptanmış ilişki yöntemleriyle sorgulamak bana ahmakça geliyor. Oyunun çıkmasına yakın Necatigil'in "**Bile-Yazdı**" kitabını yeniden karıştırırken Kedi'de hedeflediğim bir şeye çok tekabül eden bir bakışla karşılaştım. Mealen söyleyebilirim: "Okuyanın benim şiirimi hatırlaması değil, o şiire kendi yaşamından yakaladığının ona kalması önemli" gibi şeyler söylüyordu. Benim de Kedi'de hedeflediğim; böyle birşey. Aslında, Kedi oyunu Necatigil'in şiirleri üzerine kurgulanmış soyut bir gösteri olarak da tanımlanabilir.
Peki Kedi'ye seyircinin ilgisi nasıl oldu?..
- Kedi; sekiz hafta gösterimde kaldı ve salon hep doluydu. Sanırım seyirciler memnun kaldılar. Ama doğrusu basının ilgisi konusunda bir şey diyemem.
Başka projeleriniz var mı?..
- Şu an 60 oyuncuyla 2 Mayıs'a yetişecek tek gösterimlik "Hamlet 2000" isimli bir performans hazırlıyorum. Muhsin Ertuğrul, Can Yücel ve Mengü Ertel'in anısına. Lawrence Olivier'in dramatuji dekopajı ve filmi eşliğinde Can Yücel'in Türkçesi ve Mengü Ertel'in grafikleriyle. Dramatoryum; Sevin Okyay. Önümde daha çok projeler projeler projeler var.
Teşekkürler...
- Ben teşekkür ederim...

Akşamsefası

O bir çağdaş yenilgi... O bir alacakaranlıktaki ülke... O bir hipodrom canavarı... O bir rakı şişesinde balık... O bir Ankara yalnızı... O bir baba... O bir şair... O bir Ahmet Erhan... Erhan Bozkurt'la dertleşti...

Dünyaya Bir Yara Bandı Gibi Uzanan Bu Canım Ülkede "Diğer" Olmak "Değer" Olmaktır

Son günlerde özellikle evdeyken kendi kendime konuştuğumu fark ettim. Belki de uzun zamandır olagelen bir durumdu bu. Evimde bir ayna bile yok. Böyle zamanlarda kendimi bir sahnede çırılçıplak yakalanmış gibi hissediyorum. Yalnızlığın da konuşkan bir tarafı var demek ki. Eskiden köpeğim vardı, onunla konuşurdum; şimdiyse söylediklerime kulak kabartan bir nesne bile yok.

Şu gördüğün barınağı bulana kadar göbeğim çatladı. Şu sokağın adını aklımda tutmak haftamı aldı (Hınıs). Hınıs'ın hangi ilin ilçesi olduğu üzerinde kesin bir bilgiye sahip değilim. Erzurum'un, diyorlar. Haritam yok ki açıp bakayım. Burada öğrendiğim ilk şey ise, hiçbir bakkalın içki satmadığı ve ekmeğin ellibin lira olduğu. Sokakta hayat sabah altıda başlıyor, akşam altı-yedi gibi sona eriyor. Aradaki zaman boşluğunda sokak köpekleri karların üzerinde komando eğitimi yapıyorlar. Sokağın hemen yanından bir uçurum gibi İncesu vadisi başlıyor. Mersinli geçinirim ama, babamın iş yüzünden deplasmana çıktığı bir yılda ben bu görünen İncesu'da doğmuşum. Burada bir fotoğrafımı çek, belki arap çıkar.

OYA DERSANESİ
Üniversiteye Hazırlama Merkezi

Erhan BOZKURT
Türkçe Öğretmeni
Bölüm Başkanı

Akşamsefası

Beni artık şair olarak kimse tanımıyor gibi bir duygu var içimde. Özellikle son on yılda biraz fazla saklandım galiba. Oysa daha yirmili yaşlarımda sokakta beni gören Celfinler (celfin ne mi... civcivin -yahu buna da cülük derler bizim oralarda- büyüğü, pilicin küçüğü anlayacağın) evet celfinler çığlıklar atarlardı. Şimdiyse o tür halüsünasyonlara girecek yaşı çoktan geçtim gibi geliyor bana. Aslına bakarsan ben hep kırk yaşındaydım. Önümde ardımda sağımda solumda kalan her şeyi bu noktada sobeliyorum. Yeterince yaşlandım, ama hiç olgunlaşmayacağım. Eşeğimin bir terkisinde kitaplarım, öteki terkisinde aldığım ödüller var. Terkidekilerden mi, yoksa eşekten mi kuşkuluyum, gerçekten bilmiyorum. Ama kuşkuluyum. Cemal Aga (Süreya) demişti ki bir gün bir masada otururken; "Ula Ahmet, üç-beş aylığına Fransa'ya gitmiştim, döndüğümde bir de ne göreyim, unutulmuşum!". Şimdi Öküz'de yazıyorum ya, kahvedeki yeniyetme kırkayaklar yanaşıyorlar, abi sen neymişsin ya, makamında. Süpürgenin sapını kaptığım gibi en yakın kitapçıya kovalıyorum. Çoğunlukla kitaplarımı bulamıyorlar. Ya çok satıyorum ya da depo farelerine yem oluyorum; bilmiyorum, bilemeyeceğim. Bildiğim tek şey, çok "hasis" bir okuyucu tayfam var. Bende bile olmayan kitaplarımı ele geçirmek için yalvardığımı, yine de pis bir bakışla karşılaştığımı hatırlıyorum.. Kitapların üstünde mi yatıyorlar ne?

İlk kitabım olan Alacakaranlıktaki Ülke'nin zannımca bir öncülük misyonu vardır. Olumlu-olumsuz çok şey yazıldı hakkında; sonuçta sağa da sola da yaranamadı o kitap. Kolaj tekniğiyle okudu herkes, işine geldiği gibi yorumladı. Sosyolojik boyuta hemen hiç girilmedi. Bir sabah uyandım, baktım ki "meşhur" olmuşum; hepsi bu..

Hep tek bir şiiri yazdığıma inandım. Öğretmenin verdiği tek ayak üzerinde durma cezasını, ayak değiştirerek kötüye kullanmadım. Ama benim de o tek ayağımın eni enine, boyu boyuna uymayan beş tane parmağı vardı. Birilerinin kendini tekrar ediyor, dedikleri şey, aslında o beş parmağın birbirine sürtünmesi, o ilişki. Hayat boyu tek bir şiiri yazdığını söylemek, aslında büyük bir iddiadır. Bunu ilk defa söylüyorum, örneğin **Ölüm Nedeni: Bilinmiyor**'un "başparmak" olduğunu çok az insan farketti; o şiirin değişik bir boyuta taşındığını. Alacakaranlıktaki Ülke, ayaktaki işaret parmağıydı, o kadar. Hala o kitaba takılıp kalanları anlamıyorum. Şiirin gençliğin verdiği saflıkla yazıldığına ise hiç mi hiç inanmıyorum. Altıncı parmağı arıyorum şimdilerde. Bulamazsam cezam tamamlanmış ve sınıftaki sırama bir daha kalkmamak üzere oturma zamanım gelmiş demektir. Ben teneffüse çıkmayı da sevmem ayrıca.

Özellikle son kitaplarımın adamakıllı "alkol" koktuğu doğrudur. Şiirin hayatla birebir ilişkisi olduğuna inanlardanım. Hayatımda alkolün elbetteki hallice bir yeri var; ama senden-ondan- şundan fazla olduğunu sanmıyorum. Şiirde sevimli bir mizansen sanki. İnsan kendini ille de bilmem neresini açarak mı teşhir eder? Ayrıca saklayacak bir şeyim yok, daha önce de söyledim, "kişisel" bir şiir benimkisi; bireysel bile değil. Şişeyi paltomun iç cebine saklayıp gizliden gizliye hortumlamak yerine, masaya vurarak içiyorum. Rol kesiyorum belki de. Örneğin üç ay ağzıma içki sürmem, okurum, yazarım; ama öyle bir üç gün olur ki ev boş şişeler mezarlığına döner. Şişenin dibini görmeden kimse kirpiğimi bile kapatamaz. Hep böyle söylerler ama, gerçekten de içkiliyken tek bir satır bile yazamam; zaten kalem tutacak halim de olmaz. Ama kendi kendime de olsa gayet veciz şeyler söyler dururum. Yalnız içmeyi severim, evcil bir yalnızlıkta. Genellikle müzik dinlerim, müziğin türünü ise o an ki ruh halim belirler. Evleri severim, yataklar yakındır ve aynalar gizli bir çekim alanında yüreklerin üzerine bağdaş kurup oturmakta hüner sahibidirler Boz... yeri gelmişken sorayım da bu söy-

leşi ayağına yatıp, daha kaç gün kalacaksın sen bu evde? Evde biri olunca huysuzlanırım ben. Hem sen çok konuşuyorsun... Ağlama!

Panik ataklı anksiyete, diye bir hastalık var. Zaman zaman alkole sığınmamın en büyük nedeni de bu. Hangi birini sayayım, sokağa tek başına çıkmakta zorlanma, yükseklik, asansör, maç-miting kalabalığı (bir de hipermarketler türedi) telefonsuzluk, hastanelere uzak yerlerde barınamama... gibi saplantılar. Senin anlayacağın, bir anti-Robensonum ben. Askere bile geç aldılar bu yüzden, iki aylık paralı çıktı da yalvar yakar gittim Burdur'a. Otuz altı yaşındaydım... Demek istediğim, alkol bir sonuç yalnızca, sebep değil. Sebebin gözü kör olsun! Şimdi sana, şu karşısında gördüğün Ahmet Erhan'ın 12 Eylül öncesinde tam yedi kere kurşunlandığını anlatsam... bak yüzüme tuhaf tuhaf bakmaya başladın bile, panik atak olmayıp da ne olacaktı? Yine de ben dokuzcanlı bir kırkayak olarak, hala kırk yaşındayım.

Bütün kitaplarımda, bir Türkiye dekoru olduğunu ve o dekorun aslında şiirlerdeki kahramanın belirleyicisi olduğunu görmüyorlar.. Haritaya bak, dünyaya bir yara bandı gibi uzanan bu canım ülke, henüz kendi yaralarını sağaltma konusunda aciz. Nihat (Genç) sapına kadar haklı, "bizden ülkemizi sakladılar", derken; dahası çok gördüler. Alçaklık bu! Bu devletin ve tabiatın ortasında ülke bilinci olmadan edebiyat yapmaya kalkışmak, bu alçaklığa ortak olmaktır! Ne yani, o bandı gözlerimizi kapamak için mi kullanacağız? Al işte, gitsinler öğretmenlerine şikayet etsinler, "Hocam, bu adam bize kötü el hareketi çekti!" diye. Bizim kolumuz hep havada ve başparmağımız konumunu çoktan belirlemiş.

Parti'ye, İşçi Partisi'ne niye üye oldun, diye soruyorlar bana. Bir kere bu birdenbire verilmiş bir karar değil. Parti'yle zaten beş-altı yıldır bir yakınlığım vardı; bu yakınlık organik bir bağa dönüştü sonradan. Bu bir vicdan sorunudur; üye olup olmamak başka bir şey. Ben kişisel olarak, bir an geldi kendimi dayanılmaz bir biçimde yalnız hissettim. Oysa bu ülke hakkında benim gibi düşünen, kaygılanan insanlar vardı; onlarla birlikte olmak istedim, hepsi bu. Bu kararımda Doğu Perinçek ve Hasan Alçın kişiliklerinin büyük payı vardır. Sana bir şey anlatayım mı, son seçimlerde sabaha kadar televizyon karşısında pinekledim pekçok kişi gibi. Merakım şuydu, acaba İP ve kardeş partiler kaç oy aldı? Bu merak da çok doğal. Televizyon bütün partilerin oy oranlarını söylüyor, sıra bizlere gelince "diğer" diyordu. İşte o kadar! Bu ülkede "diğer" olmak, "değer" olmak anlamına geliyor benim gözümde. En sonunda oy oranımızı sabaha karşı açıkladılar, binde ondokuz! İyi. Ben o binde ondokuz'un içinde bulunmaktan onur duyuyorum. Türkiye'deki şiir okur oranı gibi bir şey... O "diğer"lerin hepsi şairdir!

Evet, tuhaf ama, eskiden futbolcuydum. İyi olduğumu söylerlerdi. Adana Erkek Lisesi'nde ve Adanademirspor genç takımında (o yıllarda takım birinci ligdeydi) 6 numaralı forma hep benimdi. Soldan sağa deplase oldum mu (deplase? ne demekse..) yüzde doksan goldü; sol gösterip sağ çakardım senin anlayacağın. Ben genç takımda oynarken, Fatih Terim A takımdaydı; zaten sonradan Galatasaray'a transfer oldu. Fatih Terim'le aynı mahallede otururduk; ama nedense futbol değil de voleybol oynardık. Güzel yıllardı. Acaba öyle miydi.. Sonra ağır bir sakatlık geçirdim ve bıraktım futbolu.

Galatasaraylıyım. Galatasaray'ın özellikle Avrupa ve Fener maçlarında evin duvarlarının rengi değişir, sarı-kırmızı olur. Bayraklar, şapkalar, düdükler ve bilumum alet-edevatla kendi kendime küçük bir Ali Sami Yen yaratırım, yensek de yenilsek de eşekler gibi içerim, bağırırım... Ben İstanbullu değil, Galatasaraylıyım. Annelerinin ligini bile beceremeyenlerin anneleri sahiden "inek" midir?

Boz.. Sen onaltı yıllık Türkçe-edebiyat öğretmenisin. İki yıldır hayatını Ahmet Erhan'a devrettin, öğretmenliğe ara verdin ve onun yazdıklarıyla ve aldığı ianelerle yaşıyorsun. Nankör olma! Ama ben senin öğretmeyi değil, öğrenmeyi sevdiğini biliyorum. Yine de iyi bir öğretmen olduğunu söylüyorlar, bu da çocuklara olan muhabbetinden ileri geliyor, özne ile yüklemin uygunluğundan değil. İt gibi özledin öğretmenliği. Boz.. sen benim kişilik gömleğimin temiz yakasısın. Kendine iyi bak ve öte yakaya sakın özenme. Şu adına "hayat" dediğimiz ali-cengiz oyununda, senin ütülü pantolonlarını, markalı kravatlarını, gömleklerini... Özlediğimi itiraf etsem, benimle barışır mısın?

Son yıllarda ortaya çıkan şairlerin "yeni", olduklarını pek söyleyemesem de, özellikle -ne tuhaf- "dişi" cenahta büyük bir patlama seziyorum. Belleğimin bana ihanet etmesinden korksam da, örneğin Nilay Özer, Emel Güz, Zeynep Köylü, Didem Madak, Gonca Özmen, Faize Ödemirciler.. İlk aklıma gelenler. Bir de bana "abi" demeseler, onları kırk yaşımın hiç değişmeyen kavşağında bekliyorum. "Eril" şairlere gelince, çok öznel davranıyor olabilirim ama bir Devrim Dirlikyapan'ın, bir Kuvvet Yurdakul, Kemal Varol, Selim Temo, Serkan Işın şiirleri, örneğin benim merakımı kamçılıyor. Ayrıca onların kırk yaşına gelmelerine gerek yok. Bakmayın ad verdiğime, bu ülkede şiir soluyan herkesi seviyorum ben. İçki içen adamdan zarar gelmez, diye bir söz vardır ya; ki bal gibi zarar gelir; ama şiir yazandan gerçekten zarar gelmez. Hep sevdim, hep sevildim; böyle bir duygu var içimde.

Aşk iki kişilik midir, yoksa tek kişilik midir, türünden bir tartışma yapılıyor son aylarda. Ne tuhaf! Haydi ben de katkıda bulunayım, aslında aşk kişiliksizdir. Bunu olumsuz anlamda söylemiyorum, iki yaratığın "kendi," olabilme sorunudur, bulaşıkları sen yıkarsın sevgilim, çamaşırları ben, gibisinden bir sidik yarışı hiç değildir. Ve insan hayatta bir kere aşık olur, ötesi o aşkın dipnotlarıdır; böyledir. Bana gelince, en yoğun aşk şiirlerimi aşık olmadığım dönemlerde yazdım; demek ki bu duygu benim için hayata yayılan bir şey. Son yıllarda hiçbir kadın bu anlamda bana yanaşmaz oldu. Onların aşk şiirleri yazmamı isteyen sıkı okurlarım olduklarını düşünüp, avunuyorum.

At yarışları, özellikle son yıllarda hayatımın meşguliyet alanlarından birini oluşturuyor. Bu çoğu insana tuhaf geliyor biliyorum. Oysa atlarla haşır neşir olmak, onların genlerine varana dek, dünyasına girmek, kanımca müthiş bir sezgi gücü gerektirir. En az, şiirde olması gerektiğine inandığım bir sezgi gücü... "Tahmin" kesinlikle değil! Ayrıca benim çocukluğum, at ve köpek familyalarının içinde geçti. Tuhaf gelecek ama, o zamanlar beş-altı yaşlarında filandım. İki yarış atımız vardı: Vildan ve Esire. Vildan "kan hattı," çok güçlü bir attı ve doğal olarak her koştuğu yerde çoğunlukla favori (F:) gösterilirdi, gelirdi de. Esire ise "eşek" tabiriyle anılabilecek bir garibandı (SS:); sürprizden de öte olarak verilirdi tahminciler tarafından. O unutulmaz günde, bir aprantinin (jokey yamağı) koşturduğu Esire birinci geldi; potoyu geçtikten sonra da yere yığıldı. O sırada Ankara Hipodromu'nun locasında birasını yudumlamakta olan baba, oğluna sarıldı, kazanma coşkusunun o yüzden derin bir acıya dönüştüğü beş yaşımın masumiyetiyle ve olgunluğuyla izledim. Esire'nin ayağı kırılmıştı. "Atları da vururlar." O günden sonra bizim evde atlarla ilgili tek bir sözcük bile konuşulmadığını hatırlıyorum. Bense unutmayı hiç sevmedim. Sözünü ettiğim o sezgi gücünü oynanan küçük meblağlarla paraya dönüştürmek, ya da sürekli başta kalmak, anıların sevabı mıdır, yoksa günahı mı, buna sen karar ver.

Atları seven bir adamın öküzleri sevmemesi mümkün mü? **Öküz dergisi**, yaşadığı şu beş yılda bırakın edebiyatı *"hayat"* anlamında bir nirengi noktasıdır benim gözümde. En azından bana yazma itkisi, piyasaya çıkacağı günlerde gazete bayilerini hırpalama yetkisi verdi. Yıllar sonra kendimle ve dünyayla ilgili heyecan duydum. Yapılan işin öneminin ve büyüklüğünün bu ülkede nabzında temiz kan pompalayan herkes farkında... Abarttığımı hiç sanmıyorum. Nice beş yıllara! Hayatı boynuzlamaya devam.

Gel Boz. Kartopu oynayalım. Ne zaman bir kar yağsa, "Dr. Jivago" filmi yanıp söner aklımda; romanı değil de filmi. Geniş alanlarda Ömer Şerif gibi kalbimi uğundurup dururum. "Uludağ'da donsuz karı seyreder" gibi.. Sen şimdi bu tekerlemeyi de bilmezsin. O zaman kardanadam ol ve bir an önce eri de, Mülkiyeliler'e içmeye gidelim. Hesaplar senden!

Bu devletin ve tabiatın ortasında ülke bilinci olmadan edebiyat yapmaya kalkışmak, bir alçaklığa ortak olmaktır! Ne yani, o bandı gözlerimizi kapamak için mi kullanacağız? Al işte, gitsinler öğretmenlerine şikayet etsinler, "Hocam, bu adam bize kötü el hareketi çekti!" diye. Bizim kolumuz hep havada ve başparmağımız konumunu çoktan belirlemiş.

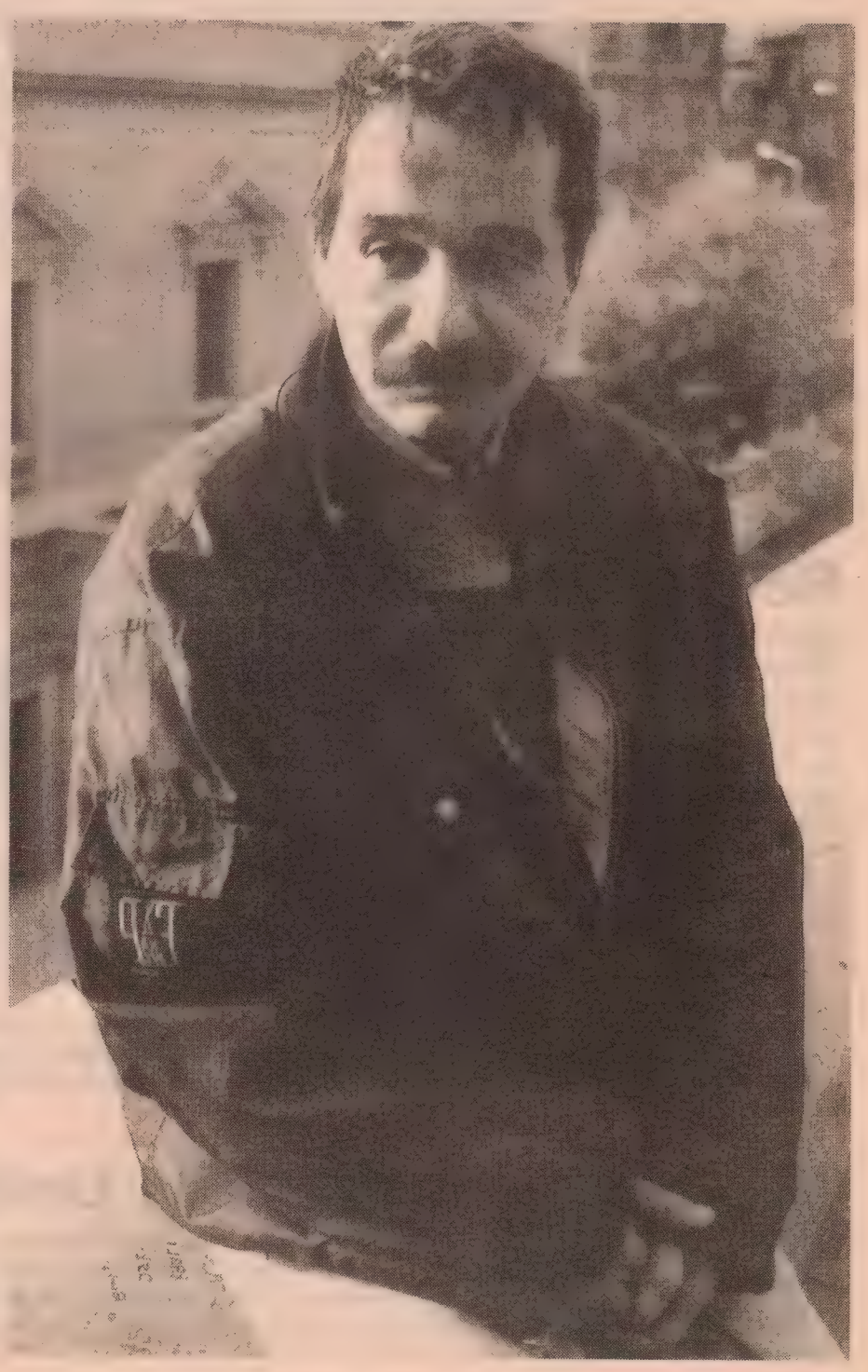

Fotoğraflar: Hatice Meryem

Akşamsefası

Panter Emel Köşesi

EMEL YILDIZ

Gözleri Doymuyor

Bu sayının yazılarını hazırladığım sırada postacı bir mahkeme celbi getirdi. Türkiye Hayvanları Koruma Derneği benden tazminat istiyor. Dünya Hayvanları Koruma Günü'nde kendilerine söylediklerimden ötürü 5 Mayıs'ta Fatih adliyesinde duruşmaya çağrılıyorum. İcraatlarını açıkladığım için mahkemeye verilmişim. Versinler, maksat gelir olsun, biraz para da benden.

Oysa kendileri belediye belediye gezip hayvanların öldürülmesi için gaz odası önermişler bunu da savunmuşlardı. Böyle ölürlerse, hayvanlar daha az acı çekermiş diye ölümlerden ölüm beğenmişlerdi. Bu

Anneleri öldürüldü...

Türkiye Hayvanları Koruma Derneği, yıllardır Amerika'da bulunan bir hayvan derneğinden hayvanları öldürdüğü için binlerce dolar almaktadır. Paranın gönderilme şartı budur. Bizim dernek! Amerika'ya hayvanları öldürdüğünü bildirir ve parayı alır. Hatta bazen Amerika'daki derneğin yetkilileri bizimkileri teftişe gelir, öldürüp öldürmediklerini görmek için. Böyle durumlarda bizimkiler, eğer barınaklarında yaşayan hayvanlar varsa; kedileri köpekleri derneğin arabasıyla birkaç saatlik şehir turuna çıkarır ki adamlar görmesinler. Diyeceksiniz ki o hayvanlar niye yaşıyor? Onlar da yurtiçi bağışlar için göstermelik bakılanlar sadece.

İyi de siz bunları zaten TV programlarında, gazete sayfalarında yapıyoruz diye anlatıyorsunuz, ben de sizi teyit ediyorum, iftira mı atıyorum? Kızacak ne var? Yoksa paranız mı bitti?

Bu Yasanın Çıkmaması İçin...

Geçenlerde Leman Sam aradı, kendisine Hayvan Hakları Yasası hemen çıksın diye eylem yapılacağını bildiren bir faks gelmiş, benimle bir ilgisi olup olmadığını sordu. Leman Sam, çok sevip takdir ettiğim tutarlı ve gerçek bir yaşam hakkı savunucusudur. Habitat sırasında yapılan hayvan katliamları ile ilgili protestolarımızda, sözcüsü olduğum Bağımsız Hayvan Platformu'na maddi ve manevi destek sağlamış az sayıda kişiden biridir. Sevgili Leman'a bu eylemle ilgim olmadığını; tam tersi, Hayvan Hakları Yasası'nın hayvan katliamlarını meşrulaştıran içeriği nedeniyle karşısında olduğumu anlattım. Bunun üzerine o da, gelen çağrıyı bana faksladı. Erenköy Tarım İl Müdürlüğü'nün önündeki eylemin Tarım bakanına karşı ve yasa çıksın diye yapılacağı açıklanan çağrıda, insanın üstünlüğünden tutun, ilkel metodlarla (modern metod olabilir yani) hayvanların öldürülmesine karşı olunması gibi abukluklar vardı.

Çıkarılması istenen bu yasayı savunanlar, hayvanların korunmasını isteyenler değil, yasanın 23. maddesindeki; kurban derilerinden yüzde beş, Jokey Kulübü'nden (At yarışlarından) yüzde beş ve asıl can alıcı olanı ise av, av silahları ve de av tezkerelerinden alınacak paya iştahı kabaran rant ve çıkar gruplarıydı. Çünkü bu para yıllık yetmiş trilyon civarında; iştahlar bu yüzden kabarıyor. Gerçekten hayvanları korumak isteyenler, avdan, kurbandan, at yarışından gelecek parayla bunu yapmayı düşünebilir mi? Aman bu sene çok kurban kesilsin, av fazla yapılsın, silah çok satılsın avcılar artsın, at yarışlarında hayvanlar helak olsun da biz para kazanalım. Zaten bu parayla geriye kalan hayvanları koruyacağız. Başka bir düşüncemiz yok billahi diyebilirler mi? DİYEBİLİRLER Mİ?

Ortada görünen o güruh, tek tek her biri bir dernek. İçlerinde; kızı, kocası, annesi, babası, kardeşleri ile sadece yedi kişiden oluşmuş bulunanları var. Zira bu ülkede 7 kişi ile bir dernek kurulabiliyor. İşte çıkarılma çabasında olunan Hayvan Hakları Yasası'nın 23. maddesine göre elde edilecek yetmiş trilyon, bu derneklerin kullanımına aktarılacak. Bütün yaygara bu para için kopuyor.

Deneylere izin veren, şüphe üzerine bile, kuduz mu denilerek, bütün sahipsiz hayvanların öldürülmesini karara bağlayan bu yasa yeniden düzenlenmedikçe, çıkmaması için elimden geleni yapacağım. Kurban derisi, at yarışı ve avdan elde edilecek gelirle, hayvanları koruma(ma)yı düşünenler için düşündüklerimi yazmaya gerek bile yok.

Belçika'ya İltica

Birkaç hafta önce Taksim'de Cumhuriyet Anıtı'nın önünde uyumakta olan bir köpeğe, bir şehir magandası belinden silahını çıkarıp 5 el ateş etti. Öğle vakti, saat 13.30 sıralarında Taksim'in ortasında adamın biri, polislerin en yoğun olduğu noktada silah çekip, 5 el ateş etti. Belediye tarafından aşılandığını belirten kulak klipsi nedeniyle adı Küpeli olan köpek, can havliyle Sıraselviler'e doğru kaçmaya başladı. O sırada, geçerken olayı gören Alman Lisesi Fransızca öğretmeni Nathalie Reins, kan izlerini takip ederek köpeğin peşinden koştu ve üzerindeki mantoyla hayvanı sarıp hastaneye götürdü. Köpeğin vücudundan 4 kurşun çıkarıldı; biri riskli olduğu için alınamadı.

O şimdi Belçikalı

Belçika'lı Nathalie ile, bu nedenle temasa geçtiğimizde, o, Küpeli'yi kendi ülkesine götürme hazırlığı içindeydi. Hava Limanında görevli arkadaşımız Gürkal Gençay'ın yardımları ile Belçika'ya gitti. Küpeli şimdi orada, kendisini çok seven bir ailenin yanında. Türkiye'de yaşadığı vahşeti unutmaya çalışıyor.

Ancak bizler, şehir magandasının ne olduğu, hakkında hangi yasal işlemin yapıldığı konusunda meraklar içindeyiz.

Ardahan'da Umut Var

Ardahan Valisi, buz tutan gölün üzerinde aç kalan kuşlar için üç kamyon yiyecek gönderip ölmelerini engelledi. Kamu yöneticilerinde hiç alışık olmadığımız böyle duyarlılıkların, Ardahan Valisi'ne özgü münferitliğinden çıkıp, tüm yöneticilerce benimsenmesini dilerim. Vali Ayhan Bey'e teşekkürler.

İnci

Bir inci saflığıyla
Bekledim çukurumda
Beyaz bir taş olmalıydı uykum.
Beklesem olurdu zamanla.
Göğsümde gezinen ağır el
Kal dedi.
Beklemek kaderidir incinin
Olmak kaderi
Kal çukurunda.

Karanlık içimi kemirmeden
Çıkmalıydın
Hoyrat olmayan bir tenin dokunuşuyla.

Göğsümdeki ağır elin
Gölgesiyle uyandım.
Porselen ceylanın bakışı,
Memelilerin o çok titrek yol boyunca
Mavi ayakları.
Değiştiği yok aslında bir şeyin.
Kalbim, uzun siyah giysili adamların
Bakışlarıyla dondu o taş köprünün ortasında.
İnsan babasını hatırladığında ağlarsa
Olur tarih.
Kökleri kurur
Belki ondan.
Dağlara gidelim biz en iyisi
Bağıralım.
Belki eski bir sesle hatırlarız geçmişi
O koca şehrin yerinde şimdi
Sadece bir kar kuyusu var.
Ve kurtlanır kar diyorlar
Kurtlanır kar.

Olmuyor böyle
Daha doğurmadığım bir çocuk var
Ve şunun şurasında kaç yılım yaşayacak
Ölümler görecek
Aşık olacak.

Bejan Matur

Akşamsefası

Zihinsel özürlü bahçıvan Chauncey'in bahçe üzerine söyledikleriyle pekala devlet de yönetilebilir... Budama, bahçenin ayrık otlarından temizlenmesi, tarım zararlılarının yok edilmesi gibi teknikler devletin kendi toplum bahçesine uyguladığı tekniklerdir aynı zamanda. Bakarsan bağ bakmazsan dağ olur. Devlet her yeri görmek ister. Devletin baktığı gördüğü her yer bağ olur, bahçe olur, devletin bakışından sıyıranlar da dağ olurlar.

Bağ Bozumu Mahallesi

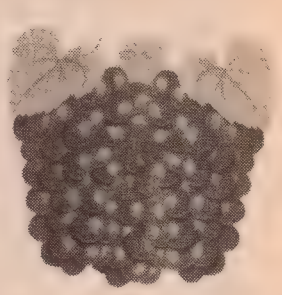

SÜREYYYA EVREN - RAHMİ G. ÖĞDÜL

Kelebeklerin Öpüştüğü Ağaç

Kaliforniya'da kral kelebekleri çiftleşmek için ağaç kavuklarını tercih ediyorlar. Çiftleşme bölgelerindeki ağaçlar ciddi ölçüde yıkıma uğratıldığı için çiftleşme alanları da kısıtlanmış durumda. Var olan ağaçlar ise turistlerin hücumuna uğruyor ve kelebekler turist bozguncuların yarattığı kargaşadan ürküp uçuşuyorlar. Bunun üzerine var olan çok az sayıdaki ağacın etrafı çitlerle çevrilerek turistlerin çok fazla yaklaşmaları engellenmiş. Kent içinde doğa ancak etrafı çitle çevrildiği zaman yaşamını sürdürüyor ve bu hapsedilmiş doğa, gerçekten akış halinde olması gereken doğayla aynı şey de değil haliyle.

Katlanan İmajlar Sokağı

Emrah'ın da bir taklidi var artık: Emral. En keyiflisi de Emrah'ın kendi taklidi hakkındaki yorumuydu: "Bir gecede imajımın üzerinde gecekondu kurdu!".

Hoş. Ama Emrah yanıltıyor. Gerçekte Emral Emrah'ın gecekondu imajının üzerine kat çıkmıştı...

Her yıl kral kelebekleri, çiftleşme bölgelerine ulaşmak üzere uzun göçler yapıyorlar. Kral kelebekleri bu uzun yolculukları sırasında başka canlılara yem olmamak için bir tür savunma mekanizması geliştirmişler. Kendi tatlarını bozmuşlar. Tüketilmemek için kendilerini zehire dönüştürmüşler de diyebiliriz. Henüz larva aşamasındayken beslendikleri bitkilerin zehirlerini bedenlerinde biriktiriyorlar; artık çiftleşme yolculukları için hazırlıklar tamamdır.

Bir başka öyküye gelelim. Yine kral kelebekleriyle ilgili bir taklit öyküsü. Kral kelebeklerinin bu özelliğini her nasılsa bilen bir başka kelebek türü kendisini biçim ve desen olarak kral kelebeğine benzeterek ona öykünür. Buradaki öykünme tabii ki kral kelebeğinin yarattığı zehir imgesini sürdürmek ve bu imgeden faydalanmak içindir. Taklidini aslından ayırmak zor olduğu için daha önce kral kelebeğiyle bir deneyim yaşayan bir kuş taklit kelebeği gördüğünde yolunu değiştirecektir. Hayvanlar aleminde tüketilmemek üzerine kurulu bu taklit olayından insanlar alemine bir sıçrama yaptığımızda taklidin tüketilmek, kolay tüketilmek üzerine kurulu olduğunu pek çok örnekte görebiliriz. Emrah ile Emral'ın öyküsü var. Tahtakale piyasasındaki ünlü markaları küçük bir harf değişikliğiyle taklit eden başkaları var. Zaten pek çok popçu Tarkan'ın Sarkan hali gibi.

Hangi Attila İlhan Sokağı?

Şunu hatırlatıyor; bazı aydınlar iktidar imajının üzerine kat çıkmayı işin gereği zannediyorlar. Nasıl adlandıralım, kemalist aydınlar mı diyelim? En ileri ifadeyle bağımsızlıkçı-sol, en geri ifadeyle laik. Attila İlhan geliyor akla. En son duymuşsunuzdur, nükleer santral savunusuna geçti. Bir de bazı genç yazarlar ile eşcinsel şairler üzerine atıp tuttu.

Deniliyor ki; artık çok açık. Attila İlhan aydını bir tür devlet danışmanı olarak görüyor. İktidar danışmanı. Sürekli iktidara nasıl daha iyi yöneteceğini, nasıl daha güçlü olacağını söyleyen biri. Son konuşmalarını ve yazılarını hatırlayın. Yine deniliyor ki; sarayda çalışamıyor olmak onu büyük olasılıkla yaralıyor. Sanki ülkesi homojen bir bütünmüş, milli servet herkesin eline değiyormuş gibi iktidara zenginleşme taktikleri veriyor. Sonra da kendisinden "sosyalist" veya "toplumcu" diye söz ediyor. Belki de kastettiği avcı-toplayıcı bir toplumdur, biz bilemiyoruz. Ama bizim yaşadığımız toplumda, başka aydın tanımlarına alan açılmış durumda. Mesela ezilenlerin danışmanı. Ya da hiç değilse, gelir dağılım istatistikleriyle ilgilenen biri. Bunlar da deniliyor!

Şenlik Sokak

Bağbozumu ve şenlik sözcüklerinin yan yanalığı çok kışkırtıcı görünüyor. Bir yandan bağbozumu sırasında yaşanan dayanışmacı ilişkilere, bozum sırasında ve sonrasında yaşanan diyanizos şenliklerine, toplanan ürüne gönderme yaparken, öte yandan bağ-bozumu yani varolan dikey bağların, hiyerarşik ilişkilerin bozulmasına gönderme yapan çok anlamlı ve çok merkezli bir sözcük olarak duruyor. Halk arasında dayanışmacı ilişkilerin pekiştirildiği, buna karşın merkezi otoriter ilişkilerin ise zayıflatıldığı bir şenlik. Yatay olarak kurulan bağların pekiştirildiği; merkezi, otoriter, hiyerarşik, dikey, temsiliyetçi bağların çözüldüğü şenlikler olarak yaşamın yeniden ve yeniden okunması.

Her bölgenin kendine mahsus bağbozumu gelenek ve görenekleri var; salkımlar bağ bıçağı, bağ makası ve hatta bayağı makaslarla da kesilebilir.

Bağbozan diye de bir bitki var. Halk arasında bu bitkiye küsküt bitkisi de deniyor. Küsküt bitkisi tarlalardaki ana gövdelere sarılıyor ve onları bozguna uğratıyor; hiyerarşik yapıları bozan bir heterarşik bitki bu açıdan.

Park ve Bahçeler Müdürlüğü

Devlet yönetmekle bahçecilik bağlantısını **Jerzy Kosinski**'nin Being There'ı (**"Orada Olmak"**, Türkçeye "Bir Yerde" diye çevrilmişti, Peter Sellers'ın oynadığı bir filmi de vardı) ne güzel kurmuştu. Bu kitap bize, kentin ortasında bahçeli bir evde bahçıvanlık yapan ve bahçeden arta kalan zamanını ise televizyon izleyerek geçiren, hayatı boyunca sokağa çıkmasına izin verilmemiş zihinsel özürlü **Chauncey Gardener**'ın (**Bahçıvan Chauncey**) evi terk etmek zorunda kalmasıyla birlikte olaylar zincirinin onu devlet danışmanlığına taşımasını anlatır. Gerçekte bahçecilik terimleriyle konuşur ve bahçecilik dışında pratik bir yaşamı da olmamıştır. Ama devlet başkanı onun sözlerini devlet yönetimi üzerine söylenmiş metaforik ilkeler olarak anlar. Chauncey'in bahçe üzerine söyledikleriyle pekala devletin de yönetilebileceğini öğreniriz romanda. Bahçecilikte kullanılan pek çok teknik, devletin kendi toplum bahçesine uyguladığı teknikler aynı zamanda. Budama, bahçenin ayrık otlarından temizlenmesi, tarım zararlılarının yok edilmesi gibi. Sanki simgeci anlatım şöyle açılıyor: Televizyon teori, bahçecilik de pratiktir bu işte. Bakarsan bağ bakmazsan dağ olur! Devlet panoptikon kulesinden her yere bakar, her yeri görmek ister. Baktığı, gördüğü yerler bağ olur, bahçe olur. Doğa izleri patikalar kulvarlara, otobanlara dönüşür. Devletin bakışından ve bakımından sıyıranlar da dağ olurlar.

Bahçe bağımlıdır, bir uzantıdır. Her türlü tehlikeden arındırılmış, bir doğa salonudur. Bahçe doğanın rasyonalleştirilmiş haliyse devlet de toplumun rasyonalleştirilmiş halidir. Her ikisi de doğadan nefret eder.

"Kımıl Zararlısı Ol" Sokağı

Bahçeyle uğraşmak bahçeden doğayı arındırmaktır; ev içlerimiz de bu anlamda birer bahçe gibi duruyor. Devletlerimiz ise "milli parklar" olarak yaşamlarını sürdürmekteler. Bu parklar içinde bitki budama sanatının (topiary) incelmiş örneklerine rastlıyoruz. Bitkiler aslında olmadıkları nesnelere benzetilmek için zorlanıyorlar, budanıyorlar. Bitki doğal gelişimine bırakılmayıp, bahçıvanın kafasındaki taslağa uydurulmak üzere kırpılıyor. Budama sanatının İstanbul Vatan Caddesi'nde örnekleri var, eski lunaparkın yakınında.

Bir de budanmama sanatı var, öyle uluorta sergilenmez. Kendini budatmama sanatı. Böyle bahçelerde insanın kımıl zararlısı olma isteği gelişiyor.

The Marmara Mahkumları Sokağı

İstanbul Taksim meydanından geçenler, hele hele akşam vakti geçenler, neden söz ettiğimizi hemen anladılar. The Marmara otelinin ikinci katında bir jimnastik salonu var, işyerlerinin yağlandırma bölümlerinde yağlananların yağlarından arınmaya çalıştığı, vücutlarını geliştirdiği, aerobik yaptığı bir ortam. Tam caddeye bakan pencerenin önüne bir sürü koşu bandı yerleştirilmiş, bu koşu bantlarının üzerinde koşturan sportifler hemen insanın gözüne çarpıyor. Ayakları prangalarla koşu bantlarına bağlı gibi duruyorlar. Sanki The Marmara'dan kurtulmak isteyen, dışarı çıkabilmek için çılgınca çırpınan body mahkumları.

Şunu hayal etmemek mümkün değil; ani bir hareketle koşu bantları dursa kazandıkları ivmeyle herifler camdan dışarı fırlayacaklar! Yani arzuladıkları olacak. İnsan acıyor ve yardım etmek istiyor. Acaba makinenin işleyişini mi bozsak, çomak mı soksak dişlilerinin arasına; yoksa dışardan taş maş atıp adamcağızlara yol mu açsak...

Bahar Meydanı

1 mayıs bugün artık işçi bayramı olmanın ötesindedir. Bir direniş bayramı ya da ayaklanma, devrim bayramı diyebiliriz. Tüm dünyada kutlanan özgün bir bayramlar bayramı!

1 mayıs belirli bir iktidar yoğunlaşmasına odaklanmaz, iktidar ağına odaklanır. O yüzden kendisi de ağsal bir direniştir. Genel grevlerin de ağsal karakterleriyle lokal grevlerden ayrılmaları gibi. Genel grevler her zaman ağsal olmuştur talepleri de ağsaldır.

Berber Dükkanı

1936 yılındaki Barcelona'yı anlatan **Orwell** neredeyse tüm berberlerin anarşist olduğunu ve dükkanlarının camlarına artık köle olmadıklarını ilan eden bildiriler astıklarını yazar. Berberlerin, bu kendilerine has mekanlar yaratan ve bu mekanlarda yaşadıkları cemaat içindeki haber akışı için medyalar oluşturan bu meslek erbablarının yaşama anarşistçe bir bakışları olmasından hep kuşkulanabilirsiniz.

süreyyyaevren@yahoo.com
rgogdul@yahoo.com

Akşamsefası

4128 Dahili Yoğun Bakım

Kendimi o sonsuz varlığa kaptırdım da
Günışığının çocuksu gölgesini göremedim

Gölge büyüyüp bir ark'a dünüştüğünde
Gözlerimi yitmiş buldum
Bulutlardan kızıl bir ışık
Alıp ikimizi de indirdi toprak altına

II

O düşte bitti güneşin tacını gömülürken gördüm
Olanaksız sarmal'ı
Yine de bir düştü
Bir kurgu zihinde
Ancak ne ay ne güneş izin vermezdi
Toprağından demirin çekilmesine
Göğsü kin dolu gök atlarının koştuğu toprak
İlk sarsıntıların düşünü yine de
Yollardı tenime
Sınamak ve bilmek
O mavi ışıksız yerde
Bitkilerden bir labirent açıldığında
Göğün kemikleri de
Seni almak için hazırdı böyle

III

Artık evreni duymuyorum
Ne de
Gül yapraklarının sesini
Çünkü asalak bir perde
Evrenle senin aranda
Siyah ışığı sızdırıyor sadece
Günün ilk saatlerinde boynundan
Misk kokusu yükselirdi sadece...
Ellerin siyah siyahtan da öte
Bir demiri kavrardı ara sıra
Gül ve demir birleştiğinde
dönüp bakardın

Çok uzağa...
En uzakla senin aranda
Ben dururdum
Heykelsi donuk dişi
İlk ölümlüyle ikinci ölümlü buluşana dek
Aradaki zamanda donuk dişi kedi...
Dönüşümlü karanlığın rüşveti
Tüm bunları sana sunuyorum sevgili.....

IV

Benim beyaz göğüs kemiklerim
Senin siyah ellerin sevgilim
Yanık sesle inleyen ilk varlık
Masmavi
Soğuk soğuktu her yer
İlk varlığın yeşil gözlerinden
İnen ışık kül ediyordu tepeleri
Eskil zaman giysisiydi yıkım
Doğunun aşk topu
İlk doğuşunda kül tepeleri
Dağıttı
Birden
Birden
Yeni çağ haykırışıyla kaplan
Küller ve is
Ağır ağır yarım ada çökerken... İlk kaplan
Ünlü haykırışıyla bir adım attı
Gözbebeklerinden fışkırana dek sular
Yarıldı yeryüzü bilinen bir nedenle
Senin tutuşmuş bedeninde
Eski zaman abidesiydi yıkılan

Gülseli İnal

Su Çeşitlemesi

Toprak toprağa değince
Tozdur
Su suya değince
Aşk

Göl suyu
Ağırbaşlı
Güngörmüş

Dibinde kıpır kıpır
Bir yağmur damlacığı

Ne güzeldir suya yazılan yazı
Dolanır kimliksiz
Sessiz
Ve acı

Çakıl döşeli bahçe
Havuz gece nilüfer kırmızı balık
Denizinden uzak su
Yüzünde yıldız sepeti
Hem tenha hem kalabalık

Ölü zamandan ve ölü yerden
Çatallaşır su
Ve su yeniden

Güngör Tekçe

Siz eskiden emniyet müdürüyken bize çok iyi davranırdınız.

Sayın Tantan'a Açık Mektup

MEHTAP KANDEMİR

Eskiden bundan 15 sene önce burada çok güzel bir düzen vardı. O zamanın mafyası bize çok iyi davranır ikramlarda bulunurdu. Onları evlerin sahipleriyle emniyet mafyayı kovdu, şimdi bize kimse bakmıyor. Eskiden Ahlak polisi geliyordu onlar da gelmiyor artık. Belediyeden de kimse gelmiyor günahmış diye. Baskınları bile özledik. Burası pislik yuvası oldu.

Benim çalıştığım evde 7 oda var, 13 bayan çalışıyoruz. Çok iş olunca birbirimizi bekliyoruz. Çarşaflar çok pis, odalar çöplük gibi. Müşteriler de her an sarılık verem olabilir. Hepimiz aynı tuvaleti kullanıyoruz. Devlet bize sahip çıksın. Katmadeğer vergisi de veriyoruz biz. Banyo da yaptırmıyorlar. Yazın odalar kokuyor. Aldığımız üç kuruş.

Eskiden vizite ücretlerini belediyeler yapardı. Şimdi tarifeyi patronlar yapıyor. Faziletçiler ne zaman başa geldi bizim buranın düzeni bozuldu. Hem ilgilenmiyorlar hem de zorla bağış diye para topluyorlar.

Belediye de emniyet de danışıklı dövüyorlar, işverenlerle. Gelmeden haber gönderiyorlar. Bizim paralarımızla sabun, çarşaf aldırıyorlar. Göstermelik bir olan var. Belediye emniyet ve işveren al gülüm ver gülüm işlerini götürüyorlar. Biz de bir nevi seks işçisiyiz. Normal işçiler ezilirken daha onlar haklarını alamazken bize kim bakar. Bu haksızlık ancak ölünce mi bitecek bakanım?

Düşmanınla iyi olacaksın; düşmanlık tohumlarını dışarıya atsın diye ekmeğini paylaşacaksın onunla. Memurlar karnelere hiç bakmıyorlar, hiç denetlemiyorlar. İsteyen kaçak da çalışabilir yani. Aldığımız paraları özel doktorlara mı verelim bakanım? Hem maddi, hem manevi alanda sömürülüyoruz.

Oturma yeri de yok, sabahtan akşama kadar dikiliyoruz. 7 oda 13 bayan ufacık salonda dikiliyoruz. Boynunuz kireçleniyor.

Siz eskiden emniyet müdürüyken bize çok iyi davranırdınız. Bir düzeniniz vardı. Şimdi hiç düzen kalmadı. Siz bizi korurdunuz, şimdi kimse korumuyor. Siz gittiniz, biz sahipsiz kaldık. Ya bir düzen olsun ya da herkes başının çaresine baksın. O zaman karne vermesinler biz de serbest çalışalım. Hem karne veriyorlar hem de denetlemiyorlar bakanım...

Not: Kitabım çıktı! Mutlaka alın.

Sarı-Kırmızılıların gerek yerli, gerekse de uluslararası arenalarda elde ettiği tartışılmaz başarıları Hagi'ye bağlama uğraşında olanların, Türkiye'ye geldiğinde "sarhoş, alkolik" olarak tanımlanan bu futbolcuyu mesleğiyle yeniden barıştıran kişinin Terim'den başkası olmadığını görmeleri ve Terim'e hakkını teslim etmeleri gerekmez mi?

Türkiye'nin Futbolda Avrupa'ya Açılan Penceresi Galatasaray ve Fatih Terim...

METİN KURT

G. Petrov *"Ak Zambaklar Ülkesinde"* adlı yapıtında o dönem Avrupası'nda futbolun gelişmesini söyle anlatıyor: "Napolyon, yirmi ulusun kuvvetlerini Rusya'ya karşı topladı. Moskova'ya kadar vardıysa da burada yok edildi. Fransa'ya güçsüz-dermansız döndü. Napolyon'un savaşlarından çok yorulmuş olan Avrupa ulusları, İngiltere'nin, sürekli savaşların baş sorumlusunu yakalamasından çok memnundurlar. İngilizlerin yenilmez enerjileri önünde saygıyla eğiliyorlardı. Bu arada Napolyon'u yenen Wellington Dükü'nün 'Waterloo Savaşı, Eton'un spor etkinliklerinde kazanıldı' sözü tüm Avrupa uluslarını derinden etkilemişti. Gençlik kendini İngiliz sporuna, hatta İngiliz sporunun en kaba biçimi olan, bir topu tekmelemekle oynanan futbola vermişti. Futbol din gibi bir şey olmuştu. Ondan çok zevk alıyorlardı. Onu bir bilim, bir sanat durumuna getirdiler. Futbol bütün bir kuşağın düşüncelerini, gözlerini kaplayan garip bir tutku olmuştu."

Tarihsel bir döneme "Güneş Batmayan Ülke" olarak damgasını vuran İngiliz emperyalistleri tarafından sömürge ülkelerine futbolun yaygınlaştırılmasındaki temel etken kuşkusuz yalnızca eğlenmek, eğlendirmek, oyalanmak değildi. İngiliz emperyalistlerinin ideolojik araçlarından biriydi futbol. "Asılacaksan İngiliz sicimiyle asıl" sözü "Oynayacaksan İngiliz gibi oyna" olarak kendisini futbolda ortaya koymuştu.

Türkiye futbolla tanışıyor:

İngilizler, 1890 yılında İzmir'de futbolun başlama vuruşunu yaptılar. Aradan on yıl bile geçmeden Latonten, Kamber, Ceksın, Ceymis, Vital gibi İngiliz futbolcular Osmanlı İstanbulu'nda büyük bir üne kavuştular. 1905'lerde Sarı-Kırmızılı, Siyah- Beyazlı, Sarı-Lacivertli, Yeşil-Beyazlı renklerle yerli futbolcular da sahalarda göründüler. Yerli futbolcular, uluslararası arenalarda, şerefli yenilgilerle, şerefli beraberliklerle, arada, sırada da kazanılan tesadüfi galibiyetlerle "bini bir para" avuntularla dolu bir tarih yazmışlardı! Bu arada yerli arenalarda, tarladan farksız sahalar yerlerini halı gibi çim sahalara, çivili yerli dinyakos ayakkabılar yerlerini kanguru derisinden üretilmiş adidaslara, suyu, çamuru emerek ağırlığını ikiye katlayan meşin yuvarlaklar, yerlerini su geçirmez tangalara bıraktılar. Öte yandan futbolda taktikler, antreman yöntemleri "sır" olmaktan çıktı. Teknik direktörün görevi; "Önce futbolcuları yetenekleriyle insan olarak kavramak, sonra da birbirleriyle uyumlu futbolcuları bütünleştirerek disiplinli bir takım yaratmak olarak tanımlandı.

Fatih Terim gerçeği:

Fatih Terim, yeteneklerini zekasıyla sahaya yansıtan bir futbolcuydu. Teknik Direktörlüğe soyunduğunda ise artık futbolcu olmadığının bilincindeydi. Ayrıca, yalnızca geçmişte iyi bir futbolcu olmakla, başarılı bir teknik direktör olunamayacağı gerçeğini, Terim daha yolun başında görmüştü. Aktif futbolculuk döneminde edindiği bilgilerle yetinmeyen Terim, teknik bir adam olarak aç bir obur gibi kendini geliştirecek bilimsel her kaynağa saldırdı. Amacına ulaşmak için günde bir-iki saat değil, tam gün mesai yapan Terim, Milli Takımların alt yapısında özveriyle ter döktükten ve burada birçok başarıya imza attıktan sonra, asansörle değil, bilgisiyle, kapasitesiyle Milli Takımlar Teknik Direktörü oldu. Sözün doğrusu Terim, Piontek'in mirasına konmadı. Bu miras öyküsü Terim'i kıskananların piyasaya sürdükleri bir safsatadır. Çünkü Terim, Piontek'ten teorik olarakta pratik olarak da çok ama çok üstün bir futbol adamıdır.

Sarı-Kırmızılıların gerek yerli, gerekse de uluslararası arenalarda elde ettiği tartışılmaz başarıları Hagi'ye bağlama uğraşında olanların, Türkiye'ye geldiğinde "sarhoş, alkolik" olarak tanımlanan bu futbolcuyu mesleğiyle yeniden barıştıran kişinin Terim'den başkası olmadığını görmeleri ve Terim'e hakkını teslim etmeleri gerekmez mi? Motivasyon kuşkusuz futbolda önemli bir etkendir. Bilim adamları motivasyon faktörünün başarıdaki payını yüzde yirmi olarak göstermektedirler. Aynı bilim adamları ancak fizik, teknik ve taktik olarak çok iyi hazırlanmış futbolcuların motive edilebileceği olgusunun da altını çizmektedirler. Terim'in başarılarını yalnızca motivasyon faktörüyle açıklamaya çalışmak, bilgiye ve emeğe saygısızlıktan başka bir şey değildir. Sözün kısası, Türkiye futbolunda kalite sıçramasını gerçekleştiren Fatih Terim, kendisiyle birlikte Galatasaray'ı da Edirne'den öteye taşımıştır.

Galatasaray gerçeği:

Sarı-Kırmızılıların yerli arenalara sığmayarak Avrupa'da da ses getirmesi, kuşkusuz yalnızca Fatih Terim faktörüyle açıklanamaz. Galatasaray, "ekip" çalışması sonucunda çıtayı yükseltmiştir. Aktif futbolcu olarak ter akıttığı dönemlerde şampiyonluk özlemiyle yanıp tutuşan Terim, şampiyonlukların kişilerin değil, ekiplerin ürünü olduğunu yaşayarak öğrenmiştir. Terim, Galatasaray'daki görevine kendi kurduğu güçlü ekibiyle başlamıştır. Ekibinde, Türkiye futboluna kitabı sokan ilk adamlardan biri olarak tanınan Tamer Güney'in bulunması, başarısı için Terim'in önceliği bilime verdiğinin açık bir kanıtıdır. Kaleci antrenörü Eser'de kitaplı futbolcu önderlerinden biridir. Yardımcı antrenörler, yani Müfit ile Bülent, her zaman futbolun emekçileri olmuşlardır. Terim ve ekibi, Tamer Güney'in 1998 yılında kaleme aldığı, "Doksan dakikayı dolu dolu yaşatan, yüksek tempolu, varyasyon dolu, üstün teknikli, çok gollü futbol, insanın seyretmeye doyamayacağı, Brezilyalıların bile imreneceği, seyircinin bir an bile gözlerini ayıramayacağı, futbol" hedefini gerçeğe dönüştürmüşlerdir.

Yerli futbol gerçeği:

Yabancı ve yerli futbolculardan oluşan Galatasaray'ın U.E.F.A Kupası'ndaki başarıları medyatiklerin de körüklemesiyle, kamuoyu tarafından "Türkiye futbolda çağ atladı." çığlıklarıyla selamlanarak, kutsanmıştır. Evet, Galatasaray, bugünkü teknik ve futbolcu kadrosuyla Avrupa kalitesini yakalamıştır. Ancak, Sarı-Kırmızılıların U.E.F.A Kupası'nda final oynaması ya da U.E.F.A Kupası'nı müzesine taşıması, Türkiye'nin futbolda çağ atladığının bir kanıtı sayılabilir mi? Bu soruya düşünmeden "evet" yanıtını vermek o kadar kolay olmasa gerek. Unutulmamalıdır ki, cunta döneminde Yunanistan'ın bir takımı U.E.F.A Kupası'nda final oynamıştır ama daha sonra Yunanlı futbolcuların uluslararası arenalarda pek sesleri, solukları çıkmamıştır.

Günümüzde futbolun, katrilyonlarla bile ölçülemeyen başlıbaşına bir endüstri cephesi yarattığını kim inkar edebilir? Yine günümüzde futbolcuların metaya dönüştürülerek alınıp, satıldığı, kiralandığı bir gerçek olarak karşımızda durmuyor mu? Futbolda çağ atlayan bir ülkenin en kaliteli metaları (futbolcuları) üretmesi gerekmez mi? Çağ atlama balonunu üfürenler, üç kıtadan ithal edilen futbolcularla ve teknik adamlarla Birleşmiş Milletlerle dönen Türkiye futbolunun teknik adam ve futbolcu ihracındaki sürekli ofsayt durumunu acaba nasıl açıklıyorlar? "Üstü forma, altını sorma" deyişiyle özetlenebilecek yerli futbolun alt yapısında, doğal fışkıran yetenekler dışında, uluslararası ürünlerle rekabet edebilecek kalitede futbolcu üretilebilir mi?

Oysaki, Avrupalı Türkiye'nin metalarına (futbolcularına) torpil bile yapmaya hazırdır. Özellikle Almanya'nın bu konuda eli mahkumdur. Çünkü, Türkiye'nin ürettiği metaların (futbolcuların) Almanya'daki müşterileri hazırolda beklemektedirler. Türkiye patentli bir futbolcu, Almanya'daki bir Alman takımı için en azından beş bin seyirci olmasına karşın, niçin Almanlar Türkiye'den futbolcu ithal etmiyorlar?

Sözün kısası, "ihracaatı yok, ithalatı çok" olan bir ülke, futbolda çağ atlamamıştır. Fatih Terim ve Galatasaray yerli futbol sektörünün ürünlerine Dünya piyasalarının yolunu açmıştır. Yerli futbol sektörü en büyük sınavı Milli Futbol Takımı'yla Avrupa Şampiyonası'nda verecektir.

Önce Kadınlar ve Çocuklar

MERAL ONAT

Ayy! Aman!!!. Bittim ben. Sıktı bittim!!. Sırf yolda olay çıkmasın, başın derde girmesin diye belli etmedim.. Otobüste iki kişi tecavüz etti, sokakta beş kişi pandik attı, iki kişi memeni sıktı... ...sonra...

Aha al gelinini ana!. İlk gece benden çok senin hakkın!. Yıllarca kaynanan sana neler çektirdi, hep bu günü bekledin. Sıra sende, sabaha kadar cimcikle, iş yaptır, hakaret et.. Ben sonra şeederim aney...

DAN DU DU

DAN DAN

Ahahahaağğ!.. Nasıl dayanıcam bu acıya nasıl!!.. Gitti minik kuzum ühüüü... Beni bırakma Kezban Hanım.. Çok fenayım... Hıck!.. Ölücem!..

Hey Allaam sen sabır ver.. Karının vakti bol sabahtan beri böğürüyo... Beş çocuğum peşpeşe gitti, ikisini hastanede çaldılar, biri zatürre.. hiçbirine böyle ağlamaya vakit olmadı, tokadı aşkedecem burnuna...

Bu yaştaki bir adama göre cinsel gücünle övünmekte haklıymışsın, ama yaşadığın yüzlerce ilişki senin hafızanı bitirmiş dostum. Kafan iktidarsız senin, çek ellerini de sinirlendirme insanı..

Niye öyle diyosun Nihal'im.. Ay dilim sürçtü Lale?! Hadi gel bana tırtılım... gel Jaklin'im...

Cezmi Ersöz, Kopenhag'ta bira parası için dilenen dilenci ile...

"Bu ülkede dürüstlük esastır, insanlara yalan söylemek çok kötü bir şey. Hem zaten onlar verdikleri paralarla gidip bira alacağımı bilirler, ne gerek var yalana..."

Yalansız Yaşamak

CEZMİ ERSÖZ

Bu ülkede hayat çok gizlenmiş... Burada insanlar ruhlarını yeraltına saklamış. En sıradan şeyin bile arkasında yüzlerce giz saklı. Anlamayı çok önemseyen birisi yola çıkmadan önce, adının önüne mutlaka düşkırıklığı diye yazdırmalıdır burada. Bu ülkede insanları ve hayatı anlamaya çalışmaktan yorgun düşenlere kuzey ülkelerine gitmelerini öneririm. Orada yorgun düşmüş ruhları mutlaka biraz olsun dinlenir, huzur bulur.

İnsanlar kuzey ülkelerinde o kadar dürüst ki, onları anlamak, gerçek düşüncelerini, niyetlerini öğrenmek için hiçbir özel çabaya gerek yok... Çünkü her şey olduğu gibi ortada. Yalan, kendini beğenmişlik, rüşvet, riyakarlık, dalkavukluk, torpil, çıkarcılık gibi insani ve toplumsal zaaflar neredeyse tamamen dışlanmış durumda. İyi kalpli, özü sözü bir, yardımsever, duyarlı, mütevazi, sevgi dolu insanların yaşama şansını giderek yitirdiği bir ülkeden böyle bir ülkeye bakmak insana tarifsiz bir hüzün verebilir. Ama önce derin bir şaşkınlık yaratarak.

Tıpkı **Danimarka**'nın başkenti **Kopenhag**'taki dilenciyi gördüğümde yaşadığım gibi... Elinde tuttuğu küçük karton parçasında aynen bunlar yazılıydı: **Verdiğiniz parayla bira alacağım... Türkiye**'den gelmiş biri olarak ilk tepkim bu fakir; ama onurlu dilenciyi menfaatleri doğrultusunda uyarmak oldu: **"Ne yapıyorsun sen"** dedim, adam, anlamadı önce. **"Nasıl ne yapıyorum"** diye sordu. **"Elinde tuttuğun o yazı"** dedim. **"Ne olmuş ona"** dedi. **"Kimse sana para vermez ki"** dedim. **"İçki alacağı söylüyorsun".** Şaşırma sırası şimdi ondaydı. **"Olur mu hiç"** dedi, **"Bu ülkede dürüstlük esastır, insanlara yalan söylemek çok kötü bir şey. Hem zaten onlar verdikleri paralarla gidip bira alacağımı bilirler, ne gerek var yalana..."**

Tuhaftı durum gerçekten. Ve ben onunla konuşmaya devam ederken yoldan geçen birileri onun o küçük kumbarasına irili ufaklı kronlar bırakıyorlardı. Ve hayat burada yalansız, dolansız ve riyasız akıp geçiyordu... Biz de ise hayatın devam edebilmesi için mutlaka ve mutlaka yalana, o da olmadı korkuya ihtiyaç vardır...

Yalan ve korku olmadan hiçbir şey elde edilemiyordu bu ülkede. İlişkilerin yalan ve korkuyla yürütüldüğü bir ülkede yaşamaktan öylesine bıkmış ve öylesine tükenmiştim ki, bu sevimli ve dürüst dilenciyi her şeyimi hiç çekinmeden paylaşabileceğim bir arkadaşım gibi hissettim. Hangi durumda olursa olsun yalana başvurmayan ve dürüstlükten sapmayan bu adama kendimi tutamayıp sevgi ve hayranlıkla sarıldım... O da bana sarıldı sarılmasına da, bütün bunları niye yaptığımı pek anlamış sayılmazdı...

Travesti ve transeksüellerin hepsi O'nu tanır. Gençliğinde yemeklerini, temizliklerini yaparmış. Şimdi ise öldüklerinde onların gerekli işlemlerine koşturuyor. Yıkayıp abdestlerini veriyor. Mezara defnedildikten sonra da onun işi bitmiyor. Helvalarını yapıyor, mevlütlerini okutuyor. Fakat özellikle kadın kimlikleri bile olsa melekleri şaşırtmamak (!) için erkek dini vecibesiyle onların defnedilmelerini sağlıyor. Dönmelerin gassalı Sabiha Yeşilyaprak ile konuştum.

'Dönme'lerin Ölüm Meleği

ALİ KEMAL YILMAZ

Biraz kendinden bahseder misin?..

- 25 yaşımda 5 çocukla kimsesiz kaldım. Dönmelerin yanında temizlik ve yemek yaparak çocuklarımı büyüttüm. Şimdi 60 yaşındayım. Onların yüzlercesini tanıdım. Hiç incinmedim. Hepsi beni tanır. Hepsinin Sabiha Ablasıyım. Ölenlerin cenazesini hep ben yıkarım. Eceliyle yatakta ölenleri hiç olmadı. Ya öldürüldüler, ya da araba ezdi.

Ameliyatlı olsun ameliyatsız olsun ben yıkarım. Yalan yok, imamı kenara çekip ameliyatlı bile olsa erkek olduğunu söylerim. Niye? Kurân'da geçer. Cenab-ı Allah, Cebrail'i başına diktiği zaman sorgu var. İmam ismini vermiş, kulağına bebekken ne isim okunmuşsa kabirde o isimle çağırılırlar. "Kalk Mehmet ayağa" diyor Melek. Sen kendini bu dünyada Ayşe yapmışsın. Melek öbür dünyada nerden bilsin. Ben o yüzden kadın kimliği bile alsa imama söylerim erkek adını. Melek doğruyu bilsin diye. Ayrıca abdestlerini de erkek abdesti verdiriyorum, günahlarına sebep olmam. Erkek 1 abdestle beş rekat namaz kılar, kadın kılamaz, şartlar pis. Öksürürken altına kaçırırsın, kadının cünup abdesti erkekten farklı. Kadına 9 metre kefen giydirirler, erkeğe beş metre. Kadın şeytan olduğu için şartları ağır. Kadın şeytanın büyüğüdür. Erkeği baştan çıkarır. Adem Baba'yı baştan çıkarmış, o yüzden kadın şeytandır.

Onlar için neler yapıyorsun?..

- Gece saat kaç olursa olsun karakola hastaneye düştüklerinde ararlar. Soğuksa giyecek, yiyecek götürürüm. Artık Şişli Karakolu'da, Beyoğlu'da beni tanır. "Anne niye bunların peşine koşturuyorsun" diyor polisler. "Oğlum ben onların annesiyim. Allah rızası için yapıyorum. Günahtır, bırakın" diyorum. Bazen iyi yanlarına gelirse bırakıyorlar. Elim ayağım tuttuğu sağ olduğum her zaman hep yardım edeceğim onlara.

Gençliğimde ilk ameliyatlılardan Türkan'ın evinde çalışıyorum. Polis bastı. Beni de götürecekler. Kızcağız direniyor. "Bu kadın benim annem" diyor. Polisin biri taktı "Yok bu kadın burada çalışıyor, müşteriye giriyor" diye. Türkan en sonunda falçatayı çekti. "Benim annemi götürürseniz, kendimi de sizi de keserim" dedi. Polisler bıraktılar. Gençliğimde çok güzeldim. Polisler temizlikçi olduğuma inanmıyorlardı.

Bak bu mahalleyi beğenmezler gariban mahallesi diye. Hiç kızları rahatsız etmezler. Gece kaç olursa olsun Tarlabaşı'nda onların kılına zarar gelmez. O kadar gençlerimiz var. Hiçbiri kaşının üstünde gözün mü var demezler.

Travestilere aileleri sahip çıkmıyor mu?

- Komşum vardı Gönül. Öldürüldü. Aile gelmeyince mezarlık müdürüne çıktım. Anlattım, gömü izni aldım. Hakkım helal olsun mezarlık yerine kadar hallettim. Gömüldükten 1 hafta sonra ağbisi geldi. Kapıdan mühürü sökmüş içeri girip bütün eşyalarını satılığa çıkardı. Gidip "Utanmıyor musun?" dedim. "Aynı anadan babadan kardeşin cenazesine gelmediniz. Haber verdik şimdi eşya ev peşine mi geldiniz. Yazıklar olsun" dedim. "Bizi rezil etti abla" dedi. "Naptı size Allah öyle yaratmış" dedim. Kazandığı paralarla ev almıştı. Daha sonra evini de sattılar. Çoğunun ailesi sonradan bile gelmiyor.

Ben hepsinin mevlütlerini, Kuran'larını okuturum. Yıkanmaları, mezar yerleri, gömülmeleri, hepsini ben hallederim. Ancak travestiler camiiye geldikleri zaman cemaat namazlarını kılmıyor. Kızlara diyorum ki kızım camiiye gelmeyin. Arkadaşınızı namazsız yollamayın. Bazen dinlemiyorlar. Geçenlerde oldu. Cemaat namazını kılmadı. İmama gidip dedim ki "Müslümanlık bu mu?" Sonra imam cemaat topladı. Kulaksız Mezarlığı'nda, dönme diye mahalle ölüyü istemedi. Onları da zor ikna ettim. Allah'ın huzuruna çıkacak dedim. Kulla işi yok. Siz kim oluyorsunuz?

Kimlere, nelere kızıyor, nelerini seviyorsun?

- En büyük günah ameliyatlı bile olsa imama söylemeyip kadın gibi gömülürse yalancı şahit oluyorsun. Allah huzurunda suçlusun. Allah erkek biliyor. Kula sen vermişsin parayı kadın olmuşsun. Ben onların yanında yıkanırım, otururum. Ben bir hocayla tartıştım. Morgdayım, Ahu'nun cenazesi hoca kadın kimliğiyle kadın gibi gömülsün dedi. Adam onlarla yattı mı n'oldu. Kadın gömülsün dedi. Kabul ettirdim, erkek olarak dini görevini yaptırdım...

Hiç bir yerden gelirim yok. Oğlum var beyinden sakat. Bazen kutu toplarız bazen oğlum camiiyi temizler. Karnımızı doyuruyoruz Allah'a şükür. Cenazelerden para hiç istemem ne verirlerse onu alırım. Din işlerinde para söylemek çok günahtır...

Bak ben onları çocuklarımdan ayırmam. Niçin garibanlar, kimsesizler. Onlar da beni çok sever. Kendi 4 kızım var. Hepsini zengin yere verdim. Hiçbir gün açlığımı söylemedim. Kendilerine pazardan alışveriş yaparken sakat çocuğumla kardeşleriyle yesinler diye yarım kilo bile sebze almazlar. Kemik erimem var. Peynir, süt yemem lazım. Alamıyorum. Dönmeler veriyorlar Allah razı olsun. Verdiler diye değil. Hepsi beni abla, anne biliyor. Sarılmışız birbirimize. İlk ameliyatlılardan yenilerine kadar hepsiyle tanışıyorum. "Kızım beni işe niye çağırmıyorsunuz artık yemeğinizi yaparım, temizliğinizi de" diyorum. "Anne sen yaşlandın kıyamayız" diyorlar. Ziyaretlerine giderim, harçlık verirler. Ben onlardan, onlar benden hoşnutuz. Kızdığım yanları akıllarına geleni yapıyorlar.

Akşamsefası

ZİFİRİ KARANLIK
(Ebru "Deimos" sunar)
Her Salı 21.00 – 23.00
Ankara – Radyovizyon 93.1

Long Play

JETHRO TULL
(Biletler Bitiyor Çabuk)
13 Mayıs Saat 20.30
Harbiye C.Topuzlu A. H. T.

DENİZ DURUKAN • dendur66@hotmail.com

SAYI:7

GÜVEN ERKİN ERKAL • kertenkele@hotmail.com

Televizyonda görüyorum, feci uzun saçlı adamların elinde elektro gitarlar, arabesk çalıyorlar. Böyle gruplar var. Tanımlar bayağı karıştı. Mesela ben kendi şarkılarımı pop şarkıları olarak değerlendiriyorum. Bence Türk popu ne olmalı gibi bir şey bu... Rock'ın bir duruşu var, onun kendisi zaten siyasi.

Türkiye'de Rock Yapmak Başlı Başına Uyumsuzluk

Turgut Berkes'le, Etiler'deki stüdyo olarak da kullandığı evinde Kara Kutu'yu açtık.

Albümünüzün adı "Kara Kutu". Albümün kapağını açtığımızda kazanın nedeni anlayacak mıyız?

Eyvah!!! Böyle soru ha. Kazanın nedeni değil aslında, hikayesi diyelim. Yani kaza raporu.

Yıllardır müzikle uğraşmanıza karşın, albümün çıkışında gecikme oldu.

Gecikme olarak değerlendirmiyorum. Bir sürü şey ancak birleşti. On sene önce de bir albüm yapabilirdim ama , o anda çıkacak bir albümün benim için anlamı yoktu. Albümde çalışacağınız müzisyenler çok önemli, tabii ki desteği de. Ayrıca maddi koşulların da uygun olması gerekiyordu. Belli düzeydeki insanlarla bir anlaşma yakalayıp, birlikte çalışma şansı iki yıl önce oluştu. Ayrıca kendi şirketimiz olan Om Müzik'i kurduk ve albümü çıkardık.

Om Müzik'in hedefi ne? Var olan müzik piyasasının dışında bir şeyler yapıyorsunuz. Farklı yanlarından biri de albüm kapaklarında plastik kullanılmıyor, kartondan, plak görünümünde CD'ler yapılmış.

Om'un hedefi herkesin şikayet ettiği şeyleri karşılamaktı aslında. Nurettin Aytun Ankaralı bir işadamı, bar işletiyor. Bunun ötesinde müziksever bir insan. Nurettin iş yapalım demekten çok, "Ne pahasına olursa olsun senin albüm çıkmalı" diyerek bana destek verdi. Aslında benim evimde kendi stüdyom vardı ve orda bir şeyler yapıyordum. O anlamda desteğe ihtiyacım yoktu. Ama çalışmalarımı sonuçta bir plak şirketine götürecektim. Moğollar'dan Taner Öngür'ü uzaylı kılığına sokmuşlardı. Onlar da tutup beni uzaylı kılığına filan sokacaklardı. Böyle bir şey istemediğim için plak şirketini kurduk. O zamanda belli ilkeler oluştu. Yanlış anlaşılmasın, sadece rock yapan plak şirketi gibi düşünmüyorum orayı. Amacımız içten ve düzeyli bir şeyler yapmak.

Pilli Bebek de Om'dan çıktı. Başka kimler var?

Evet, bir sürü potansiyel isim var. Bakıyoruz herkese. Ankaralı Ebru Özgencil adında çok yetenekli bir arkadaşımız var. Kendi sözünü, bestesini yaptığı elliye yakın şarkısı var. Gitar çalıyor, çok da iyi sesi var. Şu anda başlıca hedefimiz o. Ayrıca Orhan Atasoy'a da bir albüm yapılacak, bunun çalışmaları sürüyor.

Turgut Berkes'in "Kara Kutu" adlı ilk albümü Om Müzik'ten çıktı!

Moğollar'a, Sertab Erener'e şarkı sözleri verdiniz. Benim bildiklerim bunlar...

89' dan bu yana stüdyo çalışmalarını sürdürüyorum. Pop piyasasının dışında durdum. Benim yaptığım işlere pop piyasasından pek talep olmadı. Olsa da zaten nerde buluşabiliriz bilmiyorum. Şimdiye kadar ki buluşmalar da çok kolay olmadı. **Moğollar** başka tabii. Onlar için yazdım. **Sertab**'a da bir ara söz yazdım. **Sibel Tüzün** rokçu olmaya karar verdi, benden beste aldı. Onun dışında **Tarkan**'a bir beste verdim. O da enteresan bir hikaye.

Şarkılarınızı verdiğiniz kişileri seçiyor musunuz? Belli bir kriteri var mı?

Kişiyi seçmek gibi bir durumum yok. Kim gelirse onun için bir şey düşünmek isterim. Aslında Tarkan benden Mindos'u istedi. Bende dedim ki, bu kırk yaşında bir adamın söylediği şarkı, Tarkan'ın ağzından komik kaçar. Ona gidecek başka bir parça yazdım.

Son dönem Rokçılardan bazıları sisteme veya diğer olumsuzluklara karşı çıkmak gerekmediğini, rock yapmanın bile bir başkaldırı olduğunu söylemeye başladılar.

Kim onlar? Siyasi olmamak gibi bir şey düşünemiyorum. İnsan her an siyasi bir hayvan. Bunu bir partiyi tutmak, herhangi bir ideolojiyi desteklemek anlamında söylemiyorum. Zaten bir uyumsuzluk söz konusu. Türkiye gibi bir yerde rock yapmak başlı başına uyumsuzluk. Aslında rock terimini bile rahat kullanamıyorum. Çünkü Türkiye'de rock'ın anlamı iyice tuhaflaştı. Televizyonda görüyorum, feci uzun saçlı adamların elinde elektro gitarlar, arabesk çalıyorlar. Böyle gruplar var. Tanımlar bayağı karıştı. Mesela ben kendi şarkılarımı pop şarkıları olarak değerlendiriyorum. Bence Türk popu ne olmalı gibi bir şey bu. Sound olarak rock'ı sevdiğim için, rock gitarlarını kullanıyorum. Rock soundlu aranjmanlar bunlar. Rock'ın bir duruşu var, onun kendisi zaten siyasi.

Türkiye'nin 80 sonrası siyasi gelişimini göz önüne alırsak, sanatın birçok alanına olduğu gibi Rock müziğe de bireysel mutsuzluklar, yalnızlıklar yansıdı. Hatta ön plana çıktı...

Bu da bir ihtiyaç, toplum da bireylerden oluşuyor neticede. Bireylerin mutsuzluğu da topluma yansıyor. Türkiye genelde mutsuz bir ülke. Dün akşam arkadaşlarımdan biri şöyle dedi; "Mutsuz olduğumuz gibi, mutsuzluktan pozitif bir şey de üretmiyoruz." Benim de amacım o, yaşadığımız şeylerden olumlu şeyler çıkarmak. Arabesk tersi mutsuzluğun içinde yüzüp durmak. Siyasi olup olmamak bununla bağlantılı. Ben kişisel bir şey yansıtıyorum, çünkü kendimden başka bir şey yok yapacağım. Ama ben hiç olmazsa bunu pozitif enerjiye dönüştürmeye çalışıyorum.

Elimde sizin çevirisini yaptığınız İyi Şeyler Yayınları'ndan çıkan Camille Paglia'nın "Cinsellik Ve Şiddet, Ya da Doğa Ve Sanat" adlı bir kitap var. Çeviri yapmak kolay olmasa gerek. Kitabı baştan yazmak gibi bir şey.

Bu kitabı nereden buldunuz ?

Beyoğlu'nda bir kitapçıdan aldım.

Uzun süre oldu bu kitap basılalı. Piyasada yoktu. İkinci baskısı yapılmış herhalde, hiç haberim yok çok şaşırdım. Neyse bugüne kadar Türkiye'de iş yapıp, karşılığında para kazandığım tek iş çeviridir. Benim asıl işim çevirmenlik. Son yıllarda daha az çeviri yapıyorum. Zevk içinde yapıyorum, çünkü İngilizce bir kitap okuduğumda başkalarının da paylaşmasını istiyorum. Şimdi de **"Puslu Kıtalar Atlası"** adında **İhsan Oktay Anar**'ın kitabını Türkçe'den İngilizce'ye çeviriyorum. Yani tersini yapıyorum. Dili çok ilginç, İngilizce olur mu acaba, nasıl olur diye düşündüm. Merakımdan çevirmeye başladım, sonra da çok heyecanlandım. Aradan epey zaman geçti, aslında bir iki sene önce başladım. Arada bir yazıyordum, yazarla görüşmeye başlayınca bitirmeyi görev bildim. Bu arada Yapı Kredi Yayınları ilgi duydu olaya. Aradılar, biz bunu finanse etmek istiyoruz, yurt dışında yayınlatacağız dedi.

Son arzunuz ?

Bilmem ki...

Teşekkürler Karga Müzik

68'in fon müziğine kendince birtakım sesleri de katarak Almanya'dan yola çıkan **Embryo,** ülkemize ilk olarak 70'lerde uğramış. Topluluk o zaman ODTÜ'nün salonuna askerlerin girmesiyle konserine son vermek zorunda kalmış. 98'de Roxy'de tanıştığımız **Embryo**'yla, geçtiğimiz ay üçüncü kez Babylon'da buluştuk. Topluluk bize, jazz ve rockın uzayında uygulamalı bir etno müzik semineri sundu. Dinleyiciler arasında **Siya Siyabend** ve **Zen** elemanları da bulunuyordu. Deneysel ve yenilikçi arayışları, artık dünyanın birçok yerindeki müzik severlerce de bilinen **Zen** Topluluğu'ndan **Murat Ertel**, ilk gece konserine elektro bağlamasıyla konuk oldu. Otuz yılı aşkın süredir yollarda olan müzik dervişleriyle bizi buluşturduğu için Karga Müzik'e minnettarız.

Ülkemizde son yirmi yıl içinde gerçekleşen heavy metal, rock ve buradan hareketle açılan tüm alt kolların ürün veren isimleri hakkında artık bir bakışta bilgi almak mümkün. Evet bir bakışta... böyle bir çalışmayı **Stüdyo İmge** ile yarım kalan bir davamız olarak kabul edip, poster formatında hazırladık. Eksik ve yanlış bulacağınız bir şey olursa kendinize saklamayın. İkinci baskıyı birlikte hazırlayalım.

Düzeltme: Mart 2000 sayımızda **Crunch** adlı toplulukla bağlantılı gösterdiğimiz, **Prolefan**'ın ve "members.xomm.com/prolefan" adlı web sitenin, toplulukla ortak bir elemanları dışında hiçbir ilgisi yoktur. Topluluğun diğer elemanlarından özür diler durumu düzeltiriz.

Duyuru: Karikatürist ve yazar **Metin Demirhan,** yepyeni bir çizgi roman kahramanıyla fanzinciliğe geri döndü. Underground mafyasının korkulu rüyası **"Nihilist"**, bu macerasında mafyanın elebaşısını sokakta kıstırır. Tam o esnada sürpriz bir kişi araya girer ve... Tüm seçkin fanzin satış noktalarında.

Son Dakika...Son Dakika...Son Dakika... Pentagram, Cammelod ve Gamma Ray'ın da bağlı olduğu Alman firma Noise'le 4 albümlük bir anlaşma imzaladı.

Ayın En Güzel Onlusu

1. **Pentagram / Gündüz Gece**
   Popçular Dışarı (Konser) / Tempo Müzik
2. **Düş Sokağı Sakinleri / Sevdan Bir Ateş**
   Üç / EMI - Kent
3. **Kramp / Tek Başına**
   İstanbul Sokakları / Ada Müzik
4. **Kargo / Renklerin İçinde**
   Sen Bir Meleksin / Universal
5. **Duman / Hayatı Yaşa**
   Eski Köprünün Altında / NR1 Müzik
6. **Şebnem Ferah / Artık Kısa Cümleler....**
   Artık Kısa Cümleler Kuruyorum / Universal
7. **Murat Yılmazyıldırım / Acıları Bana Bırak**
   Yelkenin Gözyaşları / Ada
8. **Mor ve Ötesi / Son Giden**
   Bırak Zaman Aksın / Ada Müzik
9. **Haluk Levent / Kamyoncunun Türküsü**
   www.leyla.com / Prestij
10. **Rashit / Rutin Hayat**
    Telaşa Mahal Yok / Kod Müzik

Listeler her pazar saat 21.00 - 23.00 arası 104.0 Radyo D Maximum Rock programında belirlenmektedir.

Raflarda Bu Ay

İstasyon – Görmedin Ki
Ant Müzik Yapım

Ankaralı topluluğun üçüncü albümü. Yeni solistleri ve alt yapılarıyla daha da güçlü. Anadolu rockseverlere, Haramiler'den sonra önerebileceğimiz en iyi topluluk. İstasyon, albümün çıkış aşamasında Cem Karaca'dan sıkı bir feyk yemiş. "Beyaz Atlı" adlı şarkının anonim olduğunu duyup kaydeden topluluk, daha sonra bunun Yavuz Asöcal'a ait olduğunu öğrenmiş. Parça albümden son dakikada çıkartıldı.

Moğollar 1968 – 2000
Emre Plak

Sıradan bir "Best Of" değil. Moğolların tarihi boyunca, hit olmuş yirmi dört çalışması yeniden yorumlanmış. "Son Moğol" Serhat Ersöz'ün imzasını taşıyan alt yapı ve düzenlemelere dikkat. Albümde, Taner Öngür'ün solo albümünde yer almış olan "Alarm"da yer alıyor. Kayıtlar sırasında eski dostlar da stüdyoya konuk olmuşlar. "Alageyik Destanı"nda Fuat Güner ve Özkan Uğur vokallerde yer alıyor.

Cem Karaca – Best Of Three
Yavuz Records

Cem Karaca'yı üzen şeylerden biri de, eski çalışmalarının, kendisine danışılmadan günümüz dinleyicisine ulaştırılması. Ayrıca bu çalışmaların, "Best Of" gibi tanımlarla piyasaya sürülmesi onu bir Türkçe sever olarak her ne kadar kızdırıyorsa da yapabileceği pek bir şey yok. Çünkü ülkemizin kimi yapımcılarına göre bir eser "mal"dır (çiftçilikten kalma alışkanlıklar yani). Yine de 60 ve 70'lerin Cem Karaca'sını özleyenler için iyi bir toplama.

Nefret / Meclis-i Ala İstanbul
Hammer Müzik

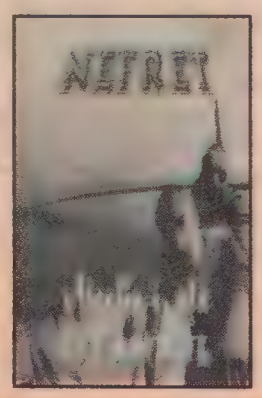

İstanbullu hiphop ikilisi Nefret'le ilk olarak Yeraltı Operasyonu adlı toplama albümde karşılaşmıştık. Ceza (Aka Keskinkılıç) ve Dr. Fuchs'dan (Aka Sihirbaz) oluşan Nefret, "Meclis-i Ala İstanbul" adlı ilk albümleriyle ikinci kez karşımızdalar. Bu albümün bir özelliği "Yüz Yüze" adlı parçada ilk defa bayan hiphopçuların konuk olarak vokale katılmasıdır. Albümdeki sözler Nefret'e, müzik Nefret ve Ziya Cezzar'a ait. Ayrıca bu albüm için söylenecek diğer bir şey de sözlerin son derece çarpıcı, kafiyesiz ve düz yazı şeklinde olması.

Topluluğun yasal albümler öncesi yaptığı kendi prodüksiyonları

Onlar için en çok sorulan sorulardan birisi de kaç tane albümleri olduğu. Burada doğru bir yanıt vermeye çalıştık. Ama yine de bilinmez; daha kim bilir dünyanın neresinde, hangi "Underground" toplama albümlerde yer almışlardır.

Zen'in Şaibeli Diskografisi

Her şey şöyle başladı

Alternatif ve doğaçlama müziğimizin öncü topluluklarından Zen, 1988'de Boğaziçi Üniversitesi, Müzik Kulübü bünyesinde kuruldu. Topluluğun kurucularından Murat Ertel 1985'de Nişantaşı Anadolu Lisesi'nin topluluğu olan **"High School Band"**de yer aldı. Bu toplulukta farklı dönemlerde, Zen elemanlarından Merih Öztaylan ve Levent Akman da çalmışlardır. Aralarında **Tır, Exotik Band, Ra, Painted Bird, Atmosfer, Maximal Punch Effect** ve **2/5 BZ** gibi topluluklarla da çalan otuzun üstünde eleman, Zen'de de yer almıştır. 1994'de çeşitli barlarda bir süre **"Repertuar Köpekleri"** adı altında cover çalışmalar yaptı.

ABD'de basılan dünyaca meşhur "Derya" albümü

Dünyanın en az tanınan topluluğu

Müziklerinde toplu doğaçlama tarzını benimseyen topluluk, 70'lerin saykodelik rock ve punk müziğinden de etkilenerek yola çıkmıştır. Bugünkü çizgileri değişik coğrafyaların müziğini, tınılarını ve ezgilerini taşıyan, caz, blues, sufi, çingene ve arabesk öğeleri de barındıran bir bileşimdir. **Sonic Youth'**un gitaristi **Thurston Moore** tarafından 1996'da ABD'de **"Derya"** adlı albümleri yayınlandı. ABD'de yayınlanan **Spin** müzik dergisi tarafından 1996'da "En iyi ve en az tanınan 10 topluluk" arasında yer aldılar. Aynı yıl, **Wire** dergisi tarafından "Yılın En Özgün Sounduna Sahip 10 Topluluğu"ndan birisi olarak seçildiler. 1996'da dünya müzik basınında ses getirmeye **New York Times'**da devam ettiler; "Yılın Es Geçilen En İyi 10 Albümü" arasında "Derya", ABD'li olmayan tek albümdü.

Gelelim albümlere

"Uzay 1989" (1989 - demo),
"Kukuku" (1991- demo),
"17 Haziran 1992" (1992 - demo, CRR Konser Kayıtları),
"13" (1994 - Demo) Bu albüm, Murat Ertel'in sevdiği dostları ve Zen Topluluğu'nda yer alan 12 kişinin birer projesinden meydana gelmiştir. Çalışma satışa sunulmamış ve sadece 13 adet kopyalanmıştır.

İlk yasal albüm "Suda Balık" 600 adet basıldı

"Suda Balık" (1994 - Hades Müzik),
"Derya" (1996 - ABD'de yayınlandı),
"Tanbul" (1998 - Kod Müzik) Bu albüme dek elektro gitarı öne çıkartan topluluk, "Tanbul"la birlikte, değişik bir tarzda kullanılan ve ilk kez "Derya"da kullandıkları elektro saza yer vermiştir.

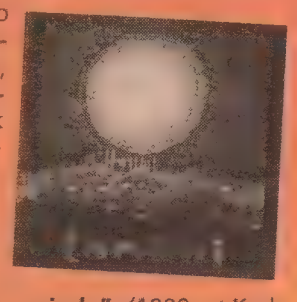

"Akıl Hastanesinde" (1999 - Kod Müzik). Albümün kayıtları Bakırköy Ruh Ve Sinir Hastalıkları Hastanesi'nde gerçekleşmiştir;

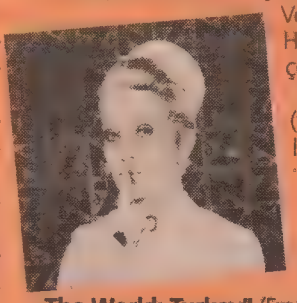

Compilation (toplama) albümler:
"Sesimizi Yükseltiyoruz", **"Aksi İstikamet"** (Türkiye)
"Sound Of The World: Turkey" (Fransa)
"Turn Century Turn" (ABD)
"Floralya Vol1" (İtalya)

Ayrıca...

Zen elemanlarından Murat Ertel, Emre Onel ve Levent Akman 1996'da **Baba Zula** adı altında bir yan topluluk kurarak, **"Tabutta Rövaşata"** adlı bir film için müzikler hazırlamıştır. Topluluk, 1997'de albüm olarak çıkan bu çalışmanın ardından, 1999'da **"Üç Oyundan On yedi Müzik"** adlı ikinci albümünü çıkarmıştır. Gerek **Zen**'in, gerekse **Baba Zula**'nın her biri diğerinden farklı birer görsel şölen olan konserleri, bu konserlerin afiş ve biletleri ve tabi ki fanzinleri, ancak bir kitapta toplana bilecek diğer ayrıntılardır. Biz dinleyicilerin beklediği de böyle bir kaynağın, kendileri tarafından bizlere bir an önce sunulmasıdır.

Akşamsefası

Tam o arada Kenan Evren'in darbeyi bildiren konuşması yayına girmişti. Küçük birader şok ve şaşkınlık içinde gözlerini yolun karanlığına dikmiş ağlamaklı bir yüz ifadesiyle "Blaupunkt" radyodan darbe bildirisini dinliyordu. "Ne lan allak bullak oldun de mi, haa yusuf yusuf şimdi, hadi bakalım."

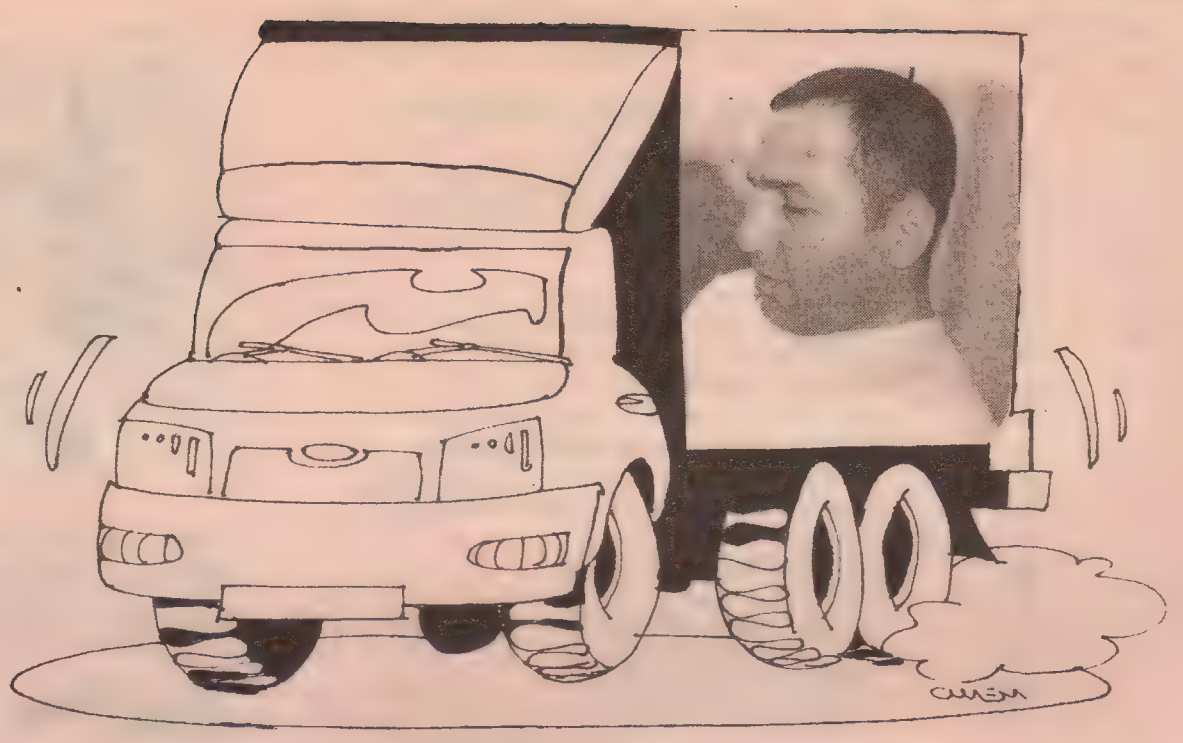

Bir Kamyon Öyküsü

OKTAY TAFTALI

Genç adam, uzun bir süre önce yol üstündeki bir benzin istasyonundan aldığı çıkartmayı, kamyonun arka tamponuna yapıştırmayı unutmuştu.

Büyük biraderle çalışmak başlı başına bir şiddet ve gerilim ortamına maruz kalmak demekti. Çünkü büyük birader her şeyi bilir, her işi becerir ve başkasının yaptığı hiçbir şeye de hoşnutluk göstermez, başkalarının, hele hele kardeşinin yaptığı şeylerden de asla mutlu olmazdı. Ona göre kardeşi her şeyi yarım yamalamak, baştan savma yapar ve zaten elinden de bir iş gelmezdi. Bu küçük kardeş, değil TIR şoförlüğü, tornavida tutmasını bile beceremezdi. O nedenle büyük biraderin sürekli istirahat etmesi, dinlenmesi, genç adamın, yani küçük biraderin ise dur durak bilmeksizin çabalaması gerekiyordu. Hem de ensesine vura vura çalışması gerekiyordu ki, tornavida tutmayı, bine yirmi çapındaki lastikleri değiştirmeyi, aracın bakımını vd. öğrensin.

Ama yok, bu işler gönül işiydi, uzun yol şoförlüğü, TIR'cılık öyle her babayiğidin üstesinden gelebileceği işler değildi. Üstelik bu küçük birader aklını şiir, siyaset, feylesof meylesof gibi acayip işlere yormuyor mu? Olacak şey değildi. İşte büyük birader asıl bunlara hasta oluyordu.

Her defasında bağırıp çağırıyor, "Olum şu kamyonun sırtında Bulgar'ı, Roman'ı, Macar'ı görüyorsun lan, hiç akıl var mı sende, sol mol ne ayaklar lan bunlar?" diye söylendiğinde, küçük birader; "Ama abi bunlar solun yanlış uygulamaları, diyorum sana ya." türünden yanıtlar vermeye çalışıyor ve büyük biraderin; "Tamam kes çok bi b.k biliyosun." komutuyla susmak zorunda kalıyordu.

Bu kez bütün bir gece yol gelmişler, Münih'e girdikten sonra Ramesdorf TIR parkında konaklamışlardı. Üç beş saat uyur uyumaz üst ranzada yatan büyük biraderin; "Kalk lan, aç şu erzak dolabını da bi çay koy çabuk!" komutuyla küçük birader söylene söylene, gözlerini oğuşturarak kalkmış, çayı koyar koymaz da kamyonun arka tamponundaki tozu güzelce silmiş ve kaç gündür sakladığı çıkartmayı uygun bir biçimde yapıştırmaya hazırlanıyordu;

- Lan mektepli, napıyon sabah sabah, büyük beye kahvaltı mı hazırlıyon?

- Vay Hacı, Cihanbeyli Ovasının ağası, sen de mi erkencisin?

Geceleyin kendilerinden sonra gelip hemen yanıbaşlarına park etmiş olan komşu TIR'ın kapısı açılmış, orta yaşı geçkince bir adam, şoför koltuğundan traşlı yüzü ve yorgun gözleriyle esneyerek, genç adama seslenmeyi sürdürüyordu;

- Lan yapıştırma onu oraya, senin büyük ağa sevmez öyle şeyleri, görürse şimdi duman eder valla ortalığı.

- Hacı, şeytan olma şimdi, çıkarma sesini, ben bu oyuncağı bir Alman'ın arabasında gördüm, çok aradım da bulamadıydım, büyük birader kızsa da yapıştırcam, kızmasa da.

- La bari Türkçe bir şey yapıştır oraya "kes hızını, ağlatma el kızını" falan.

- Hacı bırak allasen, sen de koskoca Cihanbeyli'nin ağası olmuşun, kum kamyoncusu gibi konuşuyon ya, enternasyonal TIR'cı mısın, yoksa minübüs çaylağı mı? Macar'ın, Roman'ın dilini çözüyon da Alman'ın dilini niye çözemiyon.

- La mektepli bizim senin gibi okur yazarlığımız yok olum, Roman'ın hatunları güzel de o yüzden konuşuyoz ama nasıl okunur ki o, aha ne yazıyo şimdi orada öyle?

- Ne yazcak ya, "hier arbeiten drei hundert Pferde und ein Esel" yazıyo...

- Lan kesin gürültüyü sabah sabah, bi uyutmadınız lan, vidi vidi vicdansızlar sizi...

Büyük birader hiddetle uyanmış bağırıp çağırarak "Scania"nın "kupa"sından aşağı iniyordu.

- N'oldu lan çay, orada kocakarı gibi çene yapacağına hazırladın mı lan kahvaltıyı ha?

...

- La Hacı sen de uyma buna, lafa tutup avare etme şu herifi, bırak iş yapsın... Hani olum çay nerde lan?

- Tamam abi ya, çayı demledim, bak yumurtanın beyazını ayıkladım, domatesin kabuğunu soydum şahane menemen hazır...

- Tamam kes kes, havluyu sabunu getir de şuradan yüzümüzü yıkayalım... Hacı sen ne zaman geldin, yük nereye?

- Ağa sakin ol be kızma sabah sabah, bak birader çalışıyor işte, genç çocuk ne de olsa... Benim yükü buraya Münih Hali'ne bırakıp hemen dönücem, ama namussuz Roman beni iki gün fazladan kapıda yatırdı, araba da kavun yüklü, çürümedi inşallah.

- Bırak inşallahı maşallahı da gel kahvaltı edelim, hadi hadi... Çürümemiş miş, ulan Ağustos sıcağında kavun bu arabayla gelir mi, yok mu olum koskoca Cihanbeyli Ağası'na "frigo" bi araba?... Ufaklık n'oldu la, şu çayları doldursun... Lan olum nereye kayboldun lan, napıyosun o arabanın arkasında?

Büyük birader iki adımda kamyonun arkasına dolanır dolanmaz, büyük sarı zemin üzerine siyah yazılı çıkartmayı tamponun üzerinde hemen farketmiş ve öfkesi iki katına çıkmıştı.

- Ben sana demedim mi lan bu arabaya böyle şeyler yapıştırmayacaksın, eğlence yeri mi la burası, guguş mu oynuyoruz biz burda? Bak bi daha söylüyorum, bu bizim ekmek teknemiz, iş yerimiz bu araba... Burası iş yeri anladın mı? İş yerinde olmaz böyle cıvık mevzular.

- Ya abi kızma ya, biz de iş yerine uygun bi mevzu bulduk, baksana allasen şahane bi slogan.

- Ne yazıyo lan orda Almanca öyle, Türkçesi ne onun?

- Türkçesi, şey, e... "Bu iş yerinde üç yüz beygir, bir de eşek çalışmaktadır " yazıyo.

Büyük birader bir an duraksadı, belli belirsiz bir gülümseme öfkeli yüzüne yayılmaya başlamıştı.

- Hangimizi eşek yaptın lan?

- E, ben abi,... tabii ki ben...

- Hey gidi be, Vehbi Koç'un su motoru Fiat arabasından inip üç yüz beygirlik Scania'ya binince böyle olur. Yaz oraya ilave et! "Burada bir de bey çalışmaktadır."

Büyük birader genç adamı fırçaladığı sırada Cihanbeyli'nin Ağası da kahvaltıya oturmuştu. 1980 yılının 30 Ağustos'unda, Münih kentinin girişindeki Ramesdorf TIR parkı yaz güneşiyle yavaş yavaş ısınmaya başlamıştı, kamyonlardan birisinde Türkiye'nin Sesi radyosunda çalan şarkılar, kahvaltı eden üçlüye eşlik ediyordu.

...

Yüklerini, Hamburg'a indiren biraderler, dönüşte bir kısmı Amsterdam'dan, kalanı da Anvers'ten yüklenen makina parçalarıyla yaklaşık yirmi beş tonu sırtlanmışlar, yörük tempo yol alıyorlardı. Parça yük dolayısıyla bir hayli zaman kaybetmişler, Anvers'te dört gün yatmak zorunda kalmışlardı. Üstelik büyük birader Macaristan'da hastalanınca ister istemez bir kaç gün de orada mola vermişlerdi. Tüm bu gecikmelerden sonra büyük birader adeta barut fıçısına dönmüş ve dönüş yolunu cehenneme çevirmişti.

- Bu Roman'ın yolu da git git bitmez... ..mına koyim. Hişt uyuklama lan, sağa sola baka dur da bir yerden karaborsa mazot bulalım.

- İyi de abi ne Kent sigaramız kaldı ne de Kot pantolon ne verecez mazotcuya.

- Bilmiş bilmiş konuşma lan gene, önüne bak, Alman Markı ne güne lâzım. Biz kaçak mazot bulalım yeter, uyanık ol, aç şu radyoyu, saat kaç oldu?

- Dörde geliyo.

Küçük birader bir yandan da İstanbul radyosunu bulmaya çalışıyordu. Romanya-Bulgaristan sınırına az kalmıştı.

- Bulgara girelim de sonra biraz yatar uyuruz. Dur lan dur ne çalıyo radyoda öyle, arabesk müzik mi o lan, TRT'de çalan?

- Hakkaten abi ya arabesk çalıyo TRT de.

- Lan olum var ya Türkiye'de ihtilal oldu galiba.

- Abi hayra aç ağzını, ihtilal olursa bu sıra cunta gelir valla, b.ku yeriz.

- B.ku sen yersin olum, başka kimseye bi şey olmaz.

Tam o arada Kenan Evren'in darbeyi bildiren konuşması yayına girmişti. Küçük birader şok ve şaşkınlık içinde gözlerini yolun karanlığına dikmiş ağlamaklı bir yüz ifadesiyle "Blaupunkt" radyodan darbe bildirisini dinliyordu.

- Ne lan o, allak bullak oldun de mi, haa yusuf yusuf şimdi, hadi bakalım.

- Ya abi, yapma ya şakası yok bu işin valla b.ku yedik.

- Tabi olum b.ktan işlere gönül verirsen öyle olur, sen şimdi görürsün Kapıkule'de, aklın başına gelir.

- Abi güzel bi şey söyle bak şimdi gebercem buralarda başına bela olcam ha.

- Tamam lan duralım şurda bi yerde, gelen arabalardan birisine bin dön geri, al bin mark da kıyak yaparım sana.

- Nere döncem ya, napcam elin memleketinde?

- Salak olma olum eğer korkuyosan Kapıkule'ye girmekten, al bin markı, bin bizim şoförlerden birinin arabasına, git İngiltere'de hani, Manchester'da Kıbrıslı'nın restoranda bulaşık yıka, kurtar kendini.

Küçük birader yılgın ve tedirgin bir sesle;

- Yok abi ya, n'olursa olsun kendi memleketim, kendi vatanım, ben iltica falan edemem gavurun oralara.

- Lan yine salak salak konuşuyosun, olum darbe oldu memlekette, şimdi kaçan kaçana, bak gör sen. Ama diyosan döncem geri, tamam o zaman korkma artık, buluruz bi yolunu Kapıkule'de. Hey yarabbim şimdi millet kaçmak için gümrüklerde filim çevirecek, bizim salak da dönmek için, Allah sen sakla, bekle bizi...

...

Büyük birader yine uzun uzun söylenmeye devam ediyordu. Arada birkaç saat mola vermişler ama ikisinin de gözüne uyku girmemişti. Galiba büyük birader de, ufaklık için kaygılanıyor ama belli etmemeye çalışıyordu.

Ufak birader Bulgar gümrükçünün elinden pasaportları kapınca seri bir hareketle Scania'nın koltuğuna zıpladı. Ya Allah, Bismillah, birkaç yüz metre ötedeki nöbetçi kulesinde Mehmetçik ve yanıbaşında da Türk Bayrağı dalgalanıyordu..

Ne yapalım kaderde varsa... ■

otaftali@hotmail.com

Akşamsefası

GazlıBeZ

ALTAY ÖKTEM

oktemaltay@hotmail.com

Vücudumu Satın Alabilirsiniz, Ruhumu Da...

Eski Türk filmlerinin unutulmaz replikliklerinden biriydi; "Vücudumu satın alabilirsiniz ama ruhumu asla" Sinema hayatın yansıması değil midir? Öyleyse biz Türk filmlerindeki o saçma diyalogların kaynağı olan saçma sapan bir hayat mı yaşadık?

Tesis yetersizliğinden olacak, fazla aksiyona yer veremeyen sinemamızda saçmasapan da olsa diyaloglar önemliydi. Son dönemde ise halkın entelektüel birikimi öylesine arttı ki, diyaloga bile gerek kalmadı. Filmlerde sık sık uzun süreli bakışma ve düşünme sahnelerine rastlamaya başladık. Gerç ekten de sinema hayatın yansıması galiba. Artık insanlar konuşmayı da bıraktı, birbirlerine trip atarak değişik bir iletişim biçimi geliştirmeyi başardılar.

Kafka'nın "Yaşam, daha başında kaybedilmiş bir savaştır" sözü, hiç de ilgisi olmadığı halde yerli filmlerin bu unutulmaz sözüne götürdü beni.

Daha başında kaybettiğimiz bir savaştan geriye kalan enkazı topluyoruz, ölülerimizi sırtlanıp geri çekiliyoruz. Bunu yaparken zorlanıyoruz elbette. Nasıl zorlanmayalım, hepimiz tek elimizi kullanabiliyoruz. Diğer elimiz karnımızdan fışkırıp çıkan barsaklarımızı avuçlamakla meşgul. Hayatta kalabilmek, barsaklarımızın yerlere saçılmasını engelleyebilmek için uğraşıyoruz, hepsi bu.

Daha başında kaybettiğimiz bir savaşı sürdürürken vücudumuza sahip çıkamıyoruz aslında. Birileri çıkıp satın alabiliyor. Ruhumuzu korumak da bize kalıyor. Satılmış bir bedendeki ruhu ne kadar koruyabilirsek artık...

Asıl hedef vücudumuz değil, ruhumuz. Tek tek herkesin ruhunu satın almak kolay değil elbette. O yüzden pratik bir yol bulunmuş; sistem bireylerle uğraşmıyor, toplumsal ruhu satın alarak işi bir kalemde bitiriyor. İnsanların beyninin kıvrımları dahil, vücutlarının her yerinde bir sürü sektör cirit atıyor.

Tam otomatik makineler, akıllı fırınlar, cep telefonları, DVD'ler, ABS frenlerle zaten ruhumuzu yardırmışız. Vücudumuzu satın alsalar ne olur ki... Hem hayatta en çabuk temizlenen şey vücuttur. Bir kova suyla bir kalıp sabuna bakar.

Ruhu temizlemekse olanaksız.

Vücudu ruhtan, ruhu vücuttan ayırmadan topyekün satmak, yükselen değerlerin ve globalleşen dünyanın en rağbet gören satış şekli.

Gerçekten de hayat, daha başında kaybedilmiş bir savaş mı? Yoksa kaybettirilmiş bir savaş mı? Bunu yanıtlamak kolay aslında. Gereken tek şey içimizi kendimize açmak, hatta birbirimize açıp iç içe geçmek.

Vücudumu da satın alabilirsiniz, ruhumu da. Ne amaçla kullanacağınıza bağlı. Satın almayı paylaşmak gibi algılıyorsanız ve önemli bir amaç için - diyelim ağaçları kesen birinin kafasına çakılan çivi ya da müfredat maymunu bir okul müdürünün boğazına kaçan su- kullanacaksanız, neden olmasın.

Paylaşmanın olduğu gibi satılmanın da erdemi vardır. Gerçekten vardır. Neyse, canınız cehenneme.

Fitil

✶ Çocuk küçüktür ama mide bulandırır. Özellikle gebeliğin ilk üç ayında.

❄ Organların önemi büyüklüğüyle orantılı değildir. Hiçkimse büyük dudakların küçükdudaklardan daha önemli olduğunu iddia edemez.

✍ Zar tutan her zaman kazanır diye bir kural yok. Tuttuğun zara bağlı. Kulak zarını tutarak ne kazanabilirsin ki? Kızlık zarını tuttun diyelim, eee...

litiF

✧ Vücudun mikroplarla karşılaşması bağışıklık sistemini güçlendirir. Hastalıklara direnç gelişir. Yani sevişirken dübür yalayanlar en boktan mikroplara bile dirençlidir.

✂ Nasıl bademin küçüğüne bademcik demiyorsak, beynin küçüğüne de beyincik diyemeyiz. O tamamen farklı bir organ.

✐ Ses Teline kuş konmaz.

Uzak gözlüğümüzü çıkartıp da çıplak gözle hayata bakmayı becerebilsek, fanzinlerden öğrenilecek çok şey olduğunu anlarız.

Dünyanın Pimini Çekenler

Fanzinler haylaz bir çocuk gibi dolaşıp duruyorlar ara sokaklarda. Ana caddelere pek çıkmıyorlar. Çünkü fazlasıyla gerçek, fazlasıyla ürkütücüdür ana caddeler. "Çocuklarınıza iyi bakın, yoksa sizin yerinize biz bakarız" diyen, çağımızın son medyatik manyağı Marilyn Manson'u kapak yapabilen bir fanzinin zaten ne işi olabilir ki ana caddede.

Oğuz Atay, "İnsanın geliştiği filan yok. Yalnız kusurlarına alışıyor, o kadar" demişti 1976'da. İzmir'de çıkan "Değil O Da Değil" adlı fanzin bu sözü yakalayıp tekrar hayatımıza sokuyor. Uzak gözlüğümüzü çıkartıp da çıplak gözle hayata bakmayı becerebilsek, fanzinlerden öğrenilecek çok şey olduğunu anlarız. Kelli felli Walter Benjamin'in "Bir şey var ki ancak ölümle telafi edilebilir, on beşimizdeyken evden kaçmamış olmak" dediğini nereden, nasıl öğrenecektik fanzinler olmasa. İki adımlık yerkürenin bütün arka bahçelerini görmeye cesaret edebilenler anlar bunu.

Dybuk'un ne çeşit bir cin olduğunu, gücünün sınırlarını fantastiğe ve korku edebiyatına meraklı olanlar bilir. Haydi kendimize sıkıcı bir iş bulalım, bu türde bir antoloji hazırlayalım desek daha ilk adımda tökezleriz. Gri bir hayata ve tek tip yaşamaya alışmış muhterem milletimiz için hazırlayacağımız antolojiye alınabilecek öykülerin sayısı bir elin parmaklarını geçmez.

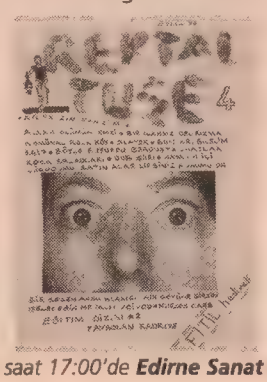

"Rektal Tuşe" adlı fanzinde yer alan "Dybuk Patlaması" kısacık ama hoş bir öykü. Yazarı belirsiz. İşin ilginci, okuru da belirsiz. En azından belirsizdi, şimdiye kadar... İşte öykü.

Dybuk Patlaması

Dybuk'den gelen mektubu dörde katlayıp iç cebime yerleştirdim. İç cebim olmadığı o anda aklıma bile gelmemişti. Tarlabaşı'ndan aşağıya yürümeye başladım. Önümden hızla geçen farenin iki gözü de maviydi ve kuyruğu kesilmişti. Gerçi apar topar bir kuyruk takabilirdim ama apar topar takılan şeylerin kime ne faydası olur ki?

Turuncu bir gece doğarken saptım sokağın sol kanadına. Sokağın başında, sararmış bir kadın oturmuş, apış arasını traş ediyordu. Yanında epey büyük bir kıl yumağı vardı. Kibarca rica etti; pek içimden gelmediği halde avuç avuç yuttum hepsini. Boğazımda kalmasın diye sağ memesini çıkarıp ağzıma tıktı. Ilık bir kan akıyordu boğazımdan aşağı.

Teşekkür edip gitmeye yeltendim. "Sol mememi vermediğim için kusura bakma" dedi. Gömleğini sıyırdı. Sağ memesinin yerini bir kurukafa almıştı. Yıllar önce bıçaklanıp, vücudunda açılan bıçak deliklerinin içinden asit akıtılarak öldürülen Haydar'ın kafatasıydı bu.

"Haydar'ın ne işi var senin memende?" diye sordum. "Dybuk'un mektubunu aç da oku" dedi. Haydar da dahil olmak üzere bütün soruların yanıtı var o mektupta.

Elimi iç cebime attım. Sarı bir fare kuyruğu çıktı cebimden. Oysa benim iç cebim yoktu ki, diye düşünemedim bile.

Kaldırım taşlarını hızla söktüm. Tırnaklarımla toprağı kazmaya başladım. Pimi buldum.

Dünyanın piminin Tarlabaşı'nda olduğunu zaten biliyordum. Dybuk gülümsüyordu.

Pimi çektim.

*10 Mayıs Çarşamba günü saat 17:00'de **Edirne Sanat Merkezi**'ndeyim. "Sınır"da Yaşayanları bekliyorum*

Akşamsefası

Şimdi bakıyoruz, Milliyet Gazetesi birinci sırada. Ekleriyle birlikte 40'a yakın köşe yazarı var. 10 tanesi hanım yazar. Her iki açıdan da yazılı medyanın büyük bir rekoru bu.

Türk Basınında Köşe Yazarlığının "Altın Çağ"ı Mı?

AGÂH ÖZGÜÇ

Merak bu ya. O gün, 1 Nisan tarihini taşıyan günlük gazeteleri tek tek elden geçirdim. Hürriyet'i, Sabah'ı, Takvim'i, Yeni Binyıl'ı, Zaman'ı, Milliyet'i, Akit'i, Yeni Şafak'ı, Cumhuriyet'i, Radikal'i ve Akşam'ı... O gün taradığım gazetelerin sayısı 11'di.

Neyi mi merak ediyordum?

Her gazetenin köşe yazarı sayısını. Hangi gazetede kaç köşe yazarı vardı? Beni böyle bir araştırmaya sürükleyen de, son dönem Türk basınında, bir "köşe yazarlığı patlaması"nın oluşmasıydı. Kuşkusuz, hangi meslek olursa olsun zamanın hızlı değişimiyle her dönem bazı yenilikler getirecek ve de doğası içinde kendi "yıldızlar"ını yaratacaktır.

Örneğin, bir dönemler "tefrika romanlar modası" egemendi. Bugün bakıyoruz, hiçbir günlük gazetede "arkası yarın"lı tefrika roman yok. Bir başka dönemin yıllar boyu süren ilginç bir furyası da "foto romanlar"dı. Sayın Güneri Cıvaoğlu çok iyi hatırlar o dönemi... Burnundan kıl aldırmayan en ünlü yönetmenlerimiz bile aşka gelip, foto roman çekmişlerdi o günlerde. Hem de en ünlü yıldızlarla...

Desenize, "tefrika romanlar" gibi, "foto romanlar" da çoktan tarih olmuş.

Ya bugün?..

Günümüzün modası (aslında bu bir moda değil de çağdaşlığın ve teknolojik aşamanın bir gereği olmalı), büyük çoğunluğu "İnternet posta adresli köşe yazarlığı"...

Şimdi bakıyoruz, Milliyet Gazetesi birinci sırada. Ekleriyle birlikte 40'a yakın köşe yazarı var. 10 tanesi hanım yazar. Her iki açıdan da yazılı medyanın büyük bir rekoru bu. Kesintisiz sürekli yazanlarla, arada, ya da haftanın belli günlerinde belli başlıklar altında yazanlar dahil olmak üzere...

35 yıl öncesine döndüğümüzde üç köşe yazarı görüyoruz Milliyet sayfalarında. Ulunay (Refi Cevat), Hasan Pulur ve Refik Erduran. Tarih 11 Eylül 1965. Köşe yazarı duayenlerinden Hasan Pulur, bugün de aynı gazetede, aynı başlıkla çalışmalarını sürdürüyor.

İkinci sırada yer alan gazete Hürriyet. Toplam 26 köşe yazarı görülüyor 1 Nisan 2000 tarihine göre. Ve 7'si hanım...

Sabah Gazetesi'yle Radikal, aşağı yukarı aynı sayıda. Her ikisinde de 22 köşe yazarı görülüyor. Eklerdekilerle birlikte. 17 ile Cumhuriyet ve Yeni Binyıl arkalarından geliyor. Akit 14 ve Akşam Gazetesi 12.

9 Nisan 1966 tarihli eski Akşam Gazetesi'ne bakarsak, biri hanım, üç köşe yazarı var: İlhami Soysal, Çetin Altan ve Aysel Okan. Altan da meslekdaşı Pulur gibi, bu işin duayenlerinden...

Yeni Şafak 10, Zaman 9 ve Takvim Gazetesi 5.

11, günlük gazetenin genel toplamına gelince tam 194 köşe yazarı. Tek tek ya da toplam olarak bu sayılara baktığımızda, görülen o ki, Türk basınında köşe yazarlığı rekor düzeyde bir patlama yaşıyor. Siyasette, ekonomide, sporda, kültürde, magazinde ve diğer köşelerde...

Nedir bu yoğun ilgi?

2000 yıllarının okuru mu böyle istiyor? Türk basınında, köşe yazarlığının "altın çağı" mı yaşanıyor?..

Ne diyorsunuz?

"Parmak Çocuk" İki Yıldır Neredesin?..

1998 yılının hüzünlü bir mayıs günüydü. Kasımpaşa'da bir cami avlusunda son kez görmüştüm Hayri Caner'i. O "son yolculuğu"na hazırlanmak üzere musalla taşında yatıyordu. Cahit Sıtkı Tarancı'nın bir şiirindeki gibi:

"O taht misali musalla taşında"

Omuzlar üzerinde taşındıktan sonra bir "kuş olup uçup gitmişti" Hayri Caner. Ve tam iki yıl olmuştu gideli. "Son yolculuğu"na çıkmadan önce, Ümit Oğuztan'ın Genel Yayın Yönetmenliğini yaptığı "Strateji" dergisinde yazıyordu. "Son yazı"sında, unutamadığı bir anısını dile getirmişti. Ne diyordu?

"Çok mert insanlar var Yeşilçam'da... Osman F. Seden bunlardan biri... Osman abi bir gün beni bir köşeye çekti: 'Feridun'la (Karakaya) seni çift yapacağım, ne dersin Hayri?' diye sormuştu. Ben, hemen kabul ettim. Aktörlük yaşantımda yeni bir dönem başlayacaktı. 'Tamam' dedim Osman Abime. Günler geçti, çıt yok. Filme Mehmet Dinler başlamış bile. Bir sabah Mehmet Dinler'i gördüm. Feridun Karakaya senaryoyu almış, benim bölümlerimi kırmızı kalemle çizmiş, atmış.

Şaşırdım! Osman Abi de çok üzülmüş tabii..." Hey gidi Hayri Caner, hey... Hayat bu, "Yeşilçam "bu. Ve yaşamı boyunca böyle çok acılar yaşadı Caner. Yaşamı boyunca dostluğu ve sevgiyi; yalnızca içki kadehlerinde aramasının nedeni, kuşkusuz bu tür acılar olmalıydı. Yeşilçam'da bir adı da ufak tefek, yarım porsiyon fiziği nedeniyle "Parmak Çocuk"a çıkan Caner'in birlikte yaşadığımız bir anıyı anımsıyorum.

1960'lı yılların ortalarıydı sanıyorum. Haftalık Sinema Dergisi'ni hazırlıyor, hem de sekreterliğini yapıyor. Bir gece öylesine güzel içmişti ki... Bulunduğumuz meyhane, pansiyoner olarak kaldığı Taksim Talimhane'deki evin hemen yakınlarındaydı. O gece bir iki arkadaşımız daha vardı yanımızda. Geçmiş yıllar, kimler olduğunu şimdi pek iyi hatırlayamıyorum. Baktık, Caner'in ayağa kalkıp yürüyebilecek hali yok. Ne yapalım. Bir muziplik yapalım dedik... Ve raslantıya bakın ki, o sırada meyhanenin önünden geçen, sırtında büyükçe küfe taşıyan bir hamalı çevirdik. Hayri Caner'i adamın sırtındaki küfeye bir çuval gibi yerleştirip, evine öyle götürmüştük. Ne gülmüştük o gece? Pansiyonun sahibi yaşlı madam da gülmüştü bu halimize...

Hey gidi günler, hey...

Yaşamın cilveleri bu, ne yaparsınız?..

Parmak Çocuk, gazeteciliğinin ve aktörlüğünün yanısıra, kapı kapı dolaşıp satışını kendi yaptığı bir de roman yazmıştı: "Yeşil Gözlü Melek"...

Kimdi bu, biliyor musunuz?

Bir sinema oyuncusu, bir gençlik aşkı Devlet Devrim. O yıllarda bir adı da "kara boncuk"a çıkan bu esmer güzelini, yerli film tutkunları hemen tanır.

Çok genç yaşlarda annesini yitiren, çocukluğunu gönlünce yaşayamayan Parmak Çocuk, iki yıldan beri Hasköy'de unutulmuş, belki de yeri kaybolmuş bir mezarda yatıyor. Emektar daktilosu ve kitapları ise, Sesam Genel Sekreteri Erdoğan Cihan'la yardımcısı Bayram'ın emanetinde...

O'nu hep "Yürüyen Adam" olarak tanıdık. Oysa Timur Danış 80 öncesi olarak tanımlanan dönemde toplumsal değişimi "Hemen Şimdi" şiarıyla yola çıkan hayallerini, ütopyalarını ağır bedeller ödeyerek gerçekleştirmeye çalışan gençlerdendi. Elektriği çağın iktidarlarından biri olarak gören Timur bugün de; elektriksiz, bilgisayarsız, plastiksiz, disketsiz, petsiz günlerin, temiz suyun, olgun, kendiliğinden toprağa düşen tatlı meyvelerin, ölçü birimi "yürüyüş günü" olan düşlerin gerçekleşeceğine inanan, bu uğurda çalışan bir insan... Timur Danış geçmişi, geleceği, çevreyi kısaca tüm yaşamını açıkyüreklilikle anlattı.

Yer'de Yürüyen Adam

1984 yılında, Ankara'da grileşen hayatımın içinde, yalnızca iki gün Marmaris'in maviliğine ayaklarımı sokma imkanı bulmuştum. Deniz kenarında yürüyordum; kayalıklar önümü kesti ilerleyemedim. İlerleyemedim çünkü bir çok gri yüküm vardı. Yeniden gri yaşantıma döndüm ve yük atmaya başladım. Bir senelik bir uğraşıdan sonra yeteri kadar hafiflemiştim. İhracat, ithalat, ticaret, büro gibi aslında hayatımda hiç olmaması gereken şeyler benden çıkmış; geriye, biraz şaşkın, ürkek ama çok daha hafif bir adam kalmıştı. Bu yeni hayatımda önce küçüldüm, sonra yazı yazma ile ilişkilerimi düzene koydum. Sonsuza doğru gidebilecek boş ve avare zamanımın bedenime ve hayallerime zarar vermesini engellemek için, Marmaris'te kaldığım kayalıklara döndüm; yürüyüş böyle başladı. Deniz kenarlarındaki sonsuza gider gibi uzanan kumsalların bitişini gördüm; bu sonsuz kumsallarda hiç görmediğim kadar fazla kendimi gördüm. Sıcakta, soğukta, yağmurda, ormanda, ovada, bataklıkta, dağda, tepede, kayalıklarda ellerimi, vücudumu çizdim, ayaklarım patladı, kendimi kanattım; vücudumun katı ve sıvı hallerine dokundum, eşyalarımı son nefesine kadar kullanmayı öğrendim; temiz yemenin bana kattığı güzelliği, pınarlardan ya da çeşmeden su içmenin bende yarattığı doygunluğa tanık oldum. Gene, önüm sıra giden meyva, sebze bahçelerinin bana da ait olduğuna ve toplayıcılığın erdemine şahit oldum. Meğer dut yemek için ağacın altına gidip beklemek yeterliymiş; zaten ağaç, çok kısa aralıklarla, meyvelerini olgunlaştıkça serbest bırakıyormuş; isteyen toprağa karışırmış, isteyen de insana, böceğe, ineğe ya da ariya; bütün bunlar düşüncelerimde olağanüstü bir yumuşama yarattı.

İlk hayata gelişimde kaç yaşında yürümüşüm bilmiyorum. Ama griden maviye döndüğüm ikinci hayatımdaki yürüyüşüm otuzuncu yaşıma denk düşüyor.

Karga'yı bir fanzin olarak tasarlamıştım. Hatta evde, daktilo ile hazırlayıp, yirmi tane çoğalttığım Karga fanzini var. Yürüyüşe hazırlandığım sene aynı zamanda yazmaya da hazırlanıyordum. Bu günlerde, **Adnan Özer** ve **Yusuf Algazi** ile birlikte iki yüz elli bin liraya bir el pedalı baskı makinası almıştım. Bir tane de kavalet. Kavalet harflerin dizildiği kutu oluyor. Bir bakıma daktilo, bir bakıma bilgisayar klavyesi. Bu kavalette, bir sayfa şiir diziyor, sonra bu sayfayı bağlayıp, el pedalında basıyordum. Sonra da dizdiğim kurşun harfleri yeniden kutularına, tek tek, süratle bırakıyordum. Bu çalışmalar beni griden ve travmalarımdan kurtardı.

Yeri gelmişken şu griliği ve travmayı açmakta yarar var; ben 27 Mayıs'ı duydum ve gördüm. 12 Mart'ı hazırlayan günlerin öncesindeki özgürlük havası ise ODTÜ'de okuyan iki abim tarafından, küçük kasaba evimizde bol bol estirildi. Hatta Karga'yı dergi olarak ilk kez o günlerde gördüm; bir gün abilerimin koca koca, ciltli ders kitaplarının arasından, teksir ile basılmış bir dergi çıktı. İşte Karga odur. Yıl 1968 olması lazım. Abilerimin yeni öğrendikleri dilin onlara verdiği özgürlükle ülke dışına açılıp, sonra da etkilenmelerini evimize taşıdıkları yıllar. Aynı zamanda **Amerikalı Comer**'in arabasının yakılışını birinci elden görgü tanığından dinlediğim, halk kahramanı **Deniz Gezmiş** ve arkadaşlarını gene birinci elden tanıklıklarla dinlediğim yıllar. Bu kadar içten tanıdığım insanların asılmalarını, yatılı okulda sabah etüdüne girerken, radyodan öğrenişimi unutamayacağım. Bunun öncesinde, radyolarda okunan sıkıyönetim bildirileri, sonra da sıkıyönetimler, askerlerin ev aramaları ve şiddet.

Önce gördüğüm sonra tanık olduğum darbelerin üçüncüsü hayatımı da içine aldı. Arkadaşlarımızın kaçırılıp, boğulup, çuval içinde sokak kenarlarına terkedildiği günlerdi. Orta okuldan bir sıra arkadaşımın, yıllar sonra aynı dernekte çalıştığım iki arkadaşımı enselerinden kurşunlayarak öldüreceğini nereden bilebilirdim. Sosyalizme inanıyorduk, işçileri seviyorduk, köylülerle tanışıyorduk, faşizme karşı çıkıyorduk, ülkemizi seviyorduk ve bu yüzden öldürülüyorduk. O kadar çok tanıdığım öldürüldü ki. Şiddet kapımızdaydı ama içime girmesine izin vermiyordum. Merter'de bir arkadaşımızın ölümünü protesto etmek için yolu kesmiştik. Polis büyük bir şiddetle üstümüze geldi ve provoke etti. 118 kişiydik ve dağılmadık. Sonuçta hepimizi alıp götürdüler ve biz de protestomuzu üç gün boyunca duyurma imkanı bulduk. Bir keresinde ise o kadar şanslı değildik. İzmit'te vilayetin önünde eylem yapmış, ne yazık ki, polisin dağıtma çabası başarılı olmuştu. Biz bir grup kaçmadık ama sokak aralarına dağılan bir arkadaşımız ne yazık ki, bıçaklanarak öldürüldü. Şiddetin kapımıza kadar geldiği bu günlerde, ayakta kalmanın yolu, şiddete bulaşmamanın, onun parçası olmamanın bir yolu da şiir, edebiyat ve tiyatro olmuştu. **İlerici Gençler Derneği Sokak Tiyatrosu**'nda, işçi grevlerinde, gecekondularda, köylerde "**Ellerinize ve Yalana Dair**" derlemesini sayısız kez oynadık. Şiir o günlerde, her türlü yaralanmamızda, iç burkulmalarımızda kendi kendimize sürdüğümüz melhemimizdi. Şiir yazabilmek için yayınlatmak ve edebiyat ortamına yakın olmak için, **Sanat Emeği Dergisi**'nde "işçi" olarak çalışmaya başladım ki; bir Cuma sabahı 12 Eylül Askeri Darbesi oldu. Ne tiyatro kaldı, ne edebiyat dergisi. Evlere çekilip, hayatta kalıp, günlük hayatın kırıntıları ile idare etmeye, şişmanlamaya başladım.12 Eylül olmasaydı ben ithalat ve ihracat işleri ile ticaret yapmazdım. O günlerde edebiyata, şiire sarılan, **Adnan Özer**'i, **Turgay Fişekçi**'yi, **Yaşar Miraç**'ı, **Ahmet Erhan**'ı bana ve edebiyat ortamına etkilerinden dolayı ne kadar övsem azdır. Onlar hiçbir zaman şiirden ve yazıdan kopmadılar.

İşte uzun yürüyüşler ve kurşun harflerle dizilip basılan sonsuz sayfalar beni griden maviye taşıyıp, bedenim, ruhum, beynim ve çevremle oluşmuş travmayı açmamı sağladı. İlk uzun yürüyüşümden sonra, sonbaharda İstanbul'a dönüp, ılık yağmurlar, adada serin sulara dalmalar, derinlerden midye çıkarıp yemeler, Karaköy'de Tekel Birası ile ziyafetler çekmeler arasında ilk Karga'yı yazdım. Olanı biteni, griyi, travmayı, maviyi, Marika'yı, olağanüstü bir içtenlikle yazdım. Sonra yazdıklarımı **Hasan Kaçan**'a okuttum, resimlemesini rica ettim. Daha sonra da Cağaloğlu'na gidip, **Levent Erseven**'in harika yardımlarıyla Karga'yı, ünlü bir tipo makinanın son işlerinden biri olarak bastık. Kapak baskısı ofset oldu. Böylece Karga ölmekte olan tipo ile gelişmekte olan ofset baskı tekniklerinin arasında bir yerden çıktı. Yazılışı ile, dizilişi ile, ofset hazırlığı ile, ofset baskıda kağıdın üstüne basılı karga çizimini gördüğümde yaşadığım hayretle, Cağaloğlu büfelerinde yediğim kaşar ekmeklerle, bir gün Karga mücellidin makinasından 500 tane düşüverdi. Bu düşme ile birlikte ben de değişik bir adam oldum. Sanki kafamın üstünde "Kelebekler Dolaşıyordu." İnanılmaz derecede yumuşak, uyumlu, şeker gibi bir insan yapmıştı beni Karga. Kendi ellerimle yazıp, bastırdığım dergimi gene ben dağıttım. Parasını çıkarana kadar dergi dağıtıyor sonra bir sonraki sayıyı hazırlıyordum. Karga'nın ilk yedi sayısı sürekli çıktı. Sonra iki sene içinde onuncu sayıya ulaştı. Karga'yı çıkarıp, dağıttığım günler hayatımın en güzel günleri oldu.

Düzeni şiddet yolu ile değiştirmeyi amaçlamış, Türkiyeli bir gençlik hareketinin gerçek, birinci elden hikayelerini dinleyerek geçti çocukluğum. Üniversiteye girdiğim ilk sene öğrenci hakları için boykot yaptık. İşçi direnişlerine destek olmak için dolmuşçuluk yapıp para topladım. İlk 1 Mayıs'a bir öğrenci kuruluşu ile katıldım. Bir yandan öğrenci hareketinin çok çabuk kışkırtılabilmesi, diğer yandan işçi hareketi içinde tiyatro yapabilmek, yurtseverlik, gelişme, fabrikalar, işçiler ile birleşince sosyalist bir gençlik kuruluşunda çalışmaya başladım. Sanat, politika, öğrenci ve işçi hareketleri ile iç içe geçen bu yıllar, hareketimi ve beni şiddetten koruma çabaları ile geçti. O yıllarda sosyalist hareketin kapitalist sistemi, işçi sınıfının önderliğinde yıkacağına inancım tamdı. Sonra 12 Eylül oldu ve örgütsüz oldum. 12 Eylül'ü izleyen günlerde komik bazı yeraltı denemeleri yaşadım, sonra da gençlik çalışması yürüttüğüm organizasyonu ciddiye almamaya başladım. Bugün ise bu çizgi, Türkiye sol siyasi hareketinde medyatik olmaktan öteye gidemeyen bir partinin içinde yer alıyor.

1989'da Karga'nın sekizinci sayısını hazırladığım günlerde, Türkiye'de **Yeşiller Partisi** kuruluyor, Dalyan'da kaplumbağaları koruma çalışmaları yapılıyordu. Aynı günlerde televizyondan **Greenpeace**'i de tanıyorduk. Bu arada Ankara'da Güvenpark eylemleri ile otopark yapımı engellenmişti. İstanbul'da

➔

Akşamsefası

yapılan bir "Çevre" toplantısında **Bandırma Kuş Cenneti Cehennem Olmasın** hareketi ile tanıştım. Onlarla birlikte İstanbul-Bandırma-Ankara yürüyüşünü yaptım ve Ankara'da Yeşiller Partisi ile tanıştım. Benim Ankara'da olduğum günlerde Yeşiller Partisi Silah Fuarına karşı eylem yapmaktan mahkemede yargılanıyordu. O zaman Ankara'da bir büroları vardı. O yaz tanıştığım çevreci ve yeşil hareketler yoluma yanlız devam etme kararımı güçlendirdi. Türkiye Yeşiller Partisi; Avrupa, özellikle Almanya'da yükselen Yeşiller Partileri hareketlerinin rüzgarında ve onların programlarının etkisinde kurulmuştu. Ancak bir dernek olabilecek birikim, partileşerek daha başta ölü doğmuştu.

Bireysel çalışmamı taşıyacak bir örgüt olmaması beni gazeteciliğe yöneltti. **Nokta Dergisi**'nde **Yeşil Sayfalar** hazırlamaya başladım. Nokta ve arkasından çalıştığım Ekonomi Politika Dergileri'nde, iki yıl boyunca her gün çevre, yeşil, doğa korumacılık, hayvan hakları, şehirleşme, hava, toprak, su kirliliği, vejetaryenlikle, enerji, ulaşım ile ilgili çalışma imkanı buldum. Bu sırada Yeşiller Partisi'nden ayrılarak kurulan **SOS Akdeniz Grubu**'nun çıkardığı **Ağaçkakan Dergisi**'nde çalıştım. Aliağa'da termik santrali engelleyen birleşik halk hareketi ile tanıştım. Yatağan'da kömürcülerin nasıl engellendiğini gördüm. Bu sırada Assos'da yapımı düşünülen oto yola karşı İzmirli Yeşiller ile küçük bir kampanya düzenledik. Bu kampanya sonucunda yol yapımı engellendi. Bu çalışmalar sonunda beni nükleer karşıtı çıkışın eşiğine getirdi. İki yıllık çalışmalar çevreci ve yeşil hareketlerin dünyadaki anti-nükleer dalganın içinden çıktığını öğretti. Aynı günlerde Türkiye'de **Süleyman Demirel** nükleer santral yapacağını açıklamıştı. İzmir, Ankara ve İstanbul'da aynı zamanda nükleer santrale karşı çıktık. Atom santralini yapmayı düşündükleri köy olan **Akkuyu**'ya gidip, yerel halk ile tanıştık. Ben çok uzun röportajlar yaptım. Anti-nükleer çalışmalar yükselirken medya içindeki hareket alanım daralıyordu. Nokta Dergisi benden reklam getirecek "Yeşil" haberler istiyordu. Doğal Hayatı Koruma Derneği'nin palazlandığı, **Turgut Özal**'ın "**Çevre Dinamik Bir Sektördür**" dediği, **TEMA**'nın piyasadan pay almaya hazırlandığı günlerdi. Birbiri ardına, sanayicilerin çevre koruma dernekleri kurduğu günlerdi. Doğal olarak dergi editörüm de benden bu gelişen sektörle ilişki kurmamı istiyordu. **Sakıp Sabancı**'ya karşı "SASA'nın PET HİLESİ; YEŞİL YALAN" haberini Nokta'da yaptırmayacaklarını bildiğim için, Ekonomi Politika Dergisi'nin "transfer" teklifini değerlendirdim, haberim ile birlikte bu dergiye geçtim; üstelik "Yeşil Politika" yapacaktım. İlk günlerde, sosyalist ağırlıkla dergiye renk katan yeşil yazılarım, sonradan bol ve fazla gelmeye başladı. Yazılarım ben gittikten sonra, sosyalist editörler tarafından tıraşlanmaya başladı; ben "İstanbul'un su havzalarını kirletiyorlar, buna karşı haber yapalım. İSKİ'nin üstüne gidelim" diyordum. Onlar ise İSKİ broşürlerinden aldıkları haberlere öncelik veriyorlardı. O günlerin sonunda İSKİ, yolsuzlukları ile sosyal demokrat hareketin bile başını yedi. Aslında, EP Dergisi'nde çalıştığım "Sosyalist Dostlar" o günlerde, Türkiye'deki bir yanılgının parçasıydılar. Türkiye'de sol Yeşil Hareketi, Çevre hareketini sol bir şey sanıyordu. **Rudolf Bahro**'nun **Kızıldan Yeşile** kitabını çevirtmiş, okumuşlar bu da yanılgılarında temel olmuştu. Yıllar sonra Bahro İstanbul'a geldiğinde, Kızıldan Yeşile kitabının çevirmeni **Tanıl Bora**'ya "Beni tamamen yanlış anlamışsınız" diyordu.

Profesyonel gazetecilikten ayrılmak anti-nükleer hareket içinde daha aktif olmama neden oldu. İstanbul'dan Ankara'ya kadar, İstanbul'da topladığımız imzaları yürüyerek götürdüm. Benim Ankara'ya vardığım günlerde altı kişilik Yeşil Bisiklet Grubu da, İstanbul'dan hareket etti. Birinci Nükleer Karşıtı Kongre için Ankara'da buluştuk. Aynı günlerde gene Ankara'da "Nükleer Teknoloji Kurultayı" vardı. Bir yandan nükleer kongreye karşı çıktık, bir yandan da Ankara'nın sokaklarınna nükleer karşıtı renkler çizdik. Sivas'da insanların diri diri yakıldığı günlerin sonrasıydı. Kızılay'da sohbetler ettiğimiz şair dostum **Ahmet Erhan**'ın "**Ankara'nın üstünü, Sivas'tan gelen küller kaplamıştı. Siz rengarenk hareketliliğinizle bu ölü toprağını kaldırdınız. Çok teşekkür ederim**" demişti. Ankara toplantıları ardında bol tartışma ve bol küçük küçük kuruluş bıraktı. Şu da belli oldu, anti-nükleer hareket Türkiye'de alternatif hareketlerin merkezi olacaktı. Ankara dönüşü ben uzun bir Türkiye yürüyüşü için hazırlıklara başladım ve 1994'ün Ağustos başında İstanbul'dan yola çıkıp, Sinop, Mersin-İzmir üzerinden gene eve ulaştım. Bu anti-nükleer yürüyüşüm sırasında 1995 Avrupa Uzun Yürüyüşü'nü öğrendim. 1994 Kasım'ından, 1995 Mayıs'ının 22'sine kadar eşim **Barbara Busch** ile kampanya yaptık. Çok zor günlerdi; yeterli param yoktu, pasaportum yoktu, hatta önceki yıllarda istemiş alamamıştım. Sonunda hazırlıkları tamamladık ve İstanbul'dan Viyana'ya uçtuk. Dört ay sürecek, olağanüstü bir yaşam deneyinin içine girdim. Zaman zaman sayısı 100 kişi olan, çok uluslu, çok dinli, çok dilli, çok ırklı, çok milliyetli, çok cinsli ama bütün bunların ayrımcılığının yapılmadığı, temel demokrasinin esas olduğu, vejetaryen bir mutfağın yemek yaptığı bir topluluktu içinde yaşadığım. Eşyalarımızı bir otobüs taşıyordu ve yemeklerimizin yapıldığı bir mutfak-arabamız vardı. Günler boyunca, bu çok renkli insanlar, ayrımcılık yapmama, nükleer karşıtı olma ve vejetaryenlik ortak noktalarında birleşerek yaşadılar. Kararlar hep halka şeklinde oturularak kurulan yapının içinde alındı. Bazen tartışmaların günler sürdüğü oldu. Kişi iktidarı yoktu. Grubun ortak kararlarını temel alan bir iktidar vardı. Bulaşığı birlikte yıkıyorduk. Bulaşık bitmeden hiçbir etkinlik başlayamıyordu. Haftada bir gün kuru fasülye ve pilav yapıyordum. Soğanı masanın üstünde kırmam hep büyük sükse topladı. Nükleer santrallerin önlerinde barışçıl, şiddet içermeyen ama son derece de kararlı eylemler yaptık. Slovakya'da, Mohavce santralinin önüne yürüyerek ulaştık ve bayraklarla, santralin ana kapısına kadar girdik. Ukrayna Ostrog'da, gün boyunca 12 kilometre yürüyüp, yollarda polis barikatlarını aşarak, santralin önündeki köprüye kadar ulaştık. Büyük bir kararlılıkla yürütülen bu eylemler sırasında göz altına alınan arkadaşlarımız yerel halkın müdahalesi ile serbest bırakıldı. Kiev'de Fransız konsolosluğunun kapısını bloke ettik ve nükleer denemeleri protesto ettik.

Avrupa uzun yürüyüşü, ülkemde, kendi yaşantımda temel aldığım yaşama ve ayakta kalıp, karşı çıkma yöntemleri ile tanışıp, onları geliştirmek bakımından çok yararlı oldu. Yürüyüşten sonra yaşantımı daha az et yiyerek sürdürüyorum.

1993'de, Edremit-Havran'da siyanürle altın elde etmek isteyen şirkete karşı verilen mücadelenin tanığı oldum. Bir çevre mücadelesinin, halk itaatsizliği ile ve örgütlü çalışma ile birleşince kazanılışına tanık oldum. Sonuçta siyanürcüler Havran'da çivi bile çakamadılar. Aynı günlerde Bergama'da da siyanürcülere karşı bir mücadele başlamıştı fakat sonuçlandırılamıyordu.

Nükleer karşıtı hareketin en önemli odağının, sorunun olduğu yer Akkuyu olduğuna hep inandım. Bu yüzden her fırsatta Akkuyu'ya gittim. Sonunda Akkuyu'da kurulu, anti-nükleer çalışmanın evinde yaşamaya talip oldum. Bu evde Avrupa Yürüyüşü'nden edindiğim deneyleri kullanmayı, insanların sorunun olduğu yere gelerek, mücadelenin parçası olmalarını sağlamayı istiyordum. Ne yazık ki, bu çaba, nükleer karşıtı hareketin içinde kendini var etmeye çabalayan, çıkarcı kişi ve gruplar tarafından darbe ile cezalandırıldı. Bunun üzerine Akkuyu'da Atomun Karşısı'ndaki Ev'i kurdum. İki yıl boyunca onlarca insan Akkuyu'daki eve gelerek "Ortak Yaşadılar" yani, bulaşıkları birlikte yıkadık, evi birlikte temizledik, dağa taşa "Atom'a Hayır" yazdık.

Akkuyu'da yaşamaya başladığım günlerin hemen öncesinde Bergama'ya giderek, son yıllarda büyük bir ün kazanan mücadelenin merkezine girdim. Bergama siyanür karşıtı hareketin kalbinde harika deneyler ve karşı çıkma, istememe teknikleri öğrendim. Bu karşı çıkma enerjisini Akkuyu'ya taşıdım ve 1999 yazında, bir grup arkadaşımla birlikte, Bergama'dan gelen dostlarımızla buluştuk. Bir hafta boyunca burada evleri dolaştık, kahve toplantıları yaptık ve sonuçta olağanüstü bir **"Doğrudan Halk Eylemi"**ni gerçekleştirdik. Eylemin merkezinde Bergama ve Akkuyu'lu köylüler vardı. Bu karşı çıkma enerjisi küçük bir yönlendirmeyle nükleer santral alanına doğru boşaldı ve müthiş bir hareket doğdu. Aynı hareketin içinden örgütlülük de çıktı. Bu örgütlülük üç gün sonra Mersin'de, bu ülkenin kaderini oylayacak milletvekillerine karşı **"Tahkim'e Hayır"** demeyi becerdi. **Tamamen köylü kadın ve erkeklerden oluşan bir avuç insanla, yaşantımın en güzel "Doğrudan Halk Eylemi"ni gerçekleştiriyorduk.**

Geleceğe ait umutlarım ve umutsuzluklarım hep kapitalist sistemin başarı ya da başarısızlıkları ile ilgili. **Seattle** ve **Washington**'da kapitalist sisteme karşı başkaldıran bizim için yepyeni bir oluşumdan söz etmek istiyorum. Bizim son bir senede tanıdığımız bir karşı çıkma biçimi Amerika'dan televizyon aracılığı ile bizim odalarımıza kadar ulaştı. Gencecik insanlar, kapitalizme karşı çıkarken şiddet kullanmıyor; dahası polisin şiddeti karşısında müthiş bir kayıtsızlık gösterip, egemen güçlerin şiddetini teşhir ediyorlardı. Üstelik bu mücadele biçimi Seattle'de başarı da kazandı ve kapitalist sistem duraladı. Bu şiddetsiz mücadele yöntemi, benim Türkiye'de ve Avrupa yürüyüşünde içinde yaşadığım bir mücadele biçimiydi. Amerika'daki eylemlerin hızlandığı günlerde, İstanbul'da sosyalist olduğunu zannettiğim, aktif bir grup İstanbul'da kapitalizm karşıtı gösteri yaptı. Polis müthiş bir şiddet kullandı ve genç insanlar daha sözlerini söyleyemeden toparlanıp götürüldüler. Sosyalistler, Seattle'dan, alternatif hareketlerden, çevreci eylemlerden etkileniyorlar. Yanlız bu etki sadece sonuçları televizyondan izlemekten kaynaklanıyor. Oysaki sosyalist gençler, Amerika ve Avrupa'dan yükselen bu yaşantıların sonucu olan eylemleri yerinde yaşayıp, deneyim kazanmalılar. Yoksa televizyondan öğrendikleri ile polis şiddetini şidde-

Akkuyu'da Atomun Karşısı'ndaki Ev'i kurdum. İki yıl boyunca onlarca insan Akkuyu'daki eve gelerek "Ortak Yaşadılar" yani, bulaşıkları birlikte yıkadık, evi birlikte temizledik, dağa taşa "Atom'a Hayır" yazdık.

Akşamsefası

te tapan bu toplumda "haklı" çıkarmaktan öte bir şey yapamayacaklar.

Avrupa yürüyüşünden dönünce, Git Dergisi'ni çıkarmaya başladım. İki sayı sonra 50. sayısına ulaşacak olan Git bir yanıyla da nükleer karşıtı hareketin parçası oldu. Bir arkadaşım "Dergi çıkaralım" dedi. Ben de "Olur" dedim. O günlerde **Leman**'a uğramıştım. **Orhan Açar**'la konuşurken dergi çıkaracağımı söyledim. O da "Gel bizden çıkar" dedi. Gidip **Tuncay Akgün** ile konuştu. Tuncay da "Tamam, Leman'dan çıkarın" demiş. Öyle başladık. İlk sayılarda umduğumuz satışı yakalayamadık. Dahası sonra da yakalayamadık. Dergi aslında ölü doğdu, hatta cami avlusuna bile bırakılıyordu az daha. Neyse, özellikle ben de garip bir alışkanlık yaptı Git. Çok az sayıda okuru olmasına rağmen çok inançlı bir okur bu. Bir süre sadece dağcılık dergisi olarak algılandık; dünyada isim yapmış, çok ünlü dağcıların röportajlarını, uzun uzun yayınladık. Ne yazık ki, bu yazılar birçokları tarafından dağcılık yazısı olarak algılandı. Oysaki bu yazılar edebi birer metindi de. İnsanın zor koşullarındaki yaşantılarından süzülüp gelen olağanüstü ve yalın anlatımlardır bu metinler. Tek yönlü okurumuz ne yazık ki, hala bu naifliği yakalayan okur sayımız az. Bu dergiden hareketle yürüyüşler ve hatta eylemler de düzenleyebiliyoruz. Elbetteki hiçbir hiyerarşi oluşturmadan. Gerektiğinde, gönül bağı ile bir araya gelen, iş bitince de dağılan yapılar bunlar. İnsanların gönüllülüklerini, zorunlulukla karşılaştırabilmek ve bunu şiddet çıkarmadan yapmak; işte Git'in amacı.

Nasuh Mahruki hakkında dünya çapında bir dağcının eleştirilerine yer verdik. Mahruki'den ses çıkmadı. O zaman da, onun hakkında yapılmış eleştirileri öne çıkararak dalga geçtik. Elbette ki, Nasuh Mahruki'den hala ses çıkmıyor; yanlız o, davetlisi olduğumuz AKUT Genel Kurulu'ndan gazeteci attırmayı ihmal etmiyor.

AKUT konusunda da dilimiz döndüğü kadar uyarmaya çalıştık. Türkiye'nin "en birinci sivil toplum kuruluşu" hakkında CNN'den yapılan şu anons tüylerimi diken diken etti: "Akut Türkiye'ye seviyeli tartışmanın örneğini veriyor." Aynı AKUT bu anonsun geçildiği günden bir hafta önce beni ve Tempo muhabirini genel kuruldan dışarı çıkarmıştı.

Kendi yaşamını idame ettirmekten aciz insanlar topluluğunun kurtarma ihtiyacına oturan, kendini kurtarmaktan aciz AKUT sonunda en değer verdiği üyesini basit ve Nasuh Mahuki'ye ait bir hata yüzünden yitirince şimdi zor günler yaşıyor. Mahruki ve Akut kendilerini var eden cahil medya tarafından şimdi alaşağı edilmek üzere. Aslında kavga dağcılık camiasının bir iç meselesi. Türkiye'de dağcılar kariyerlerini medya aracılığı ile geliştirme çaresini seçtiklerinden beri ilginç bir mücadele yaşanıyor. Ne yazık ki, rekabet dağlarda değil medya koridorlarında ve onun kuralları ile oynanıyor.

On yıldır devamlı yazıyorum. Bu yazılar seyahat etmek, yeşil, çevre ve alternatif hareketler ile ilgili. Kişilik olarak hoşnutsuz, şikayet eden bir yapım var. Fakat özellikle Karga'da kişiliğimin negatif yansımalarını değil de, yaşamdan aldığım tatları yazdım. Git ve Öküz'de ise hep kontrol duygusunu ön plana alıp, dışa bakarak yazıyorum. Artık iyice Karga'da yaptığım gibi içime ve hemen yakın çevreme dönmem gerekiyor. Akkuyu'da, köyün su dağıtımını kanallar açarak yapan Mustafa Amca ile yapmayı düşündüğüm söyleşi hala bekliyor. Yazmak için yeni bir köy buldum. Toroslar'da, kayalıkların içinde, zeytin, incir, nar, portakal, kayısı ağaçlarının, üzüm bağlarının arasında bir ev bu. Yakında burada yaşamaya başlayacağım. Baskı makinası ve kavaleti de bu köy evine taşımak istiyorum. Kısa kaya tırmanışı, matbaa, yiyecek meyve, sebze toplayıp, pişirmek ve yazı ile ilişkilenerek yaşamayı düşünüyorum. Arka planını hazırlamak için bir zamana ihtiyacım var. Fakat bu günlerde yaptıklarımı anlamlı kılan bu yeni yaşam hayali var. Üstelik bu ev Atomun Karşısındaki Ev'e de iki yürüyüş günü uzaklıkta. Nükleer karşıtı harekete yeni bir açıdan bakma ve katkı koyma olanağı yaratacağımı umuyorum. Şehirde, yazı yazmak için kapanabildiğim bir evim var. Fakat şiddet burada o kadar yoğunlaştı ve sinsileşti ki, onu içime alıp hapsetmekten başka bir şey yapamıyorum. Bu siniklik, yazıyı öldüren bir şey. Belki de bu siniklikten yazı da çıkar ama artık İstanbul'da değil; kafamın üstünde ağır bir kapak var ve benim içimdeki rengarenk dünyayı yazmamı engelliyor. Köye gidince, biliyorum ki, bu kapak kalkacak ve müthiş bir yazma enerjisi ile masaya oturacağım. Üstelik, elektrikli yazı makinasından daktiloya, kurşun kalemden, dolma kaleme kadar her türlü olanakla yazmayı istiyorum.

Enerjinin; çağın iktidarlarından biri olduğuna inanıyorum. Elektriğe sahip olan yönetimin ve zulmün de sahibi olur. Ya da tersi, iktidar ve zulüm için elektrik gerekir. Hemen yakın çevremizden itibaren beni sarmaya başlayan, radyo, teyp, bilgisayar, telefon, disketler, artık bilgisayar çöplüğüne dönmeye başlayan raflarım, petler, plastikler, arabalar, binlerce, milyonlarca lüzumsuz ürün. Geçenlerde bir liseye konuşmacı olarak davet edilmiştim. Çocuklar nükleer enerjiye alternatif olarak ne gibi enerji kaynakları olduğunu sordular. Aslında nükleer santral istemiyorlardı ama güneş ve rüzgar gibi temiz enerji kaynaklarının, yaşadıkları bugünkü konforu devam ettirmesini istiyorlardı. Ben bununla ilgilenmiyorum. Çünkü zaten, güneş ve rüzgar enerjilerini ticarileştirmek için yeteri kadar uğraşan var. Benim dikkat çekmek istediğim şu; ne yiyeceğiz, temiz su hangi çeşmeden akıyor, dibine düşen elmaları, şeftalileri, incirleri, dutları toplayabileceğim meyva ağaçları ne kadar uzağımda. Gidip zeytin, zeytinyağı, dut kurusu, pestil, peynir alabileceğim köy ne kadar yakınımda. Yılın kaç ayında sobalara, radyatörlere, elektrikli, tüplü ısıtıcılara mahkum olmadan yaşayabiliyorum. Kaç ay soğuk su ile yıkanabiliyorum. Ne kadar yol yürüyorum ve ne kadar az arabaya biniyorum. Ben üniversite sınavını kazanmak için bir çocuğa gereken enerjiyi bulmak ile ilgilenmiyorum. Seattle'den, Amerika'dan, nükleer atık taşıyan tirenleri bedenleri ile bloke eden eylemcilerin önerdikleri, yaşadıkları hayat elektrikle ve teknoloji ile daha az ilişkilenen bir hayattır. Siz bu karşı çıkışları bilgisayarlarla, inter-netlerle ilişkilendirenlere pek bakmayın. Avrupa yürüyüşünde mikser yoktu, insan gücü ile doğranan sebzeler vardı. Sebze kesmek, patates soymak, bulaşık yıkamak çok iyi bölüştürüldüğü için, çalışmaktan çok dinlendiren, zihni meşgul edip oyalayan bir faaliyete dönüşmüştü. Zaten bulaşığı yıkayıp bitiren birileri, son tabağı kurulayınca bir sonraki yapılacak şeyi bağırarak duyururlardı. Bağırmak çok ender görülen bir şeydi. O zaman şöyle düşünürdüm; "Bulaşık yıkayan, çalışan, iktidar oluşturdu ve bunu haykırıyor. Haftada bir kez, üstelik herkese bölüştürülmüş bu kadarcık iktidarın kimseye zararı olmuyordu."

Zehir

yalnız ben ve ellerim kalıyordu uzun masalarda
evler o zaman annelerle üzgün, babalarla tövbe
bir harften üşüyordum gibi dilim daralıyordu
sokuluyordum bütün itirafların inine
yolları gösteriyordum herkesin itimat beklediği aşklarda
oysa ilk yaz geldikçe anlıyorduk ancak:
hepimizde başkasının hayatı asılı
şimdi, yaşamak için bize hile
başkalarının uykularını beklemek için hüner lazım
ey yüreğinde çok kimseyi taşıyamayan
ben, bir iç kanaması gibi durmadan yağan
zehirle sınanmış bir yerdeydim hep

hançeremde dar bir vadiydi zaman
konuşsam kimin günahlarına kül olurdum ki artık
anlıyordum çünkü, her aşkta susulan ah ne kadar doğru
her yerde uykular ki eskisinden yoksul
insanlar ki bir şeyle bir ömür ısrar
gerek ki tüm alınganlığımız kısasla bitsin
bu yüzden diz çöküp icazet istedim her ağızdan:
bir uğultuydu günlerimiz dünyada
yalan, bileklerimize dolanan son kanın sancısı da
ey en solgun aşklarına bir intihar borcu olan
ben, odalarda fotoğrafı çekiliyormuş gibi duran
herkesin yanlış okuduğu bir şarkıydım hep

sonunda gördüm, hep bir yere koşuyormuşum:
mektupların karalanan yerlerini okumaya
her inadı denediğim bir aynada yeniden konuşmaya
bir yerde beni hala affetmeyen bir kadın nasılsa vardı
nasılsa daha neyimiz var yıllar sonra yeniden konuşmaya
çünkü bütün aşklar bir gün uzaklara itina:
sanki ölünce su dökeceklermiş gibi
sanki gözlerimde bunca hıçkırık dururken
yaslanıp emanet omuzlara, diyecekmişim:
nasılmış ve nedenmiş artık sevilmiyor olmak
ey yüreğinde zehir saklayan
ben, şimdi eve geç gelmelerin çocuğu
kimsenin bilmediği bir dildeydim hep

Kemal Varol

Akşamsefası

Baharın Vurduğu Yerde Aşk Biter!..

GÜLAY BATUR

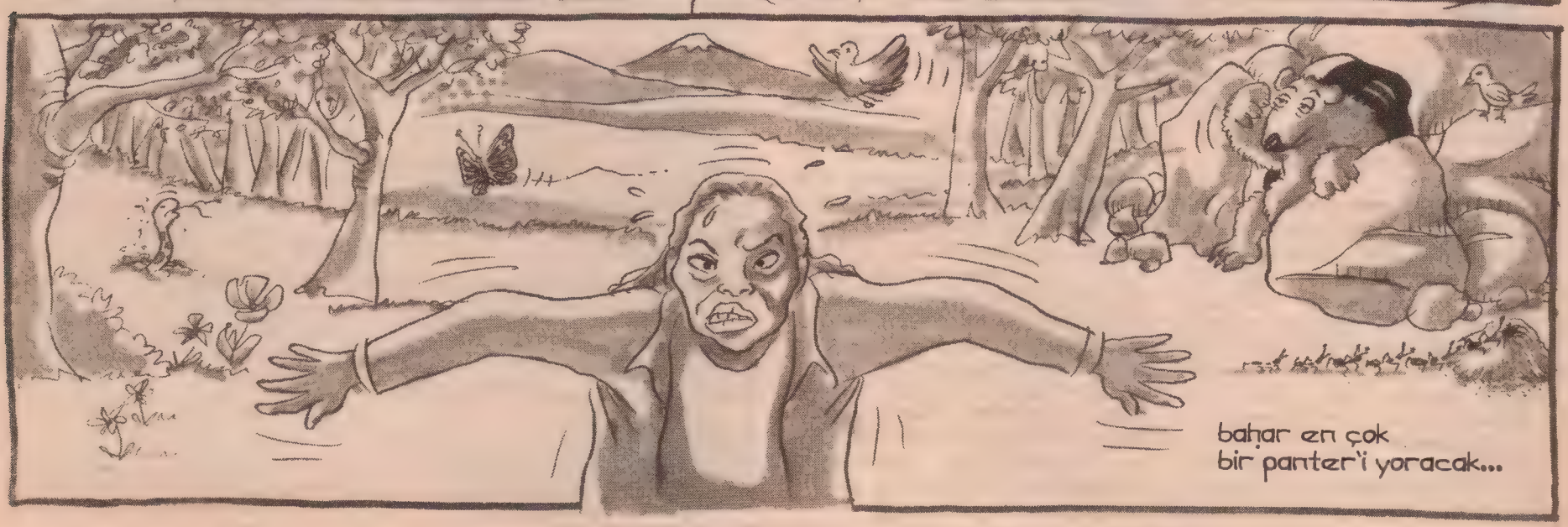

bir yazar, yazdıklarına istemeden hüzün bulaştıracak...

bir fahişe yine orgazm olacak...

bir devrimci, bilmeden aşkla tanışacak...

İŞÇİ BAYRAMI

doğu bölgelerimizde sakin başlayan gösteriler, Batı'ya kaydıkça, yerini yer yer gürültülü ve sağnak mitinglere bırakacak...

bir çocuk, bir çocukla...

TUTUYO, BIRAKIYO, GÜLÜYO, OYNUYO, AÇILIYO, KAPANIYO, ÇOCUK YAPIYO...

... nihayet hesaplaşacak...

ANNEE!.. BEN DE ONDAN İSTERİM...

ve bir şair, evkaftaki memuriyetinden olacak...

Akşamsefası

Turuncu otobüsün yanında, yırtık pırtık kıyafetleriyle ısınmaya çalışan delinin fotoğrafını... Fotoğrafta deli boş gözlerle sola bakıyordu. Aynı karede, otobüs yolcuları da boş gözlerini aynı yöne dikmişlerdi. Otobüsün turuncusu cayır cayır yanıyordu. Fotoğraftan dışarıya, delinin o çok sevdiği sıcak sızıyordu...

Sıcağı Seven Deli

Bir fotoğraf gördüm. O fotoğrafı ben, çekilmeden çok önce de görmüştüm. Benimle birlikte yüzlerce kişi de görmüştü. Biz hepimiz, birçok kereler o fotoğrafı görmüştük ve kim bilir hakkında neler düşünüp, unutmuştuk.

Sonunda fotoğrafçı, o fotoğrafı çekti ve o görüntü kağıdın üzerine düştü. Şimdi onun hakkında kimler neler düşünüyor merak ediyorum.

Fotoğrafın kahramanı bir sokak adamı. Sokakta yaşıyor, sokakta uyuyor, sokaktan bulduklarını yiyor ve sokağa işiyor. Üzerinde, kirli, yırtık, renksiz çaputlar var. Saçları karmakarışık. Deli bakışları da öyle. Boşluğa mı bakıyor yoksa insanların gözlerinin, ruhlarının ta derinlerine mi, bir türlü anlaşılmıyor.

Bakışları bir küfrediyor, bir gülücükler dağıtıyor.

Nasibinize o gün ne düşerse.

Onu ilk kez bundan yedi yıl önce bir kış gecesi gördüm. Beyoğlu'nda, saat 10 sıralarında. O mu yakmıştı bilmiyorum – çünkü ateş yakacak kadar bir güç harcayabileceğini sanmıyorum- yol kenarında kapalı dükkanların birinin önünde alev alev yanan bir ateşin başında öylece duruyordu. Gelip geçenler etrafında birikmiş, bir onu bir de ateşi seyrediyordu. O ise gözlerini ateşe dikmiş öylece bakıyordu. Genel kanı, ateşi onun yaktığı üzerineydi. Kızıyorlardı. "Her yeri yakacaksın, yangın çıkaracaksın" diyorlardı. O, öylece ateşe bakıyordu. Sıcağa, aleve, kırmızıya, çıtırtılara bakıyordu.

Çevresinde toplananlar onunla alay ediyorlardı, ona kızıyorlardı ve "Ne de pis kokuyor" diyorlardı. O, hiçbirini duymuyordu. Öylece ateşe bakıyordu. Belli ki sıcağı seviyordu.

Derken polisler geldiler. Biri söylenerek ateşi söndürdü, diğeri kolundan sürükleyip onu polis minibüsüne bindirdi. Sürüklendi; çünkü belli ki ateşin başından ayrılmak istemiyordu. Polise direnmedi; ama yürümeye de yeltenmedi. Bıraksalar ateşin başında sönene kadar öyle beklerdi.

Sonra onu sık sık görmeye başladım. Bazen bir duvara dayanmış yine aynı boş gözlerle yere bakarken, bazen bir vitrinin önünde durmuş, ayakkabıları seyrederken.

Gözleri gördüğünü değil, içinde sakladığı bir şeylere dikiliydi hep sanki. O deliydi. Dünyadan uzakta bir deli, gözleri kendi içine çevrili.

Tüm sokak insanlarını gördüğümde içim titrerdi. Çoğu alkolik ya da esrarkeş olurlar, çöp toplayarak kazandıkları üç kuruşu içkiye sigaraya harcarlardı. Ama azı, çok azı onun gibi deliydi.

Deli, sokak insanlarının en sefiliydi. Ne bir yanlış, ne de bir tercih yüzünden sokağa düşmüştü.

O, aklını kaybettiği için evini de yitirmişti.

Yoksa sokağa düştüğü için mi delirmişti?

Belki de...

Hikayesini deliliğine sarıp sarmalayıp öylesine yaşayan bir insanın öyküsünü kimse merak bile etmez. Şehirdeki sağlıklı gözler, aralarında dolaşan saydam delileri çoğu kez görmez. Sadece köylerde delirenlerin mutlu olmaya hakkı vardır. Onlar kır cininin neşesinden paylarını gönüllerince alabilirler; şehirde delirenlerse çoğu kez üzüntüden ölürler...

Bu da üzgün bir deliydi. Henüz ölmemişti ve öldüğü zaman da zaten kimse bunu fark etmeyecekti.

Aslında onunla ilgilenen birileri vardı. Bazen üzerindeki pırtılar değişiyordu. Daha yeni değil; ama daha temiz oluyorlardı. Bir de saçları kökünden kazınıyordu. Ama bu kez kafasındaki, yüzündeki yaralar ortaya çıkıyordu. Galiba polisler, zaman zaman onu sokaktan alıp bir yerlere götürüyor, sonra da derleyip toplayıp yeniden sokağa bırakıyorlardı.

Durmadığı, takıntılı bir şekilde gözlerini bir yere dikmediği zamanlar ayaklarını sürüyerek yürüyordu. Genelde Galatasaray'la Taksim arasında. Ama bir kez onu Şişli'de gördüm. Neden bu kadar uzaklaştı acaba diye endişelendim. Durmuş, çanta satan bir dükkanın vitrinine bakıyordu. Aynı günün akşamı Galatasaray'da yeniden rastladım ona. İçim rahatladı.

Ayakları kimi zaman çıplaktı; ama çoğu kez paramparça bir ayakkabının içinde sürükleniyorlardı. Derisi kapkaraydı. Derin çatlaklar kirle toprakla kaplıydı. Sanki üstü başı topraklanmamıştı da, bizzat topraktan doğmuştu.

Onu hiç uyurken görmedim. Otururken de görmedim.

Herhangi bir bağımlılığı yoktu. Bir bağımlılık sahibi olamayacak kadar hayattan kopuktu. Enerjisi yürümeye ve durup vitrinlere bakmaya anca yeterdi.

Önceleri onun hiçbir şeyin farkında olmayan bir deli olduğunu düşündüm. Ne gittiği yeri biliyordu, ne de yaptığı şeyi. Öylesine yaşıyordu. Acı da çekmiyordu; sevinç de duymuyordu. Sinirleri alınmış, sokağa salınmış, içi bomboş bir beden taşıyordu.

Yanıldığımı anladığımda kar yağıyordu. Üzerinde aynı pırtılar, saçları başında kirli bir yumak, uzun sakallarıyla kapkara bir surat, Taksim'deki otobüs duraklarının önünde motoru çalışan bir otobüse dayanmış, duruyordu. Ellerini önünde birleştirmiş, tüm bedeniyle otobüse yaslanmış, başını sağa çevirmiş öylece boşluğa bakıyordu. Gözleri açıktı. Uzaklara dalmıştı.

İşediğini zannettim. Yanılmışım. Otobüs yavaşça hareket ettiğinde onun tam egzos borusunun önünde durduğunu fark ettim. Isınıyordu.

İlk kez onu bilinçli bir eylem yaparken görmüştüm. Bugüne kadar hep boşluğa baktığını sandığım gözlerini, şöyle bir etrafta gezindirdi ve ayaklarını sürüyerek, hiç acele etmeden çalışmakta olan bir başka otobüse doğru seğirtti. Egzosun yerini eliyle koymuş gibi biliyordu. Doğruca oraya gitti ve aynı şekilde yaslanarak ısınmaya devam etti.

Bir saat boyunca karın altında ben onu seyrettim, o egzos borularından çıkan sıcak dumanları kovaladı. Otobüsler kalktı, yenileri geldi. Kimse ona ilişmedi. Tüm şoförler harekete geçmeden önce dikiz aynalarından arkaya bir göz attılar. Sonra arabayı usulca hareket ettirdiler. Aralarında gizli bir anlaşma vardı. Şoförler, araçlardan çıkan o bir avuç sıcağı deliye bağışlamışlardı.

İşte fotoğrafçı, sıcağı seven bu delinin fotoğrafını çekti.

Turuncu otobüsün yanında, yırtık pırtık kıyafetleriyle ısınmaya çalışan delinin fotoğrafını... Fotoğrafta deli boş gözlerle sola bakıyordu. Aynı karede, otobüs yolcuları da boş gözlerini aynı yöne dikmişlerdi. Otobüsün turuncusu cayır cayır yanıyordu.

Fotoğraftan dışarıya, delinin o çok sevdiği sıcak sızıyordu... ■

MİNE SÖĞÜT

Barış Şimşek bu yıl, bu fotoğrafla Sami Güner Uluslararası Fotoğraf Yarışmasında altın madalya aldı.

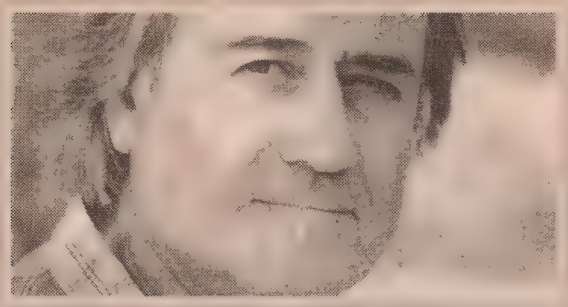

Bugün de Attım Çentiği

hücremde
basacağım yere sanki çöl serpilmiş
tabanlarımın yanmasından
zıplaya sıçraya
bıraktım kendimi
içimden yansıttığım gölgene

teninin saldığı
o şeftali tüylü elektrik
kolayca çarpsın diye
çoğalttım çıplaklığımı

bir tatsızlık
eksiklik var
bu taban paralayıcı çölde

soluklanmak için sırtüstü
süzerken içimden boyvermiş
hurma ağacının dallarını
buldum olmayanı
ay yok
fiyaka parlatacak ayığışı

hemen doğdurdum ayı
vardırdım ondördüne
şimdi keyif tamam
testekerlek gölgenle

Nihat Ziyalan

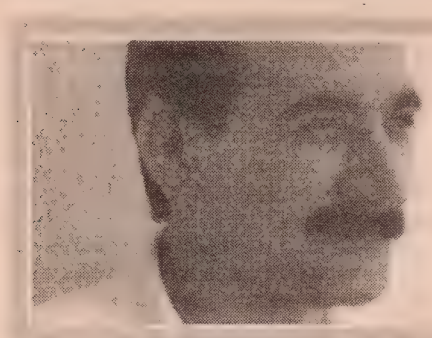

Barut ve Tiner

insafımızı duldasız bırakan
sokakların ruhudur çocuklar
soluğumla ısıttığım
kirli yanaklarından öptüm
utanmayı unutmuş bu kentin
insanları dedim güldüler
köyüme barut
ellerinde tiner kokuyordu ölüm

Vecdi Erbay

Akşamsefası

Kağıt Gemi

SUNAY AKIN

1969 yılının 9 Mart günü yine bir köpeği uzay yolunda görürüz. Sovyetler Birliği, Sputnik 9'daki Çernuşka'nın ardından, 25 Mart'ta fırlatılan Sputnik 10'da da, Zveozdoçka adlı bir köpeğe tam bir yörünge uçuşu yaptırır. Uzaya canlı gönderme yarışında geri kalan Amerika, bir Atlas roketini 13 Eylül günü fırlatır. Sovyetlerin aksine, bu yarışta Amerikalılar, insana en çok benzeyen canlıyı uzaya göndermeye kararlıdırlar.

Laika

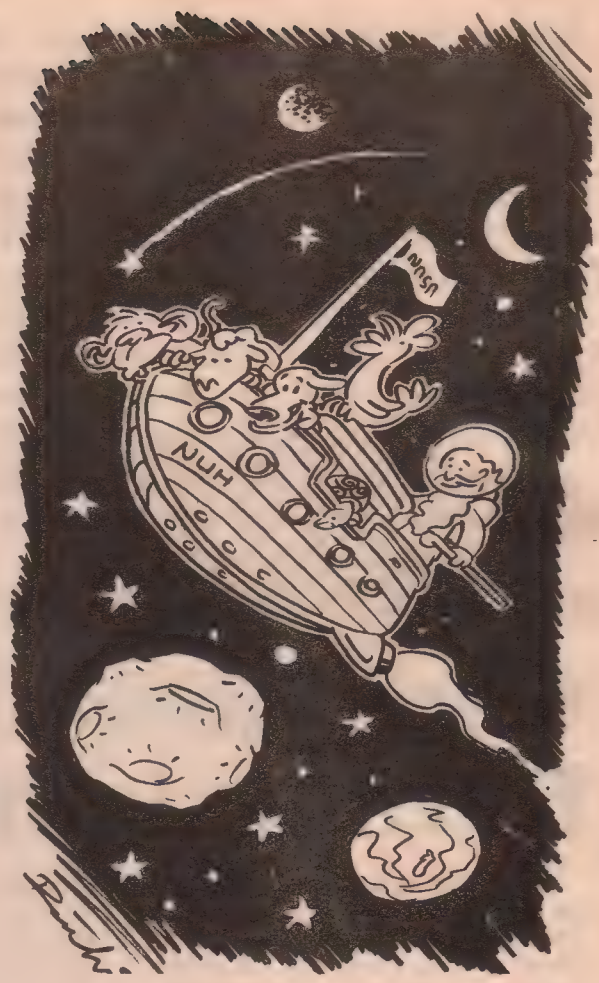

1783 yılının 5 Haziran günü, Fransa'nın şirin bir kasabası olan Annonay'de halk büyük bir balonun etrafında toplanır. Joseph ve Etinne Montgolfier kardeşler kağıt ticareti yapıyor olsalar da, en büyük tutkuları uçmaktır. Zamkla sıvanmış tafta kumaşından yapılan balon, içine doldurulan sıcak havayla şiştikçe, izleyicilerin heyecanı da giderek artar.

İki kardeş, balonun altına bir sepet bağlarken, insanlığın yüzyıllardır özlemi olan uçma tutkusunda önemli bir adım atacaklarını çok iyi bilmektidirler. Yaptıkları balon, o güne kadar denenen roket ve takma kanatlardan ayrı olarak, uçuşu gerçekleştirecek ilk araçtır. Ama ne var ki, balonun bu ilk örneğiyle gökyüzünün maviliklerine doğru süzülen ilk canlı insan olmayacaktır!..

Montgolfier kardeşler, balonun iplerini kontrol ettikten sonra sepetin içine uçmayı unutan hayvanlardan biri olan horozu koyarlar. Böylesine tehlikeli bir yolculukta horozu yalnız bırakmayı düşünmezler elbette. Yol arkadaşı olarak da bir ördek verirler yanına. Yaptıkları balonun bir insanı taşıyacak ağırlıkta olup olmadığını öğrenmek istediklerinden olsa gerek, bir koyunu üçüncü yolcu sıfatıyla sepete bindirirler. Balon ağır ağır yükselmeye başladığında bir yanda meraklı kalabalık, öbür yanda horoz, ördek ve koyun üçlüsü birbirlerine şaşkın gözlerle bakakalırlar. Montgolfier kardeşler ise oldukça mutludurlar. İstedikleri olmuş, gökyüzüne uçamayan üç canlı göndermeyi başarmışlardır.

Aya ulaşma yolunda uçma engelinin aşılmasının ardından, sıra uzaya çıkmaya gelir. Sovyetler Birliği'nin 4 Ekim 1957'de uzaya fırlattıkları ilk yapay uydunun 947 kilometre yüksekliğe ulaşıp, dünya etrafında dönmeyi başarmasının ardından, sıra içinde bir canlının bulunduğu uyduya gelir. Uzaya dünyadan konuk olarak giden ilk canlı için İngiliz şair Lavinia Greenlaw'ın yazdığı güzel bir şiir vardır:

Spuntik 2'yle uzaya gönderiliyorsun,
Bir çeşit can çekişen ahtapot.
Yerdekiler denetimde bağlılık yemini ettiler
yerçekimine ve devinim yasalarına;
şimdi rahatça uyuyor onlar,
melez dişi bir Rus köpeğinin
saniyede yedi mil hızla
atmosferin dışına fırlatılsa da,
yuvasına dönen yoldan
şaşmayacağından emin.
Ne bir arkadaşın olacak,
ne de basacağın bir düğme,
yalnızca altı göünlük hava. Laika,
sakın yanılma ne kadar hızlı gittiğini
bilmemekten doğan o mutlak
sessizlik konusunda. Dünyanın
çevresindeki yörüngene oturduğunda,
kendi dilini hatırla. Uzak yıldızları dinle.
Korkuna güven.

İngiliz şairin şiirinden, uzaya çıkan ilk canlının Laika adlı melez bir köpek olduğunu öğreniyoruz. Sputnik 2'yle uzaya gönderilen köpek üstelik de dişidir.

Bilimadamlarının Montgolfier kardeşler kadar insaflı davranmayıp, yanına bir arkadaş vermedikleri Laika'yı uzaya taşıyan araç 1957 yılının 3 Kasım günü fırlatılır. Bu deneme, Amerika Birleşik Devletleri bir tek uydu bile göndermeyi başaramamışken, Sovyetler Birliği'nin uzaya insan yollamayı tasarladığının açık delilidir. Laika'nın bilimadamları tarafından gözlemlenmesiyle fırlatılış, uçuş ve konuş sırasında karşılaşılacak zorluklara doğadaki bir organizmanın dayanabileceğini anlaşılır.

Amerika'nın uzaya gönderdiği ilk canlılar ise Able ve Baker adlı iki maymundur. 28 Mayıs 1959'da, bir Jupiter balistik füzeyle 480 kilometre yüksekliğe çıkan iki kafadar, muz ağaçlarının yerlerini tespit ettikten sonra sağ salim geri dönmeyi başarırlar. 1960 yılının Ağustos ayında ise Sovyetlerin Sputnik serisinin beşincisi Belka ve Strelka adlı iki köpeği uzaya taşır. Aynı yılın Aralık ayında uçuşa hazırlanan Sputnik 6'nın konukları da, Pşçelka ve Muşka adlı köpeklerdir. Ne yazık ki, otomatik denge sağlayıcı sistemi arızalananan araç, dönüş yoluna dik olarak girer. İki köpeğin yanarak can vermesiyle de, insanoğlunun aya dokunma çabası ilk kurbanlarını vermiş olur.

1969 yılının 9 Mart günü yine bir köpeği uzay yolunda görürüz. Sovyetler Birliği, Sputnik 9'daki Çernuşka'nın ardından, 25 Mart'ta fırlatılan Sputnik 10'da da, Zveozdoçka adlı bir köpeğe tam bir yörünge uçuşu yaptırır. Uzaya canlı gönderme yarışında geri kalan Amerika, bir Atlas roketini 13 Eylül günü fırlatır. Sovyetlerin aksine, bu yarışta Amerikalılar, insana en çok benzeyen canlıyı uzaya göndermeye kararlıdırlar. Atlas roketinin içinde bir maymun olan Enos vardır. Sovyetler ise 1968 yılının Eylül ayında, Zond 5 aracıyla uzay yolculuğuna çıkan canlılar listesine kaplumbağayı da ekler.

Bir araç ile uçan ve de uzaya giden canlılar sıralamasında insanın yeri oldukça gerilerdedir. Horoz, ördek, koyun, köpek, maymun ve kaplumbağa gibi hayvanların arkasından listeye girmeyi başarmış olsak da, kendimizi uzaylılara gezegenin bir numaralı canlısı olarak tanıtmayı düşünüyoruz.

İyi de, yutarlar mı bakalım!?..

İyi şair gibi bir tanımlamam yok, ben kalender olmayı seviyorum, benim için önemlidir. Kalender şair, etkilendiği şiire saygı gösteren, bak, şaire demiyorum, o başka bir şeydir, şire "hürmette kusur etmeyen"dir. Belki o şiiri aşmıştır ama inkar etmez. İyi şiire gelince, her etkileyen şiir, iyi şiir değildir.Kimse yalan söylemesin. Şiir, usta çırak ilişkisini kaldırmaz. Bakma sen, usta ve çırak lafının geçtiği yerde, ancak "şair" olur da, şiir olmaz. Ben de sevmem o şairleri. Ama "nesebi gayrı sahih" şiir olmaz. Şiir nesebini bilir de, mirası reddettiği, babasını tanımadığı yerde bir şey olacaksa olur zaten. Tutunduğu dalı kesmeyen şiir, bir başkası için şiirdir ama ben burada affımı isterim.

Önce Kendi Hizamı Bozmak İstiyorum

Yazdıkça direnen, yazarak özgürleşen, yazıya esir şair Akif Kurtuluş'la Ünal Temizyürek konuştu...

Şiirle ilişkime, yıllar önce, "Kim itti lan beni" diye bir "nida" ile baktığımı hatırlıyorum. Biraz da, şiir yazmakla şair olmak arasında korumaya çalıştığım mesafe ile ilgiliydi. Benim şiir yayımlamaya başladığım yıllar, çok talihsiz bulduğum yıllardır. Şiir yazanı mutlaka "şair yapmak" için neredeyse herkes elinden geleni ardına koymuyordu. Şiir yazanı, şiirin dışında ne varsa ona bulaştırmak için ne gerekiyorsa yaptılar. Biz de doğrusu pek teşne çıktık bu işte. Neyse işte, bu çabam, "düz koşu", "çapras koşu" şeklinde de olsa devam ediyor. Böylece formumu korumaya çalışıyorum. Yani diyeceğim, "kimin ittiği" meselesinde, pişmanlıkla edilmiş bir laf değil bu. İlk şiirimin yayımlandığı tarihten yirmi yıl sonra bugün, beni çeken bir şey olduğunu şimdi daha iyi anlıyorum. Bu neyle mi ilgili? Yani şiirde veya şiire beni çeken ne mi? Bu konuda öyle çok düzgün cümleler kuramam. Didişmeden edemeyen bir adamım belki de. Şiirde, aradığım didişmenin hasını buldum. Düşman kardeşim benim o. Kardeşim de aynı zamanda. Rahatsızlık kaynağım. Anlaşmak, huzur bulmak, koyun koyuna yaşamak istemediğim; istesem bile onun izin vermeyeceği bir ilişki. "Niçin yazıyorsun" sorusunun çok ötesinde bir şey var burada. Zaten bu soruyu oldum olası magazinel bulurum. Niçin yazdığımdan sana ne! Ben sana niçin okuyorsun diyor muyum? Ayrıca okuyan, benim niçin yazdığıma ilişkin bir yanıt bulabilir. Ama o benim niçin yazdığıma ilişkin bir yanıt değil, onun niçin ve nasıl okuduğuna ilişkin bir kanaattir.

Ne yalan söyleyeyim; "benim şiirim" filan diye lafa başlayanlar, bende biraz tebessüm yaratıyor. Şiirin goygoycululuğu ilgisi olmamalı. Şair, şiiriyle ilişkisinde kesinlikle "kaynaşmamış" ama intiyazsız birisidir. Tanıl'a bir yazı hazırlıyorum. Futbol yazısı. "Maç Sonu Ağızları" diye. Topçular, maç bittikten sonra tünele giderken kameraya mutlaka bir şey söyleyecekler: "Kazandık, mutluyuz." "Bu maç bitti artık haftaya bakacağız." "İyi bir çıkış yakaladık." "Bizi küçümseyenlere iyi bir ders verdik." Bazı şairler de bana bu topçuları hatırlatıyor. Tevazuyu sevmem ama, "benim gibi iyi bir şairi neden antolojiye almadın" tafrasını da anlamakta zorluk çekiyorum. "İnsan kendi şiirini bilmez" der ya Cemal Süreya. Çok doğru. Öküz'de yayımlanan birisi, şiir üzerine oturmuş bir de yazı yazmış ve tamamen rastlantı benim bir arkadaşıma veriyor. Yazı elime geçti. Özellikle "hayatım" sözcüğünden yola çıkarak, bir ayrılık şiiri olarak okumuş. Hoş, kurgusuna öyle bir hava da vermedim değil tabii; ama o okuma biçiminde hayatımın benim ömrüm, serüvenim olduğuna ilişkin bir gönderme yok. Şimdi benim buna müdahale hakkım olabilir mi: Hayır efendim, o şiir budur diye. Ben sözümü söyledim, bitti. O okuma biçimi de bir serüvendir. Şiir, zaten bunun için "iyi bir şeydir".

Az yazıyorum evet. Şiirin başına oturduğum zaman, bitmesi zaten epey bir zaman alıyor. Bir aydan erken bitirdiğim şiir neredeyse yok gibi. Bu benim tarzım, başka türlü yapmak benim elimde değil. Ama beni asıl rahatsız eden, az yazmam değil de; az uğraşıyor olmak. Şiirle ilişkime haksızlık ettiğim bir, süreci mi, zamanı mı demek lazım, bilemiyorum, böyle bir dönemi yaşıyorum. Mazur görebilmek veya gösterebilmek için, güzel cümleler kurabilirim; ama haksızlık ettiğim duygusuna ilişkin "meşru ve makul" sebepler aramıyorum. Sadece çok keyifsizim bunun için. Eğer bir açıklama olacaksa, ancak bu olsun diyorum: keyifsizlik. Geçecek diye de elimi kolumu bağlamış bekliyor değilim tabii ki.

Yalan Şiirler, 1981-1983 yılları arasında yazıldı. Yirmili yaşlarımın başındaydım. Zaten bir şey söyleyeyim mi? 1979 yılından önce yazdığım şiir yoktur. Yani, şiir yazma tarihim benim, 1979 yılıdır. Bu iki yıl içinde yazdığım dört beş şiiri de, Yalan Şiirler'e almadım. Yalan Şiirler'den konuşuyordum. O şiirler büyük bir altüst oluşun tam ortasında kalakalmış ve orada yazılmıştır. Her şey çok sıcaktı. Şiddet, öfke, hayat, ölüm, korku, cesaret... Ne varsa hepsi somut elle tutulur biçimde karşımıza çıktı. Sorgulandı, yeniden tanımlandı, yeni anlamlar verildi. Her şeyle boğuşuyordum. Ailemle, sevgilimle, dostlarımla, otoriteyle. Pek çok yerde Yalan Şiirler'den dizelerin, şiirlerin izleriyle karşılaşıyorum. Bu boğuşmanın o sözcüklere, harflere sinmiş olmasından olabilir bu ilgi. Gerçi aynı şey, yani o boğuşma dediğim şey, Tören Provası ve Kırgınlıklar Galası'nda da var ama, Yalan Şiirler'de daha acemi ve bundan dolayı da daha sevimli. Şunu da ekleyebilirim. Yalan Şiirler'de, -sağlamlığını tartışmak bana düşmez- bir temel atılmıştır. Bir çerçeve atmış da denilebilir. Diğer iki kitabım, bu çerçeveyi doldurdu, genişletti, sağını solunu temizledi.

Yeni insan, benim iki dergi pratiğimde öne çıkmış, çıkartılmış kavramlar oldular. Bu kavramı, şimdi çok açıklayıcı bulmuyorum doğrusu. Böyle bir tanımlama çabası bir başka açıdan statükocu geliyor bana. Biraz "çok bilmiş" bir eda var "yeni insan" kodunda. Adı üstünde, bir kod, bu. Çok olumsuz bir yaklaşım gibi gelecek bu laflarım, biliyorum. Ama vurgulamak istediğim yan biraz da şu: yeni insanda, insanı yenileştiren değil, tam tersine eskiten bir anlam buluyorum.. Bir kere zaten yeni insan, çok eskitilmiş bir kavram. Mutlaka bulmak gerekiyorsa, başka bir şey bulmalı. Yeni ben adını bulmak için kılımı kıpırdıtamam ama, bulunacaksa, diyorum. İçeriğine ilişkin bir tartışma değil benimkisi. Bizim kültürümüzde, eşitlikçi yöne çok vurgu yapıldı. İtirazım yok ve eşitlikçi yanı olmazsa olmaz. Ama özgürleştirici yön çok ihmal edildi. İsyankar, otorite ve hiyerarşi düşmanı, muzır, yani mazarrat ve müşkülat çıkarmayı sevende "yeni" bir anlam bulunacaksa, eh evet yani, yeni insan buymuş diyebilirim. Ama, bu da yeni değil ki.

Benim her iki pratiğimde de, ajitatif yanı üzerinde duruldu. Özellikle ikincisindeki, Edebiyat Dostları'ndaki heyecan ve iştahın altını çizecek olursam, buradaki eksiklik, bana yanlış gelmiyor, dahası sevimli bile buluyorum.

Tören Provası için, Hüsamettin, "ideoloji kırıcı bir şiir" demişti. Yazmıştı yani. Ayhan Kurt'un Ludingirra'daki yazısında da bu "hava"nın örneklerini okudum. Ayhan Kurt'un yazısında benim gibi Nietche-sever birisini bulmak, ayrıca sevindirdi beni.

İşin aslına bakarsak; şunu kıracağım, bunu yıkacağım diye bir şey yazmadım ben. Orhan Kahyaoğlu'yla yıllar önce söyleştiğimde, adliye binalarının her yerde en gösterişli, iktidarı en gösteren mimariden biri olduğunu belirtmiştim. O zaman Ankara Adliyesi henüz bugünkü Dil Tarih'in karşısına taşınmamıştı. Şimdi bak, ben haftanın üç dört günü gidiyorum buraya. Alışmışım yani. Sen bir git, ilk girişinde korkutur seni. Başka bir şey yapmana gerek yok. Bir labirente girdiğini düşünürsün. Nasıl çıkacam dersin buradan. Adliye kurumunun sana başka bir şey yapmasına gerek yok. Daha adımını attığında korkutuyor. Ben, işte bu rahatsızlığımı anlatıyorum. Alınan oluyor sanırım, kırılan oluyor, ürken fincancı katırları oluyor. Teşekkür ederim, ben de öyle hissediyorum, şiirde kibar bir adam değilim ben. Ama can acıtmak için yapmıyorum bunları. Önce, kendi hizamı bozmak istiyorum. Hizamı bozmak bana yetiyor, ayrıca keyif de veriyor.

Şairin etkilendiği şairi telaffuz

Akşamsefası

edememesi, tam bir aşağılık kompleksidir. Şair şairden etkilenmeyecekse, kimden etkilenecek? İyi şair gibi bir tanımlamam yok, ben kalender olmayı seviyorum, benim için önemlidir. Kalender şair, etkilendiği şiire saygı gösteren, bak, şaire demiyorum, o başka bir şeydir, şire "hürmette kusur etmeyen"dir. Belki o şiiri aşmıştır ama inkar etmez. İyi şiire gelince, her etkileyen şiir, iyi şiir değildir.

Kimse yalan söylemesin. Şiir, usta çırak ilişkisini kaldırmaz. Bakma sen, usta ve çırak lafının geçtiği yerde, ancak "şair" olur da, şiir olmaz. Ben de sevmem o şairleri. Ama "nesebi gayrı sahih" şiir olmaz. Şiir nesebini bilir de, mirası reddettiği, babasını tanımadığı yerde bir şey olacaksa olur zaten. Tutunduğu dalı kesmeyen şiir, bir başkası için şiirdir ama ben burada affımı isterim.

Benim çok sevdiğim edebiyatçılar var, romancı, hikayeci; sanatçı var, ressam, tablosunun karşısında yüz otuz iki rekat eğilir kalkarım ama; Edip - Turgut - Cemal başkadır. Geçenlerde bir arkadaşımla konuşurken, ilginç bir şeyi fark ettim. Bu üçünün -dur bir dakika, hayır, Turgut Uyar'ın ben Tatvan'da askerlik yaparken cüzdanıma katlanmış "Yokuş yol'a"sı dışında- yanımda taşıdığım hiçbir şiiri olmamış. Ama bak, Onat Kutlar'ın "Sen gittikten sonra iki çalgıcı turnalar semahı çaldı ve kimse dinlemedi onları benden başka" diye başlayan *Günlük Şiirler* arka cebimde aylarca dolaşmıştır.

Şimdi tabii, İsmet Özel'in şiiri benim yakın durduğum, meraklı olduğum bir şiirdir. Madımak Alçaklığı'yla ilgili yazdıklarına tepkileri de okudum. Yavşaklığın ne sınıfı ne de etiği vardır. Açıkça yavşaklık yaptılar. İsmet Özel, orada siyaseten söz aldı. Buradan, onun şiirine atlamanın ne anlamı var? Okumayacakmışsınız. Umurundaydı. Benim de umurumda değil. Hepimiz televizyonlarda meşrebinize göre şiir alemine dalıyorsunuz. Ondan herhalde, NTV'de "Bir Yusuf Masalı" üzerine karşısına bir hanımefendiyi alarak ahkam kesen İsmet Özel'e edeceğiniz tek laf yok. Kolayını buldunuz. Hanginizin aklına geliyor, bir Devlet'in Ankara Büyükelçisinin elinden ödül alan bir şaire iki çift laf etmek? Hepinizin umurundadır da ondan. İsmet Özel'e İran İslam Cumhuriyeti ödül verirse, alayınız Vural Savaş'ın arkasında küfredersiniz de, başka bir Devlet'in ödülüne aklınız ermez. Yaa, böyle sana bakarak konuşup duruyorum, sen bir kenara çekil. Devlet'in iyisi kötüsü olur mu? Hangisi olursa olsun, şimdi Küba bana ödül verecek. Alır onu Castro'nun başına çalarım. Hani bu da biraz kendi kendine gelin güvey olmak gibi bir şey ama olsun. Şunu diyecektim; ben İsmet Özel'in şiirine haksızlık yapmadım, ama şair olarak sevmiyorum. Sevmemeye devam ettiğim sürece, şiirine merakım ne olur? Bilmiyorum, bakacağım.

Haydar bizim, mesela. Ergülen. İlgi duyduğum bir şiirdir. Şair olarak değil, ahbabım olarak sevdim. Başı ağrısa, haberim olsa, aspirinle koşarım. Sanki Nuriş gibi biri çıkmış, üstelik de özünde durmuş ve bunları "ödül manyağı" yapmış. Ne var yani, ne şiirini orada burada yarıştırıyorsun? Antalya'da adına şiir günleri yapılmış; git, suratlarına tükür, beni mi kaldım, şiiri konuşulacak diye. Zaten onun için git. Senin şiirine not verecek Belediye mi kaldı? Haa, "Bana acaba ödül vermek gibi bir imkanınız var mı" diye kitabını gönderdiysen, Antalya güzel bir yerdir.

Ödül mü? E şimdi bu kadar konuştuk. Ödülle ilgili nezih bir açıklama beklemiyorsun herhalde benden. Ben hiç katılmadım. Şiirle ilgili her jüriyi de eğittim. Katılmadığım; ama yayımlanan kitaba ödül verecek jüri de, ağzına vereceğim payı artık biliyor. Bilmiyorsa, versin bakalım. Kesinlikle ödül verilecek salona gelirim. O ödül salonunda aklı başında bir canlı bomba olurum. Gerçi o sünepeler, haber ajanslarına benim uyuşturucu aldığımı geçerler; ama sağ kalırlarsa.

Anılarımdan herkes için tarih yapmaya uğraşan bir yazı serüvenim mi var? Uğraşmak sözcüğüne bir itirazım olabilir burada. Buna yönelmiş bir uğraştan sözedemeyeceğim. Bir itirazım da anılarıma. Fazla tumturaklı bir laf gibi gelecek belki ama, bazen ben de yazdıklarımda kendi anılarımın veya kendimin ne kadarı olduğunu yakalamaya çalışıyorum. Yani, tabii, altında imzam olan metinlerde bir "ortak tarih" bulunması doğaldır. Evet, bir "tarih" yazıyorum ama, sanırım kimsenin gözüne sokmadan. Dahası yazdığımın bir tarih olup olmadığını da bilmeden yazıyorum. Romantik Korno'daki yazıların öznesi şiirlerimde deşifre edilenlerden birisi olabilir mi? Bence birisi değil, birçoğu. Onları, vize pasaport filan istemeden olduğum her yere götürdüm. "Unutuş Sinsidir, Bellek Narin"deki Selim; "Cadının Biridir O" daki şarkıcı kız, ya da Naz ve Eleni ne kadar benim anımdır? Ya da ben Naz mıyım?

Kırgınlıklar Galası yayımlandıktan sonra, ilk yazdığım şiir *Gönül Şakası*'ydı.

Ben, adına Türk Sanat Müziği denen, benim "musiki" dediğim o sesi severim. Şimdi biz bu kadar konuştuk da, etkilendiğim şiirden söz ettik, tamam, peki müzik ne güne duruyor? Peki düzelttim, etkilendiğim değil, el aldıklarım... Nihavent makamını çok severim. Çok basit gibi görünür. Ses ister, soluk ister. Dön bir bak. Dahasını söyleyeyim. Hayat ister. Arkadaşlarım bilir, ben aşka gelince, yani zıvanadan çıkınca, Münir Nurettin'in "Bilmem bu gönülle ben nasıl yaşayacağım"ı, beyefendi terennüm etmiş de, ben çığırırım. Neşet Ertaş'ın babası Muharrem Ertaş'a atfettiği o laf vardır ya! Ben biraz edepsizlik yapayım, "Bilmem bu gönülle"yi havalandırırım. Havalandırmak sözcüğünü tırnak içine alalım. Edepsizlik yaptık, saygısızlık yapmayalım. Niye? Yani niye havalandırırım? Başladığı sesle bitmez nihavent. O basitlik gibi görünen havasında, yorar, yıpratır seni.

Gönül Şakası'nda, *Akik*'de, *Ukde* ve *Heves*'te bu sese yapışmak istedim. Üvey olduğumuzu ikimiz de biliyorduk. O ses ve ben. Anası bir kardeş değil de, babası bir kardeşler. İkisi çok farklıdır. Birinciler daha bir tutkundurlar birbirlerine. Anası bir olmak çok önemlidir. Bu son üç şiirimde sesi aldım da, cep telefonu ağzıyla "yönlendirdim". Ana bir kardeşim! Şimdi nerden aklına geldiyse? Caz'dır benim kardeşim. Nefesliler. Garbarek üfler de, Barbaros Erköse'ye titrerim. Gasparyan'la Ergüner sabahsız selamsız soframa gelir. Setrak Sarkisyan, büyük darbukacıdır. Burhan Öcal'a selam olsun. Telli dedik değil mi? Başka türlü yazıyorlar, ayar oluyorum, Enver İbrahim udda, Dalaras hepsinde, sıhhatler olsun. Artık noktalayalım.

Demokrasi'de yazarken, Perşembe akşamlarını çok severdim. "Yazmaya kapanmak" denen şeyi o aralar yaşadım. Ben aslında yazarken tören havasını sevmem. Ne bileyim işte, mutlaka dolmakalemle yazarım, perdeleri, telefonun fişini çekerim, gibi. İlk defa telefonun fişini çektim, cep telefonumu kapattım. Müzik ve rakı, bir paket sigara ve gece. Kendimi devre arasında gibi hissediyorum. Özlüyorum o perşembeleri. Biraz, yazıyı yayımlayacağın yerle de ilgili tabii. Bir bakıma "iş arıyorum", yani. Ama bilirsin, ben ne iş olursa yapmam. ■

Üçüncü gün

Sabaha karşı

Heves

"karmaşık bir sarmaşıksın hayata
uzun suskunluk uzun iç geçirme
uzun bilmediğin bir sürü şey daha
ama neredesin sahi neredesin bu defa."
E.A.

- Rüzgarı kokulu diyardan geldim elimde nar tanesi
gurbetim elbet
arayan suretimi
hiçbir şey olamadım
kendimden başka
senden aldım
seni derinden
akan
o büyük ırmağın o çılgın yüreğini
ey aşk, hevesimden yarattım seni.

Yelda Karataş

aforizmalar

- *Dünyası küçük olan her şeyi büyütür gözünde.*
- *Bir sözcüğe önce yeni olduğu için sonra eski olduğu için karşı çıkılır.*
- *Seni bütünleyen seni yok eder.*
- *Çocuklar iktidarla bir ilişkileri olmadığı için sevilirler.*
- *İnsan ilk önce kendinin bir parçası olmaya çalışmalı.*
- *Yazıp da yayınlamamak birine içinden küfür etmek gibidir.*
- *Dalkavuğun kendini değiştirmekten anladığı, efendisini değiştirmektir.*
- *Kimsenin ömrü bir sırrı saklayabilecek kadar kısa değildir.*
- *Hiçbir şey hatırlamayan yalnız olmaz.*
- *Gerçek bir yazar asla geç kalmaz; ele aldığı konuların çözümsüzlüğünden dolayı.*
- *İnsan kendi içine kendini yaralamadan inemez.*
- *Evrime inanıyorum; ama güvenemiyorum.*
- *Sürekli yalan söyleyenin hayal gücü zayıftır.*
- *Aşk; çok karmaşık bir basitliktir.*
- *Tanrının mucizelerle yapamadığını sloganlarla yapmak mümkündür günümüzde.*
- *Çağının adamı olmaya çalışmak düpedüz gericiliktir.*
- *Kimi insanların kendileriyle yürüttükleri en derin diyalog kaşınmaktır.* ■

Faruk Yılmaz

Boğazın en dar yeri olan İkinci Boğaz Köprüsü'nün, Rumeli ve Anadolu hisarları arasına kurulmasının sebebi, Dara'nın ordularını Avrupa'ya geçirdiği en uygun yer olduğundan değildir. Köprünün ayaklarının oturtulacağı zeminin jeolojik olarak uygunluğundan da değildir. Hele hele, yapılacak ikinci köprünün yollarının birinciyle bağlantılarının uygunluğu ve yapılacak olan TEM yoluna açık bir zeminin oluşundan da değildir. İkinci Boğaz Köprüsü'nün İstanbul Boğazı'nın en dar yeri olan Rumelihisarı'ndan geçmesinin sebebi antik bir Çin vazosunun yüzündendir!

Darius ve Sallaris

VECDİ ÇIRACIOĞLU

İsa'dan önce, 521 tarihinde tahta geçen Büyük İran İmparatoru Dara (Darius), Karadeniz'in kuzeyindeki geniş topraklarda yaşayan İskitler'i egemenliğine almak için 700 bin kişilik ordusunu İstanbul Boğazı'ndan geçirmek amacıyla, boğazın en dar yeri olan Rumelihisarı'nda Sisamlı Mühendis Mandrokles'e gemileri yan yana dizdirerek yüzer bir köprü yaptırdı. Tam 325 sandal irisi kullanılarak Asya ile Avrupa kıtaları birleştirildi. Her sandal duba, kalın halatlarla iki yandan sıkı sıkıya bağlanarak, iki kıyıya çakılan büyük babalara düğümlendi. Gemilerin içine çevre ormanlardan kestirilen büyük ve geniş ağaçlar dizilerek üzerine toprak döküldü ve bunlar tokmaklarla dövülerek köprünün yolu ortaya çıkartılmış oldu. Toprak yolun iki yanına askerlerin denize düşmemesi ve atların ürkmemesi için tahtalardan yüksek parmaklıklar yapıldı. Köprüden ordusunun başında ilk geçen Dara, beyaz mermerden iki kitabe hazırlattı ve yüksek bir tahta oturarak ordusunun Asya'dan Avrupa'ya geçişini seyretti. Kendisi Avrupa'ya ulaşan ilk kumandandı.

Tarihte; insanlar askeri yerleri, yolları, kaleleri, anıtları, şehirleri yeniden kurmak için yeni yeni yerler seçmemişler, eskilerinin konumlarından faydalanarak, onların temellerinden, bulundukları yerlerden faydalanmışlardı.

Bugün Anadolu karayollarını inceleyecek olursanız; yolun, ipek yoluna paralel gittiğini ve ipek yolu zamanında serpiştirilen kervansaraylarında, şimdiki karayollarıyla beraber devam ettiğini görürsünüz.

Akdeniz kıyılarındaki antik bir örene ulaşabilmek için bilim adamları "KESME" tabir edilen kazı yöntemini kullanmaktadırlar. Likya kentine ulaşmak için; Roma, Bizans, Selçuklu, Osmanlı kentlerini yıkarak ulaşmanız gerektiğinden bu yöntem geliştirilmiştir.

Antik Truva kenti bundan otuz sene öncesinde, ders kitaplarında dokuz katlı olarak okutulurdu. Günümüzde kat sayısı on beştir ve bu sayının artacağı uzmanlar tarafından belirtilmektedir. İnsanoğlunun bir şehrin üzerine her tarih sahnesinde yıkıldıkça, istila edilip yakıldıkça ve tabii afetlerden sonra yenisini onun üzerine inşa etmesi; orasının öneminden, korunmalı olmasından, limanının olmasından ve bir hat üzerinde olması gibi coğrafya ve stratejik/lojistik özelliklerinin varlığından kaynaklanmaktadır.

Kaleler de öyledir. Başka yerlerden örnek vermemize gerek yok... İstanbul Boğazı'ndaki kaleleri inceleyin. Bizans'tan önce Ceneviz yapılarına rastlarsınız onların altlarında, Rumelihisarı kalesi de öyledir. Tarih kaynakları, dönemin sultanı Mehmet'in Boğazkesen'i yaptırmadan önce Hermanion Burnu'nda Agii Michael kilisesi olduğunu, ondan önce de Leh kulesinin olduğunu yazarlar. En son yapılan Rumelihisar kalesidir ve onun kulelerinde ve kalın duvarlarında, ondan önce yapılmış olan yapılardan çıkartılarak kullanılmış taşlara rastlarsınız. Bu kah bir lon sütun başlığıdır, kah bir aslan başı ya da bir kilise merdiven artığı...

Köprüler de öyledir. En dar ve oturtulması en kolay ve zemini en uygun yere kurulurlar. Bu tarihin her sahnesinde böyle olmuştur ve böyle olacaktır. Tarihte, insanoğlu Amerika'yı yeniden keşfetmek istemez ve boşuna derde girmek istemediğinden, elini taşın altına sokarak, kendini riske atmaz!

Boğazın en dar yeri olan İkinci Boğaz Köprüsü'nün, Rumeli ve Anadolu hisarları arasına kurulmasının sebebi, Dara'nın ordularını Avrupa'ya geçirdiği en uygun yer olduğundan değildir. Köprünün ayaklarının oturtulacağı zeminin jeolojik olarak uygunluğundan da değildir. Hele hele, yapılacak ikinci köprünün yollarının birinciyle bağlantılarının uygunluğu ve yapılacak olan TEM yoluna açık bir zeminin oluşundan da değildir.

İkinci Boğaz Köprüsü'nün İstanbul Boğazı'nın en dar yeri olan Rumelihisarı'ndan geçmesinin sebebi antik bir Çin vazosunun yüzündendir!

Yetmişli yılların sonbaharlarından birinde, Hisarüstü'nün Halimpaşa korusunda, alışıla gelmedik iki kamyon çocukların meraklı bakışları arasında sondaj çalışmaları yapmaktadır. Bu hararetli çalışma kısa bir sürede semte yayılır: "İstanbul Boğazı'na yapılması düşünülen ikinci asma köprü buradan geçecek." Halk, yapılan bu hareketten panikler. Çünkü, işin sonunda binbir güçlükle yerleştikleri İstanbul'daki tek barınakları olan gecekondularının yıkımı söz konusudur. Yaşamlarını sürdürdükleri Anadolu'nun bağrından; zamanında kurtların indiği, ulaşımın güçlükle yapıldığı, mandıraların, kiraz bahçelerinin ve domuz çiftliklerinin bulunduğu, kısmen eşsiz deniz manzaralı buralara ne ümitlerle gelmişlerdi! Anadolu'dan göç edenlerin en şanslılarıydılar. Çoğu, gecekondularının yakınına kurulan, Boğaziçi Üniversitesi'nde iş bulmuş ve ardından, memleketten akrabalar çağrılarak klasik Türkiye varoş yapısı ortaya çıkmıştı. Varoştu; ama, buraya yerleşen insanların, İstanbul'un bu tip diğer yerleşim yerlerinden daha şanslı olduğu birçok yanları vardı. Bir kere deniz ayaklarının dibindeydi. Ona ulaşmak için yüz metre aşağıya inmek yeterliydi. Çoğu balığın ne olduğunu ve denizin mavisini orada gördüler. İkincisi, yukarıda bahsettiğim gibi "Üniversiteydi." Orada çalışmanın dışında, bir üniversitenin varlığının çıkardığı havayı ciğerlerine çekerek soludular. Kadınları; Levent, Etiler gibi semtlere ev temizliği işlerine gittiler. Dolayısıyla yaşamları iyi, gelecekleri garantiydi. Devletin böyle bir durumda, oraya bir ikinci köprü yaparak yaşamlarına çomak sokması işlerine gelmezdi. Birçok ev yıkılacaktı. Bu durum kabullenemezdi.

Her şeyi olan yörenin tabi ki Güzelleştirme ve Kültür Derneği'de vardı. Güzelleştirme ve Kültür Derneği aracılığı ile kampanya başlatıldı: "İKİNCİ KÖPRÜYE HAYIR!"

Gazetelere basın bildirileri gönderildi. Günlerce dernekte bu konu konuşuldu ve tartışıldı. Saygıdan ötürü yaşlı dedelere ve analara ilk sözler verildi. Onların söyledikleri sözler; sessiz ve can kulağıyla dinlendi. Başka yerlerde paneller düzenlendi. O zaman düzenlenen büyük bir mitinge, ikinci köprüye karşı pankartlar günlerce öncesinden hazırlanılarak katılındı. Hisarüstü'ne Anadolu'nun birkaç yerinden gelip yerleşenler, bölgecilik taslamadan tüm fertlerini bu mitinge davet ettiler ve Taksim'e kadar tek bir hançerden, tek bir sloganla yürünüldü: "İkinci Köprüye Hayır."

Sorun ortaktı. Öyleyse ortak tavır almak gerekiyordu. Yoksa tek katlı, küçük bahçeli gecekondular elden gidecekti.

Miting de bitmiş, şimdi yapılacak yeni bir şeyler düşünülmeye başlanmıştı. Uzun süre dernektekiler düşündüler ve bir çıkış yolu bulamadılar.

Birkaç gün sonra, içlerinden biri : "Buldum" dedi. "Meclis'e gidelim. Bakana çıkalım, derdimizi anlatalım. Bakan, Sosyal Demokrat değil mi? Derdimize muhakkak bir çare bulur."

Orada bulunanlar, yeni bir şey icat etmenin memnunluğuyla birbirlerine baktılar. Hafif tebessümler birleşti. Ses çıkartacak bir hedefi nihayet bulmuşlardı; ama, bu nasıl olacaktı? Her işin bir yolu yordamı vardı. Hele hele bu iş Meclis'e gidildiğinde, Bakanla konuşmaya varınca, işler çok değişikti.

Hemen bir kurul hazırlandı ve iş bölümü yapıldı. İki kişi bakana ulaşmak için önce uygulanması gereken prosedürü takip etti. Kurula dernek başkanı önderlik ediyordu. Kendisi İstanbul Üniversitesi Felsefe Bölümü'nün son sınıfında okuyordu ve son derece felsefesi olan bir insandı! Konuşmasını bilen, hal ve tavırları düzgün, ezik Anadolu'nun bağrından çıkmış, şehir görmüş, ceketinin kolları kısa, çocukluğunda sürekli yediği pancarlardan yüzü bir türlü sarılığını kaybetmemiş bir Anadolu evladıydı. Biraz fazla abartma gibi kötü bir huyu vardı, o kadar...

Randevu alındı. Beş kişilik heyet hazırlandı. Ucuz olduğundan Ankara'ya trenle gidildi ve randevu saatinden on beş dakika önce, Bakan'ın Meclis'teki odasının önünde sekreterin yanındaydılar. Her şey mükemmel gidiyordu. İş içeride ikna edici konuşmaya kalmıştı. Dernek başkanı konuşmasını iyi hazırlamış ve ezberlemişti. Ayrıca yol boyunca, heyet elemanlarının evde hazırlattıkları kuru köfteleri, börekleri bile yememiş, dudaklarını kıpırdata kıpırdata mırıldanarak ezberini pekiştirmişti.

Zaman gelip çatmış, içeriye davet edilmişlerdi. Sekreter kapıyı açarak kenara çekildi ve başta dernek başkanı ve dört kişi içeriye girdiler. Bakan masasında oturmuş etrafında müsteşarları ve danışmanlarıyla önündeki kağıtları karıştırıyordu. Yanındakilerden biri eğildi ve kulağına bir şeyler fısıldadı. Bakan başını kaldırıp yeni gelenlere baktığında, heyettekiler ellerinin vücutlarında bir fazlalık olduğunu hissettiler! Bir tek başkan sakindi. Ne istediğini ve ne konuşacağını biliyordu. Zaten böyle yerlerde herkes konuşamaz, bir kişi sözcü tayin edilirdi. Bakan'ın bakacak çok işi vardı zaten.

Yüzündeki yorgun ifadeyle Bakan, "Anlat bakalım" dedi. Başkan anlatmaya başladı. Vücuduna nazaran oransız ve küçük başının geniş ağzından umulmayacak kadar muntazam ve etkileyici sözler dökülüyordu. Derneğin diğer üyeleri bile Başkan'ın bu konuşmasının etkisinde kalmışlar; tüm ısrarlara karşın

Akşamsefası

onun konuşma metnini onlara göstermediğine hak vermişlerdi. Her birinin içinden; "Ulan helal olsun"lar geçti. Bakan ve yanındakiler Başkan'ı dikkatle dinliyorlardı. Başkan konuştukça çoştu, çoştukça rakamlar vermeye başladı. Rakamlar vermesi bakanın da hoşuna gitti. Arada bir, araya girerek sorular sordu. Bakan konuşmayı noktalayan son soruyu yöneltti: "Köprünün geçmesi planlanan yerde kaç kişi yaşıyor?" dediğinde, Başkan, "Arkamda yüz altmış bin kişi var efendim"dedi.

Türkiye'deki seçmen sayılarını bölge bölge bilen Bakan'ın ağzından gayrı ihtiyari "Atma..." sözü çıkarken yerinden hafif doğrulduğu gözlendi. Bunu gören Başkan, o ana kadar önünde kenetlediği uzun kollarını iki yana hızla açıp, "Vallahi doğru söy...." derken, büyük bir şangırtı duyuldu. Sakar Başkan, arkasında göremediği büyük bir antika Çin vazosunu tokatlayarak kırmıştı. Ortalık sessiz, geniş odada bulunanlar ne yapacaklarına dair kayıtsız ve şaşkın öylece buz kesmiş duruyorlardı. Herkes şimdilerde piyasada palamut diye satılan donmuş ithal Norveç Uskumrusu gibi donuktu! Bakan'ın kolunu kaldırarak, kapıyı gösterip, eliyle "dışarı" demesi hareketsizliği bozdu. Başkan biraz fazla abartmıştı. Topu topu yirmi beş bin olan bölgenin nüfusunu yüz altmış bin yapmış, bu arada vazoyu da iyi etmişti!

Dışarıya çıkıp, okuldan kaçtıkları için disiplin kuruluna sevk edilen ortaokul öğrencileri mahcubiyetiyle meclisin mor halılı koridorlarından geçerlerken, Başkan; "Ben, ne yaptım ki. Alt tarafı bir küp, bizim oralarda tonla var; memlekete yazayım bir tane hemen göndersinler," dediğinde, diğerleri ona pis pis bakıyorlardı.

O günden sonra başkanın adı yörede "Sallaris" oldu ve İkinci Boğaz Köprüsü oradan geçti. Sallaris'in inanılmaz ajitasyonu ve etkileyici hareketi, tarihin o güne kadar olan değişmez kuralını yerle bir etti ve bu, Dara'nın kemiklerinin mezarında sızlamasına sebep oldu!

Zaman geçti. Geçen bu zaman içinde her şey değişti. Her on yılda bir olan askeri darbelerin üçüncüsü oldu. Dernek binasını cami yaptılar, Dernek üyelerinin bir kısmının, daha önceki dünya görüşleri zaman aşımına uğrayarak; arıların, börtü böceklerin, atların peşinden koştular.

Boğaz'ın en dar yerinden geçen İkinci Köprü'nün istimlak edilen yerleri için devlet, gecekondu sahiplerine, Tarlabaşı'nda evleri yıkılanlarla birlikte denizden hayli uzak bir yerde, küçükte olsa apartman daireleri verdi. Gecekonduları yıkılmayan yöre halkı, halkçı bir partinin belediye başkanlığı döneminde, kat ruhsatlarını alarak gecekondularını apartmanlara çevirdiler ve köprünün oradan geçmesinden kaynaklanan değerlenmenin verdiği rantla dairelerini dolar bazında kiraya verdiler. Çarpık gecekondulaşmadan kaynaklanan dar ve kargacık burgacık yolların iki tarafında, kısa bir sürede bakımsız bir ağzın alt ve üst çenesindeki çürük dişleri gibi, kiminin dışları sıvalı kiminin garip renkli fayanslarla kaplı apartmanlar ortaya çıktı.

Bir elin parmakları kadar gecekondu sahibi Sallaris, onları birleştirerek büyük apartmanlar yaptı. O, şimdi meydanda büyük bir emlakçı ve devamlı gülüyor...:

Şimdilerde yörede herkes, yaşamından memnun ve neden o zamanlar 'İkinci Köprüye Hayır' dediklerini; kendilerinin de anlayamadıkları bir garip duyguyla ve yarı yamultulmuş ağızlarındaki tebessümlerle geçiştirirlerken, o günleri onlara hatırlatanlara kızarık yüzlerle bakmaktadırlar.

3 Mart 2000 Cihangir

vecdihisar@hotmail.com

Çar 1. Aleksandır'ın 1806'da Amerika'ya sattığı mamut.

Mamutun kızıl tüylü büyük poposunu görünce korkar kaçar balıkçı. Yedi yıl sonra balıkçı köyüne gelen Adam adında birine, o buzlar içinde gördüğü şeyden bahseder. Adam'ın ilgisini çeker. Yedi yıl olduğu yerde açıkta kalan mamutun poposunun bir kısmının; kurtlarla beyaz ayılar tarafından parçalanmış ve yenmiş olduğunu görürler.

Türkiye'de Bir Köy Mamut Kemiklerini Yakarak Isınıyor

EFLATUN NURİ

Yıl ;1956

Ayağım kırılmıştı; yarı belime kadar alçı içinde evde yatıyordum. Bir gün Aziz Nesin beni ziyarete gelmişti. Oradan buradan makara, gırgır derken bir ara Aziz Abinin gözü alçı içindeki ayağıma takıldı; "Yahu Eflatun Aksak Timur'un ayağına ne olmuş" demez mi? Ben de "Filin ayağına basmış" dedim. O "Yahu nasıl olur o zaman filin ayağının topal olması gerekmez mi?" dedi. Gülüştük. Ben de "Öyle ama Timur filin ayağına basınca, tabi fil de kızıp İskender'in ayağına BAMMM! diye basınca Timur'da o günden sonra Aksak Timur oluyor" dedim.

Nereden nereye....

İzmir'den İstanbul'a giden otobüste, iri yarı biri "Hayırlı yolculuklar" diyerek yanımdaki koltuğa oturdu. Elindeki simiti ikiye böldü, bir parçasını bana uzatırken adımı sordu. Kafadan attım "Mahmut" dedim. O "Benim adım da Mamut"demez mi? "Hayırlı yolculuklar Mahmut" dedim, döndü "Mamut... Mamut" dedi, tekrarladı. Güldüm "Mamut filin büyüğüne denir, maşallah sen de irisin,Mamut zaten iri demektir." deyince o da güldü ve "Mamut bizim Kahramanmaraş'ta çok var." "Neden acaba aynı adı, o kadar çok koymuşlar" deyince ben, o da "İnsan adı filan değil, hayvanlar yani hakiki Mamut'lar çok var" demez mi? "Oğlum onların soyu tükendi"dedim. "Biliyorum abi, Kahramanmaraş'ta biz onların kemiklerini bataklıktan çıkardık." "Mamut atmıyorsun ya" dedim. Elini göğsüne bastırdı,"Yok valla abi esastır" "O zaman anlat bakalım" dedim. Mamut "Bizim oralarda sıtma yaygın olduğundan, D.S.İ Gavur gölünün bataklığını kurutmak için geldi,k anal açtılar, suları ovaya akıttılar. Gölden sular çekilince bir süre acayip kemikler ortaya çıktı. Ankara'dan adamlar geldi, köyden 20-25 kişi kadar topladılar. Amele olarak ben de yazıldım. Kemiklerin bir kısmını çıkardık. O kadar çok kemik vardı ki herkes şaşırdı." dedi. "Mamut, n'oldu kemiklere?" dedim bunun üzerine. Başını kaşıdı "Bir mamut iskeletini Maraş Müzesi'ne kaldırdılar ama duyduğuma göre müzede yalnızca bir ayağı kalmış" "Kapı açıksa köpekler yürütmüştür" dedim gülüştük. O "Daha sonra çalışmalara ara verdiler. Paralarımızın bir kısmını vermeden kaçıp gittiler" "Peki ama geri kalan mamut kemiklerine ne oldu? deyince; " Ne olacak abi, orman mı kaldı? Köylüler yıllardır mamut kemiklerini yakarak ısınıyorlar " demez mi? Dondum kaldım. Gece otobüsten beraber indik, tokalaştık. "Güle güle MAHMUT" dedim. O "Mahmut değil Mamut... Mamut"dedi karanlık içinde kayboldu,

***

1926 Yılında Nuri Şeker adlı bir vatandaş, Türkiye'de ilk şeker fabrikasını Alpullu da kurmak için, çalışmalara başlar. Fabrikanın temelleri kazılırken mamut azıdişleri bulunur.Bu dişlerden biri İstanbul Üniversitesi Jeoloji Müzesi'nde bulunmaktadır. Herhalde mamut dişlerini çektirip çekip gitmemiştir. Biraz oraları eşeleyip, kazıp araştırmış olsalardı, kesinlikle bir mamut iskeleti ortaya çıkardı. Tabii temeli kazanlar ve ilgililer mamutun dişine mi, yoksa işine mi bakacaklardı. Aksi halde hem dişinden, hem işinden olurlardı.

***

1799 yılı. Sibirya'da ilk kez bir Tonguz balıkçı tarafından, Lena şehrinin civarında buzullar arasında bir mamut cesedi bulunmuştur. Tonguz balıkçı buzlar içinde bir karaltı görür. Buzu kırmaya başlar. Uzun bir çabadan sonra devasa bir hayvanın kıçı; kabak gibi ortaya çıkar. Mamutun kızıl tüylü büyük poposunu görünce korkar kaçar balıkçı. Yedi yıl sonra balıkçı köyüne gelen Adam adında birine, o buzlar içinde gördüğü şeyden bahseder. Adam'ın ilgisini çeker.

Yedi yıl olduğu yerde açıkta kalan mamutun poposunun bir kısmının; kurtlarla beyaz ayılar tarafından parçalanmış ve yenmiş olduğunu görürler. Geriye kalan kısmı Leningrad müzesi için Adam tarafından satın alınmıştır.

Mamutların soyu, sopu nasıl kayboldu diye düşünürken bir de o ".ötü" kaybetmez mi?

***

Aynen yukardaki mamut gibi her şeyini kaybeden Çar I.Aleksandre da ne yapsın tutar bu zavallı mamutu Amerika'ya satar. Bereket bir Rus bilimadamı da, o tarihte yine Sibirya'da buzlar içinde bir mamut cesedi bulur da 8000 rubleye satın alır, sattığı mamutun yerine koyar... Ne ticaret be!..

Ama bunları tarih daha iyi ve açıkça yazar ve herhalde nereye koyacağını bilir...

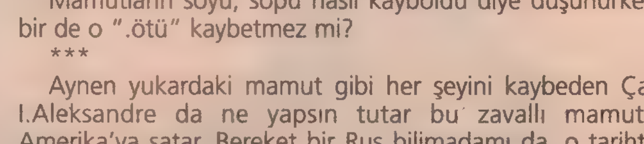
mut İskeleti: Gâvur Gölü kurutulurken, taşlaşmış ç... eskiden yaşayan "mamut" iskeleti bulunmuştur. Kır...

A.Malik Mineraloji ve Jeoloji. 1932 Meydan Lauresse

Akşamsefası

ÖKÜZ'ün 5. yılı şerefine...

Kötü Şair Şerafettin "Bırakın Beni"

ŞİİR ve OYNAYAN : ŞERAFETTİN KAYA
KAMERA ve RÈJİ: CENGİZ AKBULUT

Kaldırımlar yürümemi beğenmiyormuş, düzgün yürümeliymişim
Yoksa kayarlarmış ayağımın altından...

Sarı alevlerle tutuşturduğum
Sözcükler akar ağzımdan.

Hangi kaldırım ki, Boşluğuna alır beni
telaşa kapılmadan.

Hey! Asılsız asil kalabalık!!!

Aranızda zengin zengin dolaşmamı kıskanmayın.

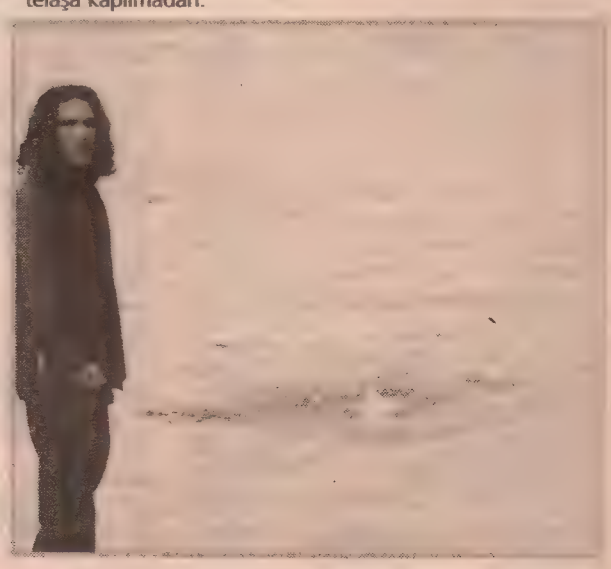

Ben en güzel günlerimi denize taş atarak geçirdim.

Memleket meselem yoktur benim, memleket insandır.

İnsan insan olamaz...

Öpmedikçe ağzına götürdüğü kaşığın sapını.

Eh!.. Artık bırakın beni. Benim sizinle işim yok...

Mecburiyettendir asık suratlı bir bakkaldan
dört yumurta alışım.

Hey garson!.. SARI BİR SOLUCAN LÜTFEN!!!

kotusair@hotmail.com

Akşamsefası

Bukowski'yle yazarlığı meslek olarak seçmesi, "o benim tanrım" diye tanımladığı John Fante ile tanışması, "Shakespeare Bunu Asla Yapmazdı" kitabı, at yarışları hakkında bir söyleşi...

Bukowski: "Ölene Dek Yazacağım"

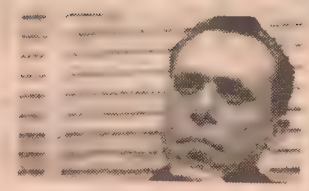

İlk yayınlanan yazınızı ve sizde uyandırdığı duyguyu hatırlıyor musunuz?

- Hayır, hatırlamıyorum. Yayınlanan ilk önemli yazımı hatırlıyorum, bir öyküydü ve Whit Burnett ile Martha Foley'nin Öykü dergisinde çıkmıştı, yıl 1944. Bir buçuk yıl boyunca onlara haftada iki öykü yollamıştım. Sonunda basmayı kabul ettikleri öykü içerik, üslup, kumar ve patlama olarak diğerlerinden daha ılımlıydı. Yine o sıralar Carese Crosby'nin Portfolio dergisinde bir öyküm daha çıktı, ondan sonra tezgahı kapattım. Bütün öykülerimi çöpe atıp içmek üzerine yoğunlaştım. Yayıncıların henüz hazır olmadığını, kendim hazır olmakla birlikte daha hazır olabileceğimi hissettim. Ayrıca kabul gören güncel edebiyat midemi bulandırıyordu. İçmeye başladım ve dünya çapında bir ayyaş oldum, bu da hayli yetenek isteyen bir iştir.

Yazarlığı meslek olarak seçmeniz neden bu kadar uzun sürdü, bazı nedenleri olmalı?

- Evet, içki. Arada değişik eyaletlerde serserilik edip üçüncü sınıf işlerde çalışıyordum. İntiharcıl, kıçı kırık bir hayat yaşadım, katı ve kaçık birkaç kadına bulaştım. Bir hastanenin düşkünler koğuşunda ölüme çok yaklaştım. Ağzımdan ve kıçımdan kan geliyordu, ama ölmedim. Hastaneden çıktıktan sonra bir süre daha içtim. Bazen, ölüm umursamadığın bir şey olduğunda, zor iştir ölmek. Ardından bir buçuk yıl posta taşıyıcılığı ve on bir yıl posta memurluğu yaptım ve hayat sevgisi ile dolup taştığımı söyleyemeyeceğim. Yirmi yıl önce, elli yaşında yazar olmaya karar verip işimden istifa ettim. Ya başaracaktım ya da sefilhaneyi boylayacaktım. Şanslıymışım. Hala şanslıyım.

John Fante ile arkadaşlığınızdan söz eder misiniz biraz, kitaplarını çok sevdiniz ve arkadaş oldunuz...

- Genç bir adamken gündüzlerimi kütüphanede, gecelerimi barlarda geçirirdim. Sonra okuyacak yazar bulamaz oldum. Raflardan kitap çekiyor, göz attıktan sonra yerine koyuyordum. Birkaç cümleden fazla okuyamıyor, yapaylığı hissedip kitabı bırakıyordum. Bir korku gösterisinden farkı yoktu. Yazılanların hayatla ilgisi yoktu; benim hayatımla, sokaktaki insanların hayatları ve yapmaya zorlandıkları şeylerle en azından. Ve bir gün Fante adında bir yazarın kitabını çektim raftan. Cümleleri üstüme sıçrıyorlardı. Ateş vardı yazısında, palavradan uzaktı. Ama Fante'nin adını bile duymamıştım, kimse Fante'den söz etmiyordu. Orada raftaydı. Binlerce kitabın içinde bir kitap. Kitabın adı Toza Sor'du (Parantez yay.). Başlığı sevmemiştim ama cümleleri yalın, samimi ve tutku doluydu. Hass.ktir, diye geçirmiştim içimden, bu adam yazabiliyor! Bulabildiğim bütün kitaplarını okudum ve dünyada hala büyüleyici yazarlar olduğunu anladım. Otuz yıl sonra yazılarımda Fante'den söz ettim. Yazılarımın hepsi yayınlanmaz ama hepsi Black Sparrow'un sahibi John Martin'e gider ve bir gün John yanlış hatırlamıyorsam telefonda, "Fante adında birinden söz edip duruyorsun, bu adam gerçek mi?" diye sordu. Gerçek olduğunu söyledim ve okumasını önerdim. Bir süre sonra John aradı, çok heyecanlıydı, "Fante müthiş, müthiş! Bütün kitaplarını tekrar basacağım," dedi. Ve Fante'nin bütün kitaplarını bastı. Fante hala hayattaydı. Bir gün karım bana, "Madem Fante kahramanlarından biri, ziyaret etsene," dedi. Fante hastanedeydi, ölüyordu. İleri derecede şeker hastasıydı, kör olmuştu ve onu parça parça kesiyorlardı. Birçok kez hastanede, bir kez de evinde ziyaret ettim Fante'yi. Küçük bir buldog'du, olmaya çalışmadan cesur. Gidiciydi ama. O halde bile bir roman yazdı, karısına dikte etti. Black Sparrow o romanı yayınladı. Sonuna kadar yazar kaldı Fante. Bana bir sonraki romanından bile söz etmişti. Profesyonel beyzbol oynamayı başaran bir kadına dairdi. "Yaz John," dedim ona. Ama kısa bir süre sonra öldü...

Kitaplarından biri film haline getirilmiş, hangisi olduğunu biliyor musunuz, Bandini mi?

- Emin değilim. En az beş kitabının filmleştirildiğini biliyorum. Hollywood, Fante için tuhaf bir dönüm noktasıydı. Yazar olarak ortadan kaybolması bu yüzdendi. Ona, "Neden Hollywood denen o dipsiz kuyuya indin?" diye sordum. "Mencken'ın önerisi ile, bana git ve Hollywood'u fethet dedi." diye cevap verdi. Mencken denen o or.spu çocuğu Fante'yi cehenneme yolladı. H.L.Mencken, American Mercury dergisinde Fante'nin öykülerini yayınlamıştı. Fante Hollywood'da Faulkner'ı tanımıştı. Faulkner sabah bürosuna ayık girer, akşam zil zurna çıkarmış. Taksiye bindirip eve yollarlarmış.

Dominic Deruddere'ın yazılarınızdan esinlenerek çektiği Çılgın Aşk filmini sevdiğinizi duyduk. Ne düşünüyorsunuz film hakkında?

- Sevdim filmi. Beni olduğumdan çok daha iyi göstermiş. Bunu ona söyledim. Beni fazlası ile hassaslaştırmış, ama yine de büyük ölçüde benim filmdeki.

Avrupa'da çok popülersiniz. Almanya, Fransa, İsviçre, İtalya gibi ülkelerde kitaplarınız çok satıyor. Bazı öyküleriniz çizgi roman haline bile getiriliyor. Sizce bunun nedeni nedir? Almanca çevirmeniniz Carl Weissner'ın etkisi mi?

- Carl Weissner'ın çevirileri ve tanıtım çabaları gözardı edilemez. Çizgi romanlar oldukça iyi yapılıyor bence. Neden yapıldıklarını bilmiyorum. Bir tür hastalık olsa gerek.

Shakespeare Bunu Asla Yapmazdı yayınlandı. Almanya yolculuğunuz nasıl geçti?

- Shakespeare Bunu Asla Yapmazdı (Parantez yay.) iki farklı Avrupa yolculuğunu kapsar aslında. Ben ikisini birleştirdim. Çok fazla içtiğim için ikisi kafamda karışmıştı zaten. Kaldığım otellerde çok büyük sorunlar çıkardım ama bir kez olsun polis çağırmadılar, bu da klas sahibi olduklarını gösterir.

Black Sparrow Press sizin için ne kadar önemli? Birbirinize çok sadık kaldığınız görülüyor.

- Black Sparrow postanedeki işimi bırakıp sadece yazarlık yapmam için bana hayatımın sonuna kadar ayda yüz dolar maaş bağlamayı vaad etti. Şimdi onlardan aldığım telif diğer yayınevlerinden aldığım telifleri geçiyor. Benim için büyük şanstı Black Sparrow.

Küçük yayınevlerine sadakatla bağlısınız. Neden?

- Çünkü onlar büyük yayınevlerinin basmaya çekindikleri kitaplarımı bastılar. Hala da basıyorlar.

Kendi kitaplarınızın içinde favori kitabınız var mı?

- Son yazdığım her kitap favori kitabımdır.

Klasik müzik sevdiğiniz malum. Favori besteciniz kim ve neden?

- Sibelius. Uzun ve derin tonalitesi yüzünden. Ve insanı mest eden tutkusu yüzünden.

Hala at yarışlarına gidiyor musunuz? Çoktandır yaptığınız bir şey mi?

- At yarışlarına içkinin yerini tutacak bir şey bulma arayışı içinde gitmeye başladım. İşe yaramadı. Hem içmeye hem de at yarışlarına gitmeye başladım. Hipodromda kimse beni rahatsız etmez. Bahislerini tasarlarken kendin ve başkaları hakkında çok şey öğrenirsin. Uygulamaya geçirilemiyen bilgi, bilgisizlikten daha kötüdür örneğin. Zaman zaman sıkıcı olsa da iyi bir okuldur hipodrom. Yazar olduğunu unutursun orada.

Yazmak için ideal koşullarınız var mı? Genellikle gündüz mü yazarsınız?

- İdeal zaman akşam on ile sabah iki arasıdır. Bir şişe şarap, sigara ve radyoda klasik müzik. Haftada iki ya da üç gece yazarım. Yazmayı hiçbir şeye değişmem.

Avrupa'ya tekrar gitmeyi düşünüyor musunuz? Birkaç yıl önce Londra Kitap Fuarı'na geleceğinizi duymuştuk.

- Artık seyahat edeceğimi sanmıyorum. Seyahat etmek beraberinde büyük rahatsızlık getiriyor. İnsanın yaşadığı yerde yeterince sorunu var zaten.

Gelecekte sizi ne bekliyor? Yazmayı sürdürecek misiniz?

- Ölene dek yazacağım. Yazmaktan ancak öyle vaz geçerim: ölünce.

Transit Magazine'den (1994)
Çeviren: AVİ PARDO

Fotoğraf

TUNCER ERDEM

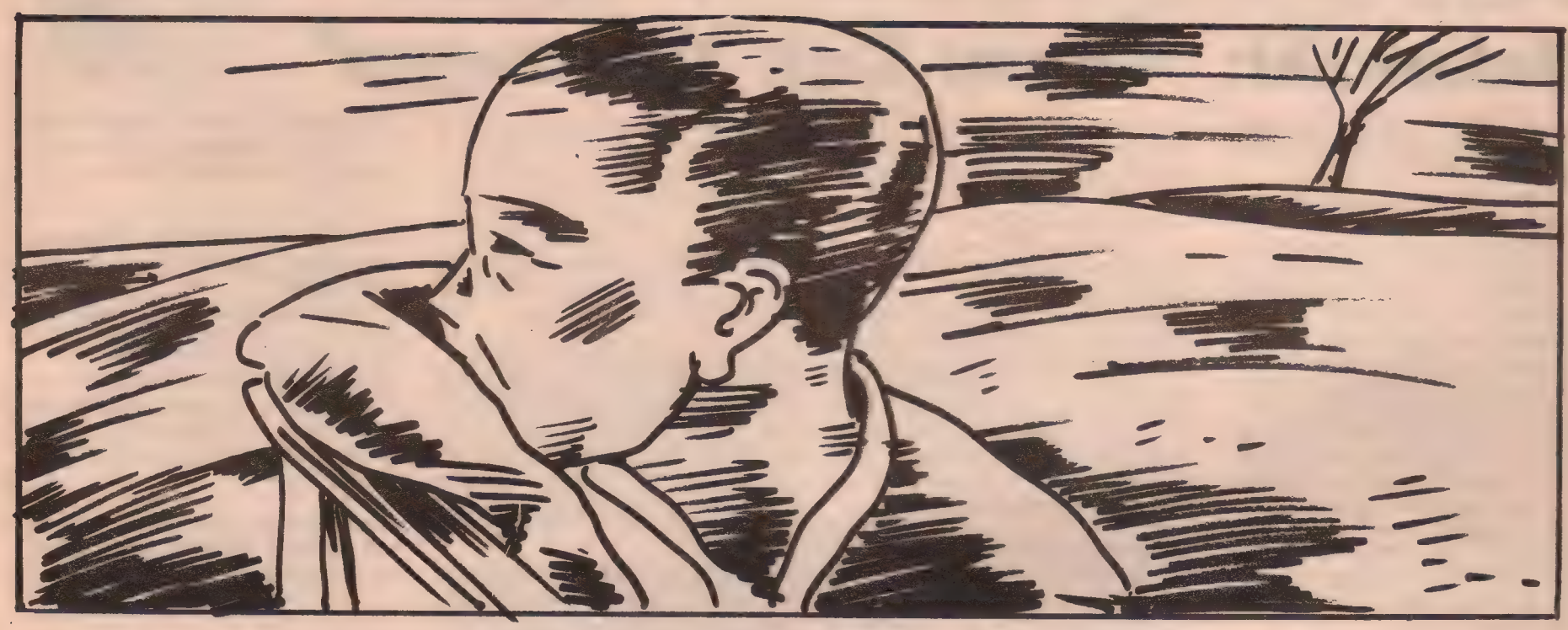

şimdi çok uzaklarda, bir başka kıtada

çocuk olan babamın fotoğrafı

ırmak boyunda, rüzgarla eğilmiş ağaçlar var yıllarca kalakalmışlar öylece aklımda

buğday tarlalarının ortasında kaybolmuş bir çocuk duruyor gibi

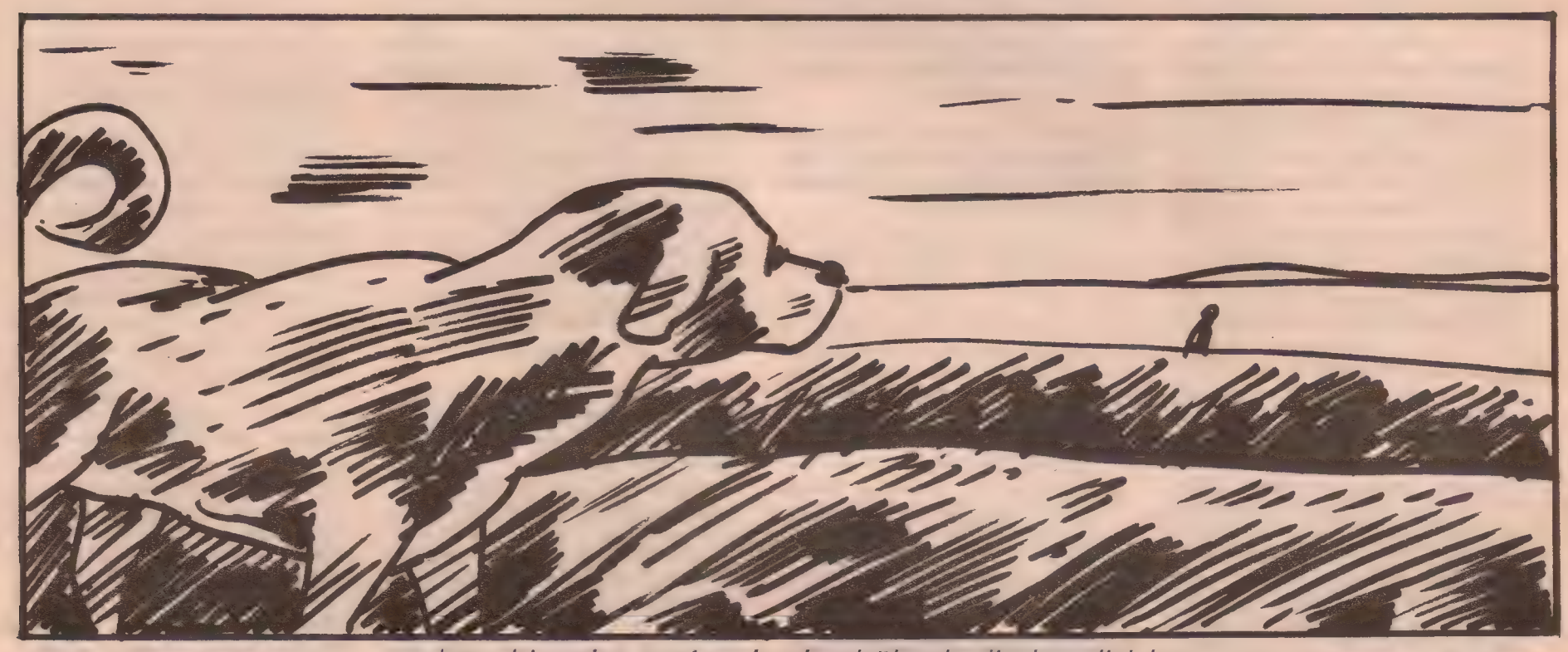

uzaktan bir yolcu geçiyor bozkırı bölerek elinde valiziyle

geriye giderken ağır ağır zamanda biraz soluklandım o "an", puslu lekelerin atlasında

Akşamsefası

Biz özlediğimiz kadınlarımızı istiyoruz. Gerçekten yitirdik onları. O yüzden darbe yiyoruz, aldatılıyoruz, kullanılıyoruz, harcanıyoruz, horlanıyoruz ve küçük ayak oyunlarına kurban gidiyoruz. Hiçbir zaman bir kadınla baş edemezsin. Ben çok korkarım kadınlardan. Kendi kafasında bir erdem, ahlak, bir inanç dizaynı kuramamış kadından korkulur. Bunu kuran kadında vicdan vardır. O seni korur da sonunda.

Sorun İnsanın Ruhundadır

DENİZ DURUKAN

Rock'ın Roman nedir? Amaç rock'ın ruhunu vermek mi; yoksa biçimsel olarak rock ritmini mi yakalamak?

- Bu bir üslup denemesi. Başardım ya da başaramadım. Rock duygusu nasıldır? Mesela sürat vardır, sertlik vardır, isyan vardır, karşı çıkma vardır, vazgeçme vardır. Bir oranda pesimizm vardır. Melankolik halet vardır. Durduk yerde bu duygular ortaya çıkmaz. Sanatın tarihine baktığınızda, o dönemin kültürü ve müziği yarattığınız eserin ruhuna yansır. 90'lı yılların duygusunu ilk olarak altmışlı yıllarda gördük. O dönemdeki büyük yadsıma duygusunu yaşayanlar beat'ler, çiçek çocukları, hippiler derken bir başkaldırı kültürü, insanların karşı çıkmaları, 68 olayları... O zamandaki rock duygusu daha sonra 70'lerde ve 80'lerde yerini başka trendlere bıraktı. Daha sonra yeni sağın başyapıtlarından birini gördük; Taxi Driver gibi. 80'lerde ekonomik versiyonlarıyla monetalist politika, kapitalizm, Reganizm'in Türkiye'deki yansımasıyla Özalizm, yıldız savaşları projeleri, dijital devrim... Bütün bunlar tekrar doksanlı yıllara yığılıp geldiğinde dünya bir globalleşme konseptiyle karşı karşıya kaldı. Bu küreselleşme olayı da dünyayı ortak bir pazar haline getirmekti. Küçük balıklarla, büyük balıkların aynı havuzda yüzmesi, yoksulların daha yoksul, zenginlerin daha zengin olması anlamına geliyordu. İşte bu noktada Türkiye gibi ülkelerde büyük bir ekonomik çöküntü başladı. Bunun sonucunda ülkemizdeki insanlar büyük bir karamsarlık, pesimizm, isyan duygusu içine girdiler. O dönemlerde rock duygusunun yeniden gündeme gelmesi kaçınılmazdı. Ben bunları edebiyat kalıpları içerisinde, o hissiyatla anlattığım zaman, baktım bu roman değil. Nedir? Bir rock'ın roman, yani rock ve roman.

Kaybedenler Kulübü gibi gerçekte var olan bir olayı işliyorsunuz. Bu bir roman; ama yer yer bu bir inceleme mi yoksa anı mı diye düşünüyor insan. Kitabın içinde siz de hep varsınız.

- Bu kitaplar birer romandır. Roman da kurmacadır. Roman tekniği içinde bazı meseleleri abartırsınız. Buna süblümasyon deriz. Zaten edebiyatın kendisi büyük bir süblümasyondur. Yani yüceltmedir. Burada insanların hayatlarından parçalar alıp, onu abartabilirsiniz. Bazı mevcut profilleri alıp, onları değiştirip, sizin öykünüzü anlamlı kılacak kişilikler haline dönüştürebilirsiniz. Bizzat kendinizi işin içine katıp, saçma sapan bir şekilde anlatabilirsiniz. Ama hiç kimse bir romanda bir cinayet işleniyorsa, yazar bu cinayeti gerçekten işledi mi diye bakamaz. Herkes şöyle düşünmeli. Bu bir romandır, kurmacadır, belli bir takım fikirsel argümanları aktarmak için kullanılan bir canlandırmadır.

Tamam da Kaybedenler Kulübü çok gerçekçi yönleriyle ele alınmış. Benzerlikler çok fazla, siz de belki gereğinden fazla oradasınız.

- Birinci cilt "Kaybedenlerin Öyküsü"nü yazdığımda, tamamen Kaybedenler Kulübü'nden esinlendim ve daha sonra yarattığım karakterler, benim sözümü dinlemez oldular. Başka noktalara gittiler. Romancılıkta bu olur. Bir karakter yaratırsınız sonra o sizin sözünüzü dinlemez. Bunlar daha sonra farklı noktalardaki, farklı esinlenmelerimden kaynaklanan, başka öykülerin içine karıştılar. Evet gerçek hayattan esinlendiğim çok olay var; ama çok da kurmaca var. Burada okuyucunun en büyük sorumluluğu, bunu roman gibi okumayı başarmasıdır. Doğru olan da budur. Ama o gerçeklik hissini çok fazla mı vermişim? Siz böyle sorular sorunca kuşkuya düşüyorum.

Yazar kaybedenlerin öyküsünü anlatırken, onların yaptıklarından rahatsızlık duyuyor; ama kendini de kurtaramıyor. Onlara karşı hem bir saygı var, hem de sıkıntı. Farklı olmalarına karşın, aynı yerde duruyorlar.

- Kaybedenler Kulübü bir dönem avangard gençliğin, kendi kanama ve yaralanmalarını, melankolik haletini anlatmak için, çeşitli sanat formlarına başvurduğu sırada ortaya çıkmış bir gençlik tribi. Fotoğraf çekerlerdi, fanzin yayınlarlardı, radyo programı yaparlardı, yayıncılık yaparlardı... Radyo programının devreye girmesiyle, programın ilk başlardaki formatında bu duygu gençlik çevresinde büyük ilgi çekti. Sonuçta bir ruh birliği ve ortak bir dil ortaya çıktı. Aslında Kaybedenler Kulübü diye bir şey yok. Bu sanal bir şey. Birçok insan böyle düşünmeye, böyle davranmaya başladı. Doksanlarda olup biten o kötülükleri yadsıyan bir araz içine girdiler. O an herkes kendi ifade biçimlerini geliştirdi. Mesela bir kısmı kötülerle baş etmek için, kötülerden daha kötü olmak gerektiğine hükmetti; kendi yapısı içerisinde. Kimisi tam tersi adeta İsavari biçimde bir tokat da buradan at sounduna geçti. Kimisi nihilist kahramanlar gibi davranmaya başladı. Ama ortak payda olarak gelip buluştuklarında Kaybedenler gibi bir tarz vardı orada. Benim profil olarak Kaybedenler Kulübü'nün programını yapanlar gibi mizacım yoktur. Ben temelde erdemden yanayımdır. İyilik olsun, paylaşma, eşitlik olsun... Geçmişte de toplumcu fikirleri savunmuş insandım. Ben olaylara kendi tarzımı koyuyordum, onlar da kendi tarzını. Bu zaman zaman çelişiyordu. Herkese çelişki gibi geliyordu ama; bu Kaybedenler Kulübü'nün ne olduğunu anlamamaktı aslında. Onların hayatı başkaydı, benim hayatım başkaydı. Ama ortak paydamız olan o dil vardı. Hepimiz bu toplumda olan bitenden rahatsızdık, aynı yadsıma duygusunu yaşıyor ve acı çekiyorduk. Bütün bunları farklı sanat teknikleri içinde dile getirdik.

Bu yadsıma ve karşı duruşta hareketsizlik var. Bezgin ve bıkkın bir yığın insan; ama stabil haldeler. Anarşist bir tavır yok.

- Aslında bu kişilerin ideolojik ve felsefi olarak ne yaptıklarını anlatmak istemiyorum. Aslında bu çok da önemli değil. Önemli olan orada ortak bir ifade tekniği olmasıdır. Kaybedenler Kulübü kendi sanal dünyasında bunu kurmayı başardı. Ama oradan çıkacak birtakım insanlar Amerika'da şu anda çok gözde olan anarşist akımlara meyil edebilirler, yine oradan, o duygulanmadan yola çıkan birtakım insanlar sosyalizme meyil edebilirler, kimisi aksine, Mevleviliğe, tasavvufa bile yönelebilir, ki bu rock duygusuna hiç yabancı değildir. Önemli olan orada yadsıma duygusu bir, ortak oluşmuş dil iki. Dolayısıyla bu ideolojik yönü ağır basan bir trip değildi. O ortak dilden birçok insan farklı bir yöne gitti. Benim öykülerimde, dörtlünün en sonunda; Media'nın finalinde dikkat ederseniz, Turgenyev'e gönderme vardır. Nihilist bir yadsıma duygusu vardır. Bunun karşılığında çat diye kutsal kitaplardan alıntı yapılarak, şu ortaya konulmaktadır: Bu dünyada istediğini yapabilirsin; ama unutma ki bunların hepsi için hesap verirsin. Ben burada uhrevi anlamda hesap verme meselesinin söz konusu olduğunu düşünmüyorum. O iç sistematiği kendi kalbinde yaratman gerektiğini söylüyorum. Kutsal kitaplardan bu bazda yaralanılması gerektiğini düşünüyorum. O insanlığın en eski, ortak bilincidir. Dörtlünün sonunda, iki yöne doğru ucu açık olmak üzere çok düşündürücü bir final var.

Kaybedenlerin Öyküsü'nde görüyoruz ki, Kaybedenler Kulübü olumsuz bir sürü davranışta bulunmuş. Etik anlamda zararları oldu mu?

- Ben bu konuda yorum yapmak istemiyorum. Çünkü ne onları savunan, ne de onları suçlayan platforma girmek istemiyorum. Benim için önemli olan programın ilk üç yılında yaydıkları estetik boyutları çok yüksek, sözlü edebiyattı. Muhteşemdi. Son dönemde aynı estetiği bulamıyorum programda. Artık uğraşmıyorlar. Kendi gailelerine düştüler diyelim. Herkes oradan öğrendikleriyle kendine yol açacak. Örneğin Kafka bize 20. yüzyılın karanlığını anlattı; ama biz nasıl kurtulacaktık, niye bize bunu söylemedi... Kafka'nın görevi bu değildir. O edebiyat yaptı, sen oradan bir şeyler damıttın aldın. Ama onu aldıktan sonra gittin intihar ettin. Ne bileyim ağbi ben. Ama Kafka Kafka'dır. O dönemde kaybedenlerin yaptıklarına böyle bakmak gerekiyor. "Yok para kazanıyor" dediler. Sana ne. "Gel benim kulum,kölem ol, tiplemem ol ,devrim yapacağım" demiyor ki... Sanat kendi işine bakar. Aradan on yıl geçer, şu kitap burada durur. Ben yokum, bizim konuştuklarımız da yok. Eser var. Sanat o yüzden büyük.

Dörtlünün ikinci kitabı İngiliz, yabancı hayranlığı temasını işliyor.

- İngiliz'in teması çok eski bir temadır. Yakup Kadri'den, Recaizade Mahmut Ekrem'den beri başımıza musallat olmuştur. İngiliz, Batı hayranlığının çağdaş bir versiyonudur ama. Başka göndermeleri de vardır. Doğu- batı karşıtlığı, hippi sounduyla yadsıma duygusu, beat kültürüyle, rock kültürüyle ilgili bir sürü felsefi hikaye vardır. Özellikle İngiliz ve Media'nın yaygın olarak okunmasını isterim. Türk insanının ruhsal gelişimini tamamlaması açısından İngiliz'de temas ettiğim konulara benim gözümle bakmasını isterim. Media ise çağımızın anlaşılması için okunmalı. Çünkü çağımız medya çağı diyorlar; ama nasıl diyorlar... Kırk elli senedir bir borsa olayı vardır. Övünmek istemiyorum; ama Türk yazarı borsayı pek bilmez. Ama ben borsayı da, medyayı da, reklam sektörünü de bilirim. Çağımız bu üçgen içinde yönetiliyor. Media'da insan ruhunu, insanların arasındaki ilişkileri, aşk, kadın, para, nefret, aç gözlülük ve insan ruhunun hastalıklarıyla beraber nasıl geliştiğini betimlemeye çalıştım. Sonunda dedim ki; lanet olsun. Bütün kahramanlarımı toplayarak çıktım gittim. Aslında orada alçakgönüllü davrandım. Anlatıcıyı göndermedim. Ben rezil herifin tekiyim dedim, eğer hala buradaysam.

Akşamsefası

Romanlarınızın hepsinde birilerini koruyan, yardım eden kent ikonları var. Modern bir Robin Hood gibi.

- Aslında biliyorsunuz ikon diye bir şey yok. İkon ne demek? Animasyon. Bir inancı tasvir etmek için suluboya üzerine yapılan şey. Kelime anlamı olarak resimler, figürler... Fakat çağımızda ikonun çok farklı anlamları oldu. Çağımız biliyorsunuz bir imaj çağı, reklam çağı. İnsanların ruhlarına hükmetmeye çalışan bir çağ. Bu çağın işaretlerini biz çok önceden aldık. İkinci büyük savaştan sonra, 50'li yıllarda medyanın gelişmesiyle birlikte gözde atraksiyonlar oldu. Örneğin James Dean, bütün genç kızların ikonuydu. Marilyn Monroe ise deniz piyadelerinin ikonudur. 70'li yıllarda Che Guevera ikondur. Aslında ikonlar yaratmak, onların saçtığı karizmanın etkisiyle bazı şeylere cesaret bulmak günümüz insanın aradığı bir şey. Bu olmadığı zaman da; yarattığı bir şey. Aslında bu, dinsel inançların ortaya çıkmasında (tarikatlar gibi) çok etkilidir. Peki neden 80'lerden sonra bu kadar patladı? Çünkü insanlar çok sıkıştırıldı. İnsanlar kazanabilmek ve ayakta kalabilmek için mücadele etmek zorunda kalıyorlar. Savaşmaya zorlanılıyor. Bu öyle bir savaş ki, çoğunluk kaybediyor. Zaten o yüzden de benim kaybeden hikayelerim bu kadar ilgi görüyor. Ve herkes kendini bir kaybeden olarak görüyor. Bu öyle bir düzen ki erdemli ve kaliteli, dürüst olduğun zaman kaybediyorsun. Zaten herkesin ortak bir hedefi var; para. Para kazanmak için de sahtekar, düzenbaz, üç kağıtçı, alçak... Aklına gelebilecek her şeyi olman gerekiyor. İnsanlar bunu yapamayınca, yenik düştükleri zaman sığınacak liman arıyorlar. O zaman kendi ikonlarını yaratıyorlar. İşte ben kendi romanlarımda toplum bir ikonu nasıl yaratır, hangi ihtiyaçtan doğar ve nasıl oluşur, bunun çevresindeki efsane ve gerçek nedir, bunu betimlemeye çalıştım.

Kaybedenlerin Öyküsü'nde yazarın ya da anlatıcının feodal bir yanı da var. Öyküdeki kahramanlardan Menekşe saf ve masum bir bakiredir. Anlatıcı onu içine düştüğü açmazdan korumaya kalkar. Onu bulunduğu çevreden kurtararak, entelektüel bir ortama sokar, yetiştirir. Bunu yaparken erkeklik duyguları da ön plandadır. Bir bakıma Menekşe' yi kendine hazırlar. Amma! Menekşe bakireliğini anlatıcının arkadaşına verir.

- Orada Menekşe'nin o şekilde davranması kendine kötülük yapmak istemesinden kaynaklanıyor. Bu psikolojiyle yapılıyor o iş. Öbür taraftan Harun'un eşinden ayrılması, içkili olması ve diğer sorunları olayın bu şekilde yönlenmesine neden oluyor. Marki'nin binbir özenle yetiştirdiği birini bir dakikada, o kafa yapısıyla... Maalesef erkek budur işte. O yönüyle de berbat bir şeydir. Dinlemez yani. Fakat benim romanlarımdaki kadın karakterlerini feministler eleştiriyor. O kadar pohpohlanmaya alışmışlar ki, bir tane kötü kadın tiplemesi çıktığında kızıyorlar. Mesela bu dörtlüde bir kadın karakteri var; İris. Müthiş bir tipleme. Gerçek bir karizma ve müthiş bir yaratıktır. Menekşe ise dediğiniz gibi saf ve bütün dünyasını adanmak üzere kurmuş, harika birisidir. Media ise gerçekten rind karakterdir. Bir sürü yerde, büyük hareketler çıkarmaktadır. Bunun yanı sıra çağımızın yükselen değerlerine kendini kaptırmış, günün adamı olmaya çalışan kadın karakterlerin rezillikleri çok acımasızca verilmiştir.

Romanlarınızda bütün olaylar kadınların etrafında dönüyor ve bu kadınlar her şeye hakim. Kimi zaman eziliyorlar, aşağılanıyorlar; ama yine de güçlerini hissediyorsunuz. Onların hepsi aslında küçük bir şeytan. Hatta en masum görünenleri bile. Bu anlamda feministler tepki duymuş olabilir.

- İmgesel olarak baktığımızda Türk toplumunun bu konuda bir ayrıcalığı var. Bu nereden geliyor? Burası bir Ortadoğu toplumu, benim İngiliz' de anlattığım gibi Batı ile Doğu'nun kesişme noktasında. Bu toplumda toplumsal yaşama katılan kadın sayısı az, dolayısıyla arz talep dengesi bozuluyor. Bütün oyunlar son tahlilde kadın üzerine oynanır; iyi kadını elde etmek için. Alev Alatlı bunu çok güzel açıklamıştır; Türk toplumunu aslında kadınlar yönetir. Bunun da nedeni ; 1877-78 Rus savaşından itibaren, 1925 senesine kadar aralıksız savaşmak zorunda kaldık. Erkekler yirmi yıla kadar askerlik yapmışlardır. Erkek çocukları halalar, teyzeler, ablalar, babaanneler tarafından büyütülmüştür. Ve ailenin bütün sorumluluğunu kadınlar almıştır. Bu yüzden Türk erkeğinde bir basiretsizlik, bir iş çevirememe, kadının ağzına bakma, efelenme vardır. O nedenden dolayı Türk erkeği kadına bağımlıdır. Kadın da edindiği tecrübelerden dolayı bunu çok iyi bilir ve kullanır. Çağımızdaki modern sonrası zamanların özelliği olan para, pul, menfaat, ülkedeki fukaralıkla, Osmanlı geleneğinin getirdiği uyanıklık ve entrikacılıkla birleştiğinde, özellikle İstanbul'da çok lanet bir profil çıktı ortaya. Bunların içinde kendi erdemli yapısını koruyup, kendi ailesini götüren, erkeğine sahip çıkan aşık kadınlar yok mu? Var. Çok az ama. Benim kitaplarımda tanımlamaya ve ulaşmaya çalıştığım o erdemli, adanmış, masum, yüce kadın tipidir. Biz özlediğimiz kadınlarımızı istiyoruz. Gerçekten yitirdik onları. O yüzden darbe yiyoruz, aldatılıyoruz, kullanılıyoruz, harcanıyoruz, horlanıyoruz ve küçük ayak oyunlarına kurban gidiyoruz. Hiçbir zaman bir kadınla baş edemezsin. Ben çok korkarım kadınlardan. Kendi kafasında bir erdem, ahlak, bir inanç dizaynı kuramamış kadından korkulur. Bunu kuran kadında vicdan vardır. O seni korur da sonunda.

En erdemli kadında bile böyle bir güç var.

- Ve kullanırlar genelde. Ben bir gücün kullanılmasına karşı değilim. Medyanın kullanılmasına karşı olmadığım gibi. Gücün erdemli kişilerin elinde olmasından yanayım. Çağımızda maalesef bu denge bozuldu. Kötülük, herkesin peşinde olduğu bir şey. Her reklam ajansında "Hiçbir iyilik cezasız kalmaz", "Merhametten maraz doğar" diye post itler asılı. Böyle bir toplum ayakta durabilir mi? Bir de burası tasavvufun, merhametin, iyiliğin, paylaşmacılığın anavatanı. Bütün dinlerin doğduğu toprak... Tarihte en büyük zulmü, acımasızlığı, istilayı, vahşeti görmüş topraklardayız. Otuz yıl art arda %100 enflasyona rağmen toplum yıkılmadıysa, bu tarihi kökenlere bağlıdır. Hangi toplum dayanabilir buna. Demek ki her şeye rağmen birtakım değerler var.

Peki siz evliliği nasıl görüyorsunuz? Romanlarınızdaki kahramanların evlilikle ilgili sorunları oluyor sürekli.

- Ben aşka ve adanmaya inanıyorum. Fakat çağımızda maalesef baştan çıkarıcı görüntüler çok fazla. Polonya büyükelçisi, karısı kanser oldu diye intihar etti. İşte ben bunu istiyorum. Bu güzel bir şey. Bir erkeğe ya da bir kadına adanmak. Onun için her şeyi yapabilecek olmak. Gerekirse şövalyece... Deniyor ki üçüncü aydan, beşinci aydan sonra seks cazibesini yitiriyor. Kime gitsen yitirecek zaten. Belirleyici olan seks, tatmin değil ki. Kalıcı olan, önemli olan sevgidir, aşktır, adanmadır.

Sizin kadınlarla aranız...

- Ben kadınlara karşı hep dürüst, efendi olmuşumdur. Hakikaten elimden geleni yaptım bu konuda. Efendi olunca birdenbire değerin düşüyor. Halbuki bu memlekette snobizim yapılacaksa onu da ben yaparım. Ama ben bunu seçmemişim. İstemiyorum bunu hayatımda. Nefret ettiğim bir şey bu. Ama böyle davrandıkça kaybediyorsun. İnsanın kalbi kötülükle dolu, bunu aşabilmesi için ruhen gelişmesi gerekiyor. Aslında benim siyaseti tamamen dışlayıp sanata yönelmemin nedeni bu. İnsanlığı kurtaracak en üstün siyasi reçeteyi vermem bile, hiçbir şeyi çözmeyecektir. Marksizmden daha üstün bir insanlık projesi olabilir mi? Olamaz. Ama yürümemiştir. Çünkü insanın ruhundadır sorun. İnsanı yüceltmek gerek. Bu da sanatla olur, kültürle olur.

Kahramanların dili, söylemleri çok farklı. İsimler yabancı. Amerikanvari bir söylem var. Sanıyorum 90'lı yıllarda yaşanan kültürel değişimin yansıması. Kaybedenler Kulübü'nün deyimiyle asıl "boktan" olan bu gibi geliyor bana.

- Hayır, boktan bir şey değil. Buna alışacak herkes. Çaresi yok. Mesela ben İngiliz adlı romanımda anlattığım türden çevrelerin içinde oldum. Daha geçen hafta Bodrum'daydım, bir sürü bu tip insanla tanıştım. Bu ülkenin % 70'i otuz beş yaşın altında. Bunların çoğunun bir "nickname"i var; sanal ortamda kullandıkları. Ben orada züppelik yapmadım aslında, olanları anlattım. Gerçek hayatta söyleyemediklerini sanal ortamda nickname'ini kullanarak söyleyebiliyorlar. Ayrıca kozmopolitizasyon var, globalleşmenin getirdiği... Kadıköy'de bile bir sürü İngiliz, Alman yaşıyor. Avrupa'da üç milyon Türk var. Aslında Türkiye kozmopolitizmin en az geliştiği yer. Size ters gelen şey belki de şu; diğer Türk yazarları gibi Ahmet bey, Mehmet bey diye isimler takmadım. Ben olanı yazdım.

Çocuklar okuma yazmayı öğrenmekte zorlanıyor. Tabelaların bile çoğu İngilizce. Türkçe'den önce İngilizce'yi mi öğrenmeleri gerekecek?

- Öyle olacak zaten. Ben buna karşı değilim. En güzel nasıl anlaşıyorsak öyle olsun. Diller karışsın da. Gelişmenin önünde muhafazakarca durmanın anlamı yok. Öz dil, arı dil demenin anlamı yok. Benim oğlum 9 yaşında, Almanya'da yaşıyor. Türkçe'nin yanında Almanca ve İngilizce biliyor. Ne var bunda?

Yabancı dile kimse karşı değil. Ama farklı bir olay var burada...

- Ondan da korkmamak lazım. Ben Yeni Dünya Düzeni denen şeyin ekonomik varyasyonlarına karşıyım. Bu şekilde globalleşmenin yoksulların aleyhinde olduğunu düşünüyorum. Fakat kültürel anlamda globalleşmenin, mesela internet kültürünün falan bana sağlayacağı olanakları düşününce ağzım açık kalıyor açıkçası. Her şeyi feda edebilirim bu gelişme için. Sonuçta ben milliyetçi değilim, fanatik değilim. Ben insana inanırım. Türk olmuş, olmamış önemli değil. Dolayısıyla insanlık kültürünün bütünleşmesi için bazı konseptlerin en kolay kullanılabilecek biçimde çekip alınması gerekli. Cep telefonunun adı GSM oluyor, olsun baba. İngilizcesini kullanalım. Çocukların kafası daha da karışsın. Eğitim daha da zor olsun. Ben bunlara karşı değilim. Ama romanlarımda bunları egzajere şekilde anlattığımı söylüyorsan sana katılmıyorum.

Amerika'nın sinemasıyla, diliyle, müziğiyle bize dayattığı bir kültür var. Tehlikeli olan bu. Kendi kültürümüze yabancılaşıyoruz.

- Gayet tabii. Globalleşmenin sonucunda kültürü baskı altına alma var. Buna ciddi anlamda karşı çıkan tek ülke Fransa.

Fransa kendi dilini koruma altına almış...

- O noktada sadece şunu savunuyorum; yazarların, sanatçıların, fikir adamlarının elini ayağını tutmasınlar biz bu işin üstesinden geliriz. Sen de en az onlar kadar orjinal ve cazip şeyler söyleyebiliyorsan senin kültürün ayakta kalır. Yok, korumacı yöntemlerle olmaz bu. Benim çocuğuma benim yazdığım roman değil de Amerikalı yazarın romanı ilginç geliyorsa onu okusun. Ben ondan daha ilginç yazacağım diyorum. Olay budur; doğal seleksiyona uğramaktır. Mehmet Uzun'un kitaplarını toplamışlar. Yayınevlerinin sahipleri mahkemede... Bu 2000 yılının Türkiye'si. Metin Kaçan roman yazdı, başına gelenleri gördük. Yaşar Kemal, hayatı boyunca beladan kurtulamamış bir adam. Aziz Nesin, Nazım Hikmet de öyle...Kültürün gelişmesini engellemeye çalışıyorlar aslında. Sanatçıları rahat bıraksınlar, biz ne gerekiyorsa yaparız.

Romanların hepsinde farklı anlatıcılar var. Ama bunların hepsi aynı ağızdan çıkıyor gibi.

- Bu çok teknik bir eleştiri, buna ne diyeceğimi bilemiyorum. Savunmaya geçecek olursam şunu söylemem lazım. Bir kere aynı çevrenin, aynı duygularını yaşayan insanlar. Yaş olarak da aynılar, geçirdikleri badireler, yıkımlar da aynı. Dört ayrı roman da olabilirdi bu. Hiç yedirmece yoktur yani. Hepsi bağımsız romandır. Fakat dikkat edersen dörtlü olmasının sebebi ortak bir platoda geçmesi, ortak duygu ve temanın süregiden bir şey olması, tabii ki arka planın sabit kalması. Yani Dekedans bar, rock çevresi, Kaybedenler Kulübü, Kadıköy, Marki gibi... Ben elimden geleni yaptım. Bunların karakterleri, farklı insanlar, farklı olaylar... Hatta tiradlar döktürdüm. Küçük Şeytan' da eski Marksist var ya, "Şimdi bunların hakkından geleceğim, Marki' ye de gününü göstereceğim" gibi tiradlar geçiyor. Onlar hep şeyi aşmak için. Yani biz ayrı karakterleriz, ayrı ayrı şeylerimiz var hayatta ... Dediğim gibi dörtlü olduğu için aynı platoda geçmesi, ortak duygu yayması ve arka planın sabit kalması gerekir.

Ben yine de ısrar ediyorum, hep siz var gibisiniz romanlarda.

- Deniz, bak şöyle söyleyeyim. Ben ikrar eder miyim? Öyle veya böyle tabii ki yok diyeceğim. Gerçekten böyle bir şey olsa bile kabul eder miyim? Kaldı ki böyle bir şey yok.

Kitaplarda anlatıcı (yazar) bolca özeleştirisini yapıyor. Bu çok akıllıca. Sorulacak veya eleştirilecek birçok şeyin böylece önü kesilmiş.

- Hemen yanıt vereyim, onu yazar yapmıyor, kahramanlar yapıyor. Çok akıllı kahramanlar bunlar.

Yazar olarak son arzunuz.

- Edebiyat için yaşıyorum, hayattaki tek ihtirasım da bu.

Akşamsefası

Birtakım insanlara hakikaten acı ve mutsuzluğa dönüşen bir şey aktarıyor olabilir bu program. O zaman yapmayalım mı konusuna geliyor. Öyle bir şey yok. Nereye kadar bu sorumluluk. Bizim yaptığımız programa gelene kadar hesabı yapılması gereken çok şey var. Bizim yaptığımız kötü bir şey değil diye düşünüyorum. Zaten hayat böyle. O yüzden bunu da umursamamaya başladık.

İnsanın Başına Gelebilecek En Kötü Şey Kendini Kandıramaması

DENİZ DURUKAN

1964 İstanbul doğumlu olan Kaan Çaydamlı, İTÜ İnşaat Mühendisliği Bölümü mezunu. 13 yıl mühendislik yaptıktan sonra, şu anda yayıncılık ve radyoculukla uğraşıyor.

Kaybedenler Kulübü nedir?

- Kaybedenler Kulübü'nün aslında bir kimliği yok. Bu isimde yapılan radyo programı var. İlk telaffuz edilişi, resmi olarak ilk kullanılışı **Stüdyo İmge** dergisindedir. 6.45 Yayınevi'nin kitaplarında da söz edildi. Biz yayınevini de onun altında bir şey olarak kurduk. İstesek de istemesek de bu ada yakışıyor gibiydik. Sonra radyo programı başladı. Programın ismi "Bir Nevi Radyo Programı"ydı. Bu programı da Kaybedenler Kulübü'nün altında görüyorduk. Sonra giderek programın ismi de buna dönüştü. Radyo programıyla birlikte iyice yaygınlaştı. 4-5 yıldır bu formatta yayın yapıyoruz.

Dinleyiciler orada ne buluyor? Neleri kaybediyorlar da sizi dinliyorlar? Ya da siz neyi kaybettiniz?

- Bu bir duruş meselesi. Hayata bakışla ilgili bir şey. En büyük zaferi kazandığın anda bile, o en tepede olduğun anda hissediyorsun aslında kaybettiğini. Bir şeyin kazanılmadığını anlıyorsun. Kaybetmek felsefi anlamda tabii. Sevgilimden ayrıldım, para kaybettim gibi şeylerden söz etmiyoruz. Ne kadar yapmıyoruz desek de, para kazanmak, güç kazanmak anlamında bir şeyler yapıyoruz elbette. Ama son noktada kendimizi terbiye ettiğimiz bir şey var. Zamanın geçişini seyredebiliyoruz aslında.

Tavrınızda bir karşı çıkış var; ama son derece hareketsizsiniz. Pesimist bir tavır var.

- Biraz umursamazlık var. Bu ciddiye almamak değil. Değer vermemek belki. Çünkü karşındaki şeyler değer verdiğin oranda var oluyor. Kaybettikçe özgürleşiyor insan da denebilir. Çok fazla şey söylenebilir bu duruşla ilgili olarak. Bu tabii ki dünyadan kopuş değil. Güçten, para kazanmaktan, kadınlardan, hayatı oluşturan herhangi bir şeyden kaçış değil. Bu bir duruş. Hiçbir şekilde kendi hayatımızı kendimiz belirleyemiyoruz. Hem burada var olup hem de özgür olmak, istediğini yapabilmek; bu çok zor. Biz ağırlıkla istediğimizi yapabilmenin peşine gidiyoruz. Bakışımız bu. Bu da bazı şeyleri umursamamayı getiriyor. Her şeyle alay etmeyi getiriyor belki. Bir ahlak yasası var içimizde; ama bir taraftan da yok. Yayınladığımız kitapların içinde notlar var, kitaplara bakışımız var... Sisteme ait şeyleri bunlar rahatsız ediyor. Ama bizi etmiyor. Çünkü içinde biz de varız.

Hayat gerçekten berbat mı?

- Hayat berbat; ama bu çok iyi diyoruz.

Siz genelde olumsuz şeyler için kullanırsınız "Bu çok iyi" sözünü

- Bu bizim elimizde değil. Aslında bu bilgiyle ilgili bir şey. İnsan bilgilendikçe mutsuzlaşıyor.

Doğal hayat bu kadar berbat değil. Belki siz yardımcı oluyorsunuz berbatlaşmasına...

- Hayır, hayır. Bakışımız öyle değil. Hayat berbat demek çok pesimist bir bakış da değil. Yaşadığımız hayat içinde her şey bizi bu cümleye götürüyor. Çevrecilikten tutun da birçok şeye kadar aynı şeyi görüyoruz. Sonuca gitmeyen, değişmeyen, değişmeyecek olan şeyleri görüyoruz. Arkadaki şeyi görüyoruz. Bu da hayatı berbat kılıyor. Ama bir anlamda berbat diyoruz. Yoksa bir sürü şeyden de çok keyif alıyoruz.

Siz bunun bilincindesiniz belki. Ama radyo programını dinleyen çoğu kişi bu ayrımı yapamayabilir. Bir sürü genç insan var. Onları tehlikeli bir yere sürüklemiyor musunuz?

- Bunlara yapacak bir şeyimiz yok bizim. Biz bir sürü insanın hayatını değiştirdik gerçekten de. Örneklerini gördük, yaşadık. Bu noktada kendimizle de çok hesaplaştık. Ama yapacak bir şey yok. Vazgeçmek, bu düşünceleri ifade etmemek söz konusu değil. İntihar dedik, intihar etmeye kalkanlar oldu. O günden sonra intihar lafı geçmiyor programda. Ama bu nereye kadar? Çünkü çok garip örnekler var. Olumlu ya da olumsuz birçok karakter çıkıyor ortaya. İnsanlar bir süre sonra bunları tanıyor. Hatta bizden daha çok tanınır oluyorlar. Ama hiç beklemediğiniz yerde tersten anlaşılan ya da anlaşılmayan şeyler oluyor.

Bu olumsuzluklar karşısında kendinizle hesaplaştığınızı söylediniz. Bunu biraz daha açar mısınız?

- Medyatik bir şey yapıyoruz ve çok dinlenen bir program. Başlangıçta böyle değildi. Kendi aramızda program yapıyorduk. Kaç kişinin dinlediğinin de farkında değildik. Bizden çok etkilenmiş birtakım genç insanlar tanıdık. Bizim jargonumuzla konuşuyorlar. Fanzinler çıkartıyorlar. Kitap yazıyorlar. Doğru ya da yanlış. Beğeniyoruz ya da beğenmiyoruz. Bu önemli değil. Bizim yaptığımız şeyin etrafında bir yelpaze oluşuyor. Edebiyat anlamında, underground dergiler anlamında... Birtakım gruplar var, müzik yapıyorlar. Şiirler yazılıyor. Bizim anlattığımız öykülerden yola çıkılarak filmler yapılmaya kalkılıyor. Bunların hiçbirine müdahale etmek istemiyoruz. Bu yapılıyorsa yapılsın, bize ne diyoruz. Böyle demek zorundayız. Bütün bunlar ciddi şeyler.

Bu sorumluluk da getiriyor.

- İşte problem burada. Genç insanlar belki çok erken birtakım şeylerin ayırdına varıyorlar. On yıl sonra fark etmeleri gereken şeyi çok önceden fark ediyorlar. Olgunlaşıyorlar veya olgunlaşamıyorlar. Bunların oranı nedir, bilmiyorum. Ha, bunları mutsuz ediyoruz biz. Hayatlarını bir şekilde değiştiriyoruz. Sonra şunu düşünüyorum; bunların içinde bu hamur olduktan sonra, bunlar zaten gidecek şu ya da bu şekilde. Taksi şoförlerinden tutun da sokak filozoflarına kadar bir sürü insan çıkıyor karşımıza. Ulan ne iyi diyoruz. Bunları tanıyoruz bir taraftan da. Kendilerini ifade etmeleri için ortam yaratıyoruz. Bu iyi tarafı. Bir de eğlenen insanlar var. Dinlerken çok gülen... Anlayıp gülen, ya da anlamayıp gülen. Birtakım insanlara hakikaten acı ve mutsuzluğa dönüşen bir şey aktarıyor olabilir bu program. O zaman yapmayalım mı konusuna geliyor. Öyle bir şey yok. Nereye kadar bu sorumluluk. Bizim yaptığımız programa gelene kadar hesabı yapılması gereken çok şey var. Bizim yaptığımız kötü bir şey değil diye düşünüyorum. Zaten hayat böyle. O yüzden bunu da umursamamaya başladık.

Ben sizin programınızı dinlerken gülüyorum aslında. Bir sürü geyik muhabbeti. O kadar absürd şeyler var ki.

- Çok gülüyorlarmış, evet. Komikmişiz. Hakikaten bunun ayırdında değildik biz. Bir gün telefon bağlantısında, arkada insanlar varmış, bir şey konuşuyoruz. Arkadan kahkahalar kopuyor. Komik bir şey mi yapıyoruz sorusu geldi aklımıza. Öyle, evet.

Ama bunları çok ciddiye alanlar da oluyordur. 16-17 yaşındaki insanlar farklı algılar. Özellikle yılgın ses tonunuz o yaştaki insanları çok çabuk etkisi altına alabilecek yapıda. Bir de yaşam tarzınız, motorlarla gezmeniz birçok gencin ilgisini çekiyor. Tam da kendi kültürümüzün etkisinin kalmadığı, Amerikanvari bir yaşamın dayatıldığı bir dönemde...

- Amerikanvari diyorsunuz; ama bunun içinde de bir Amerikanvarilik yergisi var aslında. Bizim yaptığımız o değil. Ama hakikaten motorla geziyoruz.

Çok sükseli bir hayat gibi görünüyor dışarıdan bakana. Barlar, kızlar... Kaybetmek güzel bir şeymiş gibi gelebiliyor insanlara.

- Güzel bir şey zaten.

Bunun kazancı ne peki?

- Kaybetmekten doğan bir kazanç var. Popülerlik var. Ama biz bu işten hiç para kazanmadık daha. İş olarak görmüyoruz çünkü. Yayıncılık yapıyoruz, yayıncılıktan da bir şey kazanamıyoruz. Ancak yaşıyoruz. Tamam motorumuz var; ama bu motoru nasıl aldığımızı da biz biliyoruz. Bunlar tutkuyla ilgili şeyler. Eğer tutkularınız yoksa olmaz. Ben motor alayım diye günde on saat mesai yapıp ondan sonra hafta sonu bir yere giderek yaşayamam. Bizim hakikaten hayatımızın içinde bu. Sükseli görünsün diye yapılmış değil. Tutku bu. Hiç araba alayım diye hayal kurmadım ben. Koleksiyonlarımız var örneğin. Bir şeylere değer yüklemektir bu. Anlamsız ve değersiz şeylere bir değer yüklemek belki. Kendimizi kandırmak aslında. Ama; ancak böyle katlanılıyor hayata. Istırap yani. Birtakım oyunlar oynuyoruz. Birtakım şeyleri değerli kılıyoruz kendimiz için. Herkes gibi kendimizi kandırıyoruz. Temel bir şey var burada; bildikçe mutsuzlaşıyoruz. Hem tatminsizlik var, hem de varolmakla ilgili temel problemle yüzleşiyorsunuz sürekli. Son dönemde programda söylediğim bir şey var; insanlığın başına gelebilecek en kötü şey kendini kandıramaması.

Bazı şeyler Uzakdoğu felsefesini, Budizmi çağrıştırıyor. Oraya doğru bir gidiş mi var?

- Felsefe olarak bunlar beni etkiliyor. Kızılderililer de etkiliyor. Doğudaki o mistik şeyler de etkiliyor. Beat'ler ne kadar etkilendiyse... Beat'ler de bizim için önemli. Onlarda da vardır aynı bakış. Belki biz doğuda olduğumuz için biraz daha içinden bakıyoruz.

Kadıköy sound...

- Bizim kullandığımız çok eski bir terim bu. Her pazar Kadıköy'e gidip eski

Akşamsefası

kitap, çizgi roman falan toplardık, bir yerde otururduk. Haberleşmeden, sözleşmeden birtakım insanlar bir araya gelmeye başladı. Sonra her pazar orada toplanılmaya başlandı. Kendiliğinden gelişti. Kaybedenler Kulübü de oralardan başladı. Gayri ihtiyari... Kadıköy'deki rocker'larla falan da çok fazla ilgimiz yok bizim. Akmar Pasajı'na gidiyorduk. Orada bir kahve vardı. Cd, plak topluyorduk. Oradaki küpeli, bol pantolonlu çocuklarla birebir ilişkimiz yok bizim. Belki bizden etkilenmişlerdir, bilemem. Türkiye'de bir alt kültür de yok aslında. Akmar'ı ona çevirmeye çalıştılar, böyle bir şeyin merkezi demeye çalıştılar; ama Türkiye'de ancak üniversite bitene kadar insanlar öyle giyinebiliyorlar. Ailesinin parası varsa, o kıyafetleri alabiliyorlar. Alt kültür oluşturacak bir taban yok.

Peki ya kadınlar?
- Çok seviyorum kadınları.

Sevmiyormuş gibi duruyorsunuz.
- E, aldatıyorlar hep.

Erkekler aldatmıyor mu?
- Aldatıyor.

Karşılığını buluyor o zaman. Peki sizin programlarınızdan etkilenip de size aşık olan kızlar varmış ve zor dönemler geçirmişler.

- Çok acayip örnekler var. Çok fazla insan var bizden etkilenen veya bizle birlikte olmak isteyen. Kendi içlerinde bir şeyler yaşıyorlar, program çok doğal aktığı için, birtakım şeyler örtülmediği için bizi bulmak çok kolay oluyor. Akşam nerede içtiğimizi biliyorlar, nerede dolaştığımızı biliyorlar, evlerimizi biliyorlar. Her şeyi biliyorlar. Bir sürü örnek yaşadık, eve girip beni dışarıda bırakan, benimle evlenmiş olduğunu iddia eden... Ölüm tehditlerinden tutun da bunun gibi bir sürü acayip şey yaşadık. Kendi beyninde aşık olan, sorgusuz sualsiz kendini teslim etmeye kalkan bir sürü örnek var.

Siz de hayır demiyorsunuz tabii?
- Öyle bir şey yok. Benim öyle bir durumum yok allaha şükür! Belki bunlardan bir ikisi denk düşmüştür; ama öyle farkında olmadan denk düşmüştür.

Son arzunuz nedir?
- Daha ölmeyeceğim. Bu yazı geçiririm, tahmin ediyorum. Sonbahara doğru uğrarsan cevap veririm.

Türkiye'de ancak üniversite bitene kadar insanlar öyle giyinebiliyorlar. Ailesinin parası varsa, o kıyafetleri alabiliyorlar.

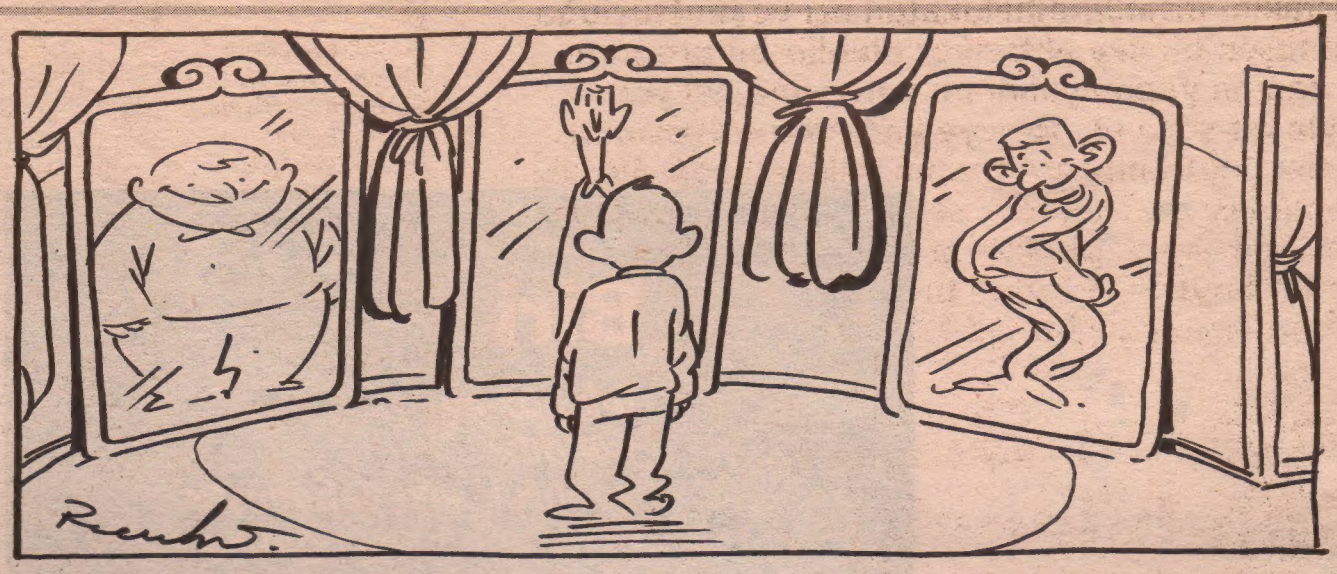

"Ayna, Ayna Güzel Ayna..."

CÜNEYT ÖZDEMİR

Arabada gidiyoruz. Ben şoför koltuğunun yanındayım. Şoför arkadaşım benim yanımda, direksiyonda. Ne zaman sağa ya da sola dönecek olsa kafasını arkaya çevirip bakıyor. Şoförün işine karışılmaz... Adetim de değil ama sabrın da bir son noktası var. Eninde, boyunda sonunda dayanamadım. "Yahu neden aynalara bakmıyorsun?" dedim. "BU DEVİRDE AYNALARA BİLE GÜVENMEK, HELE DİKİZ AYNALARINA ASLAAA..." dedi. Nasıl yani diye sormadan tabii. Geyik işte. Güldüm geçtim. Sonra, derken, bir gün, aniden bir yabancı arabanın dikiz aynasında yazan yazı dikkatimi çekti. İngilizceydi. "DİKKAT BU AYNA OBJELERİ OLDUĞUNDAN YAKIN GÖSTERİR." Aradan bir süre geçti, bir sabah, o sabah, bu sabah, sabah uyandım bir de baktım aynada dünden kalma yüzüm duruyor. Tabii bende bir panik, korku, telaş. N'oluyor, nasıl oluyor, neden oluyor anlaşılır şey değil. Ben duruyorum aynada ama aynaya bakan şu an karşısında durup bakan ben değil dün karşısında durup bakmış olan ben. Kocaman bir fotoğraf karesi... desem değil. Düpedüz ayna ama üzerinde birgün öncesine ait hayalkırıklıklarıyla... düşündüren bir ayna. Hain hatta...

Koştum içeriye bir bez, biraz su, uğraş dur. Saatlerce... Nafile. Suratım hep asık bana bakıyor. Gözlerimi kaçırsam onlar çoktan yakalanmış kaçamıyor. Sonunda pes ettim. Bari, keşke ben olmasaydım hep bana bakan aynada diye geçirdim, umdum, düşündüm içimden. Ben değil de bir başka insan yakalansaydı. Kendisi değil elbette dünkü bakışları düpedüz kastım. Yoksa kastımımı astım. Kötülüğünü de istemem hiiiç kimselerin oysa. Ama olmadı işte kala kala ben kaldım karşımda bana bakan eski bir aynada. Belki ben de kaçayım derken, yakalandım. Bir aynanın içine sığındım.

Eyvah yakalandım. Sonra geçen gün İzmir Tüyap Fuarına giderken yolda güldüren aynalara girelim fikri atıldı ortaya. Yetişemeyiz dedim dinletemedim. Girdik içeri. Duvarlara sıra sıra bakılmaktan yorgun düşmüş aynaları çakmışlar. Altlarında çocuklar elle dokunmasın deniliyor..

Hüzünlü ve ürkektiler. Pek kendileri gibi değildiler. Baka baka, güle güle ilerledik aynalarla dolu bir galerinin içinde. Her ayna ayrı bir sakatlığı vurgu yapıyordu ruhumuzda. Biz de güldük kırık dökük bedenlere bir bir aynalardan yansıyan ruhumuza. İyi ki biz böyle kısa bacaklı uzun belli değiliz, der gibiydik. Sevinmiş gibiydik, normal olmaktan fazlasıyla mutluyduk. Ama işin kötü yanı güldüren deformeli onca aynanın arasına birkaç tane de aklı başında doğru dürüst ayna serpiştirilmiş. Tuzak bir nevi. Uyarmaya vakit kalmadan her aynanın önünde nasıl gülümsüyorsak onların da önüne geldiğimizde güldük kendimize. Ağzımızda donup kalmadan önce gülücükler kendimizin normal haline bakıp bakıp "iyi ki bööle değiliz" dedik. Gizlice ve en çabuk bu aynaların önünden geçtik. Hızlı adımlarla, kaçar gibi, çevik ve uçarcasına.

Zamanın birinde, ülkenin birinde, sarayın birinde, padişahın birinin, bir prensesi varmış ki güzelliği binbir gece masallarında anlatılırmış. Komşu ülkenin kral adayı prensi sevdalanınca böylesine bir güzelliğin tarifine ulaklar, elçiler ulaşmış bir yerlerde prensini bekleyen prensesin yaşadığı sarayın içine. Kral'ın kızına Kral'ın oğlundan kısmet gelince geri çevrilmemiş elbet. Lakin, velakin, gel gör ki, bittiğinde saray hazırlıklarının her biri düğün öncesinde kötü kalpli üvey anne hapsetmiş gelinlikler içindeki bir prensesi kocaman bir aynanın içine emrindeki karakulplu büyücülerin esrarengiz gücüyle. Prens görünce aynanın karşısındaki bir prenses yerine aynada kalmış siluetini; kızmış, kızarmış haliyle. Bakmış yapacak bir şey yok. Almış götürmüş aynayı sarayına büyük törenler eşliğinde. Gece olup duvaklar da kalkınca bir hamlede girmeye kalkmış aynanın içine, sarılmak için sert bir hamle ile, umut ile, şehvet ve hadi diyelim belki bir parça da aşk ile. (Kırılmış haliyle ayna. Sevgili binbir parça, prenses kanlar içinde parçaların arasında.)

Yani?

Yanisi şu, ya da yanisi bu, ne fark eder ki her masalda bir giz, bir mesaj, bir ders saklı değil mi sonunda. Bunu da ben uydurdum biraz önce, aynalara bakarken sessizce... Ayna deyip geçmemeli. Eskitilmiş aynalar var, Çukurcuma'da satılıyor. Rengi de var, karaya çalıyor. Kendi kendini yaşlı gösteriyor. Halıları yere serip eskiten bir ırkın ahvaliyiz aynaları nasıl eskitiliyor acaba diye insan kendini düşünmekten geri almamalı. Baka baka mı, sile sile mi, kaça kaça mı?

Bir de barlara kocccaman aynalar asılıyor. Herkes birbirini görsün, diye, baksın diye, kessin diye... aynalar ne kadar sıcaksa bu bakışlarda bu kadar sıcak sonunda. Aynalarda başlayan bir ilişkinin ömrü ne kadar uzun olacaksa aynalar da o kadar büyük asılıyor duvarlar. Eskiiiii çok eski bir arkadaşımda salonuna koccaman bir ayna astırmıştı. Hani şu kafelerde olur ya eğri büğrü.

Komik desen komik değil, düzgün desen düzgün değil. Adını koyamıyorsun bir türlü aynanın. Ama sonunda ayna. Neden asıldığını da bulamıyorsun o küçük salona, nereden alındığını da... Herkesin aynası biraz kendi herhalde. Kim nasıl görüyorsa aynayı öylesini alıp asıyor, astırıyor, asılıyor aynasına. Bir adam kendisini o kadar çok beğenirmiş o kadar fazla, o kadar imkansızca beğenirmiş ki; altın çerçeveli aynalarla kaplatmış evinin dört bir tarafını, tavanını. Ama paranoyak bir çokluk yaratsın diye değil. Estetik ve pahalı bir zevksizlik ürünü olarak duvarlarda dursun diye hiç değil. Kendisine bakarmış ne zaman evinin altın çerçeveli aynatablolarının önünden geçerken. Hayran hayran... Hep kendisi. En değerli kendisi. Aynaların tek göstergesi. Vadesi gelince ölmüş gitmiş. Boş kalmış aynalar. Aynalar nankör tabii, adamcağız bunu hesaplamamış. Altın çerçeveler en yakın kuyumcuya, aynalar doğru kapıcıya. Gitmişmiş. Ben uydurdum bunu da. Biraz önce yine. Var elbette bir anlamı. Ya da illa olması gerekmiyor bir anlamı. Sonunda mevzumuz bir ayna ne veriyorsan onu alıyorsun. Sağ göstersen sol yumruk atıyorsun. Ektiğini değil baktığını görüyorsun...

Aynaya bakmak cesaret ister. Sevgi ya da kendini sevmeyen insan neden baksın ki aynalara... Utanmak için mi, ben ne de kötüymüşümmm sorusuna cevap bulmak için mi? Niçin, niçin, niçin? Herkesin cadısı da aynada saklı prensi de, prensesi de, kendi aynasında.

Ayna ayna söyle bana / Kırmızı bir balık tutuklu kalmışsa Fotoğraf karesinde / Kalbi kırık bir aynada / Ne gösterir ki ayna / kırmızı bir balığın / renginden başka.

Cüneyto@Cnntürk.com.tr

Sayı: 72 / Mayıs 2000
Sahibi: Şimera Basın Yayın Ltd.Şti. Adına Mehmet ÇAĞÇAĞ **Yayın Yönetmeni ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü:** Metin ÜSTÜNDAĞ **Yayın Koordinatörrü:** Hatice MERYEM **Haber Merkezi:** Oylum GÖLBAŞI, Hüseyin ALEMDAR, Ali Kemal YILMAZ, Ali Ekber Uslu, Yonca Akpınar **Satış:** Cüneyt AYDIN **İşletme:** Orhan AÇAR **Grafik Uygulama:** Cebrail OKÇU, Mert HOŞGÖR **Dizgi:** Cemal VANLI **Montaj:** Kadri ÇAVUŞOĞLU **Müessese:** Ali YAVUZ **Halkla İlişkiler:** Suzan ERBAŞ **Bina Görevlisi** Yasin ADIYEKE **Tel:** 292 95 65 (4 HAT) Dahili 117 / 121 **Fax:** 251 52 67 **Adres:** İstiklal Cad. İmam Adnan Sok. No:20 80800 Beyoğlu - İstanbul **Baskı:** Ilıcak Matbaası **Dağıtım:** Bir-Yay **Reklam Rezervasyon:** Emin YARAŞ **Tel:** 292 95 65 **Dahili:** 114-124
Abonelik için **Tel: 0(212) 251 42 44** ya da **www.leman.com.tr** adresinden her türlü bilgiyi edinebilirsiniz. İsteklerinizi **0(212) 245 38 06** no'lu faksa iletebilirsiniz.

Akşamsefası

Biri

Tek göz ev
Tek oda
Uyduruk seki yapılmıştır
Üstte ana baba oğul kız
Altta hayvanlar

Gün doğar doğmaz çıkarlar
Önce öküz
Sonra eşek, keçi, tavuk
Ördekler en sonra

Beklerim
Beklerim 1923'ten beri
Çıkacak diye biri

Biri
Çıkmaz
Uyanmasından

.....

FAZIL HÜSNÜ DAĞLARCA

Kuzguncuk - 10 / 4 / 2000

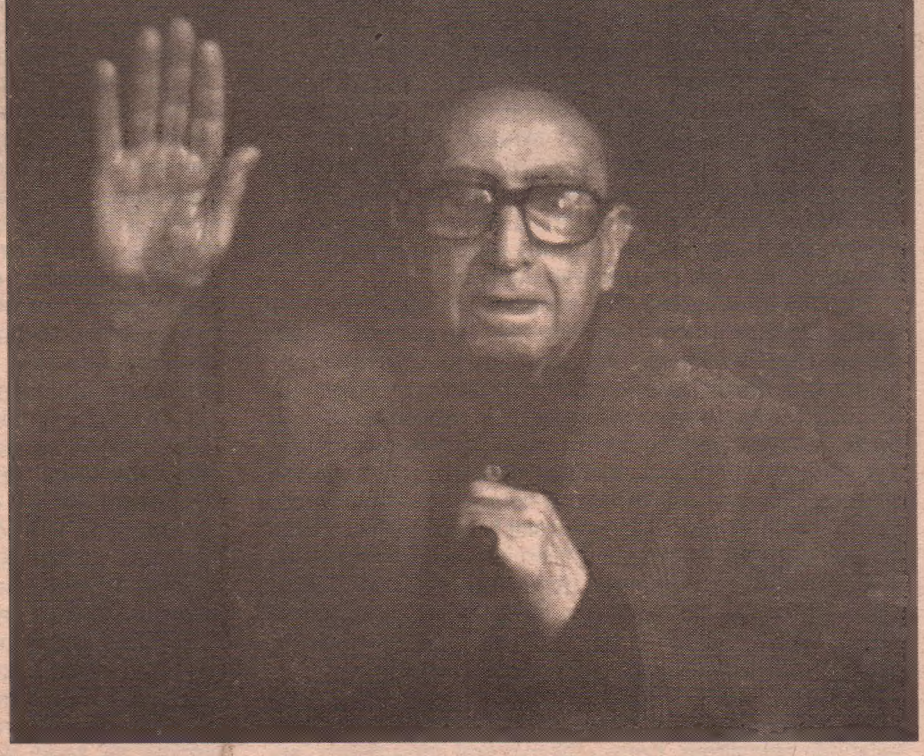

Akşamsefası